

Въведение в бахайската Вяра

БАХА'У'ЛЛА

И

НОВАТА ЕРА

Дж. Е. Есъмонт

Бахайска общност — България

152 б. е. (1995 г.)

© 1995 г. Национален духовен съвет на бахаите в България

ISBN 954-8243-00-0

Bahá'u'lláh and the New Era

by John Ebenezer Esselmont, 1874-1925

Copyright 1950, © 1970, 1976, 1980 by the

National Spiritual Assembly of the

Bahá'ís of the United States

ISBN 0-87743-160-4

Съдържание

<i>Предговор към изданието от 1937 г.</i>	<i>vii</i>
<i>Предговор към изданието от 1950 г.</i>	<i>ix</i>
<i>Предговор към изданието от 1970 г.</i>	<i>x</i>
<i>Въведение</i>	<i>xi</i>
<i>Глава</i>	
1. <i>Радостната вест</i>	1
2. <i>Баб — Прегтечата</i>	12
3. <i>Баха'у'ма — Славата на Бога</i>	25
4. <i>Абдул-Баха — Слугата на Баха</i>	55
5. <i>Кой е бахай?</i>	76
6. <i>Молитва</i>	95
7. <i>Здраве и лекуване</i>	109
8. <i>Религиозно единство</i>	124
9. <i>Истинската цивилизация</i>	141
10. <i>Пътят към мира</i>	166
11. <i>Различни предписания и учения</i>	186
12. <i>Религия и наука</i>	210
13. <i>Пророчества, изпълнени от бахайското движение</i>	225
14. <i>Пророчества, направени от Баха'у'ма и Абдул-Баха</i>	248
15. <i>Поглед върху миналото и бъдещето</i>	267
16. <i>Епилог</i>	300

Прегговор към изданието от 1937 г.

С публикуването на „Баха'у'лла и Новата ера“ преди повече от десет години бахайската Вярата получи първото добре представено и подробно изложение от изучил ученията ѝ човек. Признавайки стойността ѝ на най-задоволително въведение в Делото, бахаите както от Изтока, така и от Запада намират книгата на д-р Есълмонт толкова полезна, че тя е преведена вече на около тридесет различни езика.

Както признава сам д-р Есълмонт, след възнесението на Абдул-Баха, Вярата навлезе в една нова фаза от своята история. В резултат на това възгледите на автора, някои от които са изложени преди 1921 г., не отговарят вече, в някои от техните аспекти, на еволюционния характер на Вярата. Неговото отношение към съществуващите тогава събития и социалните условия също така не изглежда вече напълно уместно. Съвсем естествено в оригиналния текст са допуснати някои фактически неточности, а обяснението на мястото на Баб и Абдул-Баха беше заместено в умовете на бахаите с авторизираните тълкувания, направени впоследствие от първия Пазител на Вярата — Шоги Ефенди.

По тези причини настоящото издание е преработено от американския Национален духовен съвет под напътствието и с одобрението на Шоги Ефенди.

Тази преработка по никакъв начин не променя първоначалния замисъл на книгата на д-р Есълмонт, нито пък засяга по-голямата част от нейния текст. Целта бе да се подсили подетата от автора дискусия в някои откъси чрез добавянето на материал, отразяващ по-пълната налична информация след неговата кончи-

на, и по-нови преводи на използваните от него цитати от бахайските Свети писания.

Бахайски издателски комитет
януари, 1937 г.

Прегговор към изданието от 1950 г.

С това издание американският Бахайски издателски комитет придобива авторските и други права над „Баха'у'лла и Новата ера“ от г-дата Джордж Алън & Ънуин Лтд. от Лондон, Англия, чрез които покойният д-р Дж. Е. Есълмонт публикува своята известна книга преди повече от двадесет години. Чрез споразумение с британските издатели, от 1928 г. насам комитетът препечата книгата единадесет пъти в допълнение на американското издание, представено от „Бретанос“ от Ню Йорк.

Настоящото издание не променя текста в сравнение с начина, по който той бе отпечатван след основната преработка, направена под напътствията на Пазителя на Вярата през 1937 г., тъй като все още не е настъпило времето за цялостна преработка на книгата, с цел да се приведат коментарите за състоянието на света в съответствие със съществуващите сега условия. Преводът ѝ на около тридесет езика доказва интереса на проучващите Вярата както на Изток, така и на Запад.

Следва да се добави, че всякаква бъдеща преработка на текста подлежи на одобрение от Шоги Ефенди. Комитетът няма право да препраща преработки, предложени от бахаи от други страни за задоволяване на специфичните им нужди.

Бахайски издателски комитет
декември, 1950 г.

Прегговор към изданието от 1970 г.

От 1937 г. насам не бе правена никаква преработка на текста на книгата на д-р Есълмонт, въпреки че през 1950 г. бяха нанесени някои незначителни поправки. От друга страна, разпространението и развитието на бахайската Вярa оттогава бяха огромни, а към бахайската библиография бе прибавено безценно наследство от несравними изложения, преводи и исторически сведения от перото на Шоги Ефенди, Пазител на бахайската Вярa и определен тълкувател на нейните Свещени писания.

Поради това бе сметнато за необходимо книгата да се осъвременени, за да се запази полезността ѝ за съвременния читател. Това бе направено с минимални промени в текста, и главно чрез употребата на бележки под линия, както и на епилог, даващ настоящите статистически данни и информация за новите етапи в организационното развитие на бахайската Вярa.

Книгата на д-р Есълмонт продължава да бъде една от най-широко използваните книги въведения в бахайската Вярa, за което свидетелства и фактът, че от 1937 г. насам броят на преводите ѝ на различни езици нарасна от тридесет на петдесет и осем.

Бахайско издателство

Въведение

През декември 1914 г., благодарение на един разговор с приятели, които бяха срещали Абдул-Баха, и на няколко прочетени брошури, аз се запознах с учението на Баха'у'лла. Веднага бях поразен от неговата яснота, сила и красота. Впечатлението ми бе, че то отговаря по-добре и по-пълно на нуждите на съвременното общество, отколкото другите известни на мен религии. По-нататъшното изучаване задълбочи и затвърди още повече това схващане.

В стремежа си да се запозная по-добре с движението аз се натъкнах на значителни трудности при набавянето на необходимата ми литература. Скоро в мен се зароди идеята да събера в едно съчината на онова, което бях научил и да го изложа в неголяма книга, за да могат другите по-лесно да се запознаят с него. Когато след войната съобщенията с Палестина¹ се възстановиха, писах на Абдул-Баха писмо, заедно с което Му изпратих в необработен вид първите девет глави от настоящата книга. Получих много любезен и насърчителен отзив и бях сърдечно поканен да посетя Хайфа и да занеса целия ръкопис. Тази покана приех с радост и имах честта да бъда два и половина месеца през зимата на 1919-20 г. гост на Абдул-Баха. През това време книгата бе прегледана от нас няколко пъти. Той ми даде ценни указания и предложи, след последното коригиране на ръкописа от мен, същият да се преведе на персийски, за да може Той сам да го прочете изцяло и да направи необходимите поправки. Преглеждането и превода бяха

---

¹ Днешен Израел (бел. ред.).

направени и Абдул-Баха, макар че бе претрупан с работа, успя да коригира три и половина глави (гл. I, II, V и част от III) преди своята смърт. Дълбоко съжалявам, че Абдул-Баха не можа да коригира целия ръкопис и по този начин да придаде по-голяма ценност на книгата ми. Останалата част обаче бе прегледана щателно от комитета при английския Националния бахайски съвет и издаването бе одобрено от него.

Благодаря много на г-ца Е. Дж. Розенбърг, г-жа Клаудия С. Коулс, Мирза Лотфулла С. Хаким, г-дата Рой Вилхелм и Маунфорд Милс и много други приятели за тяхната ценна помощ и съдействие.

Колкото до транслитерацията на арабски и персийски имена и думи, системата, приета в тази книга, отговаря на наскоро препоръчаната от Шоги Ефенди система за употреба из целия бахайски свят.

ДЖ. Е. ЕСЪЛМОНТ

Феърфорд, Кълтс,
край Абърдийн

Баха'у'лла
и
Новата ера

Глава I

Рагостната вест

„Обещаният на всички народи се яви. Всички народи и нации очакваха Откровение и Той, Баха'у'лма, е великият учител и възпитател на човечеството.“ — АБДУЛ-БАХА

Най-великото събитие в историята

Ако изучаваме историческото развитие на човека, ще ни стане ясно, че главният фактор за прогреса на човечеството е появата, от време на време, на хора, чиито разбирания надхвърлят възприетите от времето идеи и откриват истини, които дотогава не са били известни. Изобретателят, изследователят на нови страни, геният, Пророкът — всички те са хора, от които зависи преобразяването на света. Карлайл казва:

„Много проста истина е, че ... човек, който обладава висша мъдрост, който крие духовна мощ в себе си, е силен не колкото десет човека, които не я притежават, или десет хиляди, а колкото цялото човечество; той стои сред тях с ефирното могъщество на ангела, защитен с меч на небесното войнство, против който

не ще устои никакъв щит и крепост.“ — „*Знаци на времето*“.

В историята на науката, изкуството и музиката виждаме безброй потвърждения на тази истина, но нито в една от тези области не е тъй очевидно значението на великия човек, както в религията. Във всички времена, когато духовният живот на хората се е разлагал и техните нрави се извращавали, са се появявали тези чудни и тайнствени хора — Пророците. Пророкът, един срещу целия свят, без каквато и да е било човешка помощ от страна на някого, който да Го научи, да Го ръководи или да Го разбира напълно и да споделя с него отговорността, се издига като ясновидец между слепи, за да провъзгласи Своето евангелие на правда и истина.

Някои измежду Пророците се отличават с особено превъзходство над другите. На всеки няколко столетия един велик Божествен Пратеник — като Кришна, Зороастър, Моисей, Исус, Мохамед — се явява в Изтока, като духовно слънце, за да разпръсне тъмнината в мисълта на хората и да пробуди техните спящи души. Каквито и да са разбиранията ни за величието на тези основатели на религии, трябва да се съгласим, че Те са най-могъщи фактори за образованието на човечеството. Едногласно всички тези Пророци заявяват, че думите, които те възвестяват, не изхождат от самите Тях, а са откровение на Бога чрез Тях, Божествени послания, на които Те се явяват носители. Техните намеци и обещания отбелязваха тайната за появата на велик миров учител, когато „времето настъпи“, Който ще продължи и оплодотвори Тяхната работа, Който ще установи царството на мир и справедливост на земята, ще съедини в едно семейство всички раси, религии, народи и племена, тъй че „да има един Пастир и едно стадо“ и всичко, „от най-малкото до най-голямото“, да познае и възлюби Бога.

Разбира се, че идването на този „Възпитател на човечеството“ в по-късните дни, когато Той се явява, трябва да бъде най-голямото събитие в историята на човечеството. И бахайското учение провъзгласява на света радостната вест, че този Възпитател действително се е явил, че Неговото Откровение е оставено, записано и може да бъде изучавано от всеки усърдно търсещ, че „Денят Гос-

поден“ е вече дошъл и „Слънцето на правдата“ е изгряло. Все още само малцина, намиращи се на планинския връх, са уловили светлината на Величественото Светило, но неговите лъчи вече осветяват небето и земята. Скоро то ще се издигне над планините и с пълна сила ще огрее също над полета и долини, давайки живот и напътствие на всички.

Променящият се свят

Фактът, че светът, в продължение на XIX и началото на XX век¹, премина през предсмъртната агония на старата и родилните мъки на една нова ера, е очевиден за всички. Изчезват сред развалините, създадени от самите тях, старите принципи на материализма, егоизма, сектантски и патриотични предразсъдъци и ненавист, като на тяхно място, във всички страни, виждаме знака на новия дух на вяра, братство и международна солидарност, който счупва старите окови и разрушава старите граници. Във всички сфери на човешкия живот се произведоха революционни преобразования с несравнима важност. Но все пак старата ера е още жива. Тя се бори на живот и смърт с новата. Злото си съществува, гигантско и чудовищно, но то е вече изследвано, изложено и му е обявена война, атакувано е с нова сила и надежда. Има все още много грамадни и предвещаващи буря облаци, но светлината прониква през тях и осветява пътеката на прогреса, разкривайки препятствията и пропастите, които пречат за хода напред.

В XVIII век бе нещо по-друго. Тогава умственият и нравствен мрак, който обвиваше земята, не беше смекчен нито от един лъч светлина; то е било подобно на последния час преди зазоряването, когато малкото лампи и свещи, продължаващи да светят, правят само тъмнината по-очевидна. Карлайл, във „*Фридрих Велики*“, говори за XVIII век така:

„Век, който няма история или може да има само незначителна. Век, тъй богато изпълнен с лъжи ..., ка-

---

¹ Писано наскоро след Първата световна война.

къвто никога преди не е съществувал. Век, станал толкова лъжлив, че дори не съзнава своята фалшивост; и толкова напоен с нея, пропит до мозъка на костите, че мярката за нещата бе препълнена и Френската революция трябваше да го завърши. ... Аз съм благодарен, че това е единственият достоен край на подобен век. ... Защото имаше нужда още веднъж от Божествено Откровение за безделните, лекомислени човешки синове, за да не достигнат до положението на човекоподобната маймуна.“ — „Фридрих Велики“, книга 1, глава 1.

В сравнение с XVIII век настоящите дни са просветление сред мрака, пролет след зима. Светът се пробужда към нов живот, обхванат от нови идеали и надежди. Неща, които до скоро изглеждаха неосъществими мечти, сега са осъществени факти. Други, които бяха замислени преди един век, сега вече са всекидневие. Ние летим във въздуха и извършваме пътешествия под вода; изпращаме съобщения по света с бързината на светкавица; в няколко години видяхме безброй чудеса, които нямаме възможност да изреждаме.

Слънцето на правдата

Кое стана причина за това внезапно пробуждане на целия свят? Бахаите вярват, че то се дължи на Светия Дух, проявен чрез вдъхновения Пророк Баха'у'лла, Който се роди в Персия през 1817 г. и почина в Светата земя през 1892 г.

Баха'у'лла учи, че Пророкът или „Проявлението на Бога“ е Носител на светлина за духовния свят, както слънцето е носител на светлина за вселената. Така както материалното слънце свети над земята и става причина за растежа и развитието на естествените организми, така и чрез Божествените Проявления, Слънцето на правдата сияе над света на сърцето и душата, възпитава мисълта, морала и характера на човека. И също както лъчите на материалното слънце имат влияние, което прониква в най-тъмните и мрачни кътчета на света, като дават топлина и светлина дори на

съществата, които никога не са го видели, така и излиянието на Светия Дух, чрез Проявлението на Бога, влияе на живота изцяло и вдъхновява възпремчиви умове дори на места и сред народи, където името на Пророка е съвсем неизвестно. Появата на Откровението е като настъпването на пролетта. Това е Ден на възкресение, в който духовно мъртвите се извикват за нов живот, в който истината на божествената религия е възродена и възстановена, в който се откриват „нови небеса и нова земя“.

В природата пролетта донася не само растеж и пробуждане към нов живот, но също така и разрушение и унищожение на всичко старо и изтощено, защото същото това слънце, което става причина за раззеленяването на дърветата и разцъфтяването на цветята, е същевременно причина за разруха и разпадане на това, което е мъртво и неполезна. То разпуква ледовете, разтопява снеговете на зимата, докарва наводнения и бури, които очистват и измиват земята. Така е и в духовния свят. Духовните слънчеви лъчи предизвикват подобни сътресения и изменения. По този начин Денят на възкресението е и Ден на съда, в който се изхвърлят и унищожават развалата, скриването на истината, отживелите идеи и обичаи; ледът и снегът на предразсъдъците и суеверието, които са се натрупали през зимния период се стопяват и преобразуват, а енергията, замръзнала и затворена, се освобождава, за да залее и възроди света.

Мисията на Баха'у'лла

Баха'у'лла заявявал често и определено, че Той е отдавна очакваният наставник и учител на всички народи, проводник на чудесната милост, която превъзхожда всички предишни излияния, в която се поглъщат всички по-предишни религиозни форми, както реките се вливат в океана. Той положи фундамента, който е твърда основа за единението по целия свят и тържественото откриване на великата ера на мир и доброжелателство между хората на земята, за които Пророците говореха и поетите пееха.

Търсене на истината, единство на човечеството, единение на всички религии, раси, нации, на Изтока и Запада, примирение

на науката с религията, изкореняване на предразсъдъците и суеверията, равенството между мъжа и жената, установяването на правото и справедливостта, учредяването на международен трибунал, един международен език, задължителното обучение — тези и много други, подобни на тях принципи бяха обявени от Баха'у'лла в края на XIX век в многочислени книги и послания, между които някои били отправени до крале и държавници по света.

Неговото учение, единствено по дълбочината на мисълта и целта си, се намира в чудесно съгласие с нуждите на времето. Никога още не са били поставяни пред хората за разрешаване такива гигантски и сложни проблеми, никога предложените решения не са били толкова многобройни и противоречиви, никога нуждата от един велик световен учител не е била чувствана така широко и настоятелно и, може би, никога очакването на такъв учител не е било така всеобщо и с такава надежда.

Изпълнение на пророчествата

Абдул-Баха пише:

„Когато Христос се яви, преди двадесет века, въпреки че юдеите очакваха Неговото идване и се молеха всеки ден със сълзи на очи, казвайки: „О, Господи, ускори явяването на Месия,“ когато се яви Слънцето на истината между тях, те не Го приеха, обявиха се против Него със страшна омраза, разпнаха този Божествен Дух, Слово на Бога, и Го нарекоха Велзевул, противник на доброто, както е казано в Евангелието. Причината за това е тази, че според техните думи: „Появата на Христос, съгласно ясният текст на Тора, ще бъде съпроводена с известни знамения, а тъй като те не се появиха, то наричащият себе си Месия е самозванец. Едно от тези знамения е това, че Месия ще дойде от неизвестна нам страна, когато ние всички знаем, че домът на този човек се намира в Назарет, а може ли нещо добро да бъде от Назарет? Друго знамение е това — Той ще управлява със стоманен

жезъл и ще действа с меч, а този Месия няма дори и дървена тояга. Друго условие и знак е, че Той трябва да седне на трона Давидов и да възстанови неговото господство, а Той не само че не е на трона, а няма дори и рогозка, на която да подслони глава. Едно от другите условия е да провъзгласи законите на Тора, когато този човек унищожи всички закони и наруши съботния ден, въпреки че в Тора ясно е казано, че този, който обяви себе си за Пророк и покаже чудеса, но наруши съботния ден, трябва да бъде умъртвен. Друг знак — в Неговото царство правосъдието ще се укрепи така, че справедливостта и благополучието ще се разпространят дори между животните — змията и мишката ще имат общо леговище, орелът и яребицата — едно гнездо, лъвът и сърната ще обитават едно пасбище, а вълкът и агнето ще пият от един и същи извор. Обаче, несправедливостта и тиранията така се развиха през Неговото време, че те дори Го разпнаха. Още едно знамение бе това, че в дните на Месия евреите ще се радват на богатства и ще побеждават всички народи по света, а те сега продължават да живеят в изгнание и робство на Римската империя. Следователно, как той би могъл да бъде Месия, обещан в Тора?“

Благодарение на това разбиране, те се отвърнаха от Слънцето на правдата, въпреки че самият Дух Божий бе Този, Когото обещава Тора. Но тъй като те не разбраха тези знамения, разпнаха Словото Божие. Сега бахаите знаят, че обещаните знамения се изпълниха в момента на появата на Христос, въпреки че не в този смисъл, както са ги разбирали евреите, защото описанията за тях бяха алегорични. Така например, между тези знамения е знакът на господството. Бахаите казват, че господството на Христос е било небесно, божествено, вечно и не такова, каквото е това на Наполеон, което изчезва в много късо време. Защото вече близо две хиляди години от установяването на гос-

подството на Христос, то продължава, и вечно това Свещено Същество ще бъде въздигнато върху трона на безсмъртието.

По същия начин са били проявени и другите знамения, но евреите не са могли да ги разберат. Макар че изминаха почти двадесет века от явяването на Христос в божествена слава, те още продължават да очакват пришествието на Месията и да мислят себе си за прави, а Христос за лъжец.“ — Написано от Абдул-Баха специално за тази глава.

Ако юдеите се бяха обърнали към Христос, то Той би им обяснил истинското значение на пророчествата, отнасящи се до самия Него. Нека се поучим от техния пример и преди да решим дали пророчествата относно Проявлението на Учителя на Последните дни не са изпълнени, нека се обърнем към това, което Баха'у'лла е писал относно техните тълкувания, защото много от пророчествата са „запечатани слова“ и само истинският Учител може да снесе печата и да открие действителното значение, което се крие в тяхната словесна обвивка.

Баха'у'лла писа много за обяснение на древните пророчества, но не затова да бъде признат за Пророк. Слънцето само свидетелства за себе си пред тези, които имат способността да го видят. Когато то изгрее, не са нужни древни предсказания, за да ни убедят в неговото сияние. Така също е и с Проявлението на Бога, когато се появява. Ако дори предишните пророчества за Него бяха забравени, то само по себе си би било пълно и достатъчно доказателство за тези, които не са лишени от духовно чувство.

Доказателства за Неговото боговъзхождение

Баха'у'лла не изисква от никого сяпа да приема Неговите обяснения и знамения. Напротив, на първо място в Своето учение Той поставя винаги предупреждение срещу сяпото приемане на авторитета и изисква от всички „да си отворят ушите и очите“ и да съставят, безстрашно и независимо от странични влияния, своето собствено мнение за установяването на истината. Той настоява за

всестранно изследване на Неговото учение и никога не скрива Себе Си, предлагайки като висше доказателство за Своето назначение Своите трудове и слова и тяхното влияние върху живота и характера на хората. Той предлага същите тези свидетелства, които са предлагани и от Неговите велики предшественици.

Моисей казва:

„Ако пророкът говори в името на Бога, но словото не се сбъдне и изпълни, то не Бог е говорил, а говорил е пророкът дръзко — не се бой от него.“ — Второзаконие, 18:22.

Христос е дал такива доказателства и се е обръщал към тях като потвърждение на Своите права. Той казва:

„Пазете се от лъжепророци, които идват към вас в овчи кожи, а в себе си крият хищния вълк; по делата ще ги познаете. Събира ли се от хроста грозде и от ряпа смокиня. Така, всяко добро дърво ражда добри плодове, а лошото дърво — лоши плодове. ... И така по плодовете ще ги познаете.“ — Матей, 7:15-20.

В следващите глави ще се постареем да докажем, установиха или отхвърлиха тези доказателства званието Пророк на Баха'у'лла; последваха ли и сбъднаха ли се събитията, за които Той бе говорил; добри или лоши бяха плодовете на Неговото учение — с други думи, изпълняват ли се Неговите пророчества и повеления и допринесе ли работата на целия Негов живот за възпитанието и нравственото издигане на хората или напротив.

Трудности при изследването

Тези, които желаят да добият истинско познание на това учение, срещат по пътя си големи трудности. Както всички велики преобразования, които имат връзка с моралната и духовната страна на живота, бахайската Вяра бе грубо изопачавана. Относно ужасните преследвания и страдания на Баха'у'лла и Неговите последователи, както приятелите, така и враговете Му, са в пълно

съгласие. Относно значението на движението и характера на неговите основатели, свидетелствата на верующите и съобщенията на противниците му са в пълно противоречие. Също така, както е било във времето на Христос. В съобщенията за разпятието на Христос, преследването и мъченичеството на Неговите последователи, има съгласие между еврейските и християнските историци, но докато верующите говорят, че Христос изпълнил и развил учението на Моисей и Пророците, противниците заявяват, че Той нарушил закона и заповедите и заради това заслужил смъртта Си.

В религията и науката истината разкрива своята тайна само на смирения и благоговейния търсач, на този, който е готов да се откаже от всякакви предразсъдъци и суеверия, да продаде всичко, което притежава, за да има възможност да купи „един безценен бисер“. За да разберем бахайската Вярa в нейната цялост, трябва да пристъпим към изучаването ѝ в дух на искрена и безкористна преданост към истината, да бъдем упорити по пътя на изследването и да се осланяме на божественото ръководство. В Писанията на нейните Основатели ще намерим ключа към тайната на това велико духовно пробуждане и мярка за неговата ценност. За нещастие, тук пак се явява трудност по пътя на тези, които я изучават и не знаят персийски и арабски езици, на които е написано учението. Не само че голяма част от Писанията не са преведени на английски език, но и много от появилите се преводи далеч не са удовлетворителни, както в точността на предаването, така и по своя стил. Без да се гледа на несъвършенството и недостатъка на историческите сведения и преводи, великите истини, които съставят здравата основа на това Дело, непоколебимо се възвишават като планински върхове, сред мъглата на неопределеността.¹

---

¹ Сега разполагаме с несравнимите преводи на Писанията на Баха'у'лла и Абдул-Баха от персийски и арабски, направени от Шоги Ефенди. Те, заедно с неговите значителни Писания, обхващащи историята на Вярата, изявленията и приложението на съществените ѝ истини, както и разгръщането на нейния Административен ред правят задачата на проучващия днес безкрайно по-лесна, отколкото по времето на д-р Есълмонт.

Цел на книгата

Целта на книгата е да изложи в следващите глави по възможност ясно и без всякакви предубеждения, историята, и най-главно, учението на бахайското Дело, за да може читателят да оцени значението му и, може би, да почувства нужда от едно по-дълбоко изучаване на предмета за самия себе си.

Едно търсене на истината, колкото и да е важно, само по себе си не може да бъде единствена цел и край на живота. Истината не е мъртва вещ, която може да се постави в музей, да се класифицира, запише в каталог и се остави там завинаги суха и безплодна. Тя е това жизнено начало, което трябва да се вкорени в човешките сърца и да създаде плодове в техния живот, преди те да пожънат пълна награда за своето търсене.

Следователно, главната цел при разпространението на знанията за откровенията на Пророка, се състои в това, този, който се е убедил в тяхната истина, да прилага техните принципи, „ръководейки се от тях в живота“ и да разпространява радостната вест. По този начин той би ускорил приближаването на благословения ден, когато волята на Бога ще бъде изпълнена както на земята, така и на небесата.

Глава II

Баб — Прегмечата

„Наистина, гонителят умъртви Възлюбения на световете, за да потуши Светлината на Бога всред Неговите създания и да задържи човечеството от Източника на Небесния живот в дните на неговия Господ, Милостивия и Щедрия.“ — БАХА'У'ЛЛА, „Послание до Раиса“¹

Месторождението на Новото Откровение

Месторождението на бахайското Откровение е Персия, която заема изключително положение в историята на света. В дните на своето предишно величие тя действително е била царица между народите, превъзхождаща всички по сила, могъщество и блясък. Тя е дала на света велики царе и държавни мъже, Пророци и поети, философи и художници. Зороастър, Кир и Дарий, Хафез и Фирдуси, Саади и Омар Хайям са само малцина от нейните велики синове. Никой не е превъзхождал нейното изкуство в занаятите; произвежданите килими са безподобни, стоманените й саби — несравними, нейното грънчарско производство било известно по

---

¹ Раис — (перс.) водач, ръководител (бел. ред.).

целия свят. Във всички части на Близкия и Средния Изток тя е оставила следите на своето минало величие.

Обаче в XVIII и XIX век тя се е намирала в състояние на плачевен упадък. Нейната древна слава изглеждала безвъзвратно загинала. Тя била в безнадеждно финансово затруднение. Правителството ѝ било покварено; едни от нейните управители били слаби, други проявявали чудовищна жестокост. Нейните свещеници били лицемерни и се отличавали с нетърпимост, а народът ѝ бил невеж и суеверен. Голяма част от него принадлежала към шиитската мохамеданска секта¹, значителна част били последователи на Зороастър и на разни, враждуващи помежду си, еврейски и християнски секти. Всички се считали за последователи на велики учители, които ги подбуждали към вярата в Единия Бог и към живот в любов и съгласие, обаче те се отбягвали, ненавиждали и презирали една с друга. Всяка секта обявявала другата за нечиста, а последователите ѝ наричали кучета или езичници. Ругатни и проклетия се допусkali в ужасни размери. За евреите или последователите на Зороастър било опасно да се движат по улиците в дъждовно време, защото тяхната мокра дреха можела да се докосне до мохамеданина. Последният би бил осквернен, а осквернителят убит с камъни. Ако мохамеданинът получавал пари от евреин, християнин или последовател на Зороастър, преди да ги прибере, трябвало да ги измие. Ако евреинът виждал, че неговото дете дава вода на беден мохамеданин, той вземал чашата от ръцете му, защото неверникът трябвало да получи проклетие, а не помощ! Мохамеданите от своя страна се делили на многочислени секти, между които често ставали жестоки и страшни разпри. Последователите на Зороастър не вземали участие в тези взаимни пререкания, но живеели в отделни общности, като се отказвали да общуват със съотечествениците си, които принадлежали към друга религия.

---

¹ Едно от двете големи деления — шиити и сунити, в който изпаднал ислямът скоро след смъртта на Мохамед. Шиитите вярват, че Али, зетят на Мохамед, е бил първият законен наследник на Пророка и че единствено произхождащите от него са правомощни халифи.

Обществените работи, подобно на религиозните, се намирали в положение на безнадежден упадък. Възпитанието се пренебрегвало, западните науки се считали за нечисти и противоречащи на религията, правосъдието било всичко друго, но не и правосъдие. Разбойничеството и грабежите били обикновено явление. Пътищата — лоши и опасни за пътуване. Санитарното дело се намирало в ужасно състояние.

Независимо от това, светлината на духовния живот в Персия не била изгаснала. Тук и там всред господстващата пустота и суеверие, можело все още да се намерят свети души и много сърца копнеели за Бога, както е било с Анна и Симеон преди появяването на Исус. Много хора с нетърпение очаквали появяването на обещания Божи Пратеник и вярвали, че Неговото време е настъпило. Такова било положението в Персия, когато Баб, Предвестникът на новата ера, развълнувал цялата страна със Своето послание.

Млагост

Мирза Али Мохамед, Който в последствие се нарекъл Баб, (т. е. Врата), се родил в Шираз, южна Персия, на 20 октомври 1819 г. Той принадлежал към саидите, т. е. потомък на Мохамед. Неговият баща бил много известен търговец, който умрял след раждането Му и Баб бил предаден в ръцете на Своя вуйчо, търговец в Шираз, който Го и възпитал. В детинството Си Той се научил да чете и получил обичайното първоначално образование.¹ Още петнадесетгодишен започнал да работи при другия Си вуйчо, който живеел в Бушир, на брега на Персийския залив.

---

¹ По този повод един историк отбелязва: „Убедението на много хора на Изток, особено на вярващите в Баб (сега бахаи), бе следното: че Баб не е получавал никакво образование, а моллите, с цел да го принизят в хорските очи, заявили, че знанието и мъдростта, които притежавал се дължели на полученото от него образование. След дълго проучване на истината по този въпрос ние намерихме свидетелства да покажем, че в детството си за кратко време той е ходел в къщата

Като юноша Той се славел с необикновена красота и добри маниери, а така също и с необикновена набожност и благородство на характера. Винаги изпълнявал в подробности молитвите, постите и другите закони на мохамеданската религия. И не само че се придържал към буквата, но и живеел в духа на учението на Пророка. На двадесет и две години Той се оженил. От този брак Му се родил син, който умрял в детството си, през първата година след обявяването на Баб.

Обявяване

Когато навършил двадесет и пет години, Баб обявил по божествено повеление, че Всевишният Господ Го е избрал за Своя Врата. В „*Записки на пътешественика*“ четем:

„Това, което подразбирал под името *Баб*, било следното: Той се явявал като проводник на милостта, изливаща се от едно велико Лице, което все още се намирало под покривалото на славата, което обладало многобройни и безкрайни съвършенства, по волята на което той се движел и се стремял към връзката с любовта му.“ — „*Записки на пътешественика*“ (История на Баб), стр. 3.

В тези дни вратата в неизбежното появяване на Божествения Пратеник преобладавала, особено всред сектата, известна под името шейхити. Първият, на когото Баб открил Своята мисия, бил

на шейх Мохамед (известен също като Абед), където бил учен да пише и чете на персийски. Именно това има предвид Баб, когато пише в книгата „Баян“: „О, Мохамед, о, мой учителю! ...“

„Забележително обаче е, че този шейх, който бил негов учител, се превърнал в предан ученик на своя възпитаник. Също така и вуйчото на Баб, Хаджи Сеййед Али, който му бил като баща, станал горещо вярващ и бил убит като бабист.“

„Разгадаването на тези тайни е предоставено на търсещите истината, но това, което знаем е че такова образование, каквото получил Баб е било съвсем елементарно, и че всички знаци на необикновено величие и знание, проявили се в него, са вродени и са от Бога.“

известното духовно лице, принадлежащо към тази секта, Молла Хусейн Бошруи. Точната дата на неговото обявяване е дадена в „Баян“, едно от Писанията на Баб. Там е казано: в 2 часа и 11 минути след залеза на слънцето в петия ден на месец джамадийулаввал, през 1260 г. по мюсюлманския календар, т. е. 23 май 1844 г. Абдул-Баха е роден през същата нощ, но точният час на рождението му не е установен. След неколкодневно дълбоко изследване и проучване, Молла Хусейн се убедил напълно, че отдавна очакваният от шейхитите Пратеник наистина се е явил. Радостта за откритието му била скоро споделена от някои от неговите другари. За кратко време по-голямата част от шейхитите признали Баб и станали известни като бабисти. Славата на младия Пророк започнала да се разпространява бързо като пожар из цялата страна.

Разпространение на бабисткото движение

Първите осемнадесет ученика на Баб (и Той деветнадесетият), станали известни като „Букви на Живеещия“. Своите ученици Той разпратил по различни краища на Персия и Туркестан да разпространяват вестта за Неговото идване. В същото време самият Той се отправил за Мека, където пристигнал през декември 1844 г. и там открито обявил Своята мисия. След завръщането си в Бушир Той предизвикал голямо вълнение с приемането на името Баб. Огънят на Неговото красноречие, чудото на бързото Му и вдъхновено писане, Неговата необикновена мъдрост, знание, мъжество и усърдие на реформатор, предизвиквали голям ентузиазъм сред Неговите последователи, като от друга страна в същата степен възбудили тревога и враждебност между правоверните мюсюлмани. Шиитските учени яростно Го отрekli и убедили губернатора на Фарс — Хусейн Хан, познат като тиранин и фанатик, да подложи на преследване новата ерес. Тогава за Баб започнал един дълъг период на затваряне, заточение, съд, побоища и недостойни оскърбления, завършил едва с Неговата мъченическа смърт в 1850 г.

Въз основа на какво Баб заявил правата Си

Предизвиканата враждебност след провъзгласяването на Баб се удвоила, когато младият реформатор заявил, че Той е Мехди, идването на Когото било предсказано от Мохамед. Шиитите сравнявали този Мехди с дванадесетия имам, който според техните вярвания преди хиляди години тайнствено изчезнал от очите на хората. Те вярвали, че той бил все още жив и ще се появи в предишното си тяло. Давали материално обяснение на пророчеството относно неговото царуване, славата и победата му, както и за „знаменията“ при неговото появяване, точно тъй, както евреите тълкували през времето на Христос подобни пророчества за идването на Месия. Те очаквали той да се появи със земна власт и с безбройна армия, и да обяви своето откровение, да възкресява мъртвите и прочие. Понеже тези знамения не се явили, шиитите отхвърлили Баб с такива яростни насмешки, както евреите Христос.

От друга страна, бабистите тълкували пророчествата в преносен смисъл. Те считали, че властта на Обещания, подобно на Галилейския „Мъж на скръбта“, ще бъде мистична; Неговата слава ще бъде духовна, а не земна; победите Му — това са победи над крепостите на човешките сърца; и те намирали маса потвърждения на тези заявления на Баб в Неговия чудесен живот и учение, в Неговата вяра, в непобедимата Му твърдост, в Неговата сила да тласне към нов духовен живот тези, които дотогава се намирали в гробницата на заблудението и невежеството.

Но Баб не се спрял само до там да обяви Себе Си за Мехди. Той приел свещената титла „Ноктийеула“, което ще рече „Първа Точка“. Това е било титла, дадена на самия Мохамед от последователите Му. Дори имамите по значение стоели по-ниско от „Точката“, от Когото те почерпили своето вдъхновение и власт. Приемайки тази титла, Баб се поставил, както Мохамед, в редовете на великите основатели на религии, и поради това в очите на шиитите той се явявал като самозванец, също така, както преди него Моисей и Исус били наречени с това име. Той дори въвел нов

календар, възстановил слънчевата година и обозначил началото на Новата ера с годината на Своето Обявяване.

Засилване на преследванията

Вследствие на направените заявления от Баб и тревожната бързина, с която хората от всички класи, богати и бедни, учени и невежи с готовност приемали Неговото учение, опитите да се премахне това учение приемали все по-ожесточен и решителен характер. Домове били разграбвани и разрушавани. Жени били залавяни и отвличани. В Техеран, Фарс, Мазиндаран и други места голяма част от верующите били осъдени на смърт. Мнозина били обезглавени, избесени, разкъсани от топовни дула, изгорени или насечени на парчета. Обаче, въпреки всички опити за спиране на движението, то продължавало да се развива. Нещо повече, благодарение на тези гонения закрепнала увереността в последователите, защото чрез тях пророчествата за идването на Мехди се изпълнили в буквален смисъл. Така в преданието, записано от Джабер, което шиитите смятат за автентично, четем:

„В него ще се съедини съвършенството на Моисей, величието на Исус, търпението на Йов; през неговото време всички светии ще бъдат поругани и техните глави ще се разменят като подарък така, както на времето главите на турците и дайламитите са се разменяли като подарък; те ще бъдат умъртвявани и изгаряни; ще бъдат уплашени, плахи и ужасени; земята ще се обагри с тяхната кръв, и плач ще се разнася сред техните жени; тези наистина ще бъдат моите светии.“ — *„Нова история за Баб“*, стр. 132.

Мъченичество на Баб

На 9 юли 1850 г. самият Баб, на 31 години, станал жертва на фанатичната ярост на Своите гонители. Заедно с предания Му млад последовател, Ага Мохамед Али, който страстно молил да

бъде допуснат да сподели мъченията, Баб бил заведен на ешафо-да при стария казармен площад в Табриз. Два часа преди обяд те били завързани с въжета под мишниците по такъв начин, че главата на Мохамед Али лежала върху гърдите на любимия му Учител. Повикан бил един полк арменски войници, на които заповядали да стрелят. Последвал залп, но когато димът се разнесъл, видели, че Баб и Неговият другар са останали живи. Куршумите разкъсали само въжетата, с които били превързани и те паднали на земята невредими. Баб отишъл в близкото помещение, където Го намерили да разговаря с един от приятелите Си. Към обяд отново били завързани. Арменците, които считали станалото за чудо, се отказали да стрелят. Тогава бил извикан друг полк войници, на които заповядали да стрелят. Този път залпът дал резултат. Телата на двете жертви били надупчени от куршумите и страшно разпокъсани, но лицата им били почти незасегнати.

Това страшно злодеяние направило от площада в Табриз втора Голгота. Враговете на Баб се наслаждавали на победата си. Те мислели, че ненавистното дърво на бабистката вяра е изтръгнато от корена и лесно ще се извърши пълното му доизкореняване! Но тяхното тържествуване не било за дълго време! Те не разбирали, че Дървото на истината не може да бъде отсечено с каквато и да било материална брадва, нито пък са знаели, че тяхното престъпление е било само средство, което да предаде по-голяма сила и мощ на учението. Мъченическата смърт на Баб изпълнила въжделеното Му желание и вдъхнала нов дух у Неговите последователи. Такъв бил огънят на техния духовен ентузиазъм, че жестокият вятър на преследванията не само че не го угасил, но го раздухал в още по-големи пламъци. Колкото повече се полагали усилия за потушаването му, толкова по-високо се издигал пламъкът.

Гробницата на планината Кармел

След мъченическата смърт на Баб Неговите останки, заедно с тези на предания Му другар, били захвърлени в рова край градските стени. На втората нощ те били открити от бабистите и приб-

рани от тях. След дългогодишно криене в тайни скривалища из Персия те били пренесени с големи трудности и опасности в Светата земя. Там били положени в гробница, която е красиво разположена на склона на планината Кармел, недалеч от пещерата на Илия и само на няколко мили от мястото, където Баха'у'лла прекарал последните Си години, и където от поклонниците, дошли от всички части на света да се поклонят на свещения гроб на Баха'у'лла, няма нито един, който да не се е помолил в гробницата на Неговия любим Предтеча Баб.

Писанията на Баб

Писанията на Баб били многобройни, а бързината с която Той, без предварително обмисляне или изучаване, излагал подробни коментари, задълбочени изложения или красиви молитви, служела като едно от доказателствата за Неговото божествено вдъхновение.

Съдържанието на различните Му Писания може да бъде представено накратко така:

Някои от тях (Писанията на Баб) били коментари или тълкувания на стихове от Корана; други — молитви, беседи и разяснения на (истинското значение на) някои места от Корана; както и увещания, предупреждения и разсъждения за разните страни на учението, за Божественото единство; поощрения към облагодетелстване на характера, към освобождаване от светското тщеславие и уповаване на Божествената милост. Но същността и смисъла на Неговите главни Писания била да благославя и описва тази Истина, която би трябвало скоро да се яви, която била Неговият единствен предмет, целта Му, Неговият възлюбен, желанието Му. Той гледал на явяването Си, като на явление, което съобщава радостната вест и смятал Себе Си за просто средство за засвидетелстване на Съвършения, идващ след Него. И наистина, Той не преставал денем и нощем безспирно да Го прославя, и на всички Свои

последователи говорел, че те са длъжни да чакат появяването Му. В Писанията Си Той заявил така: „Аз съм само буква на тази могъща книга и капка роса от този безграничен океан. Когато Той се появи, Моята истинска същност, Моите тайни, загадки и намеци ще станат ясни и разбираеми. Зараждащата се религия ще се развие в степените на своята същност, ще се възвиси и ще достигне състоянието на „най-изящната форма“ и ще се украси с одеждата, олицетворена от следния стих на Корана: *„Да бъде благословен Бог, Най-съвършеният от Създателите.“* ... И така бил Той обхванат от Неговия пламък, че надеждата за Него била ярката свещ в тъмната Му нощ в крепостта Маку и споменът за Него бил най-добрият другар в бедствията Му в затвора Чехрик. Постоянната мисъл за това Му давала духовно освобождение. От Неговото вино бил опиянен и в надеждата за него получавал радост.“ — *„Записки на пътешественика“*, (Историята на Баб), стр. 54-55.

Този, Когото Бог ще посочи

Баб бива сравняван с Йоан Кръстител, но рангът Му не е просто на предвестник или предтеча. Самият Баб е Божие Проявление, Основател на независима религия, макар и тя да е била ограничена във времето в един кратък период. Бахаите вярват, че Баб и Баха'у'лла са Съоснователи на тяхната Вяра, и следните думи на Баха'у'лла свидетелстват за тази истина: „Това, че такъв кратък период трябваше да раздели това най-могъщо и чудно Откровение от Моето собствено предишно Проявление, е тайна, която никой не може да разбули и загадка, която никой човешки ум не може да проумее. Неговата продължителност бе предопределена и никой човек не ще открие причината за това, ако и докато не бъде осведомен за съдържанието на Моята Скрита книга.“ Споменавайки Баха'у'лла обаче, Баб показвал пълно себеотрицание, казвайки, че в деня на „Този, Когото Бог ще

прояви“ „ако някой чуе само един стих от Него и го произнесе, това ще бъде по-добре, отколкото да повтори хиляди пъти Баяна (т. е. Откровението на Баб).“ — „Записки на пътешественика“, (Историята на Баб), стр. 349.

Той считал за щастие да понесе всякакви мъки, стига само те да могат, макар и малко, да смекчат пътя на „Този, Когото Бог ще прояви“, Който бил Негов единствен източник на вдъхновение и предмет на Неговата любов.

Възкресение, Рай и Ад

Важна част от учението на Баб съставляват Неговите обяснения относно значението на понятията Възкресение, Ден на съда, Рай и Ад. Възкресение, казва Той, означава явяването на Ново проявление на Слънцето на правдата. Възкресение на мъртвите означава духовно пробуждане на тези, които спят в гробницата на невежеството, безгрижието и похотта. Денят на съда, това е денят на Новото проявление, чрез приемането или отхвърлянето на чието Откровение овцете ще бъдат отделени от козите, защото овцете знаят гласа на Добрия пастир и вървят след Него. Рай, това е блаженството на познанието и любовта към Бога, проявен чрез Своето проявление, с което се достига до най-голямото съвършенство, на което е способен само човек. Това е получаване след смъртта на пропуск в Царството Божие и във вечния живот. Ад, това е отсъствие на такова познание за Бога, в резултат на което се явява невъзможността да се достигне божественото съвършенство и загубване на Вечната милост. Той определено заявил, че тези думи нямат друго значение и че преобладаващите идеи за възкръсване на материалното тяло, за материалното небе и ада и други подобни, са плод на въображението. Той учел, че животът на човека продължава след смъртта и че в този задгробен живот пътят към усъвършенстването е безграничен.

Социално и етическо учение

В Писанията Си Баб говори на Своите последователи, че те трябва да се отличават с братска любов и вежливи обръщения. Да култивират полезни изкуства и занаяти. Основното образование да бъде всеобщо. В новия чудесен закон жените трябва да имат по-пълна свобода. Бедните трябва да получават помощ от общата хазна. Затова пък просенето се забранява строго, а също така и употребата на спиртни напитки.

Ръководното начало в живота на истинския бабист трябва да бъде чистата любов, без очакване на награда или страх от наказание. Той казва в Баяна:

„Така отдавай почит на Господа, че ако за награда на твоето поклонение те срази огън, да не настъпи никаква промяна в тебе. Ако ти се покланяш на Бога от страх, това не е достойно за прага на Неговото светилище ...; същото е и тогава, когато се вглеждаш в рая и се покланяш само с надежда да влезеш в него; защото тогава ти правиш създанията на Бога равни на Него.“ — *„Бабистите в Персия“*, т. 2, от проф. Е. Г. Браун, стр. 931.

Страдание и възтържествуване

Цитираното по-горе изречение изразява духа, който е въодушевявал целия живот на Баб. Да познае и обикне Бога, да отрази Неговите качества и да приготви пътя за идването на Неговото Проявление — това е било единствената цел и задача на Неговото съществуване. За Баб животът не е имал ужаси, а смъртта била жалка, защото любовта изгонила страха, а мъченичеството само засилвало желанието да се отдаде всецяло в нозете на Възлюбения.

Странно, че тази чиста и великолепа душа, този вдъхновен учител на Божествената Истина, този предано любящ Бога и Своите близки, е бил тъй ненавиждан и погубен от хора, които би-

ли религиозни само по име. Очевидно е, че само безразсъдното и упорито суеверие е направило хората слепи пред факта, че Той е бил действителен Пророк, свят Пратеник на Бога. Той не е имал светско величие и слава, но как може да бъде доказана духовната Сила и Власт, ако не със способността да се справи без всякаква земна помощ и да възтържествува над всяка земна съпротива, дори най-силна и враждебна. Как Божествената Любов може да бъде проявена пред невярващия свят, ако не със способността да понася ударите на страданията и стрелите на болките, ненавистта на враговете и измяната на онези, които са смятани за другари и спокойно да се издига над всичко това неустрашим и нежесточен, а още и да прощава и да благославя?

Баб изтърпя и Баб възтържествува. Хиляди засвидетелстваха искреността на любовта си към Него, като пожертваха своя живот и всичко свое в служене на Него. Кралете могат да завидят на Неговата власт над човешките сърца и живот. А най-вече „Този, Когото Господ ще прояви“, се яви, потвърди Своето право, прие благородната покорност на Своя Предтеча и Го направи съучастник в славата Си.

Глава III

Баха'у'лла — Славата на Бога

„О, ти, който очакваш, не се бави повече, защото Той дойде. Погледни Неговия Ковчег и Славата Му, която се крие в него. Това е Древната слава с Ново проявление.“
— БАХА'У'ЛЛА

Рождение и детинство

Мирза Хусейн Али, Който впоследствие приел титлата Баха'у'лла, т. е. Славата на Бога, бил най-големият син на Мирза Абас от Нур, везир или държавен министър. Семейството на везира било богато и знатно. Много от членовете му заемали важно място в управлението, гражданската и военната служби в Персия. Баха'у'лла се родил в Техеран, столицата на Персия, през нощта на 12 ноември 1817¹ г. Той не е посещавал училище или колеж и малкото образование, което получил, било домашно. Независимо от това, още като дете проявявал чудесен ум и познание. По време на юношеската Му възраст Неговият баща починал, като Го оставил да се грижи за по-малките Си братя и сестри и да управлява големите семейни имоти.

---

¹ 2 мухаррам 1233 по мюсюлманския календар.

Веднъж Абдул-Баха, най-големият син на Баха'у'лла, разказа на пишещия тези редове, следните сведения за юношеството на Своя баща:

„От детството Си Той бил извънредно добър и великодушен. Обичал да живее на открито и по-голяма част от времето Си прекарвал в градината или на полето. Обладал необикновена сила да привлича хората, което се чувствувало от всички. Около Него се тълпели много хора. Министри и придворни Го обкръжавали, а и децата също така Го обичали много. Когато бил едва на тринадесет-четирнадесет години, Той станал известен със Своята ученост. Могел да води разговори и беседи на каквато и да е тема и разрешавал всички задачи, които Му били поставяни. На големите събрания Той дискутирал с улемите (висши духовници) и разяснявал сложни религиозни въпроси. Всички Го слушали с много голям интерес.

Когато Баха'у'лла бил на двадесет и две годишна възраст, баща Му починал и, според обичая в Персия, правителството пожелало Той да наследи министерския пост на Своя баща. Баха'у'лла не приел това предложение. Тогава първият министър казал: „Оставете го. Такава длъжност не е достойна за него. Той има предвид някоя по-висока цел. Аз не мога да го разбера, но съм убеден, че той е предназначен за велико прище. Неговите мисли не приличат на нашите. Оставете го на мира.“

Хвърлен в затвор като бабист

Когато през 1844 г. Баб обявил Своята мисия, Баха'у'лла, Който тогава бил на около двадесет и седем години, смело приел Делото на новата Вярa и в скоро време станал известен като един от най-силните и неустрашими поддръжници.

Той бил два пъти затварян в тъмница заради Делото, и един път понесъл удари с тояга след едно събитие през август 1852 г., което имало тежки последствия за бабистите. Един от последователите на Баб, юношата Садек, тъй бил потресен от мъченическата смърт на своя любим Учител, на която бил очевидец, че се умопомрачил и за отмъщение издебнал шаха и стрелял в него. Вместо с куршуми обаче той бил напълнил пистолета си със сачми и, въпреки че те попаднали върху шаха, не му причинили сериозно нараняване. Юношата смъкнал шаха от коня, но бил хванат от приближените на Негово Величество и убит на място. Бабистите като цяло били несправедливо обвинени за това покушение и се започнало страшно клане. Осемдесет от тях били умъртвени веднага в Техеран, като предварително били подложени на ужасни мъчения. Много други, между които и Баха'у'лла, били хвърлени в тъмница. По-късно Той писал:

„В името на Божията справедливост! Ние нямаме нищо общо с това злодеяние. Нашата невинност беше безспорно доказана пред съда. Въпреки това те Ни арестуваха и докараха от Нияваран, където тогава се намираше мястото на пребиваването на Негово Величество, в тъмницата в Техеран; по пътя палачите Ни гонеха със страшна бързина, пеш, окован във вериги, бос, а Ние с непокрита глава, защото грубият конвой, който Ни съпровождаше на кон, събори шапката Ни, и Ни поставиха за четири месеца на такова място, подобно на което не можете да си представите. Колкото до мястото, където този Онеправдан и други също толкова онеправдани бяхме захвърлени — и най-тъмната и тясна килия би била за предпочитане пред него.

След пристигането, Ни отведоха в затвора и Ни поведоха по непрогледния коридор, а после се изкачихме по три стръмни стълби и влязохме в предназначения за Нас подземие. Мястото бе обхванато от пълен мрак и там се намираха около сто и петдесет затворници — крадци, убийци и разбойници. Препълнено така, подземиято нямаше друг изход, освен този,

по който дойдохме. Перото не е в състояние да опише това място и зловонието, което се носеше там. По-голямата част от затворниците няхаха нито дрехи, нито постеля, върху която да легнат. Само един Бог знае, какво изпитахме в това зловонно и мрачно място!

Денем и нощем, затворени в това подземие, Ние размишлявахме върху положението на бабистите, техните действия и постъпки и се учудвахме, как е възможно при величието на тяхната душа, благородство и ум, да бъдат способни на такова престъпление като жестокото и дръзко покушение върху живота на шаха. Тогава този Онеправдан реши, след напускането на затвора да се отдаде на задачата да възроди тези хора.

Една нощ насън от всички страни се чуха тези възвишени думи: „Наистина ние ще ти помогнем да възтържествуваш, чрез самия Теб и чрез Перото Ти. Не се огорчавай от сполетялата Те участ и не се страхувай, защото Си в безопасност. Скоро Бог ще разкрие съкровищата на земята — хора, които ще Ти помагат чрез Теб и Твоето име, с което Бог съживи сърцата на тези, които са Го признали.“ — „*Послание до сина на Вълка*“, стр. 20-22.

Заточение в Багдад

Това ужасно затворничество продължило четири месеца. Баха'у'лла и Неговите другари останали предани ентузиастични, преживяващи в голямо щастие. Почти всеки ден един или повече от тях били измъчвани до смърт, а на останалите припомняли, че ги чака същото. Когато палачите повиквали някого от тях, този, който бил повикван, започвал да танцува от радост, да целува ръцете на Баха'у'лла, прегръщал останалите си другари, а след това радостно бързал към мястото на мъчението.

Впоследствие било доказано, че Баха'у'лла не е имал участие в покушението срещу шаха и самият руски посланик засвидетелствал чистотата на Неговия характер. Освен това, Той бил тол-

кова болен, че се мислело, че ще умре. По тази причина, вместо да Го умъртвят, шахът заповядал да бъде заточен в Ирак-е-Араб, в Месопотамия; две седмици по-късно, Баха'у'лла, придружен от Своето семейство и други вярващи, се отправил натам. През цялото време на дългото зимно пътуване те страдали от студ и лишения и пристигнали в Багдад в пълна мизерия.

След като здравето на Баха'у'лла Му позволило, Той започнал да учи и насърчава всички, които се обръщали към Него с въпроси, да ободрява вярващите, и в скоро време между бабистите зацарили мир и щастие¹. Това обаче не продължило дълго. Природеният брат на Баха'у'лла, Мирза Яхия, известен още под името Субх-е-Азал, пристигнал в Багдад и тогава започнали кавги, тайно подстрекавани от него, разпри, подобни на тези, които съществували между учениците на Христа. Тези спорове, които по-после в Адрианопол станали ожесточени и открити, действали много тягостно върху Баха'у'лла, защото Неговата голяма цел в живота била да провъзгласи единството между народите по света.

Две години в пустинята

Около година след пристигането Си в Багдад, Баха'у'лла се отправил сам в пустинята Сюлейманийе, като взел със Себе Си само кат дрехи. За преживяното време в пустинята Той написал в „Книгата Икан“ следното:

„Скоро след пристигането Ни в онези земи, когато различихме признаците на предстоящите събития, Ние решихме, преди те да се случат, да се оттеглим. Отидохме в пустинята и там, разделени и сами, водихме две години живот в пълно уединение. От очите Ни капеха сълзи на горест, а в кървящото Ни сърце се вълнуваше океан от страшна болка. Много нощи няхахме

---

¹ Това се случило в началото на 1853 г., или девет години след Обявяването на Баб, като по този начин изпълнило някои пророчества на Баб за „годината девет“.

никаква храна и много дни тялото Ни не намираше покой. Като не обръщяхме внимание на бедствията и непрекъснатите страдания, заклевам се в Името на Този, в ръцете на Когото се намира Нашата душа, Ние живяхме в голямо щастие и извънредна радост. В уединението Си не чувахме за болката и радостта, болестта и здравето на когото и да било. Сами общувахме с Нашия дух, забравили за света и всичко в него. Не знаехме обаче, че примката на божествената съдба стои над най-добрата представа на смъртните, а стрелата на повелята Му настига и най-смелите човешки замисли. Никой не може да убегне капаните, които Той поставя, и никоя душа не може да намери покой, освен ако не се подчини на волята Му. В името на Божията справедливост, Ние нямахме намерение да изоставим това заточение, и в разлката Ни нямаше надежда за нова среща. Нашата единствена цел бе да не бъдем причина за раздори сред вярващите, нито източник на смутове сред приятелите Ни, нито средство за несправедливост към когото и да било или повод за огорчение на нечие сърце. Не таехме никакво друго намерение и не виждахме друго развитие. И все пак, всеки кроеше планове в съответствие с желанията си и следваше празното си въображение, докато настъпи часът, в който от Мистичния извор дойде призивът, нареждащ Ни да се върнем там, откъдето бяхме дошли. Подчинявайки волята Си на Неговата, Ние се подчинихме на повелята Му.

Перото не е в състояние да опише това, което видяхме след Нашето завръщане! В продължение на две години Нашите врагове непрестанно и усърдно се бяха мъчели да Ни унищожат, което е известно на всички." — „Кетаб-е-Икан“, стр. 250-252.

Противопоставяне на моллите

След завръщането на Баха'у'лла от уединението Му славата за Него се разнесла още повече и хора от близко и далеко започнали да се стичат в Багдад, да Го видят и чуят учението Му. Евреите, християните, последователите на Зороастър, дори и мохамеданите се интересували от новото учение. Моллите (мохамедански учени) обаче се настроили враждебно против Него и постепенно устроивали заговори, за да Го унищожат. Веднъж те изпратили при Него един от своите хора, за да поведе разговор и да Му зададе някакви въпроси. Изпратеният намерил отговорите на Баха'у'лла за толкова убедителни и Неговата мъдрост тъй изумителна, въпреки и очевидно придобита не чрез образование, че трябвало да признае, че по знание и мъдрост Баха'у'лла няма равен на Себе Си. За да се уверят моллите, които го изпратили, че Баха'у'лла наистина е Пророк, той поискал от Него да му покаже за доказателство някакво чудо. Баха'у'лла с готовност приел предложението, но при условие, моллите да дадат съгласието си за извършване на дадено чудо и да подпишат и подпечатат документ, който да потвърждава, че след извършването му те ще признаят истинността на Неговата мисия и ще престанат да Го преследват. Ако Той не може да извърши определеното чудо, съгласен бил да бъде обвинен в самозванство. Разбира се, ако целта на моллите била да се доберат до истината, това би било подходящ случай, но техните намерения съвсем не били такива. Истина или лъжа, те искали да осигурят решението в своя полза. Те се боели от истината и се отказали от смелото предложение. Това поражение ги накарало да измислят нов заговор за изкореняване на притесняващата ги секта. Персийският генерален консул в Багдад им се притекъл на помощ и той няколко пъти написал заявления до шаха, с който искал Баха'у'лла да бъде заточен в много по-отдалечено място, защото оскърбявал мохамеданската религия и оказвал лошо влияние на Персия.

Характерно за Баха'у'лла е това, че в това време, когато по настояване на мохамеданските молли персийското и турското правителства съединили усилията си, за да изкоренят из дъно движението, Той останал спокоен и ведър, като ободрявал и вдъхно-

вявал Своите последователи и разпращал незабравими думи за утешение и напътствие. Абдул-Баха разказва как в това време била написана книгата „Скритите слова“. Баха'у'лла често ходел на разходка по бреговете на река Тигър. Той всякога се завръщал с щастливо изражение на лицето и пишел тези лирически перли на мъдро напътствие, които впоследствие принесли помощ и изцеление на хиляди болни и измъчени сърца. В продължение на много години имало само преписани на ръка няколко екземпляра от „Скритите слова“ и тях трябвало грижливо да укриват, за да не попаднат в ръцете на многочислените врагове. Сега тази книжка е вероятно най-известното от всичко, създадено от Баха'у'лла и се чете във всяко кътче на земното кълбо. „Книгата Икан“, която е също така добре известен труд на Баха'у'лла, е написана пак в този период — в края на Неговото пребиваване в Багдад (1862-63 г.).

Обявяване в Резван, близо до Багдад

След дълги преговори, по настояване на персийското правителство, била издадена заповед от турското правителство за заточението на Баха'у'лла в Константинопол. При получаването на тази новина последователите на Баха'у'лла изпаднали в отчаяние. Те така обкръжили на тъпни къщата на възлюбения си Водач, че семейството Му трябвало да се настани в градината на Наджиб паша извън града за дванадесет дни, докато керванът се приготвял за дългото пътуване. В първия от тези дванадесет дни (от 21 април до 2 май 1863 г., т. е. деветнадесет години след Обявяването на Баб) Баха'у'лла обявил на Своите последователи, че Той е Този, за Когото е говорил Баб — Избраният от Бога, Обещаният от всички Пророци. Градината, в която направил това паметно Обявяване, станала известна сред бахаите като „Градина Резван“ и прекараните там дни на Баха'у'лла се празнуват всяка година в продължение на дванадесет дни като празник Резван. През всичкото това време Баха'у'лла вместо да бъде опечален и отпаднал духом, проявил голяма радост, достойнство и сила. Неговите последователи били щастливи и изпълнени с ентузиазъм. Огромни тъпни се стичали към Него, за да изразят уважението си. Всички

знатни лица на Багдад и дори самият губернатор се явили, за да почетат заминаващия затворник.

Константинопол и Адрианопол

Пътуването на групата, състояща се от Баха'у'лла, членове на семейството Му и двадесет и шест ученици, до Константинопол продължило около три-четири месеца. След като пристигнали в Константинопол те били затворени в една малка къща, където едва могли да се поберат. По-късно получили по-хубаво помещение, но след четири месеца били отново преместени — този път в Адрианопол. Пътуването до Адрианопол, макар и да продължило само няколко дни, било най-ужасното, на каквото били подложени. Почти през цялото време валил силен сняг и понеже не разполагали с подходящи дрехи и достатъчно храна, те страдали извънредно много. През първата зима на тяхното пребиваване в Адрианопол, Баха'у'лла и семейството Му, състоящо се от дванадесет човека, били настанени в малка къща с три стаи, без всякакви удобства и пълна с насекоми. На пролет им предоставили по-удобно жилище. Те преживяли в Адрианопол около четири години и половина. Баха'у'лла пак започнал да учи и да събира около Себе Си маса последователи. Той публично обявил Своята мисия и бил *приет с голям ентузиазъм от повечето бабисти, които започнали да се наричат от тогава бахаи*. Останалата по-малка част от бабистите начело с Мирза Яхия, природения брат на Баха'у'лла, въстанали яростно против Него и за да Го премахнат, те се присъединили към предишните си врагове — шиитите. Настанали големи раздори. Най-после турското правителство изгонило от Адрианопол бабистите и бахаите, като изпратили Баха'у'лла и привържениците Му в Ака, в Палестина, където те пристигнали (според Набил¹) на 31 август 1868 г., а Мирза Яхия и неговите привърженици били изпратени на остров Кипър.

---

¹ Авторът на книгата за ранната история на Вярата, „*Вестителите на Зората*“ — Набил бил участник в някои от събитията, които описва и познавал лично много от първите вярващи.

Писма го крале

Около това време Баха'у'лла написал знаменитото Си писмо до султана на Турция, до много от коронованите глави в Европа, до папата и персийския шах. По-късно в Своята „Кетаб-е-Акдас“¹ Той се обърнал към други владетели, управниците и президентите на Америка, религиозните водачи и към цялото човечество. Той обявил Своята мисия и ги приканвал да употребят всичката си енергия за установяването на истинската религия, справедливо управление и международен мир. В писмото Си до шаха Баха'у'лла енергично се застъпвал срещу преследването на бабистите и искал да се срещне лично с тези, които започнали това преследване. Излишно е да се казва, че това искане не било удовлетворено, а Бади, младият предан бахай, който предал писмото на Баха'у'лла, бил хванат и убит след ужасни мъчения — по тялото му слагали нажежени жезла! В това писмо Баха'у'лла говори много трогателно за собствените Си страдания и тъга:

„О, царю, аз видях по Божия път това, което нито едно око не е виждало, нито едно ухо не е слушало. Близките ми се отрекоха от мен; пътищата се стесниха за мен. Пресъхна изворът на безопасността. Равнината на покоя пожълтя. Колко много нещастия се струпаха и колко много още идват! В това време, когато аз се приближавам към Всемогъщия и Всемиловичия, зад мен пълзят змии. Из моите очи изтекоха толкова много сълзи, че постелята ми е цяла напоена. Но моята мъка не е за самия мен. Покланям се на Бога. Моята глава тъжи по копието в името на любовта към Бога и аз никога не минавам край някое дърво, без да не кажа в сърцето си: о, нека те отсекаят заради мен и тялото ми да разпънат върху теб по пътя към Господа мой, защото аз виждам човечеството в своето опиянение да върви из лъжливи пътища, без да съзнава това. Хората са

---

¹ Заглавията „Акдас“, „Кетаб-е-Акдас“, „Книгата Акдас“ и „Най-свещената Книга“ се отнасят до една и съща книга.

издигнали в достойнство желанията си и са забравили Бога, приемат неговите заповеди за забава, насмешка или игра. Те мислят, че постъпват добре и са се скрили в крепостта на безопасността. Но не е така, както си представят. Утре хората ще разберат това, което отричат днес.

Тези, които имат власт, скоро ще ни изпъдят от Адрианопол и ще ни заточат в Ака. И както се говори, това е най-пустинният град в света, най-непривлекателният на вид, с най-лош климат, с най-лоша вода — той бил годен само за живеене на совите. Нищо не се чувало там освен техния вик. В това място възнамеряват да затворят този слуга, да тръшнат пред лицето ни вратите на утехата и да отнемат благото на живота от последните наши дни. Покланям се на Бога, ако дори трудностите ме изтощят и глад ме разруши, ако моето легло бъде твърдият камък и да имам за другари дивите зверове на пустинята, аз не ще отстъпя, но ще бъда търпелив, подобно на всички решителни и непреклонни, които са се надявали на Бога, Царя на предвечността, Създателя на народите. При всички обстоятелства ще отдавам благодарност на Бога. И надяваме се на Неговата милост, да бъде Той благословен, Той, Всемогъщият, Милосърдният, да обърне към Себе Си чистите лица на всички хора. Наистина, Той отговаря на този, който Го моли и запазва този, който се обръща към Него. И ние Го молим да направи от това мрачно нещастие щит за Неговите Дела и да ги предпази от острите мечове и смъртоносните стрели. Чрез състраданията грее Неговата светлина и славата Му се разнася непрестанно. Такъв е Неговият ред в миналите и сегашни времена.“ — „*Записки на пътешественика*“, (История на Баб), стр. 145-147.

Заточение в Ака

В това време Ака (Акра) бил град затвор, където били изпращани на заточение най-тежките престъпници от всички краища на Турция. При пристигането тук, след тежко морско пътешествие, Баха'у'лла заедно със Своите последователи, около осемдесет-оседемдесет и четири мъже, жени и деца, бил затворен в казармите. Мястото било мръсно и извънредно мрачно. Няколко легла и други удобства. Храната била лоша и недостатъчна, тъй че след известно време затворените бахаи поискали да им се разреши сами да си купуват храна. Първоначално децата плачели по цели дни и да се спи било почти невъзможно. Не след дълго се появили болести — малария, дизентерия и други, и с изключение на двама всички заболели; трима умрели, а състоянието на останалите живи не могло да се опише.¹

Строгий режим продължил повече от две години, през което време на никой от бахаите не било позволено да прекрачва прага на затвора, с изключение на четиримата мъже, които всеки ден отивали да купуват храна.

По време на затворничеството в казармите, посещенията били строго забранени. Няколко бахаи от Персия пропътували пеша дългия път, за да видят своя любим водач, но не били допускани зад градските стени. Те отивали на едно място в равнината зад третия ров, откъдето можели да виждат прозорците на килията на Баха'у'лла. Той се показвал на един от прозорците и след като се взирали отдалеч, нещастниците ридали и се връщали по домовете си, изпълнени с нова жар за саможертва и служене.

---

¹ За да бъдат погребани двама от онези, които умрели, Баха'у'лла дал да бъде продадено собственото Му килимче, за да бъдат покрити разходите по погребението, но вместо да бъдат използвани за това, парите били присвоени от войниците, а телата били хвърлени в един ров. — Абдул-Хусейн Аваре Тафти.

Погобрение на режима

Най-после затворническият режим бил сменен. Била обявена мобилизация на турската армия и казармите били използвани от войниците. Баха'у'лла и семейството Му настанили в една къща, която била оставена на тяхно разположение, а останалите разквартирувани в големия кервансарай в града. Баха'у'лла преживял още седем години в тази къща. В малката стаичка, наред с тази, в която бил затворен Баха'у'лла, трябвало да се настанят тринадесет члена на семейството Му — мъже и жени. В началото на тяхното пребиваване в този дом, те страдали извънредно много — жилището било малко, храната им оскъдна и липсвали нормалните удобства за живот. Но след известно време им предоставили още няколко стаи и те започнали да живеят сравнително удобно. От това време, когато Баха'у'лла и Неговите другари напуснали бараките на казармите, било позволено да приемат посещения и постепенно строгите ограничения, които били наложени със султански указ, били отменени, макар че от време на време се възобновявали.

Вратите на затвора се отварят

Дори в това време, когато строгостите били особено големи, бахаите не били разколебани и тяхната спокойна увереност продължавала. По време на затворничеството Си в Ака Баха'у'лла писал на някои от Своите приятели: „Не се страхувайте. Тези врати ще се отворят. Моята шатра ще бъде разпъната на планината Кармел и ще се възцари висша радост.“

Това заявление било голям извор на утеха за Неговите последователи и впоследствие се изпълнило в буквален смисъл. За това, как са били отворени вратите на затвора, е по-добре да предам думите на Абдул-Баха, преведени от Неговия внук Шоги Ефенди:

„Баха'у'лла обичаше красотата и зеленината на природата. Веднъж той отбеляза: „Не съм виждал растителност вече девет години. Природата, това е светът

на душата, градът — светът на тялото.“ Когато аз узнах за това, което е казал, разбрах, че Той тъгува по природата. Бях сигурен, че каквото и да предприема за изпълнение на Неговото желание, ще бъде удачно. По онова време в Ака живееше един човек на име Мустафа Паша Сафат, който беше голям наш противник. Той притежаваше дворец на четири мили северно от града, наречен Мазрае — много красиво място, заобиколено с градини и с бързо течащ поток. Аз отидох в дома на този паша и му казах: „Паша, ти си оставил двореца пуст и живееш в Ака.“ Той отговори: „Аз съм инвалид и не мога да оставя града. Ако отида там, ще бъда самотен и откъснат от приятелите си.“ Аз му казах: „Щом живееш в града и мястото е свободно, дай ни го под наем.“ Той беше изумен от това ми предложение, но после се съгласи. Наех къщата на много ниска цена, около пет фунта на година. Предплатих му за пет години и сключихме договора. След това наех работници да направят ремонт, да подредят градината и построят баня. Също така приготвих карета за Благословената Красота¹. Веднъж реших да отида сам да огледам мястото. Без да обръщам внимание на заповедите, дадени с няколко последователни укази, съгласно които ние в никакъв случай не можехме да излизаме зад стените на града, аз излязох през градската порта. Часовите бяха на пост, но не ми попречиха, така че продължих направо към мястото. На следния ден пак отидох безпрепятствено, придружен от неколцина другари и официални лица, въпреки че конната стража и часовите стояха от двете страни на градските врати. Друг ден устройох трапеза, разстлах маса под боровите дръвчета в Бахджи и събрах около нея знатните ли-

---

¹ Джамал-е-Мубарак (букв. Благословена Красота) е титла, с която се обръщали към Баха'у'лла Неговите последователи и приятели.

ца на града. Вечерта ние всички се върнахме в града заедно.

Един ден отидох при Свещеното присъствие на Благословената Красота и казах: „Дворецът в Мазрае е готов за Теб, а така също и каретата, която да Те отведе там. (По онова време нямаше карети в Ака или Хайфа). Той отказа да дойде, казвайки: „Аз съм затворник.“ По-късно отново Го помолих, но получих същия отговор. Осмелих се да го помоля трети път, но той пак каза: „Не!“ и аз не посмях повече да настоявам. В Ака имаше обаче един мохамеданин шейх, който се ползваше с известност и със значително влияние. Обичаше Баха'у'лла и бе Негов най-голям любимец. Извиках този шейх и му обясних положението. Казах му: „Ти си дързък. Иди тази вечер при Негово Свещено присъствие, падни на колене, вземи Неговите ръце и не ги пускай докато Той не се съгласи да напусне града.“ Той бе арабин... Отиде право при Баха'у'лла и седна близко до Неговите колене. Взе ръцете на Благословената Красота, целуна ги и попита: „Защо не напуснеш града?“ Той отговори: „Аз съм пленник,“ а шейхът възрази: „Боже опази! Кой има власт да те направи пленник? Ти сам се държиш в плен. Твое желание е било да бъдеш затворник и сега, моля те, да напуснеш този град и да отидеш в двореца. Той е красив и целият е в зеленина. Дърветата са много хубави, а портокалите са като огнени къмба.“ И всеки път, когато Благословената Красота повтаряше: „Аз съм пленник, това не може да стане,“ той вземаше Неговите ръце и ги целуваше. Цял час не престана да Го умолява. Най-после Баха'у'лла каза: „Хейли хуб“ (много добре), и търпението и настойчивостта на шейха бяха възнаградени. Той дойде при мен с голяма радост да ми съобщи за съгласието на Негова Святост. Без да се страхувам от строгия указ на Абдул Азис, с който ми се забраняваше да се срещам или разговарям с Благословеното Съвършенство, аз взех

на следния ден каретата и Го откарах в двореца. Никой не ни оказа противодействие. Оставих Го там и се върнах в града.

Две години Той остана в този очарователен и мил кът. После бе решено да се премести на друго място — Бахджи. Така се случи, че там се появи епидемия и собственикът на къщата, с цялото си семейство избяга, готов да я отдаде безплатно на всеки желаещ. Ние я взехме на много ниска цена и там се откриха широко вратите на величието и истинското господство. Баха'у'лла бе затворник (защото суровият указ на Абдул Азис не се отмени никога), но в същност Той прояви таква благородство и достойнство в Своя живот, че бе почитан от всички. Управителите на Палестина завиждаха на Неговото влияние и власт. Губернатори и мутасарифи, генерали и местните власти често пъти смиренно молеха да имат честта да Го видят — молба, на която Той рядко се съгласяваше.

Веднъж губернаторът на града помоли за тази милост, поради това че по заповед на висшата власт, той трябваше заедно с един генерал да посети Благословеното Съвършенство. Молбата бе удовлетворена и генералът, европейец, доста пълен човек, така бе поразен от величествения вид на Баха'у'лла, че остана през цялото време на колене близо до прага. Двата посетители бяха така смутени, че едва след неколкостратната покана на Баха'у'лла запушиха предложението им наргиле, но дори и тогава те само го допряха до устните си и го поставиха настрана, скръстиха ръце и стояха с такава смиреност и уважение, че удивиха всички присъстващи.

Препълненото с любов почитание на приятелите, вниманието и уважението, проявявано от всички официални и знатни лица, прииждането на поклонници и търсещите истината, духът на преданост и служене, който се чувствуваше наоколо, величествената царска

осанка на Благословеното Съвършенство, изпълнението на неговите искания, числото на неговите предани — всичко това служеше за доказателство, че в действителност Баха'у'лла не е затворник, а Цар на царете. Против Него бяха двама деспоти, двама могъщи автократни управители, обаче, макар и техен пленник, Той се обръщаше към тях с такива сурови изрази, както кралят към своите поданици. Впоследствие, независимо от строгите укази, Той живя в Бахджи като принц. Неведнъж казваше: „Наистина, наистина най-ужасният затвор се превърна в райска градина.

Безспорно такова нещо не е виждано от сътворението на света.“

Живот в Бахджи

Показал през първите години на страданията как трябва да се прослави Бог през време на бедствия и унижения, Баха'у'лла, в последните години, преживени в Бахджи, показа как трябва да бъде прославен Бог, когато се радваме на почит и влияние. Стотици хиляди предани последователи давали на Неговото разположение огромни суми, които трябвало да се разпределят по Негово указание. Въпреки че животът в Бахджи се описва като напълно отговарящ на царски, в пълния смисъл на тази дума, не трябва да се мисли, че той се характеризирал с материално великолепие и разточителност. Благословеното Съвършенство и Неговото семейство живеели много скромно и просто. Разходите по разкош за себе си са били нещо неизвестно за това семейство. В съседство с Неговата къща верующите уредили великолепна градина, която нарекли Резван. В нея Той прекарвал по цели дни и седмици, като през нощите преспивал в малката постройка в градината. Понякога излизал из полето. Няколко пъти ходил в Ака и Хайфа. Често пъти разпъвал палатката си на планината Кармел, както бе предсказал това, когато бе затворен в казармите на Ака. Баха'у'лла прекарвал по-голямата част от времето си в молитви и размишления, писане на свещените книги, послания и в духовното

възпитание на приятелите Си. За да бъде оставен напълно да се занимава с великата Си работа, Абдул-Баха се заел с всички други работи, дори със срещите с молли, поети и членове на правителството. Всички се чувствали щастливи да се срещнат с Абдул-Баха и напълно удовлетворени от Неговите обяснения и разговори. Макар че не можели да видят самия Баха'у'лла, чрез приятелството на Неговия син те се проникнали от дружелюбно чувство към Него, защото отношението на Абдул-Баха им позволявало да разберат значението на бащата.

Известният ориенталист от Кембриджкия университет, покойният професор Едуард Браун, посетил Баха'у'лла в Бахджи през 1890 г. и ето какво разказва за своите впечатления:

„... моят водач се спря за момент, докато си снема обувките. После повдигна завесата с бързо движение на ръцете и когато преминах, я спусна. Намерих се в широка зала, в дъното на която имаше диван, а на противоположната страна на вратата бяха поставени два или три стола. Въпреки че смътно предполагах къде отивам и кого ще видя (защото не ми бе обяснено подробно) изминаха една или две секунди, когато с вълнение и смущение почувствах със сигурност, че стаята не бе празна. В ъгъла, където диванът се допираше до стената, стоеше необикновена фигура, внушаваща почитание, на чиято глава имаше плъстено кепе, като това, което дервишите наричат „тадж“ (но необикновено по своята височина и направа), около основата на което бе навит малък, бял тюрбан. Едва ли някога ще забравя лицето на този, в когото се възрях и все пак не мога да го опиша. Тези проникателни очи като че ли проникваха до дъното на душата. Сила и власт се излъчваха от широкото чело. Дълбоките бръчки по лицето свидетелстваха за възрастта, на която противоречаха черните като смола коси и брада, падаща с неизразимо великолепие почти до пояса. Нямахше нужда да питам в чие присъствие се намирам, когато се преклоних пред този, който е предмет на обожание и любов,

на които могат да завидят царе и за която императорите биха въздишали.

Топъл, изпълнен с достойнство глас ме покани да седна и след това каза: Слава Богу, че си достигнал! ... Ти си дошъл да видиш един затворник и изгнаник... Ние желаем само доброто на света и щастието на народите, въпреки това ни смятат за подбудител на раздори и предателство, заслужаващ робство и заточение... Всички народи да приемат една вяра и всички хора да станат братя; да се засилят връзките на любовта и единството между синовете на човечеството; да няма религиозно разединение и да се унищожат расовите различия — какво лошо има в това? ... И все пак то ще се сбъдне. Тези безплодни раздори и разрушителни войни ще изчезнат и ще настъпи „Най-великият мир“ ... Нима Европа не се нуждае също от него? Не е ли това същото, което предказа и Христос? ... Но при все това, ние виждаме вашите царе и управници щедро да прахосват съкровищата си повече по средства за изтребването на човешкия род, отколкото за онова, което би способствувало за щастието на човечеството ... Тези раздори, кръвопролития и разногласия трябва да престанат и всички хора да бъдат като един род, като едно семейство ... Нека човек не се гордее с това, че обича отечеството си, а по-скоро да се гордее с това, че обича човешкия род...”

Такива бяха, доколкото си спомням, думите, които заедно с много други чух от Баха. Нека читатели сами размислят добре, заслужава ли такова учение окови и смърт и дали светът ще придобие нещо или ще изгуби от неговото разпространение.“ — Въведение към „Записки на пътешественика“ (История на Баб), стр. xxxix-xl.

Възнесение

И тъй, Баха'у'лла просто и спокойно прекарал залеза на Своя земен живот до 28 май 1892 г., когато след едно разболяване от треска, на 75-годишна възраст, се поминал. Сред последните Послания, които Той разкрил, е и „Волята и Завещанието“ Му, написано лично от Него. Девет дни след Неговата смърт, печатите били разчупени от най-големия Му син в присъствието на членове на семейството и няколко приятели, и краткото, но забележително съдържание на документа било прочетено. Съгласно това завещание, Абдул-Баха бил назначен за наследник на Своя баща, за тълкувател на Неговото учение, а на семейството, роднините и последователите на Баха'у'лла било повелено да се обръщат към Него и да Му се подчиняват. Чрез това завещание били предотвратени разделянето на секти и разкол и се осигурявало единството на Делото.

Пророчествата на Баха'у'лла

Много важно е да имаме ясна представа за пророчествата на Баха'у'лла. Неговите изявления, подобно на другите божествени „Проявления“, могат да се разделят на две групи: едни, в които Той пише или говори просто като човек, когото Бог е избрал, за да предаде посланието Му на Неговите ближни, а другите са думи, изговаряни от Самия Бог.

Баха'у'лла пише в „*Книгата Икан*“:

„В предишните страници вече отредихме две състояния на Светилата, изгряващи в Зорите на вечната святост. Едно от тези състояния — състоянието на съществено единство вече обяснихме. „Не правим разлика между никои от тях“ (Коран, 2:136). Другото е състоянието на различие, то се отнася до света на сътворението с неговите ограничения. В това отношение, всяко Божие Проявление има явна индивидуалност, точно определена мисия, предопределено Откровение и нарочно установени граници. Всяко се различава по

името Си, както и по Своите особени качества, изпълнява определена мисия и му е дадено специално Откровение. Казано е: „Някои от Пратениците въздигнахме над другите. С някои Бог разговаря, други издигна и възвиси. На Исус, Синът на Мария, дадохме ясни знамения и Го укрепихме със Светия Дух“ (Коран, 2:253).

Така, от гледна точка на тяхното единство и върховно откъсване, за тези Същности на битието са били и са приложими присъщите качества Божествена природа, Божественост, Върховно единство и Съкровена същност, защото те всички са на трона на Божественото откровение и са седнали на престола на божественото Убежище. Чрез тяхната поява е проявено Откровението на Бога и чрез техния Лик е разкрита Божията красота. Така словата на Самия Бог са били чути, произнесени от тези Проявления на Божественото същество.

Погледнато в светлината на второто им състояние — състоянието на различие, разграничаването, временните ограничения, отличителните черти и мерилата — те показват абсолютно покорство, крайна бедност и пълно самозаличаване. Както Той каза: „Аз съм слугата Божи. Аз съм само човек като теб.“ ...

Ако някое от всеобхватните Божии Проявления каже: „Аз съм Бог!“, Той наистина казва истината и няма никакво съмнение в това. Защото неведнъж бе показано, че чрез тяхното Откровение, техните присъщи качества и имена Божието Откровение, Неговото име и присъщи качества се проявяват в света. Така Той разкри: „Тези удари са Божии, не Твои!“ (Коран 8:17). И също Той каза: „Наистина, тези, които се кълнат в теб, всъщност кълнат се в Бога“ (Коран 8:10). И ако някой от тях каже думите: „Аз съм Божий Пратеник,“ той също казва истината, несъмнената истина. Както Той каза: „Мохамед не е бащата на никой човек измежду вас, но той е Пратеникът Божий.“ Погледнато в тази

светлина, те не са нищо друго, освен Пратеници на този съвършен Цар, тази непроменяща се Същност. И ако те всички заявят: „Аз съм Печатът на Пророците,“ те наистина ще кажат самата истина, без ни най-малко съмнение. Защото всички те са една личност, една душа, един дух, едно същество, едно откровение. Те всички са Проявления на „Началото“ и „Края“, на „Първия“ и „Последния“, на „Видимия“ и „Скрития“ — всички те принадлежат на Него, Който е най-съкровеният Дух на духовете и вечната Същност на същностите. И ако те кажат: „Ние сме слугите Божии,“ това също е очевиден и безспорен факт. Защото те бяха проявени в най-пълната степен на покорство, подобна на която никой човек не може да достигне. Така в мигове, когато тези Същности на битието бяха дълбоко потопени в океаните на древна и вечна святост или когато се издигнаха до най-високите върхове на божествените тайни, те твърдяха, че словата им са Гласът на божествеността, Зовът на Самия Бог. Ако проникателното око бе отворено, то щеше да разпознае, че точно в това положение те сметнаха себе си за напълно заличени и несъществуващи пред лицето на Този, Който е Всепроникващия, Неподкупния. Струва ми се, те смятаха себе си за напълно нищожни и гледаха на своето споменаване в този Дворец като на акт на богохулство. Защото и най-малкият шепот за собствената личност в такъв Дворец е доказателство за самоутвърждаване и независимо съществуване. В очите на тези, които достигнаха този Дворец, такъв намек е вече сам по себе си тежко прегрешение. Колко по-тежко можеше да бъде то, ако нещо друго бе споменато в това Присъствие, ако сърцето на човека, неговият език, неговият ум и душа бяха заети с някой друг, освен с Възлюбения, ако неговото око зърнеше друг лик, освен Неговата красота, ако неговите уши се захласнеха по

друга мелодия, освен Неговия глас и стъпките му следваха друг, освен Неговия път.

В този ден полъхваше Божият ветрец и Неговият Дух проникваше във всичко. Такова е излиянието на Неговата благодат, че Перото е неподвижно и езикът — замлъкнал.

Поради това си състояние те приписваха на себе си Гласа на Божествеността и подобни нему, докато поради състоянието си на Пратеничество, те обявиха себе си за Пратеници на Бога. Всеки миг те изричаха слова, които биха отговорили на нуждата на момента и приписваха всички тези заявления за самите себе си, заявления, простиращи се от царството на божественото Откровение до царството на сътворението и от владенията на Божествеността чак до владенията на земното съществуване. По този начин, каквито и да са техните думи, независимо дали се отнасят до царството на Божествеността, Господството, Пророчеството, Пратеничеството, Пазителството, Апостолството или Робството, всичко е истина без ни най-малко съмнение. Следователно тези думи, които цитирахме в подкрепа на Нашия аргумент, трябва внимателно да се обмислят, за да могат различните слова на Проявленията на Невидимия и Зорите на светостта да спрат да безпокоят душите и объркват умовете.“ — *„Кетаб-е-Икан“*, стр. 176-181.

Когато Баха'у'лла говори като човек, Той приписва на Себе Си състоянието на пълно смирение и „преливане в Бога“. Това, по което се отличава „Проявлението“ в Своята човешка личност от другите хора, е пълното себеотрицание и съвършенството на Неговите способности. При всички обстоятелства Той бил готов да каже, както направил Христос в Гетсиманската градина: „Въпреки това, да бъде не моята, а твоята воля.“ В посланието Си до шаха, Баха'у'лла казва следното:

„О, Царю! Аз бях просто човек, заспал на дивана Си, когато, о, зефирът на Най-славния полхна над Мен и ме научи на знанията за всичко, което е било. Това нещо не е от Мен, а от Този, Който е Всемогъщ и Всезнаещ. И Той Ми заповяда да издигна гласа Си между небето и земята и затова Ме сполетя това, което накара да потекат сълзите на всички разбиращи хора. Аз не съм изучавал науките, обладавани от хората, нито пък съм посещавал техните училища. ... Аз съм просто лист, който се вее от зефира на волята на Бога, Всемогъщия, Превъзхвалявания. Може ли този лист да стои неподвижен, когато духат бурните ветрове? Не, кълна се в Този, Който е Господ на всички Имена и Присъщи качества! Ветровете го движат, както им е угодно, защото съществото е нищожество в присъствието на Безсмъртния. Неговата категорична заповед Ме застигна и Ме застави до говоря за Прославата Му между народите. Наистина Аз бях като един мъртвец когато бе произнесена Неговата Заповед. Ръката на волята на твоя Бог, Милостивия, Милосърдния Ме преобрази. Може ли някой да говори от себе си това, за което всеки човек, велик или нищожен, ще го преследва? Не, в името на Онзи, Който разкри на Перото вечните тайни, освен онзи, който е подкрепен от Всемогъщия и Всесилния.“ — Лоу-е-Султан (Послание до царя на Персия), цитирано в „Обещаният ден настъпи“, стр. 40-41.

Както Христос измени нозете на учениците Си, така и Баха'у'лла понякога е приготвял храна и извършвал разни услуги на Своите последователи. Той бил слуга на слугите, и се славел само със служене на другите. Бил доволен да спи на коравата земя, ако това се наложило, да живее само с хляб и вода, а дори понякога да преживява само, както Той се изразява, с „божествена храна, иначе казано — глад“. Неговото съвършено смирение се проявявало в дълбокото Му почитание към природата, човешкия

характер и особено към светците, Пророците и мъчениците. За Него всичко, от най-низшето до най-висшето, говорело за Бога.

Човешката Му личност бе избрана от Бога, за да стане Негова Божествена Уста и Перо. И не по Своя воля понесе Той несравними трудности и лишения. Както Исус казал: „Отче, ако е възможно, нека тази чаша ме отмине,“ така и Баха'у'лла казал: „Ако би се намерил някой друг тълкувател или проповедник, Ние не бихме се изложили на насмешки, порицаване и злословие от страна на хората“ („*Послание Ишрагат*“). Но божественият повик бил ясен и настойчив и Той се подчинил. Волята на Бога станала Негова и Божията радост — Негова радост. С лъчезарно покорство Той заявил:

„Истина ви казвам, каквото и да срещнете по Божествения път, то заслужава любовта на душата и желанието на сърцето. Смъртната отрова по Неговия път е самата сладост и мъченията в Негово Име са поток кристално бистра вода.“ — „*Послание до сина на Вълка*“, стр. 17.

Друг път, както вече отбелязахме, Баха'у'лла говори „от положението на Божественост“. В тези речи Неговата човешка личност е напълно подчинена и дори изчезва. Чрез него Бог се обръща към създанията Си и провъзгласява Своята любов към тях, открива качествата Си, обявява Своята воля, възвестява законите за тяхното ръководене и изисква тяхната любов, преданост и служба.

В Писанията на Баха'у'лла сказанията често преминават от едната от тези форми в другата. Понякога е очевидно, че говори човек и изведнъж внезапно продължава, като че ли сам Бог говори в първо лице. Дори когато говори като човек, Баха'у'лла говори като Божи Пратеник, жив пример на съвършена преданост на Божията воля. Целият Му живот е подбуден от Светия Дух. Поради това не може да бъде прокарана една ясна и определена черта между човешките и божествените елементи в Неговия живот и учението Му. Бог Му казва:

„Нищо не се вижда в моя храм, освен Храма на Бога и в моята красота само Неговата Красота; в моето същество само Неговото Същество; в моето дви-

жение, само Неговото Движение; в моето покорство, само Неговото Покорство, и в моето перо, само Неговото Перо, Безценното и Възвишеното. Няма нищо друго в моята душа, освен Истината, и в мен не може да се види нищо друго, освен Бог.“ — „Сури-е-Хейкал“.

Неговата мисия

Мисията на Баха'у'лла в света е да установи Единство — Единство на цялото човечество в и чрез Бога. Той казва: „От дървото на Познанието най-великият плод е тази възвишена реч: вие сте плодове от едно Дърво и листа от един Клон. Нека човек не се гордее с това, че обича отечеството си, а по-скоро да се гордее с това, че обича човешкия род.“

По-предишните Пророци са предсказали една епоха на мир върху земята, доброта между хората, и са жертвували живота Си, за да ускорят нейното настъпване, но всеки от Тях ясно е заявил, че това благословено изпълнение ще бъде достигнато след „Пришествието на Бога“ в последните дни, когато злите ще бъдат съдени и добрите възнаградени.

Зороастър предсказва, че има три хиляди години, които ще изминат в борби, преди появяването на шах Бахрам, всемирния спасител, Който ще победи Ахриман, духът на злото, и ще основе царство на справедливост и мир.

Моисей предсказва дългия период на робство, преследване и гонение на синовете Израилеви, преди да се появи Бога на Войнството, за да ги събере от всички страни, да унищожи гонителите и да установи Неговото Царство на земята.

Христос казва: „Не мислете, че съм дошъл, за да донеса мир на земята. Дойдох, за да донеса не мир, а меч“ (Матей 10:34). И Той предсказва един период от войни и подготовка за войни, нещастия и болести, които няма да престанат до идването на Синът Човешки „в славата на Отца“.

Мохамед заявява, че срещу злодеянията и престъпленията, Аллах е дал омраза и ненавист между евреите и християните,

---

които ще продължат до Деня на възкресението, когато Той ще се яви да съди всички тях.¹

От друга страна Баха'у'лла обявява, че той е Този Обещан от всички Пророци — Божествено Проявление, в Чиято ера господството на мира ще бъде неминуемо установено. Това изявление е единствено по рода си, въпреки това то удивително отговаря на знаменията на времето и предсказанията на всички велики Пророци. Баха'у'лла възвести с несравнима яснота и достъпност средствата за достигането на мира и единението между хората.

Истина е, че след появяването на Баха'у'лла и досега има войни и разрушения в такива непоносими размери, но то е точно това, което в предсказанията на всички Пророци е казано, че ще се случи в зората на „великия и страшен Ден Господен“ и следователно само потвърждение на схващането, че „Пришествието на Бога“ не е само предстоящо, но е вече свършен факт. Съгласно притчата на Христа, Господарят на лозето трябва най-напред жестоко да унищожи коварните земеделци, преди то да бъде предадено на друг, който ще върне плодовете му по гроздобер. Не означава ли това, че с идването на Бога жестока гибел очаква тези деспотични управници, алчни и отличаващи се с нетърпимост свещеници, молли и тирани водачи, които с векове подобно на коварните земеделци злоупотребиха с властта над света и присвоиха неговите плодове?

На земята могат да настанат ужасни събития и безпримерни бедствия, но Баха'у'лла ни уверява, че „тези безплодни раздори и разрушителни войни ще изчезнат и ще настъпи „Най-великият мир“. Войната и раздорите по своята разрушителност са станали тъй непоносими, че човечеството трябва да се освободи от тях или да погине.

„Времето настъпи“ и с него дойде Обещаният Избавител!

---

¹ Вж. цитатите от Корана на стр. 240.

Неговите Писания

Писанията на Баха'у'лла са много обширни по съдържание и обхващат всички страни на човешкия живот, както индивидуалния, така и обществения, материални и духовни неща, тълкуване на древни и по-нови свещени книги, с пророчества и предсказания относно близкото и далечно бъдеще.

Обширността и точността на Неговите познания били изумителни. Той можел да цитира и разяснява, убедително и неоспоримо свещените Писания на различни религии, с които били запознати тези, които Му пишели или идвали при Него с въпроси, макар очевидно да не е имал обикновенния достъп до повечето от книгите, на които се позовавал. В „Послание до сина на Вълка“ Той казва, че никога не е чел „Баян“, въпреки че в Своите Писания показва пълно познаване и разбиране на Откровението на Баб. (Баб, както видяхме, заявявал че за откровението Си „Баян“, вдъхновението Му произтичало от „Този, Когато Бог ще прояви“.) Освен при посещението на професор Браун, с когото Той имал четири срещи през 1890 г., всяка една от по двадесет до тридесет минути, Баха'у'лла не е имал случай да беседва с просветени западни мислителители. И все пак Неговите Писания показват удивително разбиране на социалните, политическите и религиозните проблеми на западния свят и даже Неговите врагове били принудени да се съгласят, че мъдростта и познанието Му нямат равни на себе си. Добре известното положение по време на затворничеството Му доказва достатъчно, че богатството от знание, което е проявено в Писанията Му, е усвоено само от духовен източник, напълно независим от обикновените средства за изучаване или някакво ръководене с помощта на книги и учители.¹

---

¹ Когато бил запитан дали Баха'у'лла е изучавал специално западна литература и е видял, че ученията Му са в съзвучие с тях, Абдул-Баха отговорил, че книгите на Баха'у'лла, писани и отпечатвани от 70-те години на XIX в. съдържат идеали, които са толкова познати днес на Запад, въпреки че по онова време тези идеи не са били нито отпечатвани, нито някой на Запад е мислел за тях.

Понякога Той пишел на новоперсийски, езикът на Неговите съотечественици, който е доста примесен с арабски. Друг път, когато се обръщал към учените последователи на Зороастър, пишел на чист класически персийски език. Също така свободно Той пишел и на арабски, понякога прост, а понякога в класически стил, подобно езика на Корана. Това удивително изкуство да ползва толкова различни езици и стилове, било забележително, още повече, че Той не е имал никакво литературно образование.

В някои от Неговите Писания пътят към светостта е указан с толкова прости изрази, че „пътниците — даже и глупавите — няма да се заблуждават по него“ (Исаия 35:8). В други съществува такава богатство от поетическо въображение, дълбока философия и познаване на мохамеданското, зороастрианското и други свещени Писания или на персийската и арабска литература и легенди, които само поетите, философите и учените биха могли да оценят. Някои Писания изследват висшите степени на духовния живот и могат да бъдат разбрани само от този, който е минал по-предишните стадии. Неговите работи са подобни на трапеза при пиршество, където обилността и сладостта на ястията отговарят на вкусовете на тези, които искрено търсят истината.

Благодарение на тези качества Неговото Дело имало успех между учени, образовани, поети и видни писатели. Даже водачите на суфитите и други секти и някои политически дейци, които били писатели, се възхищавали от Неговите слова, които превъзхождали тези на всички останали писатели по красота и дълбочина на духовния смисъл.

Бахайският дух

От мястото на Своето заточение, отдалечената Ака, Баха'у'лла развълнувал дълбоко Своята родна страна Персия; и не само нея, Той развълнувал и вълнува целия свят. Духът, който оживявал Него и последователите Му, бил непогрешимо мек, добър и търпелив, и въпреки това обладал удивителна жизненост и мощ. Той извършвал неща, които изглеждали невъзможни; променял човешката същност. Онези, които попадали под Неговото влияние,

ставали нови същества. Те се изпълвали с любов, вяра, ентузиазъм, в сравнение с които земните радости и скърби били като прах. Те били готови да посрещат не само с пълно спокойствие, но дори с лъчезарна радост, непрекъснатите страдания или насилствена смърт със силата на безстрашното упование на Бога.

Най-удивяващото от всичко е това, че техните сърца били така препълнени с радостта от новия живот, че в тях не оставало място за горчиви мисли и отмъщение на гонителите. Те напълно се отказали от употреба на насилие за самозащита и вместо да се оплакват от съдбата си, се смятали за най-щастливите хора, избрани да получат новото и величествено Откровение и да жертват живота си и да пролеят кръвта си, засвидетелствайки неговата истина. Сърцата им пеели от радост, защото те вярвали, че Бог, Съвършеният, Вечният, Възлюбеният им говорел чрез човешки уста, зовял ги да Му бъдат слуги и приятели, дошъл е да установи Царството на земята и да бъде безценния дар на Мира за изтощени и разсипан от разпри свят.

Такава била вярата, която вдъхнал Баха'у'лла. Той обявил мисията Си, както предсказал Баб. И благодарение на усърдната подготовка на Неговия велик Предтеча, имало хиляди готови да приветстват Пришествието Му — хиляди, които се били отърсили от предразсъдъци и суеверия и с чисто сърце и открит ум очаквали проявлението на Обещаната Божествена Слава. Бедността и оковите, ужасните условия, привидното унижение не могли да скрият Духовната слава на техния Господ — не, тази мрачна земна среда послужила само за да увеличи сиянието на Неговия истински блясък.

Глава IV

Абдул-Баха — Слугата на Баха

„Когато океанът на Моето присъствие се отдръпне и Книгата на Моето Откровение свърши, обърнете лицата си към Онзи, Когото Бог е определил и Който е израсъл от този Древен Корен.“ — БАХА'УЛЛА, „Кетаб-е-Акдас“.

Рождение и детство

Абас Ефенди, който впоследствие приел титлата Абдул-Баха, (т. е. Слуга на Баха), бил най-големият син на Баха'улла. Той се родил в Техеран, малко преди полунощ на 23 май 1844¹ г., в същата нощ, в която Баб обявил Своята мисия.

Той бил на осем години, когато баща Му, към Когото още тогава бил силно привързан и предан, бил хвърлен в тъмницата на Техеран. Тълпата разграбила техния дом и семейството било лишено от своите имуществва и оставено в мизерия. Абдул-Баха разказва как един ден Му разрешили да влезе в двора на затвора и да види обичния Си баща, когато излизал да прави ежедневната Си разходка. Баха'улла бил страшно измъчен и толкова болен, че с мъка се движел. Неговата брада и коса били невчесани, шията

---

¹ Четвъртък, 5 джамадийул-аввал 1260 г. по мюсюлманския календар.

посиняла и подута от натиска на тежката стоманена верига, тялото Му наведено под тежестта на веригите. Този вид направил неизлично впечатление на чувствителното момче.

През първата година от тяхното пребиваване в Багдад, десет години преди Баха'у'лла открито да обяви мисията Си, проникателният усет на Абдул-Баха, Който тогава бил едва на девет години, Го довел вече до важното откритие, че баща Му е действително Обещаният, чието Проявяване очаквали всички бабисти. Около шестдесет години по-късно Той описва така момента, в който това убеждение обхванало изведнъж цялото Му същество:

„Аз съм слуга на Благословеното Съвършенство. В Багдад бях още дете, когато Той ми обяви Словото и аз повярвах в Него. Щом ми съобщи Словото, аз се хвърлих в Неговите Свети нозе, просих и настоятелно молих да приеме моята кръв, като жертва по Неговия път. Жертва! Колко сладост намерих в тази дума. Няма за мене по-велика благодат от тази! Каква по-голяма чест мога да си представя от това да видя тази шия окована във вериги, заради Неговото Име; тези крака спънати, заради Неговата Любов; това тяло изтощено и хвърлено в дълбочините на морето, заради Неговото Дело! Ако в действителност сме Негови сърдечно любящи, ако в действителност съм искрен Негов слуга — тогава аз трябва да отдам живота си и всичко свое пред Неговия Благословен праг.“ — *„Записки на Мирза Ахмед Сохраб“*, януари 1914 г.

Около това време Неговите приятели започнали да Го наричат „Тайната на Бога“ — титла, дадена Му от Баха'у'лла, и с която Той бил известен по време на пребиваването в Багдад.

Когато Неговият баща се оттеглил за две години в пустинята, Абас бил силно опечален. Единственото Му утешение било да преписва и заучава наизуст Посланията на Баб и голяма част от времето Си прекарвал в уединено съзерцание. Когато най-после Баха'у'лла се завърнал, момчето било изпълнено с радост.

Юношество

От сега нататък Той станал най-близкият приятел и дори защитник на Своя баща. Макар още юноша, показал проникателност и удивителна способност да познава хората и се наел да посреща многобройните посетители на баща Си. Почувствал ли, че са истински търсеци, отправял ги към баща Си, ако ли не — не им позволявал да безпокоят Баха'у'лла. В много случаи подпомагал Своя баща да отговори на въпросите и да разреши трудностите на тези посетители. Например, когато един от водачите на суфитите, наречен Али Шоукат Паша, поискал обяснение за израза „Аз бях Скрита тайна,“ който се среща в едно добре известно мюсюлманско предание¹, Баха'у'лла се обърнал към „Тайната на Бога“ — Абас и поискал Той да напише обяснението на този израз. Момчето, което тогава било на петнадесет-шестнадесет години, веднага написало забележително писмо, с такова блестящо изложение, че пашата бил поразен. Това изложение и сега е широко разпространено сред бахаите и познато даже на хора, които са въвн от бахайската Вяра.

В това време Абас бил често пъти посетител на джамиите, където разисквал върху религиозни проблеми с богослови и учени. Той не бил посещавал никога училище, нито пък колеж и Неговият единствен учител бил баща Му. Любимото Му развлечение било да язди на кон, което Му доставяло голямо удоволствие.

След като Баха'у'лла обявил мисията Си в Градината в покрайнините на Багдад, предаността на Абдул-Баха към Неговия баща станала по-голяма, отколкото преди. През времето на дългото пътешествие до Константинопол, Той пазел Баха'у'лла, като яздел близко до каруцата Му денем, и бдял нощем пред Неговата палатка. Доколкото Му било възможно, Той освободил баща Си от всички домашни грижи и отговорности и станал опора и утеха на цялото семейство.

По време на пребиваването Му в Одрин, Абдул-Баха бил обикнат от всички. Той учел мнозина и станал известен под името „Учителят“. В Ака, когато почти всички членове на групата били

---

¹ Преданието е цитирано в едно Послание на Баха'у'лла; вж. Глава V на настоящата книга.

болни от тифус, малария и дизентерия, Той се грижел за болните, измивал ги, хранел ги, бдял над тях, нямал минута почивка, докато най-накрая, напълно изтощен, сам се разболял от дизентерия и около един месец се намирал в опасно положение. В Ака, както и в Одрин, всички, от самия губернатор до последния беден, Го забичали и уважавали.

Женитба

Следните подробности около женитбата на Абдул-Баха са любезно предоставени на автора от персийски историк на бахайската Вяра:

„По време на юношеството на Абдул-Баха въпросът за подходящ брак представлявал, естествено, голям интерес за всички вярващи, мнозина от които се стараели да получат тази върховна чест за своето семейство. Обаче Той дълго време не проявявал склонност към женитба и никой не разбирал причината за това. Впоследствие станало известно, че имало момиче, което било предопределено да бъде жена на Абдул-Баха. Нейното рождение станало под благословията на Баб, дадена на родителите му в Исфахан. Бащата на девойката бил Мирза Мохамед Али, чичо на „Царя на мъчениците“ и на „Възлюбения мъченик“, и тя принадлежала към една от благородните и знатни фамилии на Исфахан. Когато Баб бил в Исфахан, Мирза Мохамед Али нямал деца и неговата жена тъгувала много. Когато чул за това, Баб му дал от храната Си и му казал да я раздели с жена си. След като яли от тази храна скоро станало явно, че тяхната възжелана мечта да бъдат родители, предстои да се сбъдне. На тях им се родила дъщеря, на която дали името Мунире Ханум¹.

---

¹ Интересно е това да се сравни разказа за раждането на Йоан Кръстител; вж. Ев. на Св. Лука, глава 1.

По-късно имали и син, когото нарекли Сеййед Яхия, а още по-късно имали още няколко деца. След известно време бащата на Мунире починал, нейните братовчеди били умъртвени от Зилус Султан и моллите, и семейството било подложено на големи несправедливости и жестоки преследвания, понеже били бахаи. Тогава Баха'у'лла позволил на Мунире и нейния брат Сеййед Яхия да дойдат в Ака и да намерят закрила. Баха'у'лла и неговата жена Наваб, майката на Абдул-Баха, показали такава благост и ласкав прием, та всички разбрали, че те желаят тя да стане съпруга на Абдул-Баха. Желанието на бащата и майката на Абдул-Баха станало и Негово желание. Той почувствал топлота и обич към Мунире, на което тя отвърнала със същото и не след дълго двамата били съединени в брак.“

Този брак се оказал извънредно щастлив и хармоничен. От родилите им се деца четири дъщери преживели суровостта на жестокото затворничество и със своя прекрасен живот на преданост станали любимци на тези, които имали честта да ги познават.

Център на Завета

Баха'у'лла давал по много начини да се разбере, че Абдул-Баха ще ръководи Делото след Неговото възнесение. Много години преди смъртта си Той намекнал за това в книгата „Кетаб-е-Акгас“. В много случаи Той наричал Абдул-Баха — „Център на Моя Завет“, „Най-великият Клон“, „Клонът от Древния Корен“. Обикновено говорел за Него като за „Учителят“ и изисквал цялото семейство да Му оказва особено уважение. Във „Волята и Завещанието“ Си Той е оставил изрични нареждания, всички да се обръщат към Него и да Му се подчиняват.

След смъртта на „Благословената Красота“ (както обикновено наричали Баха'у'лла семейството Му и вярващите), Абдул-Баха заел положението, което ясно било посочено от Неговия баща — глава на Делото и пълномощен Тълкувател на учението. Това не се понаравило на някои Негови роднини и други лица, които се

противопоставили на Абдул-Баха така, както направил Субх-е-Азал срещу Баха'у'лла. Те се стараели да всеят раздори между вярващите, а когато това не им се удало, започнали да дават лъжливи обвинения за Абдул-Баха пред турското правителство.

Съгласно получените указания от баща Си, Абдул-Баха трябвало да построи в планината Кармел, над Хайфа, сграда, където вечно да почиват мощите на Баб, а така също да има и няколко стаи за събирания и служене. Неговите противници донесли на властта, че това здание ще бъде крепост и че Абдул-Баха и последователите Му замисляли да се укрепят там, да откажат изпълнението на правителствените заповеди и да направят опит да завладеят съседните области в Сирия.

Възобновяване на тежкото затворничество

Вследствие на тези и други също толкова неоснователни обвинения, през 1901 г. Абдул-Баха и Неговото семейство, които в продължение на двадесет години имали право да се движат из околностите на Ака били отново затворени зад градските стени за повече от седем години. Това обаче не Му попречило успешно да разпространява бахайското учение в Азия, Европа и Америка. Г-н Хорас Холи пише за този период следното:

„При Абдул-Баха, като учител и приятел, отивали мъже и жени от различни раси, религии и народности, които на масата му, като любими гости, му задавали въпроси за социални, духовни или морални проблеми, каквито всеки носел в сърцето си. След престоя си там — от няколко часа до много месеци, те се завръщали по домовете си вдъхновени, възродени и просветлени. В света, наистина, не е имало по-гостоприемен дом от този.

Зад неговите врати изчезвали индийските касты; расовите предразсъдъци на евреите, мохамеданите и християните оставали само спомен. Всякакви обичаи и условности освен жизнения закон на добросърдечието и възвишеността изчезвали, изгонвани и забранявани

от обединяващата любов на стопанина на къщата. Било също като крал Артур и Кръглата маса... но Артур, който произвеждал в рицари не само мъже, но и жени, и ги изпращал не с мечове, а със словото.“ — *„Съвременна социална религия“*, Хорас Холи, стр. 171.

В продължение на тези години Абдул-Баха водел огромна преписка с последователите на учението и интересуващите се от него, разпръснати по целия свят. В тази работа Той имал голямата помощ на дъщерите Си и на няколко преводачи и секретари.

Голяма част от времето Си Той отделял за посещение на болни и бедни. В бедния квартала в Ака никой посетител не е бил тъй добре посрещан, както „Учителят“. Един богомолец, който посетил Ака по това време, пише:

„Навик на Абдул-Баха е всяка седмица в петък сутринта да раздава милостиня на бедните. От своите оскъдни средства той дава по малко на всеки нуждаещ се, който идва да моли за помощ. Днес сутринта се бяха наредили около сто човека, насядали по земята или коленичили по продължение на улицата, където се намираще къщата на Абдул-Баха. И този сбор от човешки същества не се подаваше на описание. Мъже, жени, деца — бедни, измъчени, в окаян вид, полуоблечени, много от тях сакати и слепи, просяци, чиято бедност не подлежи на описание, очакваха, докато се покаже на вратите Абдул-Баха. ... Той бързо се движеше от едни към други и като се спираше да каже няколко ободрителни думи, оставяше дребна монета във всяка протегнатата ръка, милваше лицата на малките, вземаше ръцете на старите жени, които се вкопчваха в неговата одежда. Когато минаваше между духовно слепите, казваше думи на просветление; питаше за слабите и болните, които не бяха дошли и им изпращаше тяхната лепта заедно с думи на любов и поддръжка.“ — *„Познание с Абдул-Баха“*, М. Дж. М., стр. 13.

Личните нужди на Абдул-Баха били нищожни. Той работел от ранно утро до късна вечер. Хранел се с проста храна, и то само два пъти на ден. Притежавал няколко скромни дрехи. Не можел да си помисли за разкошен живот в това време, когато другите били в нужда.

Той изпитвал голяма любов към децата, цветята и красотата в природата. Всяко утро към 6-7 часа цялото семейство се събирало на утринния чай. И в това време, когато Учителят отпивал от Своя чай, малките деца пеели молитви. Г-н Торнтън Чейз пише за тези деца: „Подобни деца аз никога не съм виждал. Тъй вежливи, неегоистични, внимателни с другите, ненатрапчиви, умни и себеотрицателни в дребните неща, които децата обичат.“ — „*В Галилея*“, стр. 51.

Почитта към цветята била една от характерните черти на живота в Ака, откъдето всеки поклонник отнасял благоухаен спомен. Г-н Лукас пише: „Удивително е да видиш Учителя, когато поема дъха на цветята. Изглежда, като че ли мирисът на хиацинтите, когато потапя лицето си в тях, му разказва нещо. Неговото внимание биваше съсредоточено, както когато ухото се мъчи да долови прекрасно съзвучие!“ — „*Кратък отчет за посещението ми в Ака*“, стр. 26.

Той обичал да подарява на посетителите Си прекрасни благоуханни цветя.

Г-н Торнтън Чейз предава своите впечатления за затворническия живот в Ака, както следва:

„Пет дни ние се намирахме зад тези стени, затворени заедно с онези, които живееха в този „Най-велик Затвор“ — затвор на мир, любов и служене. Там нямаше други желания, освен желанието за доброто на човечеството, мира на всички хора, познанието на Бога като Отец и признаване правото на хората, като Негови създания, Негови деца. В действителност, истинският затвор, задушавашата атмосфера, разлъката с всичко, което верните сърца желаят, притесняващите условия — всичко това е извън тези каменни стени, а вътре в тях цари свободата и чистото дихание на Бо-

жия Дух. Всички тъги, вълнения, огорчения, безпокойства за светски работи са прогонени оттук.“ — „В Галилея“, стр. 24.

За по-голяма част от хората трудностите на затворническия живот се явяват като тежко нещастие, но за Абдул-Баха те не представлявали никакъв ужас. Когато бил в затвора, Той писал:

„Не тъжете за моето затваряне и нещастие, защото този затвор е моята градина, райска обител и моят трон на господство между хората. Моето нещастие в затвора е короната ми, с която аз блестя сред справедливите.

Всеки може да бъде щастлив, когато е заграден от удобства, покой, успех, здраве, удоволствия и радост, но само този, който се чувства щастлив през време на огорчения, лишения и болест, има право да се нарече благороден.“

Турска следствена комисия

През 1904 и 1907 г. турското правителство назначило комисия за разследване обвиненията срещу Абдул-Баха. Против Него се явили лъжливи свидетели и Той, за да опровергае обвиненията, изявил пълната готовност да се подчини на всяко наложено Му от съда наказание. Абдул-Баха заявил, че ако Го хвърлят в тъмница, влачат по улиците, проклинат, заплюват, бият с камъни, всячески позорят, обесят или убият, Той ще бъде все пак щастлив.

Между заседанията на тези две комисии Той следвал Своя обичаен живот с изключително спокойствие, като садял в градината плодни дръвчета и председателствал сватбено тържество с достойнството и блясъка на духовната свобода. Испанският консул Му предложил безопасен пропуск в което и да е чуждестранно пристанище, което би избрал, но Той с благодарност твърдо отказал това предложение, като заявил, че каквито и да са последствията, дължен е да върви по стъпките на Баб и Благословеното Съвършенство, които никога не се опитали да се спасят

или избягат от враговете си. Абдул-Баха успял да убеди голяма част от бахаите да напуснат Ака, където станало много опасно за тях, и останал сам с няколко предани приятели да очаква съдбата Си.

Четиримата подкупени чиновници, които били в състава на последната комисия, пристигнали в Ака в началото на зимата през 1907 г., останали за един месец и се завърнали в Константинопол. Те привършили тъй нареченото следствие, като се приготвили да донесат, че обвиненията срещу Абдул-Баха били доказани и препоръчвали заточение или смъртно наказание. Едва пристигнали в Турция, там се разразила революция и четиримата следователи, които принадлежали към стария режим, трябвало да спасяват живота си с бягство. Младотурците установили своето господство и освободили всички политически и религиозни затворници на Османската империя. През септември 1908 г. Абдул-Баха бил пуснат на свобода, а през следващата година султан Абдул Хамид сам станал затворник.

Пътуване на Запад

След освобождението Си Абдул-Баха продължил същия свят живот на непрекъсната дейност да проповядва, да поддържа кореспонденция, да дава помощи на бедни и болни, пътувайки от Ака в Хайфа, от Хайфа в Александрия до месец август 1911 г., когато Той се отправил на първото Си пътуване на Запад. По време на това пътуване Той имал възможност да среща хора с различни мнения и широко прилагал повелята на Баха'у'лла: „Събирайте се с всички хора с радост и доброжелателство.“ Той пристигнал в Лондон в началото на септември 1911 г. и прекарал там един месец, през който освен всекидневните Си беседи с интересуващите се от учението Му и неговите последователи, Той изнесъл беседи пред паствата на преподобния Р. Дж. Кемпбъл в градския храм и на архидякон Уилбърфорс в църквата „Сейнт Джон“, Уестминстър, и закусил с кмета на града. Оттук Той се отправил за Париж, където ежедневно бил зает с изявления и разговори пред пламенни слушатели от различни нации и слоеве. През декември се завър-

нал в Египет и на следващата пролет в отговор на настоятелните молби на американските приятели заминал за Съединените щати. През април 1912 г. пристигнал в Ню Йорк. В продължение на девет месеца обиколил Америка от единия до другия бряг, изнасял беседи пред хора от разни класи и прослойки — студенти, социалисти, мормони, евреи, християни, агностици, есперантисти, привърженици на мира, клубове на новите мисли, клубове на жените суфражистки, говорил в църквите почти на всички вероизповедания и всеки път изнасял подходяща реч в зависимост от случая и аудиторията. На 5 декември Той се отправил за Великобритания, където останал шест седмици. Посетил Ливърпул, Лондон, Бристол и Единбург. В последния град произнесъл забележителна реч в обществото на есперантистите, в която заявил, че Той насърчава бахаите от Изток да изучават есперанто, за да може да се установи по-добро разбирателство между Изтока и Запада. След двумесечно пребиваване в Париж, прекарано, както и по-рано, в беседи и съвещания, Той се отправил за Щутгарт, където провел ред много успешни срещи с германските бахаи. Оттук заминал за Будапеща и Виена, основал в тези места нови групи и през май 1913 г. се завърнал в Египет, а на 5 декември 1913 г. — в Хайфа.

Завръщане в Светата земя

Абдул-Баха бил вече на около 70 години и дългата ревностна работа, завършила с тези неуморни пътешествия на Запад, влошила здравословното Му състояние. След завръщането Си Той написал следното трогателно послание към вярващите от Изток и Запад:

„Приятели, ще дойде време, когато няма да бъда повече с вас. Направих всичко, което можеше да се направи. Аз служих на Делото на Баха'у'лла с всички сили. Работех денем и нощем през всичките години на моя живот.

О, как силно желая да видя вярващите, които биха взели върху себе си отговорността за Делото! Сега е времето да се провъзгласи Царството на Абха (т. е.

на Най-славния). Сега е часът на съюз и съгласие! Това е денят на духовна хармония между приятелите на Бога! ...

Аз напрегам Моя слух към страните на Изтока и Запада, на Севера и Юга. Може би случайно ще чуя песен на любов и дружба, издигаща се от събранията на вярващите. Моите дни са вече преброени и освен това друга радост не ми остава.

О, как жадувам да видя приятелите съединени, подобно на блестяща бисерна огърлица, като искрящите Плеяди, като лъчите на блестящото слънце, като стадо сърни, събрано на една ливада.

Тайнственият славей пее за тях; няма те не искат да го слушат? Райската птица извива своите трели; няма те не искат да се вслушат в тях? Ангелът от Царството на Всеславния ги зове; няма те не искат да го послушат? Вестителят на Завета се обръща към тях; няма те няма да изпълнят желанието Му?

Ах, аз все чакам и чакам да чуя радостната вест, че вярващите са като едно цяло по искреност и преданост, възплъщение на любов и приятелство и проявление на единение и съгласие.

Нима те не ще зарадват моето сърце? Не ще ли удовлетворят желанието ми? Не ще ли обърнат внимание на моите молитви? Не ще ли изпълнят моите надежди? Не ще ли отговорят на моя повик?

Аз чакам, чакам търпеливо!“

Враговете на бахайското Дело, чиито надежди се засилили след като Баб паднал жертва на тяхната ярост и след като Баха'у'лла, изгонен от родната Му земя, заточен за цял живот, умира, още веднъж се зарадвали, като видели физическата слабост и измъченост на Абдул-Баха след завръщането му от пътешествията на Запад. Но пак не било писано да се сбъднат надеждите им. Скоро Абдул-Баха могъл да напише следното:

„Несъмнено е, че физическото тяло и човешката енергия не са способни да устоят против всякакви тревоги. Но подкрепата и помощта на Желания бяха Пазителят и Защитникът на слабия и смирения Абдул-Баха. ... Много бяха уверени, че той се намирал в навечерието да каже своето последно сбогом на света, че неговата физическа енергия се изтощила, и че скоро тези усложнения ще сложат край на живота му. Но това е съвсем далеч от действителността. Макар и по външната оценка на нарушителите на Завета и слабоумните, тялото е отслабнало от изпитанията по Свещения път, но Слава Богу, от промисъла на Благословеното Съвършенство духовните сили се възродиха отново и с нова мощ. Благодарение на Бога, сега, чрез благословията на Баха'у'лла, даже физическата енергия се възстанови напълно, настана божествена радост, засияха най-великите радостни вести и съвършеното щастие достигна своя апогей.“

По време на Първата световна война и след завършването ѝ Абдул-Баха, между другите многочислени работи, имал възможност да разпрати ред важни и вдъхновяващи писма, които извиквали у вярващите от цял свят нов ентузиазъм и ревност за служене. Под влиянието на тези писма, Делото започнало бързо да процъфтява и навсякъде Вярата проявила нова жизнеспособност и сила.

През време на войната в Хайфа

Забележителният пример на предвиждане на Абдул-Баха се проявил няколко месеца преди непосредственото обявяване на войната. В мирно време Хайфа обикновено се посещавал от голям брой поклонници от Персия и други части на света. Шест месеца преди навечерието на войната един от старите бахаи, който живеел в Хайфа, представил молба от няколко персийци да посетят Учителя. Абдул-Баха отказал на тази молба и от това време започнал постоянно да отправя от Хайфа поклонниците, така че до края

на месец юли 1914 г. не останал нито един. Когато в първите дни на август внезапно избухнала Първата световна война и ужасът обхванал света, тогава станала очевидна мъдростта на неговата предпазливост.

След обявяването на войната, Абдул-Баха, Който прекарал повече от петдесет години от живота Си в заточение и затворничество, отново станал в действителност пленник на турското правителство. Съобщенията с приятели и вярващи в Сирия били почти напълно прекъснати и Той, заедно с малката група последователи пак били обречени да понесат тежките условия на живеене, оскъдицата от храна и голямата лична опасност и неприятности.

През време на войната Абдул-Баха оказвал материална и духовна помощ на всички около Себе Си. Той лично организираше обширните земеделски работи близо до Тиберия, като по този начин осигурил огромен запас от пшеница, благодарение на което бил избягнат глада не само за тези, които били бахаи, но и за стотици бедни от всички вероизповедания в Ака и Хайфа, чиито нужди щедро удовлетворявал. Той се грижел за всички и смекчавал по възможност техните страдания. На стотици бедни всеки ден раздавал малки суми. В допълнение към тях давал и по малко хляб. Ако нямало хляб, Той раздавал фурми или нещо друго. Посещавал често Ака за да занесе утеха и помощ на бедните и вярващите и чрез неговата помощ приятелите оставали щастливи и спокойни в тези тревожни години.

Сър Абдул-Баха Абас, Пер на Британската империя

Велика радост се разпръснала в Хайфа, когато на 23 септември 1918 г., в три часа след обяд, след двадесет и четири часов бой, градът бил завзет от британска и индуска кавалерия и с това свършили ужасите на военните условия под турско управление.

След английската окупация, голям брой английски войници и чиновници от всички категории, дори най-висши, искали да се срещнат с Абдул-Баха. Те били очаровани от Неговите блестящи

беседи, широтата и дълбочината на неговия мироглед, пълна с достойнство вежливост и искрено гостоприемство. Дълбокото впечатление, което Той направил на правителствените представители с благородния Си характер и огромната работа в интерес на мира, съгласието и истинското благоденствие на хората, допринесло да Му се даде званието Пер на Британската империя, като церемонията се състояла на 27 април 1920 г. в градината на военния губернатор в Хайфа.

Последни години

През зимата на 1919-20 г. авторът на тази книга има голямата чест да бъде гост на Абдул-Баха два и половина месеца в Хайфа и да се запознае отблизо с ежедневието на Му живот. По това време, макар и вече да приближаваше 75 години, Той бе удивително здрав и всеки ден извършваше огромно количество работа. Често, макар и да бе доста изморен, Той умееше да възстановява силите Си удивително и бе готов да послужи на тези, които особено се нуждаеха. Неговото неизменимо търпение, мекота, любезност и такт правеха присъствието Му благословено. За Него бе обикновено нещо да прекара по-голямата част от нощта в молитва и размишление. От ранно утро до късна вечер, с изключение на малкия отдых по обед, Той се занимаваше с четене и отговаряне на писмата, които се получаваха от всички краища на света, с разпределението на домашните работи и тези на Делото. След обед обикновено Той се разхождаше или пък отиваше на езда, но и тогава дори един или двама или повече поклонници Го съпровождаха, с които Той беседваше по духовни въпроси, или пък по пътя Му се случваше да посети и помогне на бедни хора. След завръщането Си Той свикваше приятелите на обичайното вечерно събрание в своя дом. Както на закуска, така и на вечеря, приемаше много поклонници и приятели, като очароваше гостите Си с интересни и изпълнени с хумор разкази или драгоценни разговори на разни теми. „Моят дом е дом на радости и веселие,“ заявяваше Абдул-Баха и в действителност бе така. Той се възхищаваше от вида на хората, принадлежащи към различните раси,

цвет, националности и религии, когато бяха събрани в единение и сърдечна дружба около Неговата гостоприемна маса. Наистина Той бе любящ баща не само за малката общност в Хайфа, но за Бахайската общност по целия свят.

Смъртта на Абдул-Баха

Много сложната дейност на Абдул-Баха продължила с малки промеждутъци, независимо от слабостта и изтощеността на тялото, почти до последния или предпоследния ден на живота Му. В петък, 25 ноември 1921 г. Той взел участие в обедната молитва в джамията в Хайфа и след това раздавал милостиня на бедните от Своите собствени ръце, както обикновено. След закуската Си продиктувал няколко писма. Починал си и излязъл в градината, където разговарял с градинаря. Вечерта Той благословил и дал съвети на любимия Си слуга, който в този ден се оженил и след това присъствал на обичайното вечерно събиране на приятелите в Своя дом. Малко по-късно, след три дни, в понеделник, 28 ноември, в един и половина часа през нощта, Той починал тъй тихо, че Неговите две дъщери, които били в стаята, мислели, че спокойно е заспал.

Печалната вест бързо се разпространила из града и се предала по телеграфа във всички части на света. На следния ден, вторник, 29 ноември се извършило погребението.

„... погребение, подобно на което със сигурност не бе видяла не само Хайфа, но и цяла Палестина... тъй дълбоко бе чувството на събралите се наедно няколко хиляди опечалени, представители на много религии, раси и езици.

Върховният комисар, сър Хърбърт Самюъл, губернаторът на Йерусалим, губернаторът на Финикия, висшите представители на правителството, консулите на разните държави, живеещи в Хайфа, началниците на разните религиозни общини, знатните на Палестина, евреи, християни, мохамедани, друзи, египтяни, гърци, турци, кюрди, и множество от неговите амери-

кански, европейски и персийски приятели, мъже, жени и деца, високопоставени и нископоставени ... всички, около десет хиляди, оплакваха загубата на своя любим. „О, Господи, Боже наш!“ — стенеше народът еднoglасно. „Нашият баща ни напусна, нашият баща ни напусна!“...

... те бавно се точеха към планината Кармел, Божието Лозе ... След двучасово шествие, те достигнаха градината на гробницата на Баб. ... Когато голямата тълпа представители на различните вероизповедания, мохамедани, християни и евреи, се събра наоколо, в сърцата на всички гореше неизказана любов към Абдул-Баха, едни под влиянието на момента, а други подготвени от по-рано — издигнаха глас на хвала и скръб, отдавайки последна почит на своя възлюбен. Така обединени бяха те всички относно неговата мъдрост за възпитание и примирение на човешкия род в този тревожен и печален век, че за бахаите не остава какво повече да кажат.“ — *„Смъртта на Абдул-Баха“*, от лейди Бломфийлд и Шоги Ефенди, стр. 11-12.

Девет оратора, от името на мохамедани, християни и евреи, красноречиво и трогателно изразили своята любов и преклонение пред чистия и благороден живот, който току що се бе прекратил. След това ковчегът бавно бил отнесен в скромното и пресвято място на покой.

Това действително е било подходящо отдаване на почит на Този, който прекарал целия Си живот в труд за единението на религиите, расите, езиците — почит и доказателство за това, че работата в Неговия живот не бе напразно, че идеалите на Баха'у'лла, които били Негово вдъхновение, нещо повече — Неговият истински живот, започнали вече да проникват в света и да разрушават границите между сектите и слоевете, граници, които от векове отчуждавали мохамедани, християни, евреи и други различни групировки, на които човешкото семейство било разцепено.

Писания и речи

Писанията на Абдул-Баха са многобройни и по-голямата част от тях са написани във форма на писма до тези, които са се обръщали към Него с въпроси, или до вярващите. Голям брой от беседите и речите му са записани, а много от тях са и отпечатани. От хилядите поклонници, които Го посещавали в Ака и Хайфа, много написали своите впечатления, които също са отпечатани.

По този начин Неговото учение е съвършено запазено, а то се отнася до твърде голям брой предмети. Многого проблеми на Запада и Изтока Той разрешавал напълно в съгласие със Своя баща, като давал по-подробни обяснения за приложението на общите принципи, установени от Баха'у'лла. Много от Неговите Писания не са преведени на нито един от европейските езици, но вече имаме налице достатъчно пълно и дълбоко знание за най-главните принципи на Неговото учение.

Той говорел персийски, арабски и турски езици. По време на пътуванията Си на Запад винаги Неговите беседи се превеждали, като изгубвали, разбира се, много от красотата, красноречието и силата си, обаче такава е била силата на Духа, който се криел в Неговите думи, че всички слушатели били впечатлявани.

Мястото на Абдул-Баха

Уникалното място, определено на Абдул-Баха от Благословеното Съвършенство, се вижда в следния откъс, написан от Баха'у'лла: „Когато океанът на Моето присъствие се отдръпне и Книгата на Моето Откровение свърши, обърнете лицата си към Онзи, Когото Бог е определил и Който е израсъл от този Древен Корен.“ Както и: „... относно онова, което не разбирате в Книгата, обръщайте се към Този, който се разклони от това могъщо Стъбло.“ Самият Абдул-Баха пише следното: „В съзвучие с ясния текст на Кетаб-е-Ақдас, Баха'у'лла направи Центъра на Завета Тълкувател на Неговото Слово — това е Завет тъй здрав и могъщ, че от незапомнени времена до ден днешен никое религиозно Изповедание не имало подобен на него.“

Пълното себеотдаване в службата на Абдул-Баха за провъзгласяване на Вярата на Баха'у'лла на Изток и Запад, предизвикала объркване в разбирането на някои вярващи относно Неговото място. Виждайки чистотата на духа, бликащ от словата и делата Му; подложени на влиянието на упадъка на традиционните религиозни доктрини, някои бахаи мислели, че изразяват почитта си към Абдул-Баха, като го сравняват с Проявление или Го приветстват като „второто пришествие на Христос“. Нищо не Му причинявало по-силна болка от тази неспособност да се приеме, че възможностите Му да служи на Баха'у'лла идва от чистотата на огледалото, обърнато към Слънцето на истината, а не от самото Слънце.

Нещо повече, за разлика от предишните изповедания, Вярата на Баха'у'лла имала в себе си силата на световно човешко общество. По време на мисията на Абдул-Баха в периода от 1892 до 1921 г. Вярата се развила през последователните етапи на развитие в посока на един истински световен ред. Нейното развитие изисквало непрестанно напътствие и точно определени наставления от Абдул-Баха, Който единствен познавал изцяло това ново могъщо вдъхновение, родено на земята в този ден. Докато след напускането на Абдул-Баха на този тленен свят не била разкрита собствената Му „Воля и Завещание“ и нейното значение не било разяснено от Шоги Ефенди, Пазителят на Вярата, бахаите почти неизменно приписвали на напътствието на своя възлюбен Учител степен на духовна власт, равна на тази на Проявленията.

Въздействието на такъв наивен ентузиазъм вече не се чувства в бахайската общност, но с едно по-ясно осъзнаване на тайната на тази несравнима преданост и всеотдайност бахаите днес могат още по-съзнателно да оценят уникалния характер на мисията, която изпълни Абдул-Баха. Вярата, която през 1892 г. изглеждаше толкова слаба и безпомощна по време на физическото заточение и затворничество на нейния Пример и Тълкувател, постепенно с неотразима сила създаде общности в много страни и хвърля предизвикателство на слабостта на загниващата цивилизация с набор от учения, които единствени разкриват бъдещето на отчаяното човечество.

Самата „Воля и Завещание“ на Абдул-Баха разкрива с пълна яснота тайната на мястото на Баб и Баха'у'лла, както и на Неговата собствена мисия:

„Това е основата на вярата на хората на Баха (нека живота ми бъде даден за тях): „Негово Светейшество, Възвишеният (Баб) е Проявлението на единството и цялостта на Бога и Предтеча на Древната Красота. Негово Светейшество Красотата Абха (нека живота ми бъде даден в жертва за верните Му приятели) е върховното Божие Проявление и Изворът на Неговата Най-божествена Същност. Всички други са Негови слуги и се подчиняват на повелята Му.“

С това заявление, както и чрез много други, в които Абдул-Баха набляга на важността човек да опре знанието си за Вярата на общите Му Послания, бе установена основа за единство на веруюто, като по този начин бързо изчезнаха различията в разбирането, породени от позоваване на Неговите Послания към отделни хора, в които Учителят отговаря на техните лични въпроси. И което е най-важното, установяването на определен административен ред, начело с Пазителя, даде на институциите цялата власт, която отделни бахаи в различни местни групи имаха по-рано под формата на влияние и престиж.

Пример на бахайски живот

Баха'у'лла бе преди всичко Разкривател на Словото. Но Неговото четиридесетгодишно затворничество Му даде много малко случаи да беседва с ближните Си. На Абдул-Баха, следователно, се падна важната задача да бъде тълкувател на Откровението, Пазител на Словото и Велик пример за бахайски живот, като се намираше в постоянен контакт с външния свят, в разнообразните фази на неговата дейност. Той показа, че е възможно сред себелюбие и борбите за материални блага, които преобладават навсякъде, да се живее живот, пълен с преданост към Бога и служене на всеки ближнен, какъвто Христос, Баха'у'лла и всички

Пророци са изисквали от хората. Всред изкушение, коварство, измяна и клевети, от една страна, а от друга — любов, възхвала, преданост и уважение, Той стоя подобно на маяк, издигнат на вълнолома, около който свирепстват зимните бури и играят вълните на океана през лятото, чието спокойствие и яснота си оставаха силни и непоколебими. Той живя живота на вяра и призовава последователите Си да живеят такъв живот тук и сега. Той издигна в един воюващ свят Знамето на единство и мир, пилона на Новата ера и уверява тези, които Му се притекат на помощ, че ще бъдат вдъхновени от Духа на Новия ден. Това е същият Свети Дух, който вдъхновяваше Пророците и Светиите в древността, но това е ново проявление на този Дух, пригодно към нуждите на новото време.

Глава V

Кой е бахай?

„Човек трябва да дава плодове. Безплодният човек по думите на Негово Светейшество Духа (т. е. Христос) е като безплодно дърво, а безплодното дърво е годно само за огъня.“ — БАХА'У'ЛЛА, „Райски слова“.

Хърбърт Спенсър отбелязал веднъж, че никаква политическа алхимия не е възможно да получи златно управление от оловни подбуди, и също така — чрез никаква политическа алхимия не би се получило златно общество от оловни индивиди. Баха'у'лла, както и всички други предишни Пророци, потвърждава тази истина и учи, че за установяване на Царството Божие на земята трябва преди всичко да го установим в сърцата на хората. Следователно, за изучаването на бахайските учения ние трябва да започнем с указанията на Баха'у'лла за поведението на всеки човек и да се опитаме да си създадем ясна представа за това, което означава да бъдеш бахай.

Как да живеем

Запитан при един случай: „Кой е бахай?“, Абдул-Баха отговорил: „Да бъдеш бахай — това значи да обичаш целия свят, да

обичаш човечеството, да се стараеш да му служиш; да работиш за всеобщия мир и братство.“ В друг случай Той характеризирал бахай като „човек, който е надарен с всички съвършени качества на човешката деятелност“. На една от Своите беседи в Лондон Той казал, че човек може да бъде бахай, дори никога да не е чул името на Баха'у'лла. Той добавил:

„Човек, който живее в съгласие с ученията на Баха'у'лла, е вече бахай. И обратно, човек може да нарича себе си бахай петдесет години наред, но ако не живее живота, който подобава на един бахай, той не е такъв, както грозният човек може да се мисли за красавец, но не може да излъже никого в това, или както чернокожият може да се нарече бял, но не може даже самия себе си да излъже.“

Този човек, който не познава Пратеника Божий, е като едно растение, което расте на сянка. Въпреки че не познава слънцето, то е напълно зависимо от него. Великите Пророци са духовни слънца. Баха'у'лла е такова слънце в нашите дни. Слънцата от миналите времена са огривали и оживявали света, и ако те не бяха светили, то земята би била студена и мъртва. И само слънцето на днешния ден може да доведе до узряването на плодовете, които са били галени от лъчите на по-първите, предшествуващи го слънца.

Отдаване на Бога

За да достигне човек до истинския живот на бахай, необходимо е той да има съзнателно и ясно отношение към Баха'у'лла, както е необходима слънчевата светлина за неразцъфтелите се лилии или рози. Бахаите не се покланят на човешкия образ на Баха'у'лла, а на Славата на Бога, която е проявена чрез Неговата личност. Те почитат Христос, Мохамед и всички по-предишни Пратеници Божии, но Баха'у'лла за тях е носител на Божественото за времето, в което живеем. Той е велик Миров учител, предназначен да продължи и завърши делото на Своите предшественици.

Вярата, която е приета с ума, още не прави човека бахай, нито пък привидната чистота на неговия характер. Баха'у'лла изисква от Своите последователи пълно и искрено отдаване. Само Бог може да иска това от хората, но Баха'у'лла говори като Божие Проявление, като изразител на Неговата воля. Предшестващите Го Пророци говорят много ясно за това. Христос казва: „Който желае да дойде с мене, да се отрече от себе си, да вземе кръста свой и да ме последва. Който от вас иска да си запази душата, той я загубва, а който загуби душата си заради мен, той я спасява.“

В различни форми всички Божии Пратеници са искали това от Своите последователи. Историята на религиите показва ясно, че когато това изискване се е признавало и приемало открито, религията е процъфтявала, независимо от всички земни противодействия, бедствия, мъчения и преследвания над вярващите. От друга страна, когато са се промъквали компромиси и „външна благопристойност“ е замествала светостта, там религията е пропадала. Тя ставала модерна, но същевременно губела силата си да спасява и преобразява човека, губела силата си да твори чудеса. Истинската религия никога не е била на мода. Дай Боже, един ден да се стигне до това, но засега, както и за времето на Христос, е вярно, че „съществуват тесни врати и дълъг път“, които водят в живота и че има много малко хора, които ги намират. Вратата на духовното раждане, както и физиологическото, допуска хората само един по един и без затруднения. Ако в бъдеще се отдаде на мнозинството от хората, както в миналото, да попаднат на този безкраен път, това ще бъде не защото вратата е станала по-широка, но затова, че в тях се е появила голямата способност да се подчиняват на това, което иска Бог; затова, че дългият и горчив опит ги е довел до разбирането, какво безумно нещо е да избират своя път, а не Божия.

Търсене на истината

Баха'у'лла иска от всички Свои последователи да бъдат справедливи и справедливостта определя така: „Освобождение

на човека от предразсъдъци и подражание, което му позволява да види Проявленията Божии с окоето на единството и да разбере всички неща с дълбоко проникновение.“ — *„Думи на мъдростта“*.

Необходимо е всеки човек да види и да се убеди сам, че Славата на Бога се е появила в човешки храм — Баха'у'лла. Иначе бахайската Вярa ще остане за него само едно название без всякакво значение. Призивът на Пророците към човечеството всякога се е заключавал в това, хората да отворят очите си, а не да ги затварят, да се ползват от своя разум, а не да го заглушават. Само ясното съзерцание и свободната мисъл, а не робското лековерие са тези, които ще дадат възможност на хората да проникнат през облаците на суевеието, да хвърлят оковите на сляпото подражание и да се доберат до разбирането на истината на новото Откровение.

Този, които иска да бъде бахай, трябва да бъде смел търсач на истината, но не трябва да ограничава своите търсения само в материалния свят. Неговите духовни и физически сили трябва да бъдат пробудени. Той е длъжен да употреби всичките си способности, които са му дадени от Бога, за да стигне до истината, като не вярва на нищо, което не се приема от здравия разум. Ако сърцето е чисто и умът е свободен от предразсъдъци, то ревностният търсач на истината винаги ще съзнае Божествената Слава, в какъвто и храм да е проявена. По-нататък Баха'у'лла казва:

„Човек трябва да познае самия себе си и всичко, което води към достойнство или низост, към позор или чест, към богатство или бедност.“ — *„Послание Таразат“*.

„Основата на всяко знание се крие в познанието на Бога, да бъде Неговата Слава, а това познание е невъзможно без Неговото божествено Проявление.“ — *„Думи на мъдростта“*.

Проявлението на Бога е Съвършеният човек, Висшият пример на човечеството, най-хубавият плод от дървото на човечество и дотогава, докато не Го познаем, не ще можем да открием въз-

можностите, които се намират у нас. Христос казваше да погледнем на лилиите как растат, а също и че Соломон във всичката своя слава не се е обличал тъй, както те. Лилията израства от доста непривлекателната луковица. И ако ние никога не видим безподобната прелест на нейните листа и цвят, то как бихме могли да узнаем в действителност онова, което се крие в тази луковица? Ние бихме могли грижливо да я разрежем и подробно да разгледаме разреза, но никога не бихме открили тази спяща красота, която градинарят знае как да разбуди. Също така, докато не видим Славата на Бога, открита в Проявлението, ние не можем да имаме представа за духовната красота, която е скрита в нашата природа и тази на нашите близки. Като познаваме и обичаме Проявлението на Бога и следвайки Неговите учения, ставаме способни да разберем истинските съвършенства вътре в нас; тогава и само тогава ще стане за нас ясно значението и целта, както на живота, така и на цялата вселена.

Любовта ни към Бога

Да познаем Проявлението на Бога означава също да Го обичаме. Едното е невъзможно без другото. Според думите на Баха'у'лла, целта на сътворението на човека е била той да познае и възлюби Бога. В едно от Своите послания Той казва:

„Причината за създаването на всички същества е била любовта, както за това красиво говори известното предание: „Аз бях скрито съкровище и исках да бъда открито. Затова създадох творение, което би ме узнало.“

И в „Скритите слова“ той казва:

„О, сине на битието!

Обикни Ме, за да мога и Аз да те обичам. Ако ти не Ме обикнеш, Моята любов никога не ще достигне до теб. Знай това, о, служителю.

О, сине на Чудното видение!

Аз вдъхнах в теб дъх от Моя собствен Дух, за да можеш да бъдеш Мой любим. Защо Ме изостави и потърси друг възлюбен?"

Да бъде любим на Бога! Това е единствената цел в живота на един бахай. Да има близостта на Бога, да Го чувства като приятел и най-добър другар, негов безценен възлюбен, в присъствието на Когото има пълна радост. Да обичаме Бога — това означава да обичаме всички и всекиго, защото всичко е създадено от Бога. Истинският бахай ще бъде съвършен възлюбен. Той ще обича всекиго горещо с чисто сърце и не ще ненавижда никого, не ще презира никого, защото ще се научи да вижда лика на Възлюбения във всяко лице и ще намира Неговите черти навсякъде. Неговата любов не ще бъде ограничена в секта, нация, класа или раса. Баха'у'лла казва: „В древността бе открито: „Вяра, това е любовта към своята страна.“ Но Гласът на Величието ... в дните на Своето проявление казва: „Слава не на този, който обича своята собствена страна, но слава на този, който обича целия свят.“ — *„Послание до света“*. И на друго място: „Благословен е този, който предпочита своя брат пред себе си; такъв човек принадлежи към хората на Баха.“ — *„Райски слова“*.

Абдул-Баха говори, че сме длъжни да бъдем „една душа в много тела, тъй като колкото повече се обичаме един друг, толкова по-близо сме до Бога“.

Пред група американци Той казал:

„Подобно на това божествените религии на светите Проявления на Бога всъщност са едно, въпреки че се различават по име и наименование. Човек трябва да обича светлината, независимо от какво светило идва тя. Той трябва да обича розата, независимо в каква почва расте тя. Той трябва да търси истината, независимо от какъв източник идва тя. Привързаността към лампата не означава любов към светлината. Привързаността към почвата не подобава, но насладата от розата, която израства от почвата, е достойна. Преда-

ността към дървото не носи облага, но да опитаме от плода е полезно. Трябва да се наслаждаваме на сладките плодове независимо на какво дърво растат. Трябва да се вслушваме в истинното слово, независимо кой език го произнася. Трябва да бъдат приети абсолютните истини, независимо в коя книга са записани те. Ако таим предразсъдъци в себе си, те ще станат причина за лишения и невежество. Раздорите между религиите, нациите и расите възникват от недоразумения. Ако проучим религиите, за да открием принципите, лежащи в основата им, ще видим, че те са в съгласие помежду си, тъй като тяхната същност е една, а не многочислена. По този начин, световните религиозни деятели ще стигнат до точката на съгласие и примирие.“

И на друго място Той казва:

„Всяка любяща душа трябва да обича другите и да им дава от своите съкровища и живот, с всички средства и сили всеки е длъжен да се старае да направи другите щастливи. Но и те трябва да бъдат безкористни и самопожертвувателни. Така този Изгрев ще може да обхване хоризонта, тази Мелодия да зарадва и ощастливи всички, това божествено Лекарство да стане панацея за всяка болест, този Дух на истината да стане източник на живот за всяка душа.“

Освобождение

Отдаването на Бога включва в себе си освобождаване от всичко, което не е от Бога, т. е. освобождаване от всички егоистични, разни и дребни желаниа. Пътят на Бога може да минава през богатства или бедност, здраве или болест, двореца или бедната колиба, градината на розите или тъмницата на мъките. Каквото и да бъде, един бахай е длъжен да се научи да посреща своя жребий с „лъчезарно покорство“. Освобождаването не означава

глупаво равнодушие към всичко, което ни заобикаля или пасивна покорност към лошите условия; то не означава също и презрение към добрите неща, създадени от Бога. Истинският бахай няма да бъде безчувствен, апатичен или аскет. Той ще намира много интерес, много работа и много радост из Божия път, но той няма да се отклони от този път нито на един косъм, за да последва влечението си към удоволствия или страстно да жадува за онова, което Господ му е забранил. Когато човек става бахай, Божията воля става негова собствена воля, защото противоречието на Бога — това е нещо, което той не може да понесе. По Божия път бахаите не се страхуват от никакви ужаси, няма да ги отчаят никакви огорчения. Светлината на любовта осветлява най-тъмните им дни, преобразява страданията в радост, а самото мъченичество в блажен възторг. Животът се издига до героизъм и смъртта се превръща в щастливо избавление. Баха'у'лла казва:

„Който има в сърцето си любов даже по-малка от едно зрънце към нещо друго освен Мен — той наистина няма да влезе в Царството Ми.“ — *„Сури-е-Хейкал“*.

„О, Сине Човешки!

Ако Ме обичаш, отвърни се от себе си; ако търсиш Моята воля, забрави за своята, за да можеш да умреш в Мен, а Аз да мога вечно да живея в теб.

„О, Мой служителю!

Освободи се от оковите на този свят и пусни душата си от затвора на себичността. Възползвай се от случая си, защото той не ще дойде отново при теб.“ — *„Скритите слова“*.

Подчинение

Предаността към Бога включва в себе си безпрекословно подчинение на Неговите заповеди, даже тогава, когато не е понят-

на причината за тези заповеди. Морякът безпрекословно се подчинява на заповедите на капитана си даже тогава, когато не знае тяхната причина. Но неговия авторитет той не признава сякаш. Той напълно съзнава, че капитанът е преминал изпит и е проявил обширни доказателства за своите възможности на навигатор. Ако това не беше така, този, който служи под неговото ръководство, би бил един глупак. Така също и бахаите са длъжни да се подчиняват безпрекословно на Капитана на своето Спасение, но те биха били истински безразсъдни, ако не бяха се уверили в самото начало, че този капитан е дал обширни доказателства, че Той е достоен да му се доверят. След получаването на такива доказателства отказването от заповедите ще бъде още по-голяма безразсъдност, защото само със съзнателно подчинение на мъдрия учител можем да познаем плодовете на неговата мъдрост и да използваме тази мъдрост за самите нас. Ако капитанът не беше толкова вещ и ако никой от моряците не му се подчиняваше, как тогава корабът би могъл да достигне своето пристанище и как моряците биха могли да се научат на мореплавателното изкуство? Христос ясно е посочил, че подчинението е пътят към познанието. Той казва: „Моето учение не е мое, но на онзи, който ме изпрати. Който иска да изпълнява неговата воля, той ще узнае за това учение от Бога ли е то или аз говоря от себе си.“ — (Ев. от Йоан, 7:16-17). Също така Баха'у'лла говори: „Истинската вяра в Бога и Неговото познаване не могат да бъдат достигнати напълно, ако не се приеме всичко това, което Той заповядва и което е открито в книгите от Перото на славата.“ — *„Послание Таджалият“*.

Безпрекословното подчинение не е широко разпространена добродетел в това демократично време и действително, пълното подчинение на волята на един обикновен човек би било гибелно. Но единството на човечеството може да се достигне само с пълна хармония в съгласие с Божествената воля. Докато тази воля не бъде ясно проявена и докато хората не се откажат от всякакви други водачи и не започнат да се подчиняват на Божия Пратеник, дотогава разприте и раздорите ще бъдат безкрайни и хората ще продължават да си съперничат един на друг, като отдават голяма част от своята енергия за унищожаване на усилията на своите

близки, вместо да заработят в съгласие за Славата на Бога и за общото благополучие.

Служене

Предаността на Бога се изразява с живот, посветен в служене на своя ближен. Ние не можем да служим на Бога по друг начин. Ако обърнем гръб на нашия ближен, ние обръщаме гръб Богу. Христос е казал: „Ако вие не сте направили нещо за един от моите братя, не сте направили нищо за мен.“ А Баха'у'лла казва: „О, сине човешки! Ако държиш на милосърдието, забрави онова, което ще бъде в твоя полза, и се придържай към онова, което ще бъде в полза на твоите ближни. Ако ти признаваш справедливостта, избирай за другите това, което избираш за себе си.“ — Из „Райски слова“.

Абдул-Баха казва:

„В учението на бахайското Дело, изкуството, науката и всичките занятия се смятат за богослужение. Когато човек прави лист хартия с всичката си вещина, добросъвестно, концентрирайки всичките си усилия, за да я направи превъзходна, с това той въздава хвала на Бога. Изобщо, всичките старания и усилия, които са направени от човека на драго сърце, са едно богослужение, ако са подбудени от най-висши мотиви, от желание да се служи на човечеството и да се подпомагат нуждите на хората. Служенето е молитва. Лекарят, който помага на болния нежно, с обич, свободен от предразсъдъци и вярващ в солидарността на човешките раси, въздава хвала на Бога.“

Преподаване

Истинският бахай не само че вярва в учението на Баха'у'лла, но намира в него ръководство и вдъхновение за целия си живот и радостно споделя с другите знанието, което се явява извор на не-

говото собствено съществуване. Само по такъв начин той ще достигне в пълен размер „силата и затвърдяването на Духа“. Не всички могат да бъдат красноречиви оратори или родени писатели, но всички могат да учат другите с примера на своя живот. Баха'у'лла казва:

„Хората на Баха трябва да служат на Господа с мъдрост, да учат другите с примера на своя живот и да засвидетелстват светлината на Бога със своите постъпки. Резултатът от делата е по-могъщ, отколкото резултатът от думите.“ — *„Думи на мъдростта“*.

По никакъв начин обаче той не трябва да внушава насила своите идеи на онези, които не желаят да ги слушат. Трябва да привлича хората към Царството Божие, но не да ги вкарва насила. Той трябва да прилича на този Добър пастир, който води своето стадо и го очарова с музиката си, а не на онзи, който тича след него с кривак и кучета.

Баха'у'лла казва в *„Скритите слова“*:

„О, Сине на Праха!

Мъдри са тези, които не говорят, докато нямат слушател, както виночерпецът не предлага чаша, докато някой не поиска да пие и любящият не възпламенява сърцето си, докато не види красотата на любимия. И така, посей семето на мъдростта и познанието в чистата почва на сърцето си и ги пази скрити, докато зюмбюлите на божествената мъдрост поникнат от сърцето, а не от праха и калта.“

И на друго място, в *„Посланието Ишракат“*, Той казва:

„О, хора на Баха! Вие сте местата на Зората на любовта и утринния здрач на Божията милост. Недейте осквернява вашия език с проклетие и лоши думи към когото и да е и предпазвайте очите си от всичко недостойно. Изказвайте онова, което имате (т. е. Истината). Ако бъде приета — целта е постигната, ако ли не, то да порицавате или противоречите на този, който я отхвър-

ля, е напразно. Оставете го и се обърнете към Бога, Застъпника, Предвечния. Недейте да бъдете причина за тъга, а още по-малко за раздори и спорове. Надеждата е, че ще можете да се прехранвате под сянката на дървото на Божествената щедрост и да постъпвате, както Господ иска. Вие всички сте листа на едно дърво и капки вода от едно море.“

Учтивост и уважение

Баха'у'лла казва:

„О, хора на Бога! Аз ви призовавам към учтивост. Тя е майка на всички добродетели. Благословен е онзи, който е украсен с одеждата на почтеността и осветен със светлината на учтивостта. Този, който е надарен със способността да бъде учтив и почителен, е надарен с високо положение. Да се надяваме, че този Онеправдан и всички останали ще достигнат до него, ще се придържат към него и ще го спазват. Това е една неопровержима заповед, която излиза изпод перото на Най-великото име.“ — *„Послание към света“*.

Отново и отново Той повтаря: „Нека всички хора в света се сближат едни с други в радост и благопожелание. Съберете се вие, о, хора с хората от всички религии с радост и благопожелание.“

Абдул-Баха казва така в писмо до бахаите в Америка:

„Пазете се! Пазете се! Не оскърбявайте, което и да било сърце!

Пазете се! Пазете се! Не наранявайте, която и да било душа!

Пазете се! Пазете се! Не се отнасяйте грубо, към който и да било човек!

Пазете се! Пазете се! Не причинявайте отчаяние, на което и да било създание!

Ако някой стане причина за тъгата на което и да било сърце или причина за отчаянието на която и да била душа, за него по-добре би било да се скрие в дълбините на земята, отколкото да ходи по нейната повърхност.“

Той учи, че както цветът е скрит в пъпката, така и Бог се намира в сърцето на всеки, безразлично дали неговата външност е груба или некрасива. Затова истинският бахай постъпва с всеки човек, както градинарят с редките и красиви растения. Той знае, че никакво нетърпеливо намесване от негова страна не може да превърне пъпката в цвят, а само слънчевото сияние на Бога може да направи това. Затова неговата цел трябва да бъде да внесе тази светлина, даваща живот във всички тъмни сърца и домове.

Абдул-Баха казва:

„Между ученията на Баха'у'лла има едно, което изисква от човека да прощава и обича своите врагове при всички обстоятелства и условия и да смята недоброжелателя си за доброжелател. Не да считаме другите за врагове и да ги понасяме и да им прощаваме. Това ще бъде лицемерие, а не истинска обич. Не, напротив — вие трябва да посрещате своите врагове като приятели; вашите недоброжелатели — като ваши доброжелатели и да се отнасяте с тях по този начин. Вашата обич и любезност трябва бъдат истински, а не само да прощавате, защото прошката, ако не е от сърце, е лицемерие.“

Подобен съвет може да се стори непонятен и противоречащ на себе си, докато не осъзнаем, че в същото време, когато по външната страна на своята същност човек може да бъде мразещ и недоброжелателен, той може да има още и вътрешна духовна природа, която се явява истински човечна, от която може да се проявява само любов и доброжелание. И именно към този вътрешен човек, скрит във всеки от нашите близки, ние сме длъжни да обръщаме своите мисли и любов. Когато вътрешният човек се пробуди към живот, външният ще се преобрази и възроди.

Сламката В окоето

В нищо бахайското учение не е така настойчиво и така непреклонно, както в изискването да се въздържа от търсене на грешките в другите. Христос е говорел много строго за това, но обикновено Проповедта на хълма¹ се счита за „съвети за съвършенство“, които е невъзможно да се приложат в живота на един обикновен християнин. Баха'у'лла и Абдул-Баха полагат всички усилия да стане ясно, че това, което казват, е точно това, което имат предвид. В „Скритите слова“ четем:

„О, Сине Човешки! Не одумвай греховете на другите, докато сам си греховен. Ако престъпиш тази заповед, ще бъдеш прокълнат и аз ще засвидетелствам проклятието.

О, Сине на битието! Не приписвай никому това, което сам на себе си не би приписал и не говори за онова, което не правиш. Това е Моята воля, спазвай я.“

Абдул-Баха ни казва:

„Да бъдем търпеливи към грешките на другите хора, да се молим за тях и любезно да им помагаме да изправят своите грешки.

Да гледаме винаги на хубавото, а не на лошото. Ако човек има десет добри качества, а едно лошо, да гледаме на десетте и да забравим едното, а ако човек има десет лоши качества, а едно добро, да гледаме на едното и да забравим десетте.

Никога да не допускаме да кажем и една лоша дума за другите, макар и те да бъдат наши врагове.“

На един американски приятел Той пише:

---

¹ Вж. Матей гл. 5-7 (бел. ред.).

„Най-лошата черта на човека и най-големият грях е злословието зад гърба на другите, особено когато то излиза от устата на хора, които вярват в Бога. Ако се намереха средства да се затвори вратата на злословието завинаги и всеки от вярващите в Бога да отвори уста да хвали другите, то в такъв случай учението на Негово Светейшество Баха'у'лла би се разпространило, просветнали биха сърцата, би се възцарила бодростта на духа и човешкият свят би достигнал вечното блаженство.“

Смирение

В същото време, когато ни се заповядва да не забелязваме грешките на другите и да виждаме само техните достойнства, от друга страна на нас се заповядва да откриваме собствените си грешки и да не отдаваме значение на своите добродетели. Баха'у'лла казва в „Скритите слова“:

„О, Сине на битието!

Как можеш да забравиш своите грехове и да се занимаваш с греховете на другите? Който прави това, той е прокълнат от Мен.

О, странници!

Езика, който определих да Ме споменавате, не го сквернете с клевета. Ако огънат на себелюбието ви овладее, спомнете си собствените грешки, а не грешките на Моите създания, защото всеки от вас познава себе си по-добре от другите.“

Абдул-Баха казва:

„Нека вашият живот бъде отражение на Царството на Христос. Той дойде не за да Му се служи, а сам да служи на другите.

... В религията на Баха'у'лла всички са слуги — братя и сестри. Само някой да се почувства малко по-добър, малко над останалите, той попада в опасно положение, и докато не прогони от себе си тези лоши мисли, той остава недостоен инструмент за служене на Царството.

Недоволството от самите нас е знак за напредък. Душа, която е доволна от себе си, е проявление на Сатаната, а онзи, който е недоволен от себе си е проявление на Милосърдния. Ако някой има хиляди добри качества, той не трябва да им обръща внимание, а напротив — трябва да се стреми да търси собствените си недостатъци и несъвършенства... Както и да се усъвършенства човек, той е несъвършен, защото винаги има нещо да стои пред него. Само да погледне напред, той ще остане недоволен от своето собствено положение и ще се старее да го достигне. Самохвалството е признак на егоизъм.“ — *„Дневник на Мирза Ахмед Сохраб“* — 1914 г.

При все, че ни е заповядано да признаваме и искрено да се разкайваме за своите грехове, тяхното изповядване пред свещеник или друг някой е напълно забранено.

Баха'у'лла говори в *„Благовест“*:

„Грешникът, когато сърцето му е освободено от всичко, освен от Бога, трябва да търси прошка само от Бога. Изповядването пред слугите, т. е. пред хората е непозволено, защото то не е средство или причина за Божествена прошка. Такова изповядване пред простосмъртните води към унижение и безчестие, а Бог — да бъде Неговата Слава — не желае унижението на Своите слуги. Наистина Той е Състрадателен и Снизходителен. Грешникът може само между себе си и Бога да се моли за милост от Морето на милосърдието и да умолява за опрощаването на греховете от Небесата на помилванията.“

Правдивост и честност

Баха'у'лла казва в „*Посланието Таразат*“:

„Наистина, честността е вратата на спокойствието на целия свят и белег на славата за присъствието на Милосърдния. Който стигне до това, той придобива съкровищница от богатство и изобилие. Честността е голямата врата към безопасността и спокойствието на човечеството. Стабилността на всяко дело винаги зависи от нея и светът на почестите, славата и изобилието се осветяват с нейната светлина...“

О, хора на Баха! Честността е най-хубавото украшение на вашите храмове и най-блестящата Корона за вашите глави. Съблюдавайте я по заповед на Всемогъщия Повелител.“

На друго място Той казва: „Принципът на вярата е — по-малко думи и повече дела. Този, чиито думи превъзхождат неговите дела, знай наистина, че небитието му е по-добро от неговото битие, неговата смърт — по-добра от живота му.“ — „*Думи на мъдростта*“.

Абдул-Баха казва:

„Правдивостта е основата на всички добродетели на човечеството. Без правдивост за една душа са невъзможни напредък и успех във всички светове. Когато това свещено качество се прояви в човека, всички божествени качества ще бъдат също така осъществени.“

Нека светлината на правдата и истината греят от вашите лица така, че да се види, че думите ви в работата и в удоволствието са думи, заслужаващи доверие и сигурност. Забравете за себе си и работете за общото.“ (Послание към бахаите в Лондон, октомври 1911 г.).

Самопознание

Баха'у'лла постоянно изисква от хората да познаят и да дадат пълен израз на съвършените качества, скрити в тях, които се явяват истинска вътрешна същност, отличаваща се от външната форма, която в най-добрия случай е само храм, а доста често — затвор за истинския човек. В „Скритите слова“ Той казва:

„О, Сине на битието!

С мощните Си ръце Аз те сътворих, а със силните Си пръсти те създадох; в теб Аз вложих същността на Моята светлина. Бъди доволен от това и не търси нищо друго, защото Моето дело е съвършено, а Моята повеля е задължителна. Не я изпитвай и не се съмнявай.

О, Сине на Духа!

Създадох те богат, защо сам се превърна в бедняк? Направих те благороден, защо сам се унижаваш? От същността на познанието Си ти дадох живот, защо търсиш просвета от друго освен от Мен? Изваях те от глината на любовта, как можеш да се занимаваш с друго? Обърни погледа си към себе си, за да можеш да Ме намериш в себе си мощен, властен и самотворен.

О, служителю Мой!

Ти си като изкусно кален меч скрит в мрака на ножницата и затова не може да бъде оценен и от познавача. Излез от ножницата на себелюбието и желанието, за да може да блесне и да се види твоето достойнство от света.

О, приятелю Мой!

Ти си слънцето в небесата на Моята святост; не допускай покварата на света да затъмни твоя блясък.

Разкъсай булото на нехайството, за да излезеш от облаците с ярък блясък и да украсиш всичко с премяната на живота.“

Животът, в който Баха'у'лла призовава Своите последователи, е действително така благороден, че при всичките човешки възможности не остава нищо по-възвишено и прекрасно, към което човек да се стреми. Да разбереш духовното начало в себе си, значи да разбереш най-висшата истина, че ние сме от Бога и при Него ще се върнем. Това възвръщане към Бога е славната цел на бахаите, но за достигане на тази цел, единственият път е подчинението на избраните от Него Пратеници и особено на Неговия Пратеник за времето в което ние живеем — Баха'у'лла, Пророкът на Новата ера.

Глава VI

Молитва

„Молитвата е стълба, по която всеки може да се изкачи в небесата.“ — МОХАМЕД

Разговор с Бога

„Молитвата,“ казва Абдул-Баха, „е разговор с Бога.“ За да бъде разбран, Бог си е послужил със Своите свети Пророци, чрез устата на Които е разкрил на хората Своята воля и желание. Докато тези Пророци са живи, лице с лице сред хората, Те предават Божието Послание, а след Тяхната смърт заветът Им продължава да се разпространява чрез Техните записани проповеди и Писания. Но това не е единственият начин, по който Бог може да говори на хората. Има един „език на Духа“, който е независим от говора и писането и чрез който Бог може да общува и вдъхновява онези, които търсят истината, където и да са и какъвто и да е майчиният им език. Чрез този език Проявлението продължава да общува с вярващите след като напусне този свят. Христос продължи да общува и вдъхновява Своите апостоли и след Разпятието Си, дори тогава Неговото влияние бе още по-силно, отколкото преди. Така е било и с другите Пророци. Абдул-Баха говори много за този духовен език. Той например казва:

„Ние трябва да говорим с езика на небесата — с езика на духа — защото има един език на духа и сърцето. Той е тъй различен от обикновения говор, както последният е различен от езика на животните, които се изразяват само с викове и звуци.

Езикът на духа е, който говори с Бога. Когато в молитвата сме освободени от всички външни неща и се обърнем към Бога, тогава като че ли в нашите сърца слушаме Неговия глас. Без думи ние говорим, общуваме, беседваме с Бога и чуваме отговора. ... Всеки от нас, който достигне до едно истинско духовно състояние, може да чуе Гласа на Бога.“ (Из беседа, записана от г-ца Етел Дж. Розенберг).

Баха'у'лла заявява, че висшите духовни истини могат да бъдат съобщени само чрез този духовен език. Изговорената или написаната дума е съвсем недостатъчна. В малката книга „*Сегемте долини*“, в която той описва пътешествието на душата от земното ѝ жилище до Божествения Дом, когато говори за последните етапи на това пътешествие, Той казва:

„Езикът не е в състояние да ги опише, а думите съвсем не достигат. Перото е безполезно в този дворец, а мастилото оставя само черно петно. ... Само сърцето може да предаде на друго сърце състоянието на знаещия; това не е работа на пратеник, нито пък може да се изрази чрез букви.“

Състояние на отгаване

Абдул-Баха казва, че за да достигнем духовно състояние, при което е възможен разговор с Бога:

„Ние трябва да се стараем да достигнем това състояние, като се отделим от всички земни неща и хора и се обърнем към самия Бог. Затова трябва известни усилия, но човек трябва да работи и се стреми. Ние

можем да го достигнем, като по-малко мислим и се грижим за материалните неща, а повече за духовните. Колкото повече се отдалечаваме от едното, толкова по-близо сме до другото. Изборът е наш.

Духовното ни възприемане, нашият вътрешен поглед, трябва да бъдат отворени, за да можем да видим знаците и следите на Божия дух във всяко нещо. Всичко може да ни отразява светлината на Духа.“ (Из беседа, записана от г-ца Етел Дж. Розенберг).

Баха'у'лла пише: „Търсещият ... в зората на всеки ден ... трябва да общува с Бога и с цялата си душа да бъде упорит в търсенето на своя Възлюбен. Той трябва да унищожи всяка празна мисъл с огъня на любящото Му споменаване. ...“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'лла“*, стр. 265.

По същия начин Абдул-Баха заявява:

„Когато човек позволи на духа, чрез своята душа, да просветли разбирането му, тогава той обхваща всичко сътворено. ... Но от друга страна, когато човек не отвори ума и сърцето си за благодатта на духа, а обърне душата си към материалната страна, към телесната част на своята природа, тогава той пада от извисеното си място и става по-нископоставен и от обитателите на по-низшия животински свят.“

Отново Баха'у'лла казва:

„Освободете душите си, о, хора от връзките на себичността и ги пречистете от всяка привързаност към всичко друго освен Мен. Моето споменаване изчиства всички неща от замърсяване, само да можете да схванете това...“

Напявай, о, служителю Мой, Божиите стихове, които си получил, ..., за да може сладостта на песента ти да запали собствената ти душа и да привлече сърцата на всички хора. Който мълви, в уединението на своята стая, стиховете, разкрити от Бога, ангелите на Всемогъщия ще разпръснат навсякъде благоуханието на

думите, произнесени от неговата уста. ...“ — „Избрано от Писанията на Баха'у'ма“, стр. 294-295.

Необходимостта от Посредник

Според Абдул-Баха:

„Необходим е един посредник между човека и Създателя — един, който получава пълната светлина на Божественото сияние и я разпръсква върху човечеството, тъй както земната атмосфера получава и разнася топлината на слънчевите лъчи.

Ако искаме да се молим, трябва да имаме някакъв предмет, върху който да се съсредоточим. Ако се обърнем към Бога, ние трябва да отправим сърцето си към известен център. Ако човек се моли на Бога по друг начин, а не чрез посредничеството на Неговото проявление, той трябва най-напред да си състави една представа за Бога, а тази представа е плод на неговата собствена мисъл. Както ограниченото не може да обхване Безкрайността, така и Бог по този начин не може да бъде разбран. Това, което човек може да обхване с ума си, той го разбира, обаче това, което разбира, не е Бог. Тази представа за Бога, която човек сам си съставя, е само една фантазия, образ, въображение, илюзия. Няма никаква връзка между такава представа и Върховното Същество.

Ако човек иска да познае Бога, той трябва да Го намери в съвършеното огледало — Христос или Баха'у'лла. Във всяко едно от тези огледала той ще види отразено Слънцето на Божествеността.

Както познаваме физическото слънце по неговия блясък, чрез светлината и топлината му, така ние познаваме Бога, Духовното слънце, когато Той пръска своите лъчи от храма на Проявлението, чрез Неговите качества на съвършенство, чрез красотата на Негово-

то достойнство и чрез бляска на Неговата светлина.“
(Из беседа с г-н Пърси Уудкок в Ака през 1909 г.)

Друг път той казва:

„Докато Светият Дух не стане посредник, никой не може да достигне направо до щедростта на Бога. Не отричайте явната истина, защото съвсем очевидно е, че детето не може да бъде напътствано без учителя, а познанието е резултат от Божията благодат. Земята не може да се покрие с трева и растителност без дъжд да на облаците; следователно дъждът е посредник между земята и божествената благодат... Светлината си има център и ако някой поиска да я дири по друг начин, а не от центъра, то никога не може да я достигне... Насочи вниманието си към дните на Христос; някои хора си представяли, че могат да достигнат до истината без участието на Месия, но това тяхно въображение станало причина за това, те да се лишат от истината.

Човек, който се стреми да почита Бога, без да се обръща към Неговото Проявление, прилича на този, който е в тъмница и се стреми чрез въображението си да се наслаждава на великолепието на слънчевите лъчи.“

Молитвата е необходима и задължителна

Използването на молитви е недвусмислено предписано за бахаите. Баха'у'лла казва в „Кетаб-е-Акдас“:

„Пейте или произнасяйте стиховете Божии всяко утро и вечер. Този, който пренебрегва това, не е верен на Завета на Бога и Неговото Завещание, и този, който се е отказал от молитвата днес, отказал се е от самия Бог. Бойте се от Бога, о, сбор от служители Мои.

Внимавайте прекаленото четене и многото نابожни постъпки през деня и през нощта да не ви нака-

рат да се възгордеете. Да произнесе човек само един стих от Светите Писания в дух на радост и лъчезарност е по-добре за него, отколкото да прочете небрежно всички Свещени книги на Бога, Помощника в беда, Самосъществуващия. Произнасяйте стиховете Божии, но толкова, че да не ви обхване умора и угнетение. Не претоварвайте душите си до отпадане и безсилие, а се стремете да ги освежите, за да могат те да полетят на крилата на разкритите стихове към местоизгрева на Неговите знаци. Това ще ви отведе по-близо до Бога, ако сте от тези, които разбират.“ — „Кетаб-е-Акгас“.

Абдул-Баха казва на едно лице, с което бил в преписка: „О, ти духовни приятелю!... Знай, че молитвата е необходима и задължителна. Човек под никакъв претекст не може да бъде освободен от нея, освен в случай на умствена слабост и непреодолими пречки.“

Друг един кореспондиращ попитал:

„Защо да се моля? Има ли смисъл в това, когато Бог е сътворил всичко и извършва всички работи по най-съвършен ред — следователно какъв е смисълът в умоляване, изказване желанието си и търсене на помощ?“

Абдул-Баха отговорил:

„Знай, истина е, че подобава на слабия да моли за помощ Силния и уместно е за търсеция да поиска от Великия и Щедрия. Когато някой се моли на своя Господ, обръща се към Него и търси щедростта на Неговия Океан, тази молитва донася светлина на сърцето, осветлява неговия поглед, оживява душата и буди възторг у неговото същество.“

По време на молитвата към Бога и произнасянето: „Твоето Име е моят лек,“ размисли как твоето сърце е успокоено и душата зарадвана от духа на Божията любов и твоят разум е привлечен в Царството Божие! Чрез всичко това способностите и възможностите на човека се увеличават. Когато съдът е разширен и вода-

та се увеличава и когато жаждата расте, щедростта на облаците става приятна за вкуса на човека. Това е тайната на молитвата и смисъла на заявяване на нуждите си.“ (Из послание до един вярващ в Америка, преведено от Али Кули Хан, октомври 1908 г.)

Баха'у'лла е разкрил три ежедневни задължителни молитви. Вярващият може да избере която и да е от тези три молитви, но е длъжен да ги казва по начина, предписан от Баха'у'лла.

Обща молитва

Молитвите, които Баха'у'лла е отредил на бахаите за ежедневно задължение, се казват насаме. Единствено в случай на Заупокойната молитва Баха'у'лла повелява общото молене, като единственото изискване е вярващият, който я чете на глас, както и всички присъстващи да стоят прави. Това се различава от ислямската традиция на общата молитва, при която вярващите са в редици зад имама, водещ молитвата, а това е забранено в бахайската Вяра.

Тези предписания, които са в съответствие с премахването от Баха'у'лла на професионалното духовенство, не означава, че Той не придава значение на събиранията за богослужение. Относно значението на събиранията за молитва, Абдул-Баха казва следното:

„Човек може да каже: „Аз мога да се моля на Бога, когато пожелаая, когато чувствата на сърцето ми са привлечени към Бога; когато съм в полето, в града или където и да било. Защо трябва да отивам, където другите са се събрали в специален ден и час, когато, може би, не ще бъде разположен за молитва?“

Да се мисли по този начин е безполезно, защото там, където са се събрали много хора заедно, тяхната сила е по-голяма. Когато войникът се сражава сам, той няма силата на една организирана войска. Ако всички войници в тази духовна война се съединят, тех-

ните духовни чувства ще си помагат и молитвата им ще стане приемлива.“ (Из записките на г-ца Етел Дж. Розенберг.)

Молитвата — език на любовта

На друг един, който попитал дали молитвата е необходима, понеже се предполага, че Бог знае желанията на всички сърца, Абдул-Баха отговорил:

„Ако някой изпитва любов към приятеля си, той би желал да му го каже, дори ако знае, че на приятеля му е известно това... Бог знае желанията на всички сърца, но импулсът да се молим е естествен, когато извира от любовта на човека към Бога. ...

... Молитвата не трябва да бъде в думите, а в мисълта и отношенията. Ако тази любов и желание липсват, безполезно е да се стремим и да ги насилваме. Думи без любов не значат нищо. Ако някой ти говори като неприятно задължение, без любов и удоволствие при срещането, желаеш ли да разговаряш с него.“ (Из статията на г-ца Стивънс във „*Фортнайтли Ривю*“, януари — юни 1911 г., стр. 1076.)

На друго място Той казва:

„В най-възвишената молитва хората се молят за Божията любов, а не защото се страхуват от Него или от ада, или защото се надяват на щедростта Му или небесата. Когато човек се влюби в другото, не е възможно за него да не повтаря името Му. Колко по-мъчно е да не повтаряме името на Бога, когато сме Го възлюбили... Духовният човек не намира радост в нищо друго, освен в припомнянето за Бога. (Из бележките на г-ца Алма Робъртсън и други поклонници, ноември и декември 1910 г.)

Избавление от бедствия

Според ученията на Пророците, болестите и всички други форми на бедствия се дължат на неизпълнение на Божествените заповеди. Даже злощастията, причинени от наводнения, урагани и земетресения се приписват от Абдул-Баха косвено на тази причина.

Страданията, които следват грешките не са отмъщение или наказание, но поучават и лекуват. Божият глас е този, който възвестява на човека, че се е отклонил от правия път. Ако страданието е ужасно, то е само защото опасността от лошите дела на човека е по-страшна, тъй като „грехът се изплаща със смърт“.

Точно както бедствията се дължат на непослушание, така избавлението от тях може да се постигне само чрез послушание. Няма съмнение в това. Отвърщането от Бога неизбежно донася нещастие, а обръщането към Него също така неизбежно донася благословение.

Тъй като цялото човечество е един организъм, благополучието на всеки един индивид зависи не само от неговото собствено поведение, но и от това на другите. Ако някой прави зло, всички страдат в по-голяма или по-малка степен, а когато някой прави добро, всички се ползват. Всеки трябва да понесе от бремето на своя съсед, в известна мярка, и най-добрите между хората са тези, които понасят най-тежкото бреме. Светиите винаги са страдали много. Пророците са страдали още повече. Баха'ул'ла казва в „Книгата Икан“:

„Несъмнено си осведомен, че всеки Пророк и неговите близки са страдали от злощастия, бедност, болести и ненавист. Трябва да си чул как главите на техните последователи са били изпращани като дарове в различни градове. ...“ — „Кетаб-е-Икан“, стр. 73.

Това не е защото светиите и Пророците са заслужили наказания повече от другите хора. Не, те често страдат за греховете на другите и избират да страдат за греховете на другите. Тяхната грижа е благоденствието на света, а не тяхното собствено. Молитвата на истински обичащия човечеството не е той, като личност, да се избави от бедност, болести и злощастия, а да се спаси чо-

вечеството от невежество, грехове и болести, които неизбежно произтичат от тях. Ако той желае здраве и богатство за себе си, това е за да може да служи на хората, и ако физическото му здраве и богатство липсват, той приема това, което има с „лъчезарно примирение“, защото знае добре, че има една справедлива мъдрост във всичко, което го сполети по Божия път.

Абдул-Баха казва:

„Мъката и страданието не идват така случайно. Те са изпратени от Божията милост за нашето усъвършенстване. Когато мъката и страданието дойдат, тогава човек ще си спомни за своя Отец, който е в Небесата и който е в състояние да го избави от унижението и позора му. Колкото повече са изпитанията, толкова повече се увеличават духовните добродетели у човека.“

На пръв поглед изглежда много несправедливо невинният да страда заради виновния, но Абдул-Баха ни уверява, че тази несправедливост е само временна и привидна и че с течение на времето съвършената справедливост ще надделее. Той пише:

„Колкото за децата и слабите, които са измъчвани от ръцете на потисниците ... тези души ще намерят удовлетворение на другия свят... Тези страдания са най-голямата милост от Бога. Наистина тази милост на Господа е много по-добра от всичките удобства на този свят, и растежа и развитието в това място на тленното.“

Молитвата и естественият закон

Мнозина срещат трудности да повярват в резултатността на молитвата, защото мислят, че отговорът на молитвата се явява изкуствено намесване в действията на природните закони. Една аналогия може да ни помогне да премахнем тези трудности. Ако поставим магнит над метални стружки, последните ще хвъркнат

нагоре и ще прилепнат към него, но това не е в противоречие със закона на гравитацията. Той продължава да действа на стружките тъй както и по-рано. Случи се само това, че се яви по-висша сила, чието действие е тъй естествено и изчислимо, както това на тежестта. Бахайското разбиране на молитвата е, че тя привежда в действие сравнително малко известни засега висши сили. Но няма основание да се вярва, че тези сили са повече произволни в своите действия, отколкото физическите сили. Разликата е тази, че те не са напълно изучени и изследвани чрез опити, и действието им се явява тайнствено и неизчислимо, вследствие на нашето невежество.

Друга трудност, която смуцава някои, е тази, че молитвата изглежда не тъй силна, за да произведе голям резултат, какъвто често ѝ се приписва. И тук аналогията ще ни послужи за изяснението на тази трудност. Малкото сила, която се прибавя към вратата на водния резервоар, може да пропуска и регулира голямото течение на водата, а приложена към витлото на океанския параход, тя може да контролира хода на гигантския съд. Според разбирането на бахаите, силата, която отговаря на молитвите е неизчерпаемата сила на Бога. От страна на моления се се изисква само незначителна сила, за да пусне течението или определи курса на Божествената милост, която е винаги готова да служи на тези, които са узнали как да я получат.

Бахайски молитви

Баха'у'лла и Абдул-Баха са разкрили много молитви за Своите последователи в различно време и при различни случаи. Величието и дълбочината на духа, изразени в тези молитви, непременно ще направят впечатление на всеки мислещ човек, който ги изучава, но само когато си служим с тях редовно и ги направим съществена част от нашия всекидневен живот, можем да ги оценим и да схванем тяхната сила. За съжаление, малкото място, с което разполагаме, не ни позволява да дадем повече, освен малко и къси образци от тези молитви. За други примери читателят може да се отнесе към други трудове.

„О, Господи мой! Нека Твоята красота бъде моята храна, нека Твоето присъствие бъде моето питие, нека Твоето благоволение бъде моята надежда, нека Твоята възхвала бъде моето действие, нека споменът за Теб бъде моят спътник, нека могъществото на Твоята власт бъде моя подкрепа, нека Твоето жилище бъде мой дом и нека огнището бъде мястото, което си освободил от ограниченията, наложени на онези, които са отделени от Теб като със завеса.

Ти си наистина Всемогъщият, Всеславният, Всевластният.“ — БАХА'У'ЛЛА

„Свидетелствам, о, Господи , че си ме създал, за да Те позная и да Те обожавам. Признавам в този миг безсилието си и мощта Ти, бедността ми и богатството Ти.

Няма друг Бог освен Теб, Избавителят в беда, Самосъществуващият.“ — БАХА'У'ЛЛА

„О, Господи! О, Господарю! Обедини сърцата на Твоите слуги и разкрий им великия Си замисъл, за да могат да изпълняват Твоите заповеди и да спазват Твоите закони. Помогни им, о, Господи, в техните усилия и дай им сили да ти служат. О, Господи, не ги оставяй сами, но направлявай стъпките им чрез светлината на Твоето познание и ободри сърцата им с Твоята любов.

Ти си наистина техният Помощник и техният Господар.“ — БАХА'У'ЛЛА

„О, Ти преблаги Господарю! Ти си създал цялото човечество от един и същи корен. Повелята Ти е всички да принадлежат към една и съща челяд. В Твоето свято присъствие всички са Твои слуги и цялото човечество е приютено под Твоя свещен Покрив; всички са събрани на Твоята Трапеза на добротата, всички са озарени от светлината на Твоето Провидение.

О, Господи! Ти си добър към всички. Ти се погрижи за всички, Ти приюти всички, дари живот на всички. Ти наспори всекиго и всички с дарби и способности, и всички са потопени в Океана на Твоето милосърдие.

О, Ти преблаги Господарю! Обедини всички. Нека религиите се помирят и нека нациите се обединят така, че да се възприемат взаимно като едно семейство и възприемат цялата земя като общ дом. Нека всички заживеят дружно в съвършена хармония.

О, Господи! Издигни знамето на единството на човечеството.

О, Господи! Установи Най-великия мир.

Съедини нерушимо, о, Господи, в едно сърцата.

О, Ти, преблаги Отче, Господи! Развесели сърцата ни с благоуханието на Твоята любов. Проясни очите ни със светлината на Твоето ръководство. Омай ушите ни с мелодията на Твоето слово, и подслони ни всички в крепостта на Твоето Провидение.

Ти си Могъщият и Силният. Ти си Всеопрощаващият и Снизходителният съдник на слабостите на цялото човечество.“ — Абдул-Баха

„О, Ти Всемогъщи! Аз съм грешник, но Ти си Прощаващият. Аз съм пълен с недостатъци, но Ти си Състрадателният. Аз съм в тъмнината на греха, но Ти си Светлината на прощаването!

Затова, Милосърдни Боже, прости греховете ми, изпрати ми Твоите дарове, изправи моите грехове, снабди ме с убежище, потопи ме в Източника на Своето търпение и ме излекувай от всички болести и зарази.

Очисти и освети ме. Дай ми част от излиянието на светостта, за да изчезнат мъката и скръбта, да дойдат радостта и щастието, а отчаянието и безнадеждността да се превърнат в радост и упование, и куражът да замести страха.

Наистина, Ти си Прощаващият, Състрадателният, Ти си Щедрият и Възлюбеният.“ — Абдул-Баха

„О, състрадателни Боже! Отправлям благодарности към Теб, защото ме разбуди и ме накара да се осъзная. Ти ми даде виждащо око и ме облагодетелства с ухо, което чува, поведе ме към Твоето Царство и ме напъти към Твоята Пътека. Ти ми показа правия път и ме накара да вляза в Убежището на спасението. О, Боже! Дръж ме непоколебим и направи ме твърд и предан. Предпазвай ме от сурови изпитания и ме запази и покровителствай в укрепената крепост на Твоя Завет и Завещание. Ти си Могъщият! Ти си Виждащият! Ти си Чуващият! О, Ти Боже на Състраданието! Дари ме със сърце, което като огледало може да бъде озарено със светлината на Твоята любов и дай ми мисъл, която да може да превърне този свят в розоцветна градина чрез духовната благодат. Ти си Състрадателният, Милостивият! Ти си Великият благодетелен Бог!“ — Абдул-Баха

Бахайската молитва обаче не е ограничена до употребата на установени, предписани форми, въпреки тяхната важност. Баха'у'лла учи, че животът на всеки трябва да бъде молитва, че добре извършената работа е богослужение, че всяка мисъл, дума и дело, отдадени на Славата на Бога и доброто на ближния е молитва в най-истинския смисъл на тази дума.¹

---

¹ Относно въпроса за молитвата за другите, вж. глава 11.

Глава VII

Здраве и лекуване

„Обръщането на лицето към Бога гоня лекуване на тялото, ума и душата.“

—Абдул-Баха

Тяло и душа

Съгласно учението на бахаите, човешкото тяло служи като временна обвивка в развитието на душата. Когато тази обвивка изпълни своята роля, тя се отстранява. Точно тъй, както черупката на яйцето служи за временна обвивка в развитието на пилето и когато нейното предназначение е изпълнено, тя се чупи и унищожава.

Абдул-Баха казва, че физическото тяло не е безсмъртно, защото то се явява съставна вещ, построена от атоми и молекули, и подобно на всички съставни неща, след определено време трябва да се разложи.

Тялото трябва да бъде слуга на душата, но никога неин господар. То трябва да бъде послушен, деятелен, охотно подчиняващ се слуга, и към него трябва да се отнасят с вниманието, което заслужава добрият слуга. Ако с него постъпват неправилно, в резултат се появяват болести и нещастия с вредни последствия за господаря, а също и за слугата.

За единството на живота

Връзката между всички милионни форми и степени на живота е едно от основните учения на Баха'у'лла. Физическото ни здраве е тясно свързано с нашето умствено, нравствено и душевно състояние, а също така и с индивидуалното и съзнателно здраве на нашите близки, нещо повече, даже с живота на животните и растенията, защото всяко от тях зависи от другите в много по-голяма степен, отколкото се мисли.

Поради това, няма нито една заповед на Пророка, която не зависи от това, към коя сфера на живота е била отправена, да не се отнася и за физическото здраве. Някои от Неговите наставления имат много по-пряко отношение към физическото здраве, отколкото други, и по тази причина ние ще ги разгледаме сега.

Прост живот

Абдул-Баха казва:

„Пестеливостта е основа за човешкото благоденствие. Прахосникът е винаги в беда. Разсипничеството е непростим грях. Не трябва никога да живеем на гръба на другите като паразити. Всеки трябва да владее професия, умствена или физическа, и трябва да живее чист, човешки, честен живот — пример за чистота, който другите да следват. По-благородно е да се задоволиш с коричка сух хляб, отколкото да се радваш на пищна многолюдна вечеря, парите за която идват от джоба на другите. Умът на доволния човек е винаги спокоен и на сърцето му е леко.“ — *„Бахайски Писания“*, стр. 453.

Месната храна не се забранява, но Абдул-Баха казва: „Плодове и зърнени храни [ще бъдат храната на бъдещето]. Ще дойде време, когато не ще се употребява повече месо. Медицинската наука се намира едва в своето младенчество, но и тя пока-

за, че естествената ни храна е тази, която расте в почвата.“ — „Десет дни в светлината на Ака“ от Джулия Грънди.

Алкохол и наркотици

Баха'у'лла строго забранява употребата на всякакви упойващи средства, с изключение на случаите, когато са необходими като лекарство при болест.

Удоволствия

Бахайското учение е основано на умереността, а не на аскетизма. Удоволствието от добрите и прекрасните неща в живота, както материални, така и духовни не само се предписва, но и поощрява. Баха'у'лла казва: „Не лишавайте себе си от това, което е създадено за вас.“ На друго място Той казва: „Ваш дълг е лицата ви да греят от възторг и радост.“

Абдул-Баха казва:

„Всичко, което е създадено, е предназначено за човека, който е венец на творението и той трябва да бъде благодарен за тези божествени дарове. Всички материални неща са за нас, така че посредством нашата благодарност да можем да се научим да разбираме живота като божествен дар. Ако се пресищаме от живота, ние сме неблагодарници, защото нашето материално и духовно съществуване е външно доказателство за божествената милост. Следователно ние трябва да бъдем щастливи и да прекараме живота си в хваление, оценявайки всички неща.“

Когато попитали Абдул-Баха отнася ли се бахайската забрана на хазарта до всякакъв вид игри, Той отговорил:

„Не, някои игри са невинни и ако се играе, за да минава времето, това не причинява никакво зло. Но има опасност минаването на времето да се изроди в

безделие. Безделието не е приемливо в Божието Дело, обаче желателен е отдихът, прекаран в раздвижване на телесните сили, който като упражнение може да ги подобри. — „Божествена гледка“, стр. 9.

За чистотата

Баха'у'лла казва в „*Книгата Акгас*“:

„Дайте пример за чистота сред хората. ... при всички обстоятелства се отличавайте с изтънчени маниери ... не допускайте и най-малката следа от петно по вашите дрехи. ... Измивайте се с чиста вода; употребяваната веднъж вече вода не се разрешава за употреба втори път. ... Наистина Ние желаем да видим във вас проявлението на рая върху земята и нека от вас се излъчва това, което ще радва сърцата на облагодетелстваните.“ — „*Кетаб-е-Акгас*“.

В своята книга „*Бахайски доказателства*“ Мирза Абул Фазъл обръща внимание на извънредната важност на тези заповеди, които лесно биха предотвратили маса болести и бедствия, особено в тези части на Изток, където най-често за домашни нужди се употребява замърсена вода за миене и даже за пиене при ужасни нехигиенични условия. Последните се смятат сред ориенталците за узаконени от господстващата религия и могат да бъдат изменени само от Този, Който обладава Божествена власт.

В много части на западното полукуълбо също биха станали удивителни промени там, където чистотата се приема не само като приближаване към божествеността, но и като съществена част от нея.

Резултат от изпълняване на заповедите на Пророка

Влиянието на всички заповеди, засягащи здравето, отнасящи се до простотата в живота, въздържанието от спиртни напитки,

опиум и т. н., е така очевидно, че обяснения са излишни, защото тяхната жизнена важност е достойна за по-голяма оценка. Ако те се изпълняваха навсякъде, много от заразните, а така също и голям брой от другите болести, биха изчезнали сред хората. Колосално е числото на болестите, които се дължат на пренебрегване на най-простите хигиенни норми и на наклонността към алкохол и опиум. Освен това, изпълнението на тези заповеди не само, че ще оказва влияние върху здравето, но ще влияе много и върху поведението и характера. Алкохолът и опиумът оказват своето действие върху човешката съвест много по-рано, преди да се отразят върху походката или преди да предизвикат очевидна болест на тялото. Относно чистотата Абдул-Баха казва: „Външната чистота, макар и да е само физическа, има голямо влияние в духовно отношение. Чистотата на тялото влияе върху духа на човека.“

Ако всички изпълняваха заповедите на Пророците за целомъдрието в отношенията между половете, щеше да бъде избягната още една причина за заболяване. Отвратителните венерически болести, които разрушават здравето на хиляди хора — невинни и виновни, деца и родители — биха останали дело на миналото.

Ако се съблюдаваха заповедите на Пророците за справедливостта, взаимопомощта и любовта към ближния като към себе си, как биха могли изнурителният труд и ужасната бедност, от една страна, а от друга, самодоволството, ленността и безумният разкош, да разрушават умственото, нравственото и физическото?

Простото изпълнение на заповедите на Моисей, Буда, Христос и Баха'улла, отнасящи се до хигиената, ще предотврати повече болести, отколкото всички лекари и инструкции за общественото здраве биха били в състояние да сторят. С увереност може да се каже, че ако такова изпълнение бе общо, то и доброто здраве би било такова. Вместо живот, поразен от болести или покрусен в детинство, юношество или зряла възраст, както често се случва сега, хората биха доживявали до дълбока старост, подобно на здрави плодове, които узряват и омекват преди да паднат от клона.

Пророкът като лекар

Обаче ние живеем в свят, където изпълнението на заповедите на Пророците е изключение, а не правило, където любовта към себе си е по-могъщ двигател, отколкото любовта към Бога, където ограничението и личните интереси имат предимство пред интересите на човечеството като цяло, където материалните богатства и чувствените удоволствия се предпочитат пред социалното и духовното благосъстояние на човечеството. Оттук възникват жестоки съревнования и конфликти, угнетения и тирания, извънредни богатства и беднотия, всички условия, които създават болест — умствена и физическа. Като резултат от това, дървото на човечеството е болно и всеки негов лист страда от общата болест. Даже най-чистите и светите трябва да страдат за греховете на другите. Необходимо е лекуване на човечеството, както изцяло, така и на отделните нации и индивиди. По тази причина, Баха'у'лла, подобно на Своите вдъхновени предшественици, не само посочва как да се запазва здравето, но и как може да се възстанови в случай на повреждане. Той идва като Велик Лекар, като лечител на световните болести, поразяващи душата и тялото.

Лекуване с материални средства

На Запад сега се възражда вярата във възможността да се лекува чрез умствени и духовни средства. Наистина мнозина възмутени от материалистическите идеи за болестите и тяхното лекуване, които преобладаваха в XIX век, отидоха в противоположна крайност — отричане на възможностите на материалното лекуване и хигиенните мерки. Баха'у'лла признава важността на материалното и духовното лекуване. Той учи, че изкуството и науката за лекуване трябва да се развиват, поощряват и усъвършенстват така, че всички средства за лекуване да се употребяват с най-голяма полза, всяко в съответната област. Когато боледували членовете от Неговото семейство, Той повиквал професионален лекар и това се препоръчва на Неговите последователи. Той казва: „Ако

се разболеете или страдате, съветвайте се с искусни лекари.“ — „Кетаб-е-Акдас“.

Изобщо, тези думи се намират в пълно съгласие с възгледа на бахаите за науката и изкуството. Всички науки и изкуства, които са полезни на човечеството, дори и в материален аспект, трябва да се уважават и поощряват. Благодарение на науката човек става господар на материята, а чрез невежеството става неин роб.

Баха'у'лла пише:

„Не пренебрегвайте медицинското лекуване, когато е необходимо, но го оставяйте щом възстановите здравето си. ... Лекувайте болестите предимно с диета, въздържайте се от лекарства и ако намерите това, което е необходимо в простата билка, не прибъгвайте към сложни медикаменти. Не употребявайте лекарства, когато сте здрави, но не ги избягвайте, когато е необходимо.“ — „Послание към лекаря“.

В едно от Своите послания Абдул-Баха казва:

„О, търсачо на истината! Има два начина за лекуване на болестите — материален и духовен. Първият се състои в употребата на лекарствата, вторият — в молене Богу и обръщане към Него. И двете средства трябва да се използват и употребяват. Те и без това не са несъвместими и ти трябва да приемеш физическите средства като идещи от щедростта и милосърдието на Бога, Който откри и даде медицината, за да могат Неговите слуги да се възползват и от този вид лекуване.“

Той учи, че ако нашите естествени вкусове и инстинкти не бяха изопачени от неразумния и неестествен начин на живот, те биха ни станали надеждни водители в избора на належащата диета, целителни плодове, билки и други средства, както виждаме това у дивите животни. В една интересна беседа върху лечителството, записана в „Някои отговори на въпроси“ (стр. 258-259) като заключение Той казва:

„Очевидно, че е възможно лекуването чрез храна и плодове, но днешната медицина е несъвършена и този факт, не е напълно осъзнат. Когато медицината се усъвършенства, лекуването ще става посредством храна, плодове, студена и топла вода.“

Даже, когато са вземат лекарства, силата, която лекува е Божествена, защото свойствата на билката или минерала са от Божествените дарове. „Всичко зависи от Бога. Медицината е просто външна форма или средство, чрез което ние получаваме небесно лекуване.“

Лекуване с нематериални средства

Той учи, че има много способности за лекуване без лекарства. Има „заразяване със здраве“, както и заразяване с болест, въпреки, че първото е твърде бавно и има незначителен резултат за същото време, в което второто е бързо и силно в своето действие.

Много по-силно влияние оказва умственото състояние на болния, и „внушенията“ могат да играят важна роля в неговото излизане от това състояние. Страхът, гневът, скръбта и други от този род са много вредни за здравето, когато в същото време надеждата, любовта, радостта са съответно благотворни.

Баха'у'лла казва така:

„Наистина, най-необходимото нещо е да бъдеш доволен при всички обстоятелства. Това е предпазване от изнеможение и болестно състояние. Не се поддавайте на печал и тъга. Те носят най-големите нещастия. Ревността разкъсва тялото, а гневът изгаря черния дроб; избягвайте едното и другото, както бихте избягвали лъва.“ — „Послание към лекаря“.

А Абдул-Баха казва: „Радостта ни дава крила. В радостта силите ни са по-жизнени, умът ни по-остър. ... Но когато ни обземе печал, силите ни напускат.“

За друг способ на лекуване чрез мисълта Абдул-Баха пише:

„То се явява резултат от съсредоточаване на ума на силния човек върху болния, когато последният очаква с цялата си вяра, че ще получи излекуване от духовните сили на по-силния. Силният употребява всичките си усилия, за да лекува болния, а той с доверие получава лечението. В резултат от това умствено влияние се явява раздразнението на нервите, а то става причина за излекуването на болното лице.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 255.

Обаче всички тези начини на лекуване са ограничени в своето приложение и могат да не подействат при силни болести.

Силата на Светия Дух

Най-могъщото средство за лекуване е силата на Светия Дух.

„... То не зависи нито от докосване, нито от поглед, нито от присъствие. ... Ще бъде ли болестта слаба или силна, ще има ли или не съприкосновение или лична връзка между болния и лекувания се, излекуването идва от силата на Светия Дух.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 256.

В беседата си с г-ца Е. Розенберг през октомври 1904 г. Абдул-Баха казал:

„Излекуването чрез силата на Светия Дух не се нуждае нито от специално съсредоточаване, нито от докосване. То произтича от волята, желанието, молитвата на свящото лице. Болният може да се намира на Изток, лечителят на Запад, те могат да не се познават един друг; щом свящото лице обърне сърцето си към Бога и почне да се моли — болният е излекуван. Това е дар, който принадлежи на Свящото Проявление и на тези, които са достигнали висшите степени.“

От такъв характер, очевидно, са били лекуванията, които е вършел Христос и Неговите апостоли. Подобни лекувания се при-

писват на светиите във всички времена. Както Баха'у'лла, тъй и Абдул-Баха били надарени с тази сила и подобни сили са обеща-ни на Техните верни последователи.

Положение на болния

За да може силата на духовното лекуване да има пълен резултат, необходими са известни изисквания по отношение на болния, лекаря, приятелите на болния и даже общо към цялата общност.

Първото изискване към болния е да обърне цялото си сърце към Бога с пълно доверие в Неговата сила и воля. Те ще направят за него всичко, което е най-добро. Абдул-Баха казал на една американка през август 1912 г.:

„Всички тези болки ще минат и вие ще оздравеете напълно телесно и душевно. ... Нека вашето сърце бъде уверено, че чрез Щедростта на Баха'у'лла, всичко ще стане приятно за вас... Но вие трябва да обърнете лицето си всецяло към Царството на Абха (Най-славния), като му отдадете цялото си внимание, каквото Мария Магдалена отдаде на Негово Светейшество Христос и аз ви уверявам, че ще получите телесно и душевно здраве. Вие сте достойна за това. Аз ви съобщавам радостта, че сте достойна, защото сърцето ви е чисто. ... Бъдете уверена! Бъдете щастлива! Радвайте се! Надявайте се!“

Макар в този случай Абдул-Баха да е дал уверение, че ще бъде достигнато добро физическо здраве, Той не постъпва винаги така, даже и тогава, когато е силна вярата на болния. Той пише:

„Молитвите, написани за лекуване на болести, служат за телесно и душевно лекуване. Казвайте ги тогава, за да излекувате както душата, така и тялото. Ако използването е за доброто на болния, то ще бъде дадено. За някои болни обаче лекуването става причи-

на за други беди и затова мъдростта не дава положителен отговор на някои молитви.

О, служителко Божия! Силата на Светия Дух лекува както телесните, така и душевните болести.“ — „Избрано от Писанията на Абдул-Баха“, стр. 161-162.

На един болен Той пише:

„Наистина, Божията воля понякога отсъства, така че човечеството не е в състояние да си обясни това. Но причините и обясненията идват. Доверявайте се на Бога, уповавайте се на Него, отдайте се на Неговата воля. Наистина Бог е състрадателен, любящ и милосърден ... и ще ни осени със Своята Милост.“

Той учи, че душевното здраве влияе на телесното, но последното зависи от още много причини, някои от които се намират във външния контрол на индивида. Даже образцовото душевно състояние не може в някои случаи да осигури физическото здраве. И най-святите мъже и жени понякога също страдат от болести.

Въпреки това благотворното влияние на физическото здраве, което произлиза от доброто душевно състояние, е много по-мощно отколкото обикновено се мисли и в много случаи е напълно достатъчно за унищожение на болестта. Абдул-Баха пише на една англичанка: „Вие писахте за слабостта на вашето тяло. Аз моля щедростта на Баха'у'лла, щото вашият дух да стане силен, а чрез силата на духа ви, да оздравее и вашето тяло.“

Друг път Той казва:

„Бог дари на човека такива чудесни сили, че той винаги да обръща погледа си нагоре и да получава от Неговата Божествена щедрост между другите дарове и лечение. Но уви, човек е неблагодарен за това висше благо и спи дълбок сън. Той нехае за великата милост, която Бог изля над него, отвърща лицето си от Светлината и продължава своя път в мрака.“

Лечителят

Силата на духовното лекуване е свойствена на всички хора в по-голяма или в по-малка степен. Но когато има хора надарени изключително с талант към музика или математика, има и такива, надарени с изключителна способност да лекуват. Това са хората, които трябва да отдадат живота си на изкуството да лекуват. За нещастие в последните столетия светът стана тъй материалистичен, че даже изцяло е забравена възможността за духовно лекуване. Способността за лекуване трябва да бъде открита подобно на всички други таланти, трябва да се упражнява и възпитава, за да достигне най-висше развитие и сила. Вероятно днес има хиляди хора, богато надарени със способността да лекуват и в които този безценен дар е приспан и бездеен. Когато силата на умствено-то и духовното лекуване бъде напълно изяснена, това изкуство ще бъде преобразувано и облагородено и неговото действие безкрайно ще се увеличи. И ако новото познание и сила на лечителя се съединят с живата вяра и надежда на пациента, могат да се очакват удивителни резултати.

„Трябва да се доверяваме на Бога. Няма друг Бог, освен Него, Лечителят, Всезнаещият, Помощникът ... Никой на земята и небето не се намира вън от властта на Бога.

О, лекарю, когато лекуваш болния, спомени отначало името на твоя Бог, Владиката на Деня на съда и тогава употреби това, което Бог е предназначил за лекуване на Своите създания. Кълна се в живота си! Посещението на лекаря, който е пил от виното на Моята любов, ще внесе излекуване и неговото дихание ще бъде милост и надежда. Обръщайте се към него за вашето добро състояние. Той е утвърден от Бога и лекува. Това знание е най-важното от всички науки, защото е най-великото средство, дадено от Бога — Дарителят на живот на пращинката — за запазване на телата на всички хора. И Той постави това знание пред

всички науки и мъдрости, защото това е денят, когато вие трябва да се издигнете заради Моята победа.

Твоето име е моето лечение, о Боже мой, и споменът за Теб — моето лекарство. Твоята близост е моя надежда, Твоята любов, моя радостна спътница и Твоята милост, мой лечител и помощник на този и другия свят. Наистина, Ти си Прещедрият, Всезнаещият, Премъдрият.“ — Баха'у'лла, „Послание към лекаря“.

Абдул-Баха пише:

„Този, който е преизпълнен с любов към Баха и забравя всичко друго, Светият дух ще говори от неговите Уста, и духът на живота ще изпълни неговото сърце. ... Думите ще излизат от неговата уста като перлена огърлица и болестите ще бъдат лекувани със слагане на ръката.

О, ти духовни лечителю! Обърни се към Бога със сърце, биешо от любов към Него, отдаден да Го възхваляваш, като се взираш в Неговото Царство и търсиш помощ от Неговия Свети Дух, с възторг, възхищение, любов, желание и радост. Бог, чрез Духа на Своето Присъствие, ще ти помогне да лекуваш болестите и страданията.

Продължавай да лекуваш сърцата и телата и търси излекуването на болните посредством обръщането към Висшето царство и отдай цялото си сърце, за да получиш излекуване от силата на Най-великото име и от Духа на Божията любов.“

Как Всички могат да помогнат

Излекуването на болния е дело, което се отнася не само до болния и лекаря, но и до всеки един от нас. Всички могат да помогнат със съчувствие или услуга, праведен живот и правилни

съждения и особено с молитва, защото молитвата е най-могъщото от всички средства. „Моленето и молитвата за другите,“ казва Абдул-Баха, „винаги помагат.“ Приятелите на болния носят особена отговорност, защото тяхното влияние, добро или зло, е непосредствено и силно. При много болести изходът зависи главно от отношението на домашните, приятелите или съседите на безпомощния страдалец.

Даже членовете на общността като цяло имат влияние при всеки случай на болест. При отделни случаи това влияние може да не изглежда много голямо, но изобщо то е могъщо. Всеки един е засегнат от социалната „атмосфера“, в която живее, от общото преобладаване на вярата или материализма, добродетелта или порока, радостта или потиснатостта на духа, което господства в нея и всеки индивид взема участие в определяне състоянието на тази социална „атмосфера“. При днешното положение на света не за всеки е възможно да достигне съвършено здраве, но всеки може да стане „доброволен проводник“ за прокарване на лечителната сила на Светия Дух. С това той ще окаже изцеряващо и полезно влияние, както на собственото си тяло, така и на всички, които влизат в контакт с него.

Малко от задълженията, които са възложени на бахаите, се напомнят тъй често и тъй настойчиво, както тези за лекуване на болестите и много прекрасни молитви за лекуване са разкрити от Баха'у'лла и Абдул-Баха.

Златният век

Баха'у'лла уверява, че посредством хармоничното сътрудничество на болните, лечителите и общността като цяло, и при съответно прилагане на различните средства за телесно, умствено и душевно лечение, Златният век може да настъпи. Тогава Божията Власт „ще обърне всяка скръб в радост и болестта в здраве“. Абдул-Баха казва, че „когато Божественото Послание бъде разбрано, всички нещастия ще изчезнат“. На друго място Той казва:

„Когато материалният свят се доближи до божествения, когато сърцата станат небесни и стремленията

чисти, ще настъпи съвършена връзка. Тогава тази сила ще има едно съвършено проявление. Физическите и духовните болести ще бъдат излекувани напълно.“

Правилно използване на здравето

Като заключение на тази глава е добре да си припомним учението на Абдул-Баха за правилното използване на физическото здраве. В едно от посланията Си към бахаите във Вашингтон Той казва:

„Ако здравето и доброто телесно състояние се използват по Божия път, това е допустимо и достойно за похвала; допустимо е също да се използва то и в полза на човечеството — дори и за материално благо — и да служи за извършване на добро. Но ако здравето и благосъстоянието на човека се използват за чувствени удоволствия, животински живот и дяволски стремления, тогава болестта е по-добро нещо от подобно здраве; нещо повече, за предпочитане е смъртта пред такъв живот. Ако вие искате здраве, желайте го, за да го отдадете в служба на Царството Божие. Аз се надявам, че ще съумеете да достигнете съвършенство, непоколебимо решение, пълно здраве, душевни и физически сили, за да можете да пиете от извора на вечния живот и да получите помощ от духа на божествено-то миропомазване.“

Глава VIII

Религиозно единство

*„О, вие, които обитавате Земята!
Отличителната черта, която бележи изключителния характер на най-великото Проявление е това, че, от една страна, Ние заличихме от Божията Книга всичко, което бе причина за конфликти, злонамереност и раздори, и от друга, вложихме в нея съществените предпоставки за съгласие, разбиращество и пълно и трайно Единство. Блазе на онези, които съблюдават Моите закони.“ — БАХА'У'ЛЛА, „Послание към света“.*

Сектантството в XIX век

Никога вероятно светът не е изглеждал тъй далеч от религиозното единство, както в XIX век. Най-големите религиозни общности — последователи на Зороастър, Буда, Христос, Мохамед и др., съществували една до друга много векове, но вместо да се обединят в едно хармонично цяло, те се намирали в постоянна вражда и ненавист едни към други. Освен това, всяка на свой ред, се разпадала вследствие на постоянно отцепване, на постоянно увеличаващо се число секти, които често жестоко се противопос-

тавяли една друга. Обаче Христос е казал: „По това ще ви познаят, че вие сте мои ученици, ако вие се обичате едни други,“ а Мохамед е казал: „Твоята религия е една религия. ... Бог ти предписва вярата, която даде на Ноя, и която Ние откриваме на теб и дадохме на Авраама, Моисея и Исуса, казвайки: „Съблюдавай тази вяра и не се дели на секти.“ Основателят на всяка велика религия призовава Своите последователи към любов и единение. И винаги Неговата цел се губела в калта на разкола, споровете, лицемерията и формализма, лъжливите представи и извращения, нетърпимостта и насилието. Броят на повече или по-малко враждебни секти в зората на бахайската ера, вероятно бил много по-голям, отколкото в предишните периоди от историята на човечеството. Изглежда, че човечеството в това време като че ли е правело опити с всевъзможни видове религиозни вярвания, богослужесни и церемониални обреди и всевъзможни видоизменения на моралния кодекс.

В същото време все повече хора отдавали енергията си в безстрашно изследване и критически анализ на законите на природата и основите на религията. Бързо се добивало ново научно познание и се намирало ново разрешение на много житейски проблеми. Развоят на откритията като парахода, железницата, пощата и печата в голяма степен помогнал за разпространение на идеите. Те установили плодотворен контакт между най-различни видове мисли и начини на живот.

Така нареченият „конфликт между религията и науката“ се превърнал в жестока борба. В християнския свят библейският критицизъм се присъединил към естествените науки, за да оспори и до известна степен да опровергае авторитета на Библията, авторитет, който векове бе приеман от всички, като основа на религията. Броят на хората, които ставали скептици по отношение на църквата, бързо се увеличавал. Много свещеници тайно или явно показали съмнения или предпазливост относно веруюто, прието от техните съответни секти.

Това брожение и различието на мненията, с увеличаващо се признаване на несъстоятелността на старото вероучение и догми, и стремежът към пълно знание и разбиране, не било характерно

само за християнските страни. То се появило повече или по-малко в различни форми всред хората от всички страни и религии.

Посланието на Баха'у'лла

Когато тези противоречия и разпри достигнали своя връх, Баха'у'лла отправил великия Си тръбен зов към човечеството:

„За това, че всички нации трябва да се съединят в една религия, а хората да станат братя, че между синовете човешки трябва да бъдат усилены връзките на любов и единение. Всяко религиозно разногласие трябва да се прекрати и расовото различие да се унищожи. ... Тези разпри, кръвопролития и несъгласия трябва да престанат и хората да бъдат близки един на друг, като членовете на едно семейство. ...“ (Думи, казани на проф. Браун)

Посланието е чудесно, но по какъв начин може да бъде приведено в изпълнение? Пророците проповядват за тези неща, поетите ги възпяват, а светиите се молят за тях в течение на хилядолетия, но религиозните разногласия все пак не са се прекратили и разприте, кръвопролитията и споровете продължават. Какво показва, че сега това чудо ще бъде изпълнено? Има ли някакви нови предпоставки в сегашно време? Не е ли такава човешката природа, каквато е била винаги, и няма ли да остане такава до края на света? Ако двама души или две нации поискат едно и също нещо, няма ли да се сражават така, както са се сражавали в миналото? Ако Моисей, Буда, Христос и Мохамед не са успели да приведат света в единство, то Баха'у'лла ще успее ли да стори това? Ако предишните вери са се извратили и разпаднали на секти, няма ли същата участ да постигне и бахайската Вяра? Нека видим, какъв отговор дава на тези и други подобни въпроси бахайското учение.

Може ли човешката природа да се промени

Възпитанието и религията са еднакво основани на предположението, че човешката природа може да се променя. Малко изследвания са потребни, за да видим с увереност, че никое живо същество, не може да остане неизменно. Без промяна няма живот. Даже минералите не могат да противостоят на промяната, а колкото по-горе се изкачваме по стълбицата на видовете, толкова по-сложни, по-разнообразни и чудесни стават измененията. Освен това в прогреса и развоја на степените, ние намираме два вида изменения сред творенията на всяка степен. Едното е бавно, постепенно, често пъти почти незабелязано; другото е бързо, внезапно, драматично. Последното се случва в така наречените „критически етапи“ в развитието. При минералите такова критическо състояние намираме при разтопяването и точката на кипенето, когато например твърдото тяло се превръща в течност или течността в газ. При растенията подобно критическо състояние настъпва, когато зърното започва да прокарва или пъпката се разлиства. В животинското царство това се вижда на всяка стъпка — когато ларвата се превръща в пеперуда, когато пилето се излюпва от черупката си или детето се ражда от майчината утроба. Във висшия душевен живот, ние често виждаме подобни промени, когато човек „се преражда“ и цялото му същество радикално се променя в своите цели, характер и дейност. Подобни критически състояния често засягат цели родове или множество родове едновременно, когато например, през пролетта растителността от всички видове внезапно се пробужда за живот.

Баха'у'лла казва, че както всички живи същества имат периоди на преход в нов по-пълнен живот, тъй и за човечеството настъпва сега „критическият период“ — време на „прераждане“. Начинът на живот, който се бе утвърдил от разцветата на историята до днес, бързо ще се измени и човечеството ще встъпи в нов жизнен период, тъй различен от стария, както животът на пеперудата се различава от живота на гсеницата или живота на птицата от този на яйцето. Човешкият род изцяло, в светлината на новото Откровение, ще достигне до ново разбиране на истината, тъй както се

осветява цялата страна, когато слънцето се издигне така, че хората виждат ясно там, където преди нас е било тъмно и мрачно. „Това е новият цикъл на човешките сили,“ казва Абдул-Баха. „Всички хоризонти на света ще бъдат осветени и той ще стане розова градина и рай.“ Аналогията в природата благоприятства този възглед. Пророците от миналите времена едногласно предсказват настъпването на този славен ден. Знаците на времето ясно показват, че в човешките идеи и институции сега стават дълбоки революционни промени. Какво може да бъде по-несериозно и неоснователно, след всичко това, от твърденията на песимистите, че въпреки изменчивостта на всички неща, човешката природа е неизменна?

Първи стъпки към единение

Баха'у'лла посочва благотворителността като средство за установяване на религиозно единство, а така също и на веротърпимостта. Той призовава Своите последователи „да се сдружават с радост и удоволствие с хората на всички религии“. В Своята последна „Воля и Завещание“ Той казва:

„Несъгласията и конфликтите се забраняват строго в Неговата книга, защото такава е заповедта на Бога в това най-велико Откровение — заповед, която Той запази от унищожение и облече с красота на Своето потвърждение.“

„О, вие, които обитавате Земята! Божията религия е установена за любов и единство, не я правете причина за вражда и кавги. ... Ние таим надеждата, че последователите на Баха ще се ръководят от благословените слова: „Кажете: всички неща са от Бога“ — възвишени слова, които подобно на водата потушават огъня на ненавистта и злобата, които тлеят в сърцата и гърдите на хората. С това едничко Слово враждуващите народи по света ще достигнат светлината на истинското единство. Наистина Той казва истината и води

по Пътя. Той е Всемогъщият, Възвишеният и Прекрасният.“

Абдул-Баха казва:

„Всички трябва да оставят предразсъдъците си и да отиват във всички църкви и джамии, защото в тези свети места за поклонение се споменава Името на Бога, След като всички се събират, за да благославят Бог, къде е тогава разликата? Никой от тях не се кланя на Сатаната. Мохамеданите трябва да ходят в християнските църкви и еврейските синагоги и обратно — последните са длъжни да ходят в мохамеданските джамии. Те странят едни от други благодарение на съществуващите неоснователни предразсъдъци и догми. В Америка ходих в еврейски синагоги, които са подобни на християнските храмове и видях хората навсякъде да се покланят на Бога.

На много от тези места им говорих за първите основи на Божествените религии и им давах доказателства за могъществото на всички Божии Пророци и Светото Проявление. Поощрявах ги да оставят сляпото подражание. Всички водачи трябва също така да отиват в църквите на другите и да говорят за основните и главни принципи на божествените религии. Те трябва да оставят фанатизма и да се молят на Бога в най-голямо единение и хармония на всички места.“

Ако само тези първи стъпки бяха изпълнени и между различните религиозни секти се бе установила търпимост и дружба, каква чудесна промяна би донесло това на света. Обаче за пълно единение се иска нещо повече. За сектантската болест, търпимостта е ценно успокоително, но не радикално средство. Тя не унищожава причината.

Проблемът за Властта

Различните религиозни общности в миналото не могли да се обединят, защото последователите гледали на основателя на собствената им общност, като на висш авторитет, а на законите му като на божествени закони. Всеки Пророк, който обявявал друго послание, се смятал враг на истината. Различните секти във всяка общност се отделяли по същите причини. Последователите на всяка се подчинявали на някакъв второстепен авторитет и смятали някой превод или тълкуване на учението на основателя за единствено истинско вероучение, а всичко друго смятали за лъжливо. Ясно е, че докато съществува подобно положение на нещата не е възможно никакво единство. От друга страна, Баха'у'лла учи, че всички Пророци били изразители на едно и също послание от Бога, че всеки на времето Си донасял висшето учение, което би могло да бъде разбрано от хората на това време, и ги възпитавал така, че да бъдат в състояние да възприемат следващото учение от Неговия приемник. Той призовава последователите на всяка религия да не отричат Божественото вдъхновение на собствените си Пророци, но да признаят същото Откровение и на всички други Пророци. Да разберат, че ученията на всички са в пълна хармония и са части от великия план за възпитание и обединение на човечеството. Той призовава хората от всички религии да изкажат почитанията си към Пророците, като отдават живота си за установяване на онова единение, за което са се трудили и страдали всички Пророци. В писмото Си до кралица Виктория Той сравнява света с болен човек, болестта на който се усилва, защото е попаднал в ръцете на неопитни лекари и казва как може да подейства лекарството:

„Това, което Бог установи като лекарство и най-сигурно средство е съюзът на всички земни жители под една всеобща Религия, една обща Вяра. Но това може да бъде дадено от изкусен, съвършен и вдъхновен Лекар. Това наистина е истината, а всичко останало явно заблуждение.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 255.

Последователно Откровение

Непреодолима преграда за мнозина във въпроса за религиозното единство се явява разликата между ученията на различните Пророци. Това, което се заповядва от един — се забранява от друг, тогава как и двамата могат да бъдат прави, как и двамата могат да възвестяват Божията воля? Всъщност Истината е една и не може да се мени, но Абсолютната истина е безкрайно над сегашното човешко разбиране и нашата представа за нея трябва постоянно да се мени. По-раншните ни несъвършени представи, по Божия милост, с течение на времето ще се заменят с все подходящи. Баха'у'лла казва в послание до един последовател на Зороастър:

„О, хора! Думите се възвестяват съобразно способностите тъй, че начинаещите да могат да напредват. Млякото трябва да се дава на части, за да може младенецът на света да влезе в Царството на величието и да встъпи в Двореца на единението.“

Млякото е, което укрепва силите на младенеца, за да може по-късно да се храни с по-твърда храна. Да кажеш, че един Пророк, който в дадено време възвестява едно учение, е прав, а друг в друго време — не, е все едно да кажеш, че млякото, което е най-добрата храна за новороденото, трябва да служи за храна и на възрастния човек изключително и всеки друг вид хранене ще бъде неправилно за него! Абдул-Баха казва:

„Всяко божествено откровение се дели на две части. Първата е най-съществена и принадлежи на вечността. Тя е изложението на Божествените истини и главни принципи. То пък е израз на Божията любов. Тя е една във всички религии — неизменна и постоянна. Втората част не е вечна. Тя се отнася към практическия живот, отношенията и делата, и се мени с еволюцията на човека и изискванията на времето, когато се появява Пророкът. Например ... в Моисеево време за най-малката кражба наказанието било отрязване

на ръката; имало е и закон „око за око, зъб за зъб“. Тези закони не съответствали за времето на Христа и били отменени. По същия начин, понеже разводите станали тъй много, че нямало определени закони за брака, затова Негово Светейшество Христос забранил развода.

Съобразно с изискванията на времето Негово Светейшество Моисей даде десет заповеди за главните престъпления. В това време било невъзможно да се защити общността и да се запази обществената сигурност без тези сурови мерки, защото синовете на Израел живеели в пустинята Тах, където не е имало установени съдебни учреждения и затвори. Но този законов кодекс бил излишен във времето на Христос. Историята на втората част на религията не е важна, защото се отнася към обичаите на живота, но основите на религията са едни и Негова Светейшество Баха'у'лла възстанови тези основи.“

Божията религия е една и всичките Пророци я проповядваха. И тя е нещо жизнено, което се развива, а не безжизнена и неизменна вещ. В учението на Моисей виждаме Пъпката, в учението на Христос — Цвета, а у Баха'у'лла — Плода. Цветът не унищожава пъпката, нито пък плода унищожава цвета. Обвивката на пъпката трябва да падне, за да може да се разцъфти цветът, а листата на цвета трябва да паднат, за да може плодът да расте и узрее. Нима пъпката и листата са безполезни и ненужни, защото после трябва да бъдат унищожени? Не, всеки на своето време е бил полезен и необходим — без тях не би имало плодове. Тъй е и с ученията на Пророците. Техният външен вид се мени от век на век, но всяко откровение допълва предшествашкото. Те не са различни или несъвместими, а представляват епохи в жизнената история на една религия, която бе разкрита последователно като семе, пъпка и цвят, а сега навлиза в периода на даване на плодове.

Непогрешимостта на Пророците

Баха'у'лла учи, че всеки, който обладава пророчески дар е дал достатъчно доказателства за Своята мисия, има право да иска подчинение от хората, както и да отменя, променя или допълва учението на своите предшественици. В „*Книгата Икан*“ четем:

„Колко далеч от милостта на Прещедрия и от любящото Му провидение и нежна благосклонност е Той да избере една душа всред всички хора за напътствието на Своите създания и, от една страна, да не ѝ даде в пълна мяра божественото Си свидетелство, а, от друга, да наложи такова сурово наказание на Своя народ затова, че се е отвърнал от Неговия Избраник! Не, многостранните дарове на Господа на всички съществена винаги са обсипвали Земята и всички нейни обитатели чрез Проявленията на Неговата Божествена Същност...

Все пак, не е ли целта на всяко Откровение да повлияе на преобразяването на цялостния характер на човечеството — преобразяване, което ще се прояви както външно, така и вътрешно, което ще повлияе както на вътрешния му живот, така и на външните условия? Защото ако не бъде променен характерът на човечеството, ще бъде очевидна безполезността на всеобхватните Божии Проявления.“ — „*Кетаб-е-Икан*“, стр. 14 и 240.

Бог е единственият непогрешим авторитет, а и Пророците са непогрешими, защото тяхното Послание е Послание от Бога, дадено на света чрез Тях. Това Послание остава в сила дотогава, докато се смени с друго — дадено на тях или на други Пророци.

Бог е великият Лекар, Който единствен може да установи диагнозата на световната болест и да предприше съответното лекарство. Лекарството, което е добро за един век, не е подходящо за следващия, когато състоянието на болния се променя. Да останем верни на старото лекарство, когато лекарят е предписал ново, това значи да изкажем недоверие не към лекаря, а към Него.

Може би за евреите ще бъде удар, ако им кажем, че някои от лекарствата против световните болести, установени от Моисей преди повече от три хиляди години, сега са несвършени и неподходящи. Християнинът ще бъде също възмутен, ако му кажат, че Мохамед трябваше да внесе много ценно и необходимо в учението на Исус, а също и на мюсюлманина, ако му кажат, че Баб и Баха'у'лла имаха право да изменят законите на Мохамед. От бахайска гледна точка се иска почитането на всички Пророци и непрекословно подчинение на най-последните Божии заповеди, дадени от Пророците на нашето собствено време. В това се състои истинското почитане на Бога и само чрез него Единството може да бъде достигнато.

Най-висшето Проявление

Подобно на всички други Пророци, Баха'у'лла обявява собствената Си мисия с най-безпогрешни изрази.

В „*Лоу-е-Акгас*“, едно послание отправено специално към християните, Той казва:

„Без съмнение, Отец дойде и изпълни това, което ви бе обещано в Царството Божие. Това бе Словото, за което загатна Сина, когато каза на всички, намиращи се около Него, че те не могат да го понесат. Но когато определеното време се свърши и Часът настана, Словото засия на хоризонта на Волята. Пазете се, о, народ на Сина (т. е. християни), не го хвърляйте след себе си, запазете го. То е по-добро за вас от всичко онова, което бе преди вас. ... Наистина, дойде Духът на истината, за да ви въведе в Ней. Истина ви казвам, Той не говори от себе Си, а от Всезнаещия и Мъдрия. Той е Онзи, когото Синът прослави. Деца на земята, оставете това, което бе преди вас и вземете това, което ви повелява Този, Който е Могъщият и Верният.“

В писмото Си до Папата, писано в Одрин през 1867 г., Той казва:

„Пази се да не би прославата да те отдалечи от Прославения и преклонението от Онзи, на Когото се прекланят. Виж Господа, Всесилния, Всезнаещия! Той дойде да посочи живота на света и обедини всичко, което съществува в него. Ела, о, народе, към Зората на Откровението! Не се бави нито час! Нима ти, който познаваш евангелието, не си способен да видиш Славата на Бога?

Това не ви приляга, о, сбор от учени! Ако вие отричате това дело, кажете тогава, въз основа на какви доказателства вярвате в Бога? Изложете ги...“

Както в тези писма до християните Той заявява за изпълнението на обещанията, дадени в евангелието, така и към мохамеданите, евреите, последователите на Зороастър и народите от други религии Той потвърждава, че обещанията на свещените им Писания са изпълнени. Той се обръща към всички хора, като към Божии овце, които до днес са били разделени на различни стада и затваряни в различни кошари. Неговото послание, казва Той, е Гласът Божий, гласът на Добрия пастир, който дойде в определеното време да събира разпръснатите овце в едно стадо, да унищожи преградите помежду им, „за да има едно Стадо и един Пастир“.

Новото положение

Мястото на Баха'у'лла сред другите Пророци е единствено и безпримерно, защото условията в света във времето на Неговото идване били също така единствени и безпримерни. Чрез дългия процес на развитие в областта на изкуството, религията, науката и цивилизацията, светът узря за учението на Единството. Пречките, които в предишните векове правели невъзможно единството в света, били готови да се срутят, когато се появил Баха'у'лла. От момента на Негово раждане в 1817 г., и особено когато Той извести Своето учение, тези пречки отпаднат по най-поразителен начин. Както и да се обяснява този факт, сам по себе си, той е във всякакво съмнение.

Във времето на предишните Пророци само географските затруднения били достатъчна пречка за единството в света. Днес тези препятствия са преодолени. За пръв път в историята на човечеството хората от противоположните страни на земното кълбо могат бързо и лесно да се свързват едни с други. Събитията, станали вчера в Европа, днес са известни по всички части на света, а произнесената реч в Америка утре ще се чете в Европа, Азия и Африка.

Друга голяма пречка е езикът. Благодарение изучаването на чужди езици, тази пречка в известна степен е отстранена. А има основание и да се предполага, че в скоро време ще се приеме и изучава един международен език във всички училища на света. Тогава тази пречка ще бъде окончателно премахната.

Третото препятствие са религиозните предразсъдъци и нетърпимост. Но те вече изчезват. Човешкия ум все повече и повече се изплъзва от ръцете на свещениците. Нищо не може да попречи на новите либерални идеи да проникнат и в най-затворените и консервативни кръгове.

Баха'у'лла е първият от великите Пророци, учението на Когото, в сравнително не дълъг период време, стана известно в целия свят. За кратко време същността на Неговото учение, преведена на чужди езици, ще бъде непосредствено достъпна за всеки мъж, жена, дете — за всеки, който може да чете.

Пълнотата на бахайското Откровение

Бахайското Откровение е единствено и безпримерно между световните религии, благодарение на пълнотата и завършеността на своето учение. Твърде малко е записано от ученията, което с достоверност бихме могли отнесем към Христос, Моисей, Зороастър, Буда и Кришна. И тези учения съвсем не разрешават много съвременни въпроси от практическа важност. Много от поученията, които приписват на религиозния основател, имат съмнителен произход, а много външни добавки са с по-късен произход. Мохамеданите в Корана и в много други предания имат пълни сведения за живота и учението на Пророка, но сам Мохамед, макар и вдъхновен,

бил неграмотен, както и първите Му последователи. Начинът, по който е записано и разпространено Неговото учение, в много отношения бил незадоволителен и верността на много предания е съмнителна. В резултат от това се яви различие в тълкуването и противоречивите мнения породиха разкол и разцепление в Исляма, както ставаше и в предишните религиозни общности.

От друга страна, Баб и Баха'у'лла писаха много и с голямо красноречие и сила. А тъй като бяха лишени от възможността да говорят публично и по-голямата част от живота си прекараха в затвора (след като обявиха мисията Си), Те посветиха на писане почти цялото Си време. Така че, по богатство на автентични свещени книги, бахайското откровение няма равно на себе си. Ясно и пълно изложение е дадено на много истини, за които предишните учения едва намериха. Вечният принцип на истината, за който учеха всички Пророци, бе приложен към проблемите, които вълнуват съвременния свят — проблеми от изключителна сложност и трудност, много от които не се явяваха във времето на другите Пророци. Ясно е, че пълното изложение на истинското откровение трябва да упражни могъщо действие за отстранението на недоразуменията в бъдеще. Същевременно то трябва да отстрани миналите неразбирателства, благодарение на които различните секти странят една от друга.

Заветът на бахаите

Бахайското Откровение е единствено и безпримерно и поради друга причина. Преди смъртта Си Баха'у'лла неведнъж в Писанията Си е записал Своя Завет. В него Той посочил Своя най-голям син Абдул-Баха, Който Той често споменавал като „Клонът“ или „Най-великият Клон“, за пълномощен тълкувател на учението Си и заявил, че всички обяснения и тълкувания, който Той ще им даде, трябва да се приемат тъй, както биха приели Неговото собствено слово. В Своята „Воля и Завещание“ Той казва:

„Размишлявайте върху това, което е открито в книгата Акдас: „Когато океанът на Моето присъствие се отдръпне и Книгата на Моето Откровение свърши,

обърнете лицата си към Онзи, Когото Бог е определил и Който е израсъл от този Древен Корен.“ Предмет на този свещен стих не е някой друг, а Най-здравият Клон (Абдул-Баха).“

В „Посланието към Клона“, в което обяснява положението на Абдул-Баха, Той казва:

„О, хора! Благодарете на Бога за Неговата поява, защото, наистина, тя е най-великата Милост и най-добрата благословия за вас. Благодарение на Него ще живее всяка тленна кост. Който се обръща към Него, обръща се към Бога, и който се отвръща от Него, отвръща се от Моята Красота, отрича Моето доказателство и прегрешава спрямо Мен.“

След смъртта на Баха'у'лла, Абдул-Баха имал много случаи както в дома Си, така и по време на обширните Си пътувания да се среща с хора от всички краища на света, с най-различни мнения. Той изслушвал всичките им въпроси, затруднения и възражения и давал пълни обяснения, които внимателно се записвали. В продължение на дълги години Абдул-Баха продължавал тази работа, тълкувал учението и указвал как да го прилагат към различните проблеми на съвременния живот. Различните мнения, които възниквали между вярващите, Му се съобщавали и Той ги изглаждал. По този начин страхът от бъдещи недоразумения почти е изчезнал.

Баха'у'лла се разпоредил също така, след смъртта на Абдул-Баха делата на Вярата да се водят от един Международен дом на справедливостта, състоящ се от избрани представители на бахаите от целия свят. Той трябва да води, контролира и координира цялата дейност, да предотвратява разкола и ересите, и да предпазва учението от поквара и погрешно тълкуване. Фактът, че това административно тяло не само създава законодателство, отнасящо се до всички въпроси, които не са засегнати в Ученията, но също така и отменя собствените си постановления, когато новите условия изискват нови мерки, дава възможност на Вярата да се разраства и приспособява подобно на жив организъм към нуждите и изискванията на променящото се общество.

Освен това, Баха'у'лла решително забранява да се тълкува учението от някой друг, освен от упълномощения му тълкувател. В Своята „Воля и Завещание“ Абдул-Баха назначава Шоги Ефенди за Пазител на Вярата след Него и го облича с пълномощието да тълкува Писанията.

След хиляда или повече години ще се яви друго Проявление в сянката на Баха'у'лла с ясни доказателства за Своята мисия. Но дотогава думите на Баха'у'лла, Абдул-Баха и Пазителя, както и решенията на Международния дом на справедливостта ще бъдат тази власт, към която всички вярващи трябва да се обръщат за напътствие. Никои бахай не може да установи никаква школа или секта, основана на друго тълкуване на учението или каквото и да е предполагаемо божествено откровение. Всеки нарушител на тези заповеди се смята за „нарушител на Завета“.

Абдул-Баха казва:

„Един от враговете на учението е този, който се старае да тълкува думите на Баха'у'лла и да им придава значение съобразно със своето разбиране, да събира последователи около себе си, да създава отделна секта, като издига своето значение и създава разкол в Делото.“

В друго Послание Той казва:

„Тези хора (разпространителите на ереси) са подобни на пяната, която се събира на повърхността на морето; вълната се издига от океана на Завета и чрез силата на Царството Абха ще я изхвърли на брега. ... Всички тези покварени мисли, които се раждат от себични и зли намерения ще изчезнат, а Божият Завет ще остане твърд и непоклатим.“

Никой не може да задържи хората да не отхвърлят вярата, ако те искат това. Абдул-Баха казва: „Бог не принуждава душите да бъдат духовни. За това е необходима свободна човешка воля.“ Духовният Завет обаче изключва възможността за разкол в бахайската общност.

Няма професионално духовенство

Още един отличителен белег на бахайската организация трябва да бъде специално споменат — той е отсъствието на професионално духовенство. Разрешават се доброволни пожертвувания за издръжката на учители, и мнозина отдават живота си на работа за Делото, но всички бахаи са длъжни съобразно с условията и способностите си да участват в разпространението на Вярата. Няма специален клас бахаи, които да се отличават от другите вярващи с изключителни прерогативи да изпълняват свещенически задължения.

В предишните векове свещениците са били необходими, защото народът бил необразован и зависел от тях, относно религиозното обучение, ритуала, церемониите, правосъдието и т. н.. Сега обаче времената се промениха. Образованието стана всеобщо и ако бъде изпълнена заповедта на Баха'у'лла всяко момче и момиче в света ще получи добро образование. Всеки човек ще е способен сам да изучава Писанията, да черпи от Водата на Живота непосредствено от Извора. В бахайската система няма място за ритуали и церемониални обреди, изискващи служенето на специална професия или каста. Правораздаването е поверено в ръцете на избрани за това институции.

За детето е необходим учител, но целта на добрия възпитател е да го направи способно да се справи и без него, да вижда нещата със собствените си очи, да слуша със собствените си уши и да разбира със своя разум. В детинството на човечеството свещеникът е необходим, но истинската му задача се свежда да направи хората способни да се справят и без него, да виждат божествените неща със собствените си очи, да ги чуват със собствените си уши и да ги разбират със собствения си разум. Сега работата на свещениците е завършена и целта на бахайското учение е да направи хората независими от всички, освен от Бога, за да могат непосредствено да се обръщат към Него, т. е. към Неговото Проявление. Когато всички се обръщат към един Център, тогава няма да има недоразумения или препятствия и колкото по-близо бъдат те до Центъра, толкова по-близо ще бъдат един към друг.

Глава IX

Истинската цивилизация

„О, хора на Бога! Не се занимавайте само със себе си. Грижете се за подобре- нието на света и усъвършенстването на народите.“ — Баха'у'лла

Религията — основа на цивилизацията

От бахайска гледна точка проблемът за индивидуалния и социален човешки живот е тъй непостижимо сложен, че е невъзможно обикновеният човешки ум да го разреши правилно. Само един Всезнаещ знае целта на сътворението и как тази цел може да бъде постигната. Чрез Пророците, Той показва на хората истинското предназначение на човешкия живот и правилния път към прогреса. Изграждането на истинската цивилизация зависи от преданото изпълнение на Откровението на Пророка и Неговите указания. Баха'у'лла казва:

„Религията е най-великото оръдие за реда в света и спокойствието на всичко съществуващо. Отслабването на религиозните стълбове придаде мъжество на незнаещите и ги направи смели и предизвикателни. Истина ви казвам, всичко, което снижава възвишеното положение на религията, увеличава без-

отговорността, развалата и в резултат се явява анархията...

Погледнете цивилизацията на западните народи! Какви вълнения и преврати причини тя на народите по света. Изнамериха се адски машини и такава жестокост се разви за разрушението на живота, каквато никога народите не са виждали, нито чували. Невъзможно е да се реформира това ужасно погубващо зло, ако народите по света не се съединят в някакво определено съглашение или под сянката на една религия.

О, хора на Баха! Всяка от дадените заповеди е могъща крепост за защитата на света.“ — „*Райски слова*“.

Положението на Европа и целия свят красноречиво потвърждава истината на тези думи, написани преди години. Пренебрегването на заповедите на Пророците и преобладаването на безверието се придружават с чудовищни безпорядъци и разрушения. Ако не се изменят сърцата на хората, целта на възраждането на обществото, което е най-съществената отлика на истинската религия, ще бъде нещо съвършено невъзможно.

Справедливост

В малката книга „*Скритите слова*“, в която Баха'у'лла излага накратко същността на пророческите учения, Неговият пръв съвет се отнася към личния живот: „Обладавай чисто, добро и лъчезарно сърце.“ По-нататък Той определя основните принципи на правилния обществен живот:

„О, Сине на Духа!

От всичко за Мен най-обична е справедливостта; не се отклонявай от нея, ако Ме желаеш, и не я пренебрегвай, за да мога да ти се доверя. С нейна помощ ще виждаш със своите очи, не с очите на другите, и ще познаваш със собственото си познание, не с познанието на съседа си. Претегли в сърцето си какво ти

приляга да бъдеш. Истина ти казвам: справедливостта е Моят дар за теб и знак за Моето благоволение. Затова я дръж пред очите си.“

Същността на обществения живот се състои в това, всеки да стане способен да различава истината от лъжата, справедливостта от несправедливостта и да вижда нещата в собствената им светлина. Най-голямата причина за духовна и обществена слепота и най-големият враг на социалния прогрес е егоизмът. Баха'у'лла казва:

„О, вие, синове на разума! Тънкият клепач не дава на окото да види света и това, което се намира в него. Помислете тогава за резултата, когато пелената на алчността закрие сърдечния взор!

О, хора! Мракът на алчността и завистта затъмнява светлината на душата подобно на облак, който не пропуска слънчевите лъчи.“ (Послание към един последовател на Зороастър.)

Дългият опит накрая убеждава хората в истинността на пророческото учение, че егоистичните възгледи и действия неизбежно докарват обществени бедствия. И за да не погине безусловно светът, всеки трябва да счита делата на ближния си тъй важни, както и своите собствени и да подчинява интересите си на тези на цялото човечество. По този начин интересите на всеки и всички ще се съблюдают най-добре. Баха'у'лла казва: „О, сине човешки! Ако ти отправяш взор към милосърдието, остави онова, което е полезно за теб, и се придържай към това което е полезно за човечеството. Ако ти държиш на справедливостта, избирай за другите това, което избираш за себе си.“ — *„Райски слова“*.

Управление

Ученията на Баха'у'лла съдържат два различни вида Писания, отнасящи се до въпроса за истинския обществен ред. Първият вид е въплътен в посланията, разкрити за царете, в които се разглежда проблемът за управлението такова, каквото е съ-

ществувало по времето на земния живот на Баха'у'лла; вторият се отнася за новия ред, който следва да бъде развит в самата бахайска общност.

Оттук идва и резкият контраст между следните пасажии: „Единият истински Бог, възвеличена да е славата Му, винаги е смятал и продължава да смята сърцата на хората за принадлежащи Нему, за изключителна Негова собственост. Всичко друго, отнасящо се към земята или моретата, богатството или славата, Той е поверил на царете и управниците на света“; и „Подобава на всички хора, в този Ден да се придържат здраво към Най-великото име и да установят единството на човечеството. Няма къде да се избяга, няма друго убежище, което човек да потърси, освен Него.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ла“*, стр. 206, 203.

Явното противоречие на тези два възгледа изчезва, когато видим разликата, която Баха'у'лла прави между „По-малкия мир“ и „Най-великия мир“. В Своите послания до царете, Баха'у'лла ги призовава да се съберат и да вземат мерки за поддържането на политически мир, за съкращаване на въоръженията и премахването на бремето и несигурността на бедните. Но думите Му дават съвършено ясно да се разбере, че ако управниците не отговорят на нуждите на времето, това ще роди войни и революции, водещи към премахването на стария ред. Затова от една страна Той казва: „Тези хора, които са натрупали външния блясък и тленните украшения и са се отвърнали пренебрежително от Бога, са загубили както този, така и отвъдния свят. Не след дълго Бог, с Ръката на Силата, ще ги лиши от тяхното имущество и ще смъкне от тях одеждата на Своята щедрост.“ „Отредихме времето ви, о, народи. Ако в определения час не се обърнете към Бога, Той наистина ще ви сграбчи в силната Си ръка и ще накара горчиви злочестини да се стоварят върху ви от всички страни.“ „Признаците на предстоящите размирици и хаос могат и сега да бъдат различени, тъй като господстващият ред изглежда отчайващо развален.“ „Ние се зарекохме да осигурим триумфа Ти на Земята и да издигнем Нашето Дело над всички хора, макар и да не се намери цар, който да обърне лицето си към Теб.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ла“*, стр. 207, 209, 214, 216, 248-249.

„Великото Същество, желаейки да разкрие предпоставките за мир и спокойствие на света и напредъка на народите, написа: „Ще дойде времето, когато належащата нужда за свикването на голям, всеобхватен събор на хората ще бъде осъзната от всички. Управниците и царете на света трябва да присъстват на него и участвайки в обсъждането, трябва да помислят за такива начини и средства, които ще положат основите на Великия световен мир сред хората. Такъв мир изисква великите сили да решат, в името на спокойствието на народите по света, да се помирят напълно един с друг. Ако някой цар вдигне оръжие срещу друг, всички трябва заедно да се вдигнат срещу него и да го спрат.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 249.

С този съвет Баха'у'лла разкрива условията, при които трябва да бъде поета обществена отговорност в този Божи Ден. Призовавайки от една страна за международна солидарност, Той не по-малко ясно предупреждава управниците, че продължаващите раздори ще унищожат властта им. Съвременната история потвърждава предупреждението чрез появата на подронващи движения, които са придобили разрушителна сила у всички народи, както и в развитието на военното дело до степен, до която победата е непостижима за която и да е от враждуващите страни. „Сега, когато отхвърлихте Най-великия мир, дръжете се за този, По-малкия мир, та дано поне в малка степен подобрите положението си и това на своите поданици.“ „Това, което Господ определи за най-добрия лек и най-силното средство за излекуването на целия свят е обединението на всички народи в едно световно Дело, една обща Вяра. Това не може никога да бъде постигнато освен чрез силата на добър, всемогъщ и вдъхновен Лекар.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 254, 255.

Чрез „По-малкия мир“ се има предвид политическият съюз на държавите, докато „Най-великият мир“ е съюз, включващ както духовни, така и политически и икономически елементи. „Скоро сегашният ред ще се претърколи и един нов ред ще бъде разслан на негово място.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 7.

В миналото правителствата може да са се занимавали с външни неща и материалистични проблеми, но днес функциите на правителството изискват такова ръководство, такова саможертва и такова духовно знание, каквото не е по силите на никой, освен на тези, които са се обърнали към Бога.

Политическа свобода

Макар Баха'у'лла да смята за идеално състояние изборната форма на управление, както местна, така и национална, и международна, Той учи, че това е възможно само тогава, когато хората достигнат достатъчно висока степен на личностно и обществено развитие. Да се даде изведнъж властта на хора без образование, които се ръководят от егоистични желания и са неопитни в управлението на обществените работи би било пагубно. Няма нищо опасно от свободата, дадена на тези, които не могат да я използват мъдро. Баха'у'лла пише в „*Книгата Акгас*“:

„Помислете за дребнавостта на хорските умове. Те искат онова, което ще им навреди и отхвърлят това, което им е от полза. Те наистина са от онези, които са далеч от истината. Ние виждаме, че някои хора искат свободата и се гордеят с нея. Такива хора се намират в дълбините на невежеството.

Свободата води в крайна сметка към безпорядък, чийто огън, не може да бъде потушен. Така ви предупреждава Този, Който е Съдникът, Всезнаещият. Знайте, че възплъщението на свободата и неин символ е животното. Това, което подобава на човек, е подчинението на онези ограничения, които ще го защитят от собственото му невежество и оскърбленията на вероломните хора. Свободата кара хората да прекратят границите на благоприличието и да тръгнат срещу достойнството на своето положение. Тя го принижавя до състоянието на пълно лишение и поквара.

Погледнете на хората като на стадо овце, за чиято закрила е нужен пастир. Това действително е исти-

на, самата истина. Ние одобряваме свободата при дадени обстоятелства, но не и при други. Ние наистина сме Всезнаещият.

Кажи: Свободата се заключава в подчинение на Моите заповеди, колкото и да не го осъзнавате. Ако хората искат да следват това, което им изпратихме от Небесата на Откровението, те наистина ще достигнат до истинската свобода. Щастлив е човекът, който е разбрал Божията Цел в това, което Той е разкрил от Небесата на Своята воля, която прониква във всичко сътворено. Кажи: Свободата, която ви е от полза, не ще бъде намерена никъде, освен в пълното подчинение на Бог, Вечната Истина. Който е опитал сладостта ѝ ще откаже да я замени за всички земни и небесни владения.“ — *„Кетаб-е-Акдас“*.

За подобрене на положението на изостаналите раси и нации, Божественото учение е могъщо средство. Когато народите и политиките го научат и приложат, всички народи ще се освободят от своите вериги.

Управници и поданици

Баха'у'лла с най-енергични изрази забранява тиранията и насилието. В *„Скритите слова“* Той пише:

„О, потисници на Земята!

Вдигнете ръцете си от тиранията, защото Аз се зарекох да не простя нито една човешка несправедливост. Това е Моят завет, който постанових за вечни времена в запазеното послание и го запечатах с Моя печат на славата.“

Тези, на които е поверено установяването и прилагането на законите са длъжни „да се държат здраво за въжето на Съветването и да решават и изпълняват това, което води към безопасност, благосъстояние и спокойствие на народа, защото в противен слу-

чай ще избухнат вълнения и безпорядъци.“ — *„Послание до света“*.

От друга страна, хората трябва да се подчиняват на закона и да бъдат лоялни към справедливото правителство. За подобряване благосъстоянието на народа те трябва да разчитат на възпитателни мерки и силата на добрия пример, а не на насилието. Баха'у'лла казва:

„Във всяка страна, където живеят хора от тази общност, те трябва да се отнасят с преданост и доверие към правителството и да му се подчиняват.“ — *„Благовест“*.

„О, хора на Бога! Украсете храмовете си с доверие и безкористие, служете на вашия Бог с добри дела и нравствени качества. Наистина, в Моите книги и Послания ви забранявам насилието и раздорите, и с това желая само вашето величие и издигане.“ — *„Послание Ишракат“*.

Назначаване и повишаване в длъжност

При назначенията на служба единствен критерий трябва да бъде пригодността за дадено място. Пред това висше съображение трябва да отстъпят всички други като старшинство, социално или финансово положение, семейни връзки и лична дружба. Баха'у'лла казва в *„Посланието Ишракат“*:

„Пети Ишрак (Блясък) е правителството да знае положението на управляваните и да раздава длъжности съобразно заслугите и правата. Висш дълг на всеки началник е да съблюдава това, за да не заемат изменници мястото на доверени лица и развратници — мястото на пазители.“

Нужно е малко да се размисли, за да се види, че ако тези принципи бъдат приети и приложени, промените в обществения живот ще бъдат изумителни. Когато всеки получава назначение

съобразно с талантите и способностите си, той ще вложи в работата цялото си сърце. Ще бъде творец в своята професия и ще принесе неизмерима полза за себе си и околните.

Икономически проблеми

Бахайското учение с най-строги изрази посочва необходимостта от реформи, относно икономическото положение на богатите и бедните. Абдул-Баха казва:

„Общественият строй трябва да бъде такъв, че бедността да изчезне и всеки по възможност да се ползва с известни удобства и благосъстояние, съобразно със своето звание и положение. Сега, сред нас, ние виждаме от една страна хора претрупани с богатства, а от друга — нещастни, умиращи от глад и нямащи буквально нищо; владеещи по няколко царски дворци, а други нямащи покрив да подслонят глава. ... Това положение на нещата е несправедливо и трябва да се поправи. Средството трябва внимателно да се приложи. За това не може да помогне установяването на абсолютно равенство. Равенството е химера. То е напълно невъзможно. Дори и да се достигне, то не би било продължило, а ако бе възможно — целият световен ред би се разрушил. Законът за порядъка винаги трябва да съществува в човешкия свят. ... Небесата го предписаха преди сътворението на човека. ... На човечеството, подобно на велика армия, е необходим генерал, капитан, младши офицери от всички чинове и войници, всеки с определена длъжност. За пълния порядък на организацията, чиновете са необходими. Както армията не може да се състои само от генерали и капитани, така тя не може да се състои само от войници, неподчинени на каквато и да е власт.

Безспорно, ако едни са несметно богати, а други крайно бедни, то всяка организация трябва да контролира и подобри това положение на нещата. Необходи-

мо е да се ограничат богатствата, както и да се ограничи бедността. ... Двете крайности не са добри. Когато виждаме някъде бедните изоставени да умират от глад, това е най-верният признак, че там ще намерим тирания. Хората трябва да вземат решителни мерки и незабавно да променят условията, които донасят нещастията от страшната бедност на твърде голям брой хора.

Богатите трябва да дават от своето изобилие. Да смекчат своите сърца и да култивират състраданието в себе си. Да помислят за онези нещастници, които страдат от липсата на най-необходимото в живота.

Да бъдат установени специални закони, отнасящи се до извънредните богатства и нищета. ... Правителството на всяка страна трябва да се съобразява с Божествения Закон, който отрежда еднаква справедливост за всички. ... Докато това не бъде направено, Божият Закон не ще бъде установен.“

Обществени финанси

Абдул-Баха предлага всеки град, село или окръг да има право да се разпорежда със своите финанси в пределите на управлението си, като дава определена част за издръжката на държавата. Главният източник на доходите трябва да бъде данъкът върху общия доход. Ако приходът на човека не надвишава необходимия разход, той не трябва да плаща данъци. Но във всеки случай, когато доходът превишава разхода, данък трябва да се наложи и процентно да се увеличава, съобразно увеличаването излишъка от приходи над установения разход.

От друга страна, ако някой, вследствие болест, лоша реколта или други причини, за които не е отговорен, не може да изработи достатъчно, за да посрещне необходимите си разходи в течение на годината, то всичко необходимо за неговата издръжка и тази на семейството му, да се даде от обществените фондове.

Трябва да има и други източници за доходи — от имоти, оставени по духовно завещание, мини, оставени съкровища и доброволни пожертвования. А в разходите да бъдат предвидени суми за издръжката на слаби, сираци, училища, глухонеми и слепи и поддържането на общественото здраве. По този начин всички ще имат благоденствие и удобства.

Доброволни пожертвования

През 1919 г. в писмото Си до Централната организация за траен мир Абдул-Баха казва:

„Между ученията на Баха'у'лла има едно, според което всеки който има имущество, трябва доброволно да го споделя с другите. Това доброволно споделяне е много по-важно от общото (законово наложено) равенство и се заключава не в личното предпочитание, а в готовността да жертваш имуществото и живота си за другите. Но това не трябва да бъде въведено принудително, тъй че да стане закон, който човек е длъжен да изпълнява. Напротив, човек трябва доброволно и по собствено желание да жертва живота и имуществото си за другите и да дава охолно на бедните, както се прави сред бахаите в Персия.“

Работа за всички

Едно от най-важните предписания на Баха'у'лла, което засяга икономическия въпрос е изискването всички да бъдат въввлечени в полезен труд. В обществения кошер търтеите са излишни — не трябва да има паразити в общественото тяло. Той пише:

„От всеки от вас се изисква да има някакво занятие — изкуство, занаят или нещо подобно. Ние направихме вашето занятие равносилно на поклонението пред Бога, Истинския. Мислете, о, хора, за Ми-

лосърдието на Бога, за Неговите милости и Му благодарете сутрин и вечер.

Не губете времето си в ленност и безделие. Запознавайте се с това, което ще принесе полза на самите вас и другите. Това е предписано в това послание, на чийто хоризонт сияе Слънцето на мъдростта и блещука Божественото красноречие. Най-презреният от Бога е този, който седи и проси. Продължавайте упорито делото си, като се упоавате на Бога, Причината на всички Причини.“ — „*Благовест*“.

Колко много енергия, влагана днес в икономическия живот, отива за да се унищожат и парализират усилията на другите — за безполезна спорове и съревнования. И колко много се влага тя в неща, които носят още по-голяма вреда. Ако всички работеха и всичко бе работа, както повелява Баха'у'лла, тогава би било напълно достатъчно това, което е необходимо за здравето, удобството и благородния живот на всички. Не трябва да съществуват бедните квартали, гладуването, нищетата, промишленото робство и непосилния труд, който разрушава здравето.

Етика на богатството

Съгласно учението на бахаите, честно спечелените и правилно изразходвани богатства са достойни за похвала и уважение. За оказана услуга трябва да има равностойна награда. Баха'у'лла пише в „*Посланието Таразат*“ така: „Хората на Баха не трябва да отказват дължимата награда на заслужилия и трябва да уважават тези, които притежават талант ... Човек трябва да разсъждава справедливо и да признава ценността на дарбите.“

Относно лихвените проценти, Баха'у'лла пише следното в „*Посланието Ишракат*“:

„Те са необходими за много хора, защото без лихвен процент търговията би била затруднена и скована. ... Рядко ще се намери човек, да даде пари „Карз-е-хасан“ (буквално — „добър заем“, т. е. без

лихви и падеж). Поради това от милост към слугите, ние наредихме между другите сделки да бъде установена „лихвата на парите“. Да се взема процент е позволено, законно и чисто ... , но това трябва да става с умереност и справедливо. Перото на Славата се въздържа да установи техните граници в знак на мъдрост от Неговото Присъствие и за удобство на Неговите слуги. Ние призоваваме приятелите да постъпват честно и справедливо и по такъв начин, че между тях да царя милосърдие и състрадание. ...

Изпълнението на тези работи е възложено на членовете от Дома на справедливостта, за да действат съгласно с изискванията на времето и мъдростта.“

Никакво промишлено робство

В „Книгата Акгас“ Баха'у'лла забранява робството и Абдул-Баха обяснява, че както робството в миналото, тъй и днешното промишлено робство противоречи на Божия Закон. По време на пребиваването Си в Америка в 1912 г., Той казал на американския народ:

„Между 1860 и 1865 г. вие извършихте чудесно нещо — унищожихте робството, но сега трябва да направите нещо още по-чудесно — да унищожите промишленото робство. ...

Разрешението на икономическите въпроси не ще дойде от опълчването на капитала срещу труда и обротно, не с борби и конфликти, но чрез доброволни отстъпки от двете страни. Тогава ще бъде гарантирано едно справедливо положение на нещата.

Между бахаите няма изстъпления, користолюбие и безчестни дела. Няма възмутителни искания или революционни въстания против съществуващите правителства. ...

В бъдеще хората не ще имат възможност да събират огромни богатства за сметка на другите. Богатите охотно ще споделят богатствата си. Те ще дойдат до това постепенно и естествено, по собствен подтик. Това никога не може да бъде достигнато с войни и кръвопролития.“

Най-голямата полза, както на капитала, така и на труда ще окажат приятелски консултации и сътрудничество — партньорство и еднаквото участие в печалбите. Острото оръжие на стачките и локаутите поражават незабавно не само промишлеността, но и държавата изцяло. Дълг на правителството е да намери средства, чрез които да предотврати подобен варварски начин за разрешаване на споровете. Абдул-Баха казал в Дъблин, Ню-Хампшър, през 1912 г.:

„Сега аз искам да ви кажа за Божия Закон. Според него работниците не трябва да получават само надници. Не, напротив, те трябва да бъдат съучастници във всяка работа и печалба. Въпросът за социализацията е твърде труден. Той няма да се разреши със стачки за повдигането на работническата заплата. Всички правителства в света трябва да се съединят и образуват съюз, членовете на който ще се избират от парламентарните среди и благородните хора на всяка страна. Те трябва да изработят мъдро такъв план, по който, нито капиталистите да понесат тежки загуби, нито работниците — тежки нужди. Най-сдържано трябва да издадат закон и да съобщят на обществото, че са запазени правата на работниците, но същевременно и правата на капиталистите трябва да бъдат защитени. Когато подобен закон бъде приет от двете страни, при случай на стачка, всички правителства заедно ще ѝ се противопоставят, иначе работата ще доведе до големи разрушения, особено в Европа ще се случат ужасни неща.

Този въпрос ще бъде една от многото причини за всеобщата европейска война. Владетелите на каква

да е собственост, мини, фабрики и други предприятия трябва да делят печалбите с работниците, като им дават известен справедлив процент. По този начин те ще могат да получат освен надницата си, също и част от общия доход на предприятието, а така те ще вложат душа в работата си.“

Завещание и право на наследство

Баха'у'лла потвърждава, че всеки е свободен през живота си да разполага със своето имущество, както му е удобно, но дълг на всеки е да остави завещание, в което да посочи как да се постъпи след неговата смърт с имота му. Когато някой умре без завещание, имотът трябва да се оцени и раздели пропорционално между седем вида наследници по следния начин: деца, жена или мъж, баща, майка, братя, сестри и учители, като частта на всеки се намалява постепенно от първия към последния разред. При отсъствието на една или повече от тези степени, приспадащата се част да постъпва към държавната хазна за издръжка на бедни, сираци или вдовици или в полза на обществените дела. Ако починалият няма наследници, цялото имущество, постъпва в общата хазната.

По закона на Баха'у'лла нищо не пречи на един човек да остави имота си на едно лице, ако желае това. Но всеки бахай при изказване на волята си е длъжен да се ръководи от образаца, който Баха'у'лла установи, понеже осигурява раздаването на собствеността на значителен брой лица.

Равенството между жената и мъжа

Един от главните социални принципи, на които Баха'у'лла отдава голямо значение е, че жените са равни на мъжете и трябва да се ползват с еднакви права и привилегии, еднакво образование и равни възможности.

Като огромно средство за еманципацията на жената ще послужи всеобщото образование. Момчетата трябва да получават същото образование, каквото имат момчетата. Дори образованието на момчетата е по-важно, защото по-късно те ще станат майки и първи наставници на следващото поколение. Децата приличат на зелените нежни клончета. Ако ранната грижа за тях е правилна, те ще израснат прави, ако е неправилна — ще се изкривят и цял живот ще останат засегнати от възпитанието на ранните си години. Заради това, много важно е момчетата да бъдат добре и разумно образовани.

По време на пътуванията Си на Запад Абдул-Баха често имал случаи да обяснява този пункт от бахайското учение. На заседание на Лигата за свободата на жената в Лондон през януари 1913 г., Той казал:

„Човечеството прилича на птица с две крила — едното мъжа, а другото жената. Ако двете крила не са еднакво силни и не се движат посредством една и съща сила, птицата не може да отлети в небесата. Съгласно духа на нашето време, жената трябва да встъпи и изпълни назначението си във всички поприща на живота наравно с мъжа. Това е моята гореща молитва и един от основните принципи на Баха'у'лла.

Някои учени заявяват, че мъжкият мозък тежи повече от женския и това считат за предимството на мъжа. Ако погледнем обаче наоколо, ще видим хора с малки глави, чийто мозък тежи малко, да показват голям ум и сила на разбирането, а други с големи глави и следователно тежки мозъци са умствено неразвити. Ето защо мозъчното тегло не е мярка за развитие или превъзходство.

Когато мъжете излизат с второ доказателство за своето превъзходство, а именно с твърдението си, че жената не е създала много, както мъжа, те привеждат несъстоятелни аргументи, без да се базират върху историята. Ако бяха по-добре осведомени исторически, те щяха да знаят, че в миналите времена са живели вели-

ки жени, които са извършили големи дела и че и сега живеят много — създаващи велики неща.“

После Абдул-Баха описва делата на Зиновия и други велики жени от миналото, отдава похвала на безстрашната Мария Магдалена, чиято вяра остана силна тогава, когато вярата на апостоли-те се разколебала. Той продължил:

„Сред жените на нашето време е дъщерята на един мохамедански свещеник на име Куратул Ейн, която при появата на Баб проявила такова неустрашимо мъжество и сила, че поразила всички. Тя хвърлила яшмака си въпреки съществуващия от незапомнени времена персийски обичай. И макар да се смятало за неприлично разговора с мъжете, тази героична жена встъпвала в спор с най-учените мъже и ги оборвала във всяко събрание. Персийското правителство я заключило в тъмница, била бита с камъни и изгонена от града. Странствала от град на град, заплашвана със смърт, но никога не се поколебала в намеренията си да работи за освобождението на своите сестри. Куратул Ейн понасяла страданията и преследванията с велик героизъм. Дори в затвора тя печелела привърженици. Веднъж казала на един персийски министър, в дома на който била заключена: „Вие можете да ме убиете, когато искате, но не можете да спрете освобождението на жената.“ Най-после дошъл краят на трагичния ѝ живот. Тя била заведена в една градина и удушена. Куратул Ейн облякла най-хубавите си дрехи, като че ли отивала под венец. Тъй самоотвержено отдала живота си, като поразявала и вълнувала всеки, който я видел. Тя била наистина голяма героиня. И сега в Персия има между бахаите жени, които показват непоколебимо мъжество и са надарени с поетически талант. Те са извънредно красноречиви и говорят пред големи събрания.

Жените са длъжни да се издигнат. Те трябва да разпръснат своето научно знание, литература, история, заради усъвършенстването на човечеството. Не след дълго те ще получат правата си. Мъжете ще видят жените да се държат сериозно и с достойнство, подобряващи гражданския и политически живот, противници на войната и искащи избирателни права и еднакви възможности. Аз желая да ви видя да се проявите на всички поприща на живота. Тогава диадемата на вечната слава ще увенчае челото ви.“

Жените и Новата ера

Когато на женския въпрос бъде обърнато достатъчно внимание и волята на жените намери израз в управлението на обществените работи, можем да очакваме големи подобрения по отношение на ония дела, които при стария режим на мъжко управление бяха безкрайно пренебрегнати, именно — здравето, въздържанието, мира, разбиране ценностите на личния живот. Подобренията ще дадат обширни и благотворни резултати. Абдул-Баха казва:

„В миналото светът се управляваше със сила и мъжът властваше над жената благодарение на своите по-силни и агресивни качества на ума и тялото. Но блюдото на везните се наклони, силата изгуби господството си и започна да добива власт умствената живот, интуицията и душевните качества на любовта и услужливостта, в които жената е по-силна. Следователно новата ера ще стане по-малко изпълнена с мъжките идеали и ще се проникне повече от женските или по-точно — това ще бъде ера, в която мъжките и женските културни елементи ще бъдат в по-голямо равновесие.“ — „Звезда на Запада“, №3, стр. 4 [Из бележките, направени на борда на парахода „Седрик“ при пристигането в Ню Йорк].

Унищожаване методите на насилието

За постигането на женското освобождение, както и в другите дела, Баха'у'лла съветва последователите Си да не прибегват до методите на насилието. Жените бахаи в Персия, Египет и Сирия дават великолепна илюстрация за бахайския метод на постъпване при прокарване на социалните реформи. Обичай в тези страни е мохамеданските жени да носят покривало във всички къщи, което закрива лицето им. Баб посочил, че по Новия Закон жените трябва да бъдат освободени от това досадно ограничение. Но Баха'у'лла посъветвал последователите Си да отстъпват на установените обичаи в онези въпроси, които не засягат морала, докато народът не се просвети, тъй като така е по-добре, отколкото да се оскърбяват тези, сред които те живеят и да възбуждат ненужен антагонизъм. Ето защо, жените бахаи, макар и да знаят, че за просветените хора е неудобен и ненужен остарелия обичай на носене на покривало, предпочитат спокойно да се подчинят на неудобствата, отколкото да предизвикат фанатична ненавист и злостно противопоставяне при появата си в обществото с открито лице. Това примирение с обичаите не е от страх, а идва от непоколебимата увереност в силата на образованието и измененията, които ще внесе в живота истинската религия. Бахаите в тези области отдават силите си за образованието на своите деца, особено на дъщерите, и за разпространението и провъзгласяването на бахайските идеали. Те ясно осъзнават, че паралелно с растежа и разпространението на новия духовен живот сред народа, старите обичаи и предразсъдъци постепенно ще бъдат отхвърлени тъй естествено и неизбежно, както изчезват пъпките през пролетта, когато листицата и цветовете се разтварят при слънчевата светлина.

Възпитание

Възпитанието — ръководството и напътстването на хората и развитието и насърчаването на техните вродени способности, винаги е било най-висша цел на всички Свети Пророци от незапомнени времена. В учението на бахаите особената важност и без-

граничните възможности на възпитанието са изложени в най-ясни изрази. Учителят е най-могъщият фактор на цивилизацията и неговата работа е най-благородната, каквата хората могат да пожелаят. Възпитанието започва в майчината утроба и е продължително като живота на индивида. То е постоянна необходимост за нормалния живот и основа за индивидуалното и общественото добро. Когато правилното възпитание стане всеобщо, човечеството ще се промени и светът ще се превърне в рай.

В настояще време добре възпитаният и образован човек е най-рядкото от явленията, защото всеки има неоснователни предразсъдъци, лъжливи идеали, погрешни представи и лоши привички, придобити от детинство. Колко малко са тези, които са възпитавани в своето ранно детство да обичат Бога от цялото си сърце и да Му отдават живота си, да считат служенето на човечеството за висша цел в живота, да развиват силите си в стремежа към общо добро. Това са най-основните елементи на доброто образование. Простото натрупване в паметта на факти от аритметиката, граматиката, географията, физиката, езиците и прочие има сравнително малко значение за формиране на благородното и полезното в живота.

Баха'у'лла казва, че образованието трябва да бъде всеобщо:

„На всеки баща се възлага да научи своя син и дъщеря на четмо и писмо, както и на това, което е записано в Светото послание. Доверениците трябва да вземат от този, който пренебрегва това, което е заповядано, сумата необходима за образованието на децата му, ако той е богат; в противен случай — ако той не може да плати, грижата за образованието на децата се поема от Дома на справедливостта. Наистина Ние направихме този Дом убежище за всички бедни и нуждаещи се. Този, който възпитава своя син или сина на друго, все едно, че е възпитал един от Моите синове, върху му се излива Моята слава, Моята любяща доброта, Моята милост, които обгръщат света.“ — *„Кетаб-е-Акгас“*.

„Всеки, мъж или жена, трябва да дава в разпореждане на доверено лице част от това, което изработват чрез занаят, земеделие или друга работа за възпитание и образование на децата. То ще се изразходва за тази цел със знанието на доверениците на Дома на справедливостта.“ — *„Послание до света“*.

Врогена разлика в характерите

Според възгледа на бахаите, характерът на детето не прилича на восък, от който възпитателят да си извае, каквато си иска форма. Напротив, всеки от самото начало има свой собствен характер и индивидуалност, които могат да се развиват в най-добро направление само по особен начин и този начин във всеки случай е строго индивидуален. Не ще намерите двама души с еднакви способности и таланти и истинският възпитател никога насилствено не ще се опита да придаде на два характера една и съща форма. Всъщност той никога не би се опитал насила да придаде каквато и да е форма на кой да е характер. Напротив, той благоговейно ще ги поощрява и подкрепя, като им отдава своите грижи и помощ, от които се нуждаят. Неговата работа е подобна на градинаря, който се грижи за различните растения. Едно растение обича силната слънчева светлина, друго — прохладната сянка; едно вирее край водата, друго — на сухия хълм; едно расте най-добре в пясъчливата почва, а друго — в глинеста. Нуждите на всяко трябва да се удовлетворят, иначе то никога не би достигнало съвършенство. Абдул-Баха пише:

„Пророците признават, че възпитанието упражнява огромно влияние върху човешкия род, но заявяват, че умовете и разбиранията са поначало различни. Виждаме деца на една и съща възраст, от един произход и раса, дори от едно семейство, под ръководството на един възпитател, които се различават в своето развитие и съобразителност. Както и да се възпитава (или полира) мидената черупка, тя никога няма да ста-

не блестяща перла. Черният камък никога няма да стане блестящ скъпоценен камък. Бодливият кактус с никакви грижи и облагородяване не може да стане свещено дърво, т. е. възпитанието не изменя истинската природа, а произвежда удивително въздействие. И чрез тази сила ще се разкрие всичко, което е същност — всички добродетели и способности.“

Формиране на характера

Най-важното нещо във възпитанието е формирането на характера. В това отношение примерът е много по-важен от правилата. От изключителна важност са живота и характера на родителите, учителите и постоянните другари на детето.

Божиите Пророци са великите възпитатели на човечеството. Техните съвети и историята на живота Им трябва да бъдат приети в ума на детето, когато то стане способно да ги разбере. Особено важни са думите на най-великия Учител — Баха'у'лла, даващи основните принципи, върху които ще бъде изградена цивилизацията на бъдещето. Той казва:

„Учете децата си на това, което разкри Перото на Славата. Напътствайте ги към това, което се спусна от небесата на величието и силата. Нека научават наизуст Посланията на Милостивия и да ги пеят с най-мелодични гласове в залите на Машрекул Азкар.“

Изкуство, наука и занаяти

Обучението в изкуствата, науките и занаятите, както и полезните професии, се смята за важно и необходимо. Баха'у'лла казва:

„Знанието е крила за съществуването (човека) и е като стълба за изкачване. Всеки трябва да придобие знания, но в тези науки, които ще могат да принесат пол-

за на хората, а не в такива, които започват и свършват с празни думи. Тези, които обладават научното знание и изкуствата имат големи права сред хората на света. Действително истинското богатство на човека е неговото знание. Знанието е средството към почести, благоденствие, радост, бодър дух, щастие и възторг.“ — „Послание Тагжалият“.

Отнасяне с престъпниците

В беседа за правилното отнасяне с престъпниците Абдул-Баха казва следното:

„... Най-добре е хората да бъдат възпитани по такъв начин, ... че да избягват и да се гнусят от извършване на престъпления, тъй че престъплението да им се струва най-голямото наказание, висше осъждане и наказание. Тогава няма да бъде извършено нито едно престъпление, което изисква наказание. ...

... Ако някой угнетява, оскърбява и постъпва несправедливо спрямо другите и ако оскърбеният се отплаща със същата монета — това е мъст и трябва да се порицава. ... Ако Амру позори Зайд, последният няма право да опозори Амру, а ако стори това, това е мъст и е осъдително. Напротив, той трябва да отплати и на злото с добро и не само да прощава, но и ако това е възможно, да оказва услуга на своя оскърбител. Това е поведението, достойно за човека, защото какви изгоди ще извлече той от отмъщението? Двете постъпки са едни и същи. Ако едната е за осъждане, значи и двете заслужават това. Разликата е в това, че единият извършва постъпката първи, а другият — последен.

Но държавата има право на защита и самоотбрана. Тя не храни вражда и ненавист към убиеца, а го заключва в тъмница и наказва за защита и безопасността на другите. ...

Затова, когато Христос казал: „Ако ти ударят дясната страна, обърни си и лявата,“ това е било казано, за да отучи хората от личното отмъщение. Но Той не е искал да каже с това, че ако вълкът нападне стадото овце и иска да ги разкъса, би трябвало да бъде поощряван. Не, ако Христос научеше, че вълкът е влязъл в стадото и се готви да разкъса овцете — безспорно би му попречил. ...

... Конституцията на държавата почива върху правосъдието. Това, което Христос разбира под думите „прошка“ и „забравяне на обидите“, не означава, че ако някой народ ви нападне, изгори домовете ви, разграби имотите, насили вашите жени, деца, роднини и поругае вашата чест, то вие трябва да бъдете пасивни в присъствието на такива тиранически врагове и да ги допуснете да вършат жестокости и насилия. Не, думите на Христос се отнасят до отношенията и поведението на две лица едно към друго. Ако единият напада, оскърбеният трябва да прости. Но държавата трябва да пази правата на човека. ...

Обаче, остава да кажем едно нещо, а именно, че държавите са заети денонощно да създават разни наказателни закони, да измислят разни средства и начини за наказания. Те строят затвори, коват вериги и окови, определят места за заточение и изгнание, измислят различни мъчения, като мислят, че с тези мерки ще дисциплинират престъпниците. Всъщност те разрушават нравствеността и извращават характерите. Напротив, държавата трябва се старае и стреми, с най-голямо усърдие и усилие да възпитава хората, да ги кара да напредват от ден на ден и да добиват все повече знания и добродетели, да се издигат нравствено и да избягват пороците — тогава за престъпления не ще има място.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 307-311.

Влиянието на пресата

Баха'у'лла признава важноста на пресата като средство за разпространяване на знание и образование сред хората и нейната възпитателна сила, ако тя е правилно насочена. Той пише:

„В наши дни се разкриват и стават видими всички земни тайни. Страниците на бързо явяващите се вестници приличат на световни огледала. Те отразяват постъпките и делата на различните народи. Те едновременно ги описват и стават причина да се чуе за тях. Вестниците са като огледала, надарени със зрение, слух и реч. Те са чудесно явление и имат огромно значение.

Но всички пишещи и редактори трябва да бъдат свободни от предрасъдците на егоизма и желанието. Те трябва да бъдат окичени с украшенията на безпристрастието и справедливостта; да вникват възможно най-пълно в същността на нещата, за да бъдат уверени в действителността на фактите и да ги опишат такива, каквито са. По отношение на този онеправдан, в по-голямата си част това, което съобщаваха вестниците, бе лишено от истина. Красноречието и достоверността са по високото си място и ранг като слънцето, което изгрява на хоризонта на небесата на познанието.“ —
„Послание Таразат“.

Глава X

Пътят към мира

*„Днес този Слуга със сигурност
дойде, за да възкреси света и да обедини
всички пръснати по лицето на земята. Това,
което иска Бог, ще стане и ще видиш земя-
та подобна на Рая Абха (Най-славния).“ —
Баха'у'лла „Послание до Рауса“.*

Борба вместо съгласие

В последното столетие учените посветиха много време на изучаване на въпроса за борбата за съществуване в растителния и животинския свят. Сред бъркотиите в обществения живот мнозина се обърнаха за ръководство към принципите, които се отнасят към нисшия свят. По този начин те започнаха да гледат на съперничеството и борбата като на необходими условия за живота, а на безжалостното убиване на по-слаби членове от обществото като на законно и даже необходимо средство за расовото подобрение. В същото време Баха'у'лла ни казва, че ако искаме да се издигнем по стълбицата на прогреса, вместо да се обръщаме назад към животинския свят, да се взрем напред и нагоре и да вземем пример и ръководство не от зверовете, а от Пророците. Принципите за единство, съгласие и съчувствие, за които учат Пророците, са пъл-

на противоположност на принципа за борба за самосъхранение, който цари сред животните и ние трябва да изберем между тях, защото те заедно са непримирими. Абдул-Баха казва:

„Сред природата доминиращата е борбата за съществуване — като резултат на това остават да живеят по-приспособените. Той е причина за войните, разприте, ненавистта и враждата между хората. В природата съществува деспотизъм, егоизъм, угнетяване и потискане, заграбване на правото на другите — качества достойни за порицаване, свойствени на животинския свят. Ето защо, докато изискванията за света на природата играят главна роля между хората, успехът и благоденствието са невъзможни. Природата е войнствена, тя жадува за кръв, тя е деспотична, защото не познава Всемогъщия Бог.

Ето защо Бог от състрадание и велика любов към хората им изпрати Пророци и Откровенията на Светата книга, та чрез Божественото възпитание човечеството да се освободи от извратеността на природата и тъматата на невежеството, да се укрепи в идеалите на добродетелта и да засияе чувството на милосърдие.

Но уви, стотици хиляди пъти народите опълчват един срещу друг този тъмен предразсъдък, тези неестествени разлики и враждебни принципи, като с това забавят всеобщия прогрес. Това връщане назад произтича от факта, че са съвършено захвърлени принципите на Божественото възпитание и забравени ученията на Пророците.

Най-великият мир

Божествените Пророци във всички векове предсказваха настъпването на нова ера на „мир на земята и съгласие между хората“. Както видяхме, Баха'у'лла в ярки и убедителни изрази по-

твърди тези пророчества и заяви, че сега настъпва времето на тяхното изпълнение. Абдул-Баха казва:

„... В този чудесен период, земята ще бъде преобразена и човечеството ще бъде обгърнато от мир и красота. Споровете, раздорите и убийствата ще бъдат заменени с хармония, правда и съгласие. Между отделните нации, раси и държави ще се появи любов и дружба. Ще се установи единство и сътрудничество, а войната ще бъде напълно премахната. ... Всеобщият мир ще опъне шатрата си в центъра на Земята и Свещеното дърво на живота тъй ще се разклони, че сянката му ще покрие Изтока и Запада. Силни и слаби, богати и бедни, непримирими секти и враждуващи нации, които сега са подобни на вълк и агне, тигър и козленце, лъв и теленце, ще се отнасят помежду си с най-голяма любов, дружба, справедливост и честност. Светът ще бъде наситен с наука, познаване на истинската същност на тайните на съществата и познание за Бога.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 73.

Религиозни предрасъдъци

За да видим ясно по какъв начин може да се установи Най-великият мир, трябва най-напред да изучим тези главни причини, които в миналото предизвикваха войни и същевременно разгледаме как Баха'у'лла предлага да се постъпва с всяка от тях.

Една от най-честите причини за войните са били религиозните предрасъдъци. В това отношение учението на бахаите сочи, че враждите и споровете между хората от различни религии и секти дължат произхода си не на истинската религия, а на нейното отсъствие и замяна с лъжливи суеверия, подражание и погрешно тълкуване. В една от беседите Си в Париж Абдул-Баха казал:

„Религията трябва да обединява всички сърца и да застави да изчезнат от лицето на земята причините за войни и спорове. Тя трябва да създава духовност и

да внася светлина и живот във всяка душа. Ако религията причинява отвращение, ненавист, разцепление, по-добре е без нея и отстъпването от подобна религия е истински религиозен акт, Защото ясно е, че целта на всяко лекарство е да лекува, но ако то само влошава болестта по-добре е да се остави. Всяка религия, която не създава любов и единство, не е религия.“

Друг път Той казва:

„От началото на човешката история и до днес различните световни религии се проклинат и обвиняват взаимно в лъжа.

... Те строго се избягват и изразяват взаимна враждебност и дълбока ненавист. Разгледайте историята на религиозните войни. ... Една от най-великите — Кръстоносните походи — продължила повече от 200 години.

... Понякога кръстоносците имали успех, убивали, грабели и вземали в плен мохамедани, друг път мохамеданите побеждавали и на свой ред причинявали кръвопролитие и разруха на завоевателите.

Тъй и продължавали те в течение на два века, ту се сражавали яростно, ту отстъпвали поради слабост. Най-после европейските фанатици захвърлили стремежа си към Изток, оставяйки след себе си пепел и разрушения и намерили собствените си държави в безпорядък и бунтове. ... И това бе само една от „Свещените войни“.

Имало е много религиозни войни. Деветстотин хиляди протестантски мъченици са били резултат от борбите и раздорите между протестантската християнска секта и католическата. ... А колко гаснеха в тъмниците и как безжалостно постъпваха със заловените! И всичко това в името на религията!

Християните и мохамеданите считали евреите за творение на сатаната и врагове на Бога. Затова те ги

ненавиждали и преследвали. Много евреи били избити, домовете им изгорени и разграбени, децата им взети в плен. Евреите от своя страна гледали на християните като на неверници, а на мохамеданите като на врагове и нарушители на Моисеевия закон. Заради това те призовали Божието отмъщение да се стовари върху им и ги проклинат и до днес.

Когато светлината на Баха'у'лла засия на Изток, Той извести обета за единение на човечеството. Той се обърна към всички хора със следните думи: „Вие сте плодовете от едно дърво. Няма две дървета — едното на Божествената милост, другото на Сатаната.“ ... Затова трябва да се обичаме един друг. Никои хора не трябва да считаме за деца на Сатаната, а да съзнаваме и признаваме всички за слуги на Единия Бог. Най-необходимото е това. Едни нищо не знаят — те трябва да се ръководят и обучават. ... Други са невежи — за тях са нужни поучения. Някои приличат на деца. За тях е необходима помощ, за да достигнат зрелост. Някои боледуват, нравствените им качества са лоши — за тях са необходими грижи, докато нравите им се очистят. Болният не трябва да се ненавижда, защото е болен, детето да се отблъсква, защото е дете, невежата да се презира, защото е невежа. Нужно е да им се обърне внимание, да се обучават, възпитат и да им се помогне с любов. Трябва да се предприеме всичко, за да може човечеството да живее под сянката на Бога в най-голяма безопасност и щастие в най-широкия смисъл.“

Расови и национални предразсъдъци

Бахайската доктрина — съюз на човешкия род, изтръгва из корен друга причина за войните — расовите предразсъдъци. Някои раси се смятат за по-висши от другите и въз основа на принципа „правото на по-силния“, решиха, че това превъзходство им дава право да експлоатират в своя полза и дори да унищожават

по-слабите раси. Много от най-черните страници на световната история са резултат от безжалостното прилагане на този принцип. Но от бахайска гледна точка, хората от всички раси са равноценни пред Бога. Всички обладават чудесни вродени способности, които искат само подходящо възпитание за своето развитие. И всеки може да направи по-пълен живота на другите членове от човешкото общество. Абдул-Баха казва:

„Що се отнася до расовите предразсъдъци, всичко е измислица, просто и крайно суеверие, понеже Бог създаде всички от една раса. ... Отначало нямаше нито изкуствени, нито естествени граници между различните страни, нито една част от земята не принадлежеше на един народ повече отколкото на друг. В очите на Бога няма разлика между различните раси. Защо е трябвало на човека да изнамери подобен предразсъдък? Как можем да поддържаме войната, която е предизвикана от такава една измислица? Бог не създаде хората да се избиват един друг. Всички раси, племена, секти и класи получават равна част от щедростта на Небесния Отец.

Единствената разлика лежи в степента на вяроност и подчинение на Божиите закони. Едни са подобни на запалени факли, други сияят като звезди в небесата на човечеството.

Тези, които обичат човечеството, са най-издигнати хора, без разлика на националност, религия или цвят на кожата.“

Зловредни, наравно с расовите, са и националните и политическите предразсъдъци. Настъпи времето, когато тесният национализъм ще потъне в по-широкия патриотизъм, отечеството на който е целият свят. Баха'у'лла казва:

„В миналото се казваше: „Обичта към отечеството е част от Божията Вяра.“ Езикът на величието ... в деня на Неговото проявление казва: „Не трябва да се гордее онзи, който обича родната си страна, а онзи,

който обича света.“ Чрез силата, освободена от тези възвишени слова, Той даде нов импулс, нова посока на птицата на човешките сърца и заличи всяка следа от ограничения и рамки от Божията Свята книга.“ — „Послание до света“.

Териториални амбиции

Много от войните ставаха за късче земя, за обладаването на което се стремяха две или повече съперничещи си нации. Жаждата за притежание е тъй чест повод за спор между държавите, както и между отделните хора. Според разбирането на бахаите, земята принадлежи не на отделни хора или държави, а на цялото човечество, или по-право — тя принадлежи само на Бога, а хората са временни наематели. По повод битката при Бенгази¹, Абдул-Баха казва:

„Известието за битката при Бенгази опечали сърцето ми. Аз се чудя на човешката свирепост, която още съществува по света. Как е възможно хората да се сражават от зори до късен мрак, убивайки се един друг и проливайки кръвта на своите ближни? И то с каква цел — завладяването на шепа земя. Даже когато животните се нападат, те имат непосредствена и разумна причина за нападенията си. Колко е ужасно, че хората, които принадлежат към висшето царство, трябва да прибегват към убийството и причиняват бедствия на своите ближни за обладаването на къс земя. Най-висшето същество от създанията се сражава, за да получи най-нисшия вид материя — земя. Земята принадлежи не на един, а на всички народи. Тя не е дом на човека, а негов гроб.

---

¹ Битка от Италианско-Турската война, избухнала на 29 септември 1911 г.

Колкото и велик да е завоевателят, колкото и страни да покори, той не е в състояние да задържи и част от тези опустошени земи, а само късче от тях — своя гроб.

Ако голямо количество земя е необходима за подобряване на положението на хората, за разпространението на цивилизацията ... безспорно, че по мирен начин е възможно да се прибави необходимото териториално увеличение. Но войната се води за удовлетворяване на човешкото честолюбие. Заради празното тщеславие на малцина, се донасят страшни бедствия на безброй семейства и се разбиват стотици човешки сърца. ...

Аз искам от всички вас да съсредоточите всички мисли на сърцето си към любов и единство. Когато се яви мисълта за война, противопоставете ѝ по-силната мисъл за мир. Мисълта за ненавистта трябва да бъде разрушена от по-силната мисъл за любовта. Когато войниците на земята изтеглят мечовете си, за да убиват, войниците на Бога си подават ръце. Така може да изчезне човешката свирепост, благодарение на Божието милосърдие чрез хората с чисто сърце и пряма душа. Не мислете, че световният мир е непостижим идеал. Няма нищо невъзможно за небесното Божие великодушие. Ако вие от сърце желаете дружбата с всички раси на земята — вашата мисъл, положителна и духовна ще се разпространи навред. Тя ще стане желание на другите, все повече ще расте, докато обхване умовете на всички хора.“

Международен език

След като разгледахме причините за войните и начина, по който могат да бъдат избягнати, ще пристъпим към изучаването на някои положения, дадени от Баха'у'лла, които целят постигането на Най-великия мир.

Първото изложение се отнася до установяването на всеобщ спомогателен език. За него Баха'у'лла пише в „*Книгата Акгас*“ и в много от Своите послания. Така в „*Посланието Ишракат*“ Той казва:

„Шести Ишрак (Блясък) е единство и разбирателство сред хората... От незапомнени времена, светлината на единството хвърляше божественото си сияние над света, а най-великото от всички средства към това единство е взаимното разбиране на езика и писмеността. В предишни Послания Ние задължихме Доверниците на Дома на справедливостта или да изберат един от съществуващите езици, или да приемат един нов и по същия начин да изберат обща писменост, които да бъдат преподавани във всички училища по света. Така на Земята ще се гледа като на една страна и един дом.“

По същото време, когато за първи път се появи в света това предложение на Баха'у'лла, в Полша се роди Людовик Заменхоф, на когото бе съдено да играе положителна роля при изпълнението на това предложение. Идеалът за международен език станал господстващ мотив в живота на Заменхоф още от детинство. Резултат на усърдните му трудове бе изнамирането и общото прилагане на езика, известен под името есперанто. Той издържа повече от тридесет годишно изпитание и се оказа удовлетворителен посредник в международните отношения. Той има голямото предимство, че може да бъде изучен за една двадесета част от необходимото време за изучаване на английски, френски или немски. По време на банкет, даден от есперантистите в Париж през февруари 1913 г. Абдул-Баха казал:

„Днес една от главните причини за разногласието в Европа е езиковото многообразие. Ние казваме, че този човек е немец, другият италианец, после срещаме англичанин, след това — французин. Макар и да са от една и съща раса, езикът е най-голямото препятс-

твие между тях. Ако бе въведен международен език, те щяха да се смятат едно.

Негово Светейшество Баха'у'лла писа за този международен език преди повече от четиридесет години. Той казва, че докато не се приеме един международен език, няма да се осъществи пълното обединение на различните части на света. Защото за взаимното сътрудничество пречи неразбирането, а то може да се разпръсне само посредством един международен спомогателен език.

Общо взето, източните народи не знаят за събитията на Запад и западните народи не могат да бъдат в дружелюбни отношения с източните — мислите им са затворени в кутия, а международният език е ключът, който ще я отвори. Ако ние владеехме един всеобщ език, западните книги лесно щяха да бъдат преведени на този език и източните народи щяха да знаят тяхното съдържание. По този начин източните книги можеха да бъдат преведени на същия език в полза на западните народи. Най-главното средство за обединението на Изтока със Запада е общият език. Той ще превърне целия свят в един дом и ще бъде най-силният импулс за човешкия прогрес. Ще издигне знамето на единението на човечеството. Ще направи земята една обща държава и ще предизвика дружба между различните раси.

Сега благодаря на Бога, че д-р Заменхоф¹ измери езика есперанто. Той обладава всички положителни качества, за да стане международно средство за общуване. Всички трябва да му бъдат признателни и благодарни за това благородно усилие, защото по този начин той най-добре помогна на ближните си. Благодарение на неуморните усилия и самопожертвования от страна на последователите си, есперанто ще

---

¹ Интересно е да се отбележи, че дъщерята на Заменхоф — Лидия, стана активен бахай.

стане всеобщ език. Всеки от нас трябва да го научи и разпространява все повече, тъй че да бъде приет от всички нации и правителства в света и да съставя част от общообразователния курс във всички обществени училища. Аз се надявам, че есперанто ще се наложи като международен език във всички бъдещи международни конференции и конгреси. Тогава хората ще учат два езика — собствения си майчин и международния. Тогава между всички хора на света ще се установи пълен съюз. Погледнете как трудно се разбирате с различните народи. Даже да знаете петдесет езика, можете да пътувате през някоя страна и да не знаете нейния език. Аз се надявам, че ще вложите големи усилия, за да разпространите навред есперанто.“

Въпреки че тези споменавания на езика есперанто са недвусмислени и насърчителни, истината е, че докато Домът на справедливостта не вземе решение по този въпрос в съответствие с предписанията на Баха'у'лла, бахайската Вярa по никакъв начин не се обвързва с есперанто или пък с който и да е друг от естествените или изкуствени езици. Самият Абдул-Баха казва: „Любовта и трудът вложени в есперанто, не ще се загубят, но никои човек не може да създаде всеобщ език.“ — *„Абдул-Баха в Лондон“*, стр. 95.

Кой език да бъде приет и дали той да бъде естествен или изкуствено създаден е решение, което трябва да бъде взето от народите по света.

Общество на народите

Друго предложение, което Баха'у'лла често и със сила издигал е да бъде основано Общество на народите за поддържане на международния мир. В писмото Си до кралица Виктория, написано когато все още бил затворник в Ака¹, Той пише:

---

¹ 1868 до 1870 г.

„О, управници на света! Помирете се помежду си, за да не се нуждаете повече от въоръжения, освен в количество, което е необходимо за защита на вашите земи и владения. ...

Бъдете единни, о Царе на Земята, за да утихне помежду ви бурята на раздора и народите ви да намерят покой. ... Ако някой от вас вдигне оръжие против друг, изправете се всички срещу него, защото това би било наистина проява на справедливост.“

В 1875 г. Абдул-Баха предвидил учредяването на Общество на народите, което е особено интересно днес¹, когато се правят решителни крачки за създаването на подобна лига. Той писал:

„Истинската цивилизация ще развее знамето си в центъра на света, когато някои благородни и възвишени управници — ярки примери на преданост и решителност, свикат конференция по въпроса за общия мир и с непоколебимо решение и пълна проникателност се изправят за доброто и щастието на цялото човечество. Те трябва да превърнат въпроса за мира в предмет на общи консултации и да се стремят с всички средства, които са в техните възможности да установят Съюз на народите по света. Те трябва да сключат помежду си договор и да установят споразумение, чиито условия да бъдат здрави, ненарушими и определени. Те трябва да го обявят пред целия свят и да получат одобрението за него на цялото човечество. Това велико и благородно начинание — истинският източник на мир и благоденствие на целия свят — трябва да бъде смятано за свещено от всички, които живеят на Земята. Всички човешки сили трябва да бъдат мобилизирани за осигуряването на стабилността и трайността на това Най-велико споразумение. В този всеобхватен пакт ще бъдат ясно установени границите на всяка

---

¹ Авторът е писал тези редове през 1919-20 г.

държава, ще бъдат изложени определено принципите, лежащи в основата на взаимоотношенията между правителствата, и ще бъдат разяснени всички международни споразумения и задължения. По същия начин ще бъдат строго ограничени размерите на въоръженията на всяка държава, тъй като ако бъде позволено да нарастват военните приготовления и въоръжените сили на някоя държава, това би породило недоверие у другите. Основният принцип на този официален пакт трябва да бъде така ясен, че ако някое правителство наруши по-късно някои от точките му, всички други правителства по света да се вдигнат и да му наложат волята си. Нещо повече, цялото човечество трябва да бъде решено с всички сили, с които разполага, да унищожи това правителство. Ако това най-силно от всички лекарства бъде приложено към болното тяло на света, то със сигурност ще се възстанови от своите болести и завинаги ще остане защитено и в сигурност.“ — *„Тайната на Божествената цивилизация“*, стр. 64-65.

Бахаите виждат сериозни недостатъци в структурата на Обществото на народите¹, на което липсва такава институция, която Баха'у'лла описва като съществена за установяването на световен мир. На 17 декември 1919 г. Абдул-Баха заявил:

„В настоящия момент световният мир е въпрос от изключителна важност, но от съществено значение е единството на мислите, така че предпоставките за този въпрос да станат сигурни, основата му твърда и зданието му стабилно. ... Въпреки че се роди Лигата на нациите, тя все още не е в състояние да установи световен мир. Тази свещена задача ще бъде изпълнена със сила и могъщество от Върховния трибунал, който бе описан от Негово Светейшество Баха'у'лла.“

---

¹ Същото се отнася и до Организацията на обединените нации.

Международен арбитраж

Баха'у'лла предлагал да се установи международен арбитражен съд, където да се разрешават разумно и правдиво всички конфликти, които възникват между народите, вместо да се прибегва до ужаса на войната за тяхното разрешение.

В писмото Си до секретаря на конференцията по въпроса за Международния арбитраж, проведена през август 1911 г. в Мохонк, Абдул-Баха пише:

„Преди около петдесет години Баха'у'лла, в „*Книгата Акгас*“, заповяда на народите да установят всеобщ мир и призова всички нации на божествения банкет на международен арбитраж. Всички въпроси, които се отнасят до граници, национална чест, собственост и други жизнени интереси, ще се разглеждат от арбитражен съд, тъй че нито една държава не ще посмее да не изпълни взетите решения. Ако избухне спор между две държави, той ще бъде представен на този международен съд, разглеждан от него, като се издаде известно постановление и заключение подобно на това, което дава съдията при разглеждане на дело между два индивида. Ако някоя държава се осмели да наруши подобно постановление, останалите държави трябва да се вдигнат и усмирят бунтовника.“

В една от парижките Си беседи през 1911 г. Той казал:

„От населението и правителството на всяка държава трябва да бъде учреден върховен трибунал, съставен от членове, избрани от всяка страна и правителство. Членовете на този голям съвет трябва да заседават в единство. Всички международни спорове да се разглеждат от този съд. Неговата работа ще се заключава в това да разрешава чрез арбитраж всичко, което би причинило война. Мисията на този трибунал ще бъде да предотвратява войната.“

Четвърт век преди учредяване на Обществото на народите в Хага бе установен постоянен Арбитражен съд (1900 г.), бяха подписани много арбитражни договори, но по-голямата част от тях не съответстваха на разумните предложения на Баха'у'лла. Не бе сключен нито един договор между две велики държави, в които да влизат спорни въпроси. Особено бяха изключени разногласията, засягащи жизнените интереси, честта, независимостта. Дори не беше дадена гаранция, че държавите ще спазят условията на сключените договори. В бахайските предложения ясно са включени въпросите, засягащи: гаранции, национална чест и интереси. Договорите трябва да имат за себе си голямото поръчителство на Обществото на народите. Само когато бъдат изпълнени тези предложения, международният арбитраж ще достигне най-висшето проявление на своите благотворни възможности и проклятието на войната ще изчезне от света.

Ограничаване на въоръженията

Абдул-Баха казва:

„По общо съгласие, всички държави в света трябва едновременно да се разоръжат. Не една да се разоръжи, а другите да откажат да направят това. Нациите в света трябва да се съгласят относно този изключително важен въпрос, тъй че всички едновременно да оставят смъртоносните оръжия за унищожението на човечеството. Ако някой народ увеличава военния си и морски бюджети, другите държави, подбуждани от естествените си и предполагаеми интереси, ще бъдат принудени да влязат в това безумно съревнование.“ — *„Дневник на Мирза Ахмед Сохраб“*, 11-14 май 1914 г.

Непротивене на злото

Като религиозна организация бахаите по строгата заповед на Баха'у'лла съвършено изоставят употребата на въоръжена сила, при защитата на интересите си и даже при изключителни обстоятелства, като средство за самозащита. За своята вяра много от бабистите и бахаите в Персия изтърпяха ужасна смърт. В ранния период на Делото, бабистите при различни обстоятелства с голямо мъжество и храброст са бранили с меч себе си и своите семейства. Но Баха'у'лла забрани това. Абдул-Баха пише:

„Когато се появи Баха'у'лла, Той обяви, че истината не може да се провъзгласи с подобни средства, дори когато те целят самозащита. Той отхвърли закона за меча и анулира заповедта за „Свещената война“. „По-добре е да бъдем убити, отколкото да убиваме,“ каза Той. Последователите разпространяват Божието дело с твърдост и преданост. Когато вярващите безстрашно и с голямо мъжество се вдигнат вдъхновено да провъзгласят Словото на Бога и когато отвърщат погледи от светските дела и са отдадени на служба на Бога и чрез Неговата сила, тогава те помагат да възтържествува Словото на истината. Тези благословени души чрез пролятата си кръв свидетелстват за истинността на учението, и чрез искреността на вярата си потвърждават своята преданост и постоянство. Бог може да даде средство за разпространението на Неговото дело и да победи непокорните. Ние не искаме друг защитник освен Него и с нашия живот в ръце гледаме право в лицето на враговете си и приветстваме мъченичеството.“ (Написано от Абдул-Баха за тази книга).

Баха'у'лла писал на един от гонителите на Неговото дело:

„Милостиви Боже! Тези хора не се нуждаят от оръжие, тъй като са се заели с трудната задача да преобразят света. Техните армии са добрите постъпки,

оръжието — добрите дела, военачалникът им — страхът от Бога. Благословен е онзи, който отсъжда справедливо. В името на Божията справедливост! Такова бе търпението, спокойствието, смирението и доволството на тези хора, че те предпочетоха да ги убиват, вместо да убиват, и това — въпреки че тези, които светът онеправда, изпитаха страдания, подобни на които не са записани в страниците на историята, и каквито очите на никой народ не са виждали. Какво е това, което би могло да ги накара да се примирят с тези горчиви изпитания и да откажат да вдигнат ръка, за да ги отстранят? Какво би могло да бъде причина за такова смирение и спокойствие? Истинската причина може да се открие в забраната, налагана ден и нощ от Перото на Славата и в Нашето поемане на юздите на властта чрез силата и могъществото на Този, Който е Господарят на цялото човечеството.“ — „Послание до сина на Вълка“, стр. 74-75.

Правилността на учението на Баха'у'лла за непротивопоставянето на злото е доказана с примери. За всеки убит вярващ в Персия, бахаите получавали в редовете си стотици нови последователи. Радостта и готовността, с която тези мъченици слагали живота си в нозете на Бога, дават на света ясно доказателство, че те са намерили нов живот, за който не съществува ужаса на смъртта — живот с неизказана пълнота и радост, в сравнение с който земните удоволствия са прашина на блюдото на везните, и най-жестоките физически страдания са нищожни и леки като въздуха.

Справедлива война

Макар, че Баха'у'лла съветва като Христос последователите Си, както поотделно, така и като религиозно тяло, да приемат принципа на непротивопоставянето на злото и да прощават на враговете си, Той учи, че задължение на държавата е да не допуска несправедливост и насилие. Ако се преследват и оскърбяват отделни лица, справедливо е да си прощават и въздържат от отмъ-

щение. Но несправедливо е, когато държавата позволява да се извършват безнаказано всякакви грабежи и убийства върху нейна територия. Дълг на всяко добро правителство е да не допуска злодеяния и да наказва оскърбителите¹. Същото е и в международните отношения. Ако една държава потиска и оскърбява друга, дълг на всички останали е да се съединят и не допуснат подобно насилие. Абдул-Баха пише: „Може да се случи така, че в определено време някое войнствено и диво племе яростно да нападне законодателното събрание, за да унищожи поголовно членовете му. При такива обстоятелства защитата е необходима.“

Обикновената практика на човечеството до днес бе такава, че ако една държава нападнеше друга, останалите държави стяха неутрални, докато не се засягаха или заплашваха техните интереси. Тежестта на защитата лежеше изцяло на нападнатата държава, колкото слаба и безпомощна да бе тя. Учението на Баха'у'лла отхвърля това положение и възлага отговорността не само върху нападнатата страна, но и върху всички други, индивидуално и колективно. Човечеството представлява една общност. Нападението върху един от народите е нападение срещу цялата общност и трябва да бъде отблъснато от нея. Ако тази доктрина бе призната и приета от всички, народът, който готви нападение на друг, би знаел по-отрано, че ще срещне отпората не само на нападнатата държава, но и на целия свят. Това съзнание би било достатъчно, за да се задържи и най-силната и войнствена нация. Когато се създаде достатъчно силно общество от миролюбиви народи, войната ще остане в миналото. В преходния период от старото хаотично международно състояние към новото положение и международната солидарност, агресивните войни ще бъдат все още възможни. При тези обстоятелства военните и други принудителни действия в името на международната справедливост, единство и мир се явяват наложителна необходимост. По този случай Абдул-Баха пише:

---

¹ Вж. също раздела „Отнасяне с престъпниците“, стр. 163.

„Завоеванието може да бъде похвално дело, войната понякога се явява като здрава основа за мира, а разрушението — единственото средство за преустройство. Ако например един високоблагороден владетел поведе войските си, за да спре настъплението на метежниците и агресорите; ако излезе на бойното поле и се изправи в битка, за да обедини разединената държава и народ; ако накратко той води война за справедлива кауза, тогава това на пръв поглед бедствие е самата благодат; тази явна тирания — самото въплъщение на справедливостта и тази война — крайъгълният камък на мира. Днес задачата, която подобава на великите управници е да установят световен мир, тъй като в него лежи свободата на всички народи.“ — „Тайната на Божествената цивилизация“, стр. 70-71.

Единство между Изтока и Запада

Другият фактор, който може да спомогне за установяването на световния мир, е обединението на Изтока и Запада. Най-великият мир не е просто прекратяване на враждебните действия, но плодотворен съюз и сърдечно сътрудничество между разединените до днес народи по света, съюз, който ще роди драгоценен плод. В една от парижките Си беседи Абдул-Баха казал:

„Както в миналото, тъй и днес, Духовното слънце на истината винаги изгряваше на небосклон на Изтока. На Изток се вдигна Моисей, за да ръководи и учи хората. На Източния небосклон изгря Господ Христос. Мохамед бе изпратен на източните народи. Баб се яви в източна страна — Персия. Баха'у'лла живя и учи на Изток. Всички велики духовни учители се явяваха в Източния свят.

Но макар че Слънцето на Христос изгря на Изток, лъчите му се разляха на Запад, където по-ясно се видя блясъка на неговото сияние. Божествената свет-

лина на неговото учение освети по-силно западния свят, в който се разпространи по-бързо, отколкото в страната на неговото рождение.

В наши дни Изтокът се нуждае от материален напредък, а Западът — от духовен идеал. Добре би било Западът да се обърне на Изток за духовно просветление и да му даде в замяна своето научно знание. Трябва да стане тази обмяна на дарове. Изтокът и Западът трябва да се обединят, за да си дадат взаимно това, което им липсва поотделно. Този съюз ще доведе до създаването на истинската цивилизация, в която духовното начало ще проникне и ще се изрази в материалното. Получавайки по този начин един от друг, ще се установи пълна хармония, всички хора ще се сплотят, ще бъде достигнато състояние на абсолютно съвършенство, всичко ще се свърже със здрава спойка и светът ще се превърне в блестящо огледало за отражение на присъщите на Бога качества.

Всички ние, източните и западните народи, трябва денонощно и от сърце и душа да се стремим да осъществим този висок идеал — да се затвърди съюза между всички народи по света. Тогава всяко сърце ще се ободри, очите на всички ще се отворят, ще се даде чудесна сила и щастието на човечеството ще бъде осигурено. ... Това ще бъде Раят, който ще настъпи на Земята, когато целият човешки род се събере под Шатрата на единството в Царството на славата.“

Глава XI

Различни наставления и учения

„Знай, че във всеки век и вероизповедание всички божествени наставления се менят и преобразуват съгласно с изискванията на времето. Постоянен е само законът на любовта, който подобно на фонтан винаги се издига нагоре и никога не бива засегнат от промените.“ — Баха'у'лла

Монашески живот

Баха'у'лла, както и Мохамед, забранява на последователите Си да прекарват живота си в монашеско уединение. В посланието към Наполеон III четем:

„О, сбор от монаси! Не се уединявайте в килии и манастири. Излезте с Мое позволение и се занимавайте с това, което ще принесе полза на вашите души и душите на всички хора. ... Встъпвайте в брачен съюз, за да могат други да заемат мястото ви след вас. Ние ви забранихме неверните дела, а не това, което показва нравствена чистота. Вие следвате ваш собствен път и отхвърляте зад себе си пътя на Бога. Страхувайте се

от Бога и не бъдете неразумни. Кой освен човека ще споменава името Ми в Моята земя и как ще бъдат проявени Моите качества и свойства? Размислете и не бъдете от тези, които са забулени и са заспали непробудно. Този, който не бе женен (Исус), не намери място, където да живее, нито кът, където да положи глава, поради онова, което сториха ръцете на вероломните. Светостта на душата Му се състои не в това, в което вярвате или си въобразявате, а по-скоро в това, което Ние имаме. Молете се да проумеете мястото Му, което бе издигнато над въображението на всички, които обитават земята. Благословени са тези, които разберат това.“

Не е ли странно, че християнските секти постановиха монашески живот и безбрачие за духовенството, когато Христос избра учениците Си измежду женени мъже, и когато самият Той и Неговите ученици са живели деятелен и добър живот в тясна дружба и съприкосновение с хората?

В мохамеданския Коран четем:

„На Исус, сина на Мария, ние дадохме Евангелието и вложихме в сърцата на последователите Му доброта и състрадание, но монашеският живот те сами си го изнамериха. Ние им предписахме само да се стремят да угаждат на Бога и това те не спазиха така, както трябваше да бъде спазено.“ — *„Коран“*, сура 152:27.

Каквито и да бяха оправданията за монашеския живот в миналото и при тогавашните обстоятелства, Баха'улла заявява, че вече не съществува подобно оправдание. Очевидно е, че отказът на голям брой благочестиви и богобоязливи хора да общуват със своите близки и да бягат от бащински дълг и отговорност, би довело до духовното обедняване на расата.

Брак

Бахайското учение препоръчва еднобрачието и Баха'у'лла прави брака зависим, както от съгласието на встъпващите в него, така и от съгласието на техните родители. Той казва в „*Книгата Акгас*“:

„Наистина в Книгата Баян (Откровението на Баб) въпросът се ограничаваше до съгласието на двамата — жениха и невястата. А понеже Ние искаме да внесем любов, дружба и единство между хората, правим брака зависим също от съгласието на двамата родители, за да се избягнат враждата и лошите взаимоотношения.“ — „*Кетаб-е-Акгас*“.

По този въпрос Абдул-Баха пише на един интересуващ се: „Що се отнася до брака, то съгласно Божия закон отначало ти трябва да избереш сам, а после това зависи от съгласието на бащата и майката. Преди твоя избор те нямат право да се месят.“

Абдул-Баха казва, че в резултат на тази предпазна мярка на Баха'у'лла, между бахаите почти липсват напрегнатите отношения между роднините по брачна линия, пословични в християнските и мохамеданските страни. Разводът е рядко явление. По повод на брака Той пише:

„Бахайският брак е съюз и сърдечна дружба между двете страни. Те трябва обаче много внимателно да се запознаят с характера на другия партньор. Вечната връзка трябва да бъде направена сигурна чрез здрав договор, а намерението трябва да бъде да се насърчи хармонията, дружбата и единството и да се достигне до вечен живот. ...

В един истински бахайски брак двете страни трябва да бъдат напълно обединени както духовно, така и физически, за да достигнат до вечен съюз през всички Божии светове и да подобряват взаимно духовния си живот. Това е бахайският брак.“

Бахайската брачна церемония е много проста — единственото изискване е невестата и женихът в присъствието поне на двама свидетели да кажат поотделно: „Ние всички наистина ще живеем според Божията воля.“

Развод

По въпроса за развода, както и по въпроса за брака, наставленията на Пророците се менят съгласно с условията на времето. Абдул-Баха определя отношението на бахаите към развода така:

„Приятелите (бахаите) трябва строго да се въздържат от развода, ако не се яви нещо, което да ги принуди да се разделят с оглед на взаимната им нетърпимост. В този случай със знанието на духовния съвет те могат да се решат на развод. Но трябва да бъдат търпеливи и да изчакат цяла година. Ако в течение на тази година помежду им не се възстанови съгласието — разводът може да бъде даден. ... Основите на Божието Царство лежат върху хармонията, любовта, единението, близостта и съюза, а не на разногласието — особено между мъжа и жената. Ако единият от тях е причина за развод, той несъмнено ще изпадне в големи затруднения — ще стане жертва на ужасни беди и ще изпитва страшно угрисение на съвестта.“ (Послание към бахаите в Америка).

Относно развода, както и по други въпроси, бахаите се съобразяват не само с бахайското учение, но и със законите на страната, в която живеят.

Бахайски календар

Сред различните народи и в различни времена са се използвали различни начини за измерване на времето и определяне на датите. И днес са в употреба няколко календара: григориански —

в Западна Европа, юлиански — в много страни на Източна Европа, еврейски — сред евреите, и мохамедански — в мюсюлманските държави.

Баб отбелязва огромното значение на вероизповеданието, вестител на което бе сам Той, с установяване на нов календар. Както в григорианския календар, така и в този е отхвърлен лунния месец и е приета слънчевата година.

Бахайската година се състои от 19 месеца по 19 дни, т. е. 361 дни, заедно с „добавъчните дни“ — четири в обикновена и пет във високосна година, между осемнадесетия и деветнадесетия месец, за да се съобрази календарът със слънчевата година.

Баб нарекъл месеците на качествата на Бога. Бахайската Нова година, както старата персийска Нова година е определена астрономически и започва от мартенското равноденствие (обикновено 21 март), а бахайската ера води началото си от обявяването на Баб (т. е. 1844 г.).

В близко бъдеще приемането на общ календар ще бъде необходимост за всички народи на света.

Ето защо, подходящо е новият век — векът на съюза, да има и нов календар, неподвластен на възраженията и асоциациите, които правят старите календари неприемливи за по-голяма част от населението на света. Трудно ще се намери друг метод, който по простотата и удобството да превъзхожда този на Баб.

Месеците на бахайския календар са следните:

месец	арабско название	превод	първи ден
1	Баха	Великолепие	21 март
2	Джалал	Слава	9 април
3	Джамал	Красота	28 април
4	Азамат	Величие	17 май
5	Нур	Светлина	5 юни
6	Дахмат	Милосърдие	24 юни
7	Калемат	Слова	13 юли
8	Камал	Съвършенство	1 август
9	Асма	Имена	20 август
10	Езат	Могъщество	8 септември

11	Машият	Воля	27 септември
12	Елм	Знание	16 октомври
13	Кудрат	Сила	4 ноември
14	Коул	Деч	23 ноември
15	Масаел	Въпроси	12 декември
16	Шараф	Чест	31 декември
17	Султан	Господство	19 януари
18	Мулк	Владичество	7 февруари
	Добавъчни дни от 26 февруари до 1 март включително		
19	Ала	Извисеност	2 март

Духовни съвети

Преди Абдул-Баха да завърши земната Си мисия, Той положи основите за развитието на административния ред, установен в Писанията на Баха'у'лла. За да покаже изключителната важност, която трябва да се отдаде на институцията духовен съвет, Абдул-Баха заявил в едно послание, че един превод трябвало да бъде одобрен от Духовния съвет на Кайро, преди да бъде публикуван, въпреки че Той самият бил прегледал и редактирал текста.

Духовният съвет представлява административното тяло от девет човека, избирани ежегодно от всяка местна бахайска общност, което е облечено с правото да взема решения по всички въпроси, засягащи съвместните действия от страна на общността. Това название е временно, тъй като в бъдеще духовните съвети ще бъдат наричани домове на справедливостта.

За разлика от организацията на църквите тези бахайски тела са по-скоро обществени, а не духовнически институции. Това означава, че те прилагат закона на консултацията към всички въпроси и трудности, възникващи сред бахаите, които се призовават да не ги отнасят към гражданските съдилища, и се стремят да прокарват единство, както и справедливост сред общността. Духовният съвет по никакъв начин не съответства на свещениците и духовенството, а е отговорен за изпълнението на ученията, насърчаването за активна служба, провеждането на заседания,

поддържането на единството, стопанисването на бахайско имущество от името на общността и представянето ѝ във връзките с обществеността и с другите бахайски общности.

Същността на духовния съвет, както местен, така и национален, се обяснява по-подробно в раздела, посветен на „Волята и Завещанието“ на Абдул-Баха в последната глава на книгата, но основните му функции се определят от Шоги Ефенди така:

„Въпросът за преподаването, насоките му, начините и средствата, разпространението и затвърждаването, колкото и важни да са за интересите на Делото, по никакъв начин не представляват единствения въпрос, който трябва да получи пълното внимание на тези съвети. Едно внимателно изучаване на посланията на Баха'у'лла и тези на Абдул-Баха ще разкрият, че други задължения, не по-маловажни за интересите на Делото, лежат върху раменете на избраните представители на приятелите във всяко населено място.

Техен дълг е да бъдат бдителни и внимателни, дискретни и наблюдателни и винаги да закрилят Храма на Делото от стрелите на сплетниците и атаките на враговете.

Те трябва да полагат усилия да поддържат дружба и съгласието сред приятелите, да изтриват всяка прокрадваща се следа от недоверие, хладина и отчуждение във всяко сърце и на нейно място да осигурят активно и пълносърдечно сътрудничество за служба на Делото.

Те трябва да правят всичко по силите си, винаги да протягат ръка на бедните, болните, сиратите, вдовиците, независимо от техния цвят на кожата, социално положение или вяра.

Те трябва да помагат чрез всички средства, с които разполагат, както за материалното, така и за духовното просвещаване на младежта; средствата за възпитание на децата; да създават когато е възможно бахайски образователни институции; да организират и

наблюдават тяхната дейност и да осигуряват най-добрите средства за техния напредък и развитие. ...

Те трябва да започнат организирането на редовни срещи на приятелите, празниците и годишнините, както и специалните събирания, предназначени да служат и допринасят за социалните, интелектуалните и духовните интереси на своите близки.

Те трябва да упражняват надзор в тези дни, когато Делото е все още в своето детинство, над всички бахайски публикации и преводи, и да осигуряват като цяло достойното и точно представяне на цялата бахайска литература и разпространението ѝ сред широката общественост.

Възможностите, скрити в бахайските институции, могат да бъдат оценени едва когато човек осъзнае колко бързо се разпада съвременната цивилизация поради липсата на духовна сила, която единствено може да даде необходимото отношение на отговорност и скромност на ръководителите и нужната вярност на отделните членове на обществото.

Бахайски празници, годишнини и дни на пости

Празник Ноу-Руз (бахайска Нова година), 21 март.

Празник Резван (Обявяване на Баха'у'лла), 21 април — 2 май.

Обявяване на Баб, 23 май¹.

Възнесение на Баха'у'лла, 29 май.

Мъченическа смърт на Баб, 9 юли.

Рождество на Баб, 20 октомври.

Рождество на Баха'у'лла, 12 ноември.

Ден на Завета, 26 ноември.

Възнесение на Абдул-Баха, 28 ноември.

Период на пости, деветнадесет дни, считано от 2 март.

---

¹ Тази дата съвпада с рождението на Абдул-Баха.

Празници

Радостното чувство в бахайската религия намира израз в празниците и честванията през цялата година.

През 1912 г. в Александрия в беседата Си за Ноу-Руз (Нова година) Абдул-Баха казал:

„Според свещените закони на Бога във всеки цикъл и завет има благословени празници, чествания и дни за отдих. В такива дни всички видове занятия, търговия, индустрия, земеделие трябва да бъдат прекратени.

Всички трябва да се радват заедно, да се събират, да стават като едно цяло, да показват пред очите на всички своето единение, съюз и хармония.

И тъй като това е благословен ден, то не трябва да се забравя за него и да се превръща в ден на просто удоволствие.

В такива дни трябва да се основават институции, които да могат да бъдат постоянно ценни и полезни за хората. ...

Днес нищо не дава по-голям резултат и плод от напътването на хората. Безспорно в такъв ден приятелите на Бога трябва да оставят значими филантропически следи, които да засягат цялото човечество, а не да имат отношение само към бахаите. По този чудесен закон благотворителността е за цялото човечество без изключение, защото тя свидетелства за Божието милосърдие. Следователно аз се надявам, че всеки от последователите на Бога ще се грижи, като Божието милосърдие, за целия човешкия род.“

Празниците Ноу-Руз (Нова година) и Резван, годишнините от Рождествата на Баб и Баха'у'лла, денят на Обявяването на Баб (който същевременно е и рожденият ден на Абдул-Баха) са много радостни дни за бахаите. В Персия те се празнуват с гощавки и тържества, на които присъстващите се наслаждават на музиката, петите божествени стихове и послания и кратките, посветени на

случая изказвания. Добавъчните дни между осемнадесетия и деветнадесетия месец (т. е. от 26 февруари до 1 март включително), се посвещават на оказване на гостоприемство на приятели, раздаване на подаръци, посещаване на бедни, болни и т. н.

Годишнините от мъченическата смърт на Баб, както и Възнесенията на Баха'у'лла и Абдул-Баха се празнуват тържествено със събрания, речи, пеене на молитви и Послания.

Пост

Деветнадесетият месец, който следва непосредствено след добавъчните дни, предназначени за оказване на гостоприемство, е месец на поста. Установява се пост в течение на деветнадесет дни, който се състои във въздържание от храна и пиtie от изгрев до залез слънце. Тъй като постът се извършва по време на мартенското равноденствие, той е винаги по едно и също време на годината, пролетта — в северното, и есента — в южното полукукло, и никога не бива по време на извънредната лятна горещина или суровия зимен студ, когато би представлявал трудност. Освен това през това време на годината за всички части на земното кълбо времето между изгрева и залеза на слънцето е приблизително еднакво — именно от 6 часа сутринта до 6 часа вечерта. Постът не е задължителен за децата, болните, пътуващите или твърде старите и слаби хора, между които и бременните и кърмещи жени.

Има достатъчно много доказателства, които потвърждават, че периодическият пост, както е установен от бахайското учение, оказва благотворно влияние върху физическата хигиена. Но както същността на бахайския празник не се заключава в унищожаване на храната, а във възпоменание на Бога, така и бахайският пост не се заключава само във въздържание от веществена храна, макар това да помага за очистването на тялото, но и от въздържание от желанията и възделенията на тялото, както и от освобождаване от всичко — освен от Бога. Абдул-Баха казва:

„Постът е символ. Той означава въздържание от възделенията. Физическият пост е символ на това въздържание и напомня за него. Както човек се въздържа

от физически желания, той трябва да се въздържа от егоистични вкусове и желания. Простото въздържание от храна не оказва влияние върху душата, то е само напомняне — символ. В друго отношение то не е важно. За тази цел постът не означава пълно въздържание от храна. Златното правило относно яденето е да се яде нито твърде много, нито твърде малко. Необходима е умереност. В Индия съществува секта, която прилага извънредното въздържание и постепенно довежда храната си до това, че съществува почти без всякакво ядене. Но техният разум страда. Човек не може да служи на Бога с тялото или ума си, ако отслабне от липсата на храна. Той не вижда ясно.“ (Цитирано от г-ца Стивънс във в. „Фортнайтли Ривю“, юни 1911 г.)

Събирания

Абдул-Баха придава огромна важност на редовните събирания на вярващите за извършване на единно богослужение, за излагане и изучаване на учението и съвещания за успеха на движението. В едно от посланията Си Той казва:

„Решено бе от Божията воля, между Неговите приятели и рабините на Милосърдния от ден на ден да се скрепява съюзът и хармонията. Докато това не се осъществи, делото не ще напредва. Най-силното средство за единение и хармония между всички са духовните събирания. Това е важно дело и магнит за привличане на божественото миропомазване.“

На духовните събирания бахаите трябва да избягват спорове и обсъждания от политически и светски характер. Единствената цел на вярващите трябва да е преподаване и изучаване на Божествената истина, да изпълнят сърцата си с Божествена любов, да се стремят към по-съвършено подчинение на Божествената воля и с това да ускоряват пришествието на Царството Божие. В реч, произнесена в Ню Йорк през 1912 г. Абдул-Баха казал:

„Надявам се събиранията на Бахайския съвет в Ню Йорк да станат като събирания на Небесното войнство. Когато се събирате, трябва да отразявате светлините на божественото Царство. Нека сърцата ви заприличат на огледала, в които се вижда сиянието на Слънцето на действителността. Всяка гръд трябва да бъде телеграфна станция. Единият край на кабела трябва да бъде в душата, а другият — в Небесното войнство, за да може по този начин от Царството Абха да протича вдъхновение и да бъдат обсъждани действително важни въпроси. Тогава мненията ще съвпадат с истината; ден след ден ще има напредък и събиранията ще стават все по-лъчезарни и духовни. Постигането на това зависи от единството и съгласието. Колкото по-пълни са любовта и съгласието, в толкова по-голяма мярка ще се изливат божествените потвърждения и мощта на Благословената Красота.“

В едно от посланията Си Той казва:

„По време на тези събирания трябва да се избягват всякакви странични разговори. Събралите се трябва да прекарват времето в четене на Свещените слова и в обсъждане на това, което засяга Божието Дело, например обясняване на доказателствата, с привеждане на ясни и очевидни потвърждения, и Писанията на Най-възлюбения на човечеството. Тези, които отиват на тези събирания, са длъжни преди това да се облекат в чисти дрехи и да отправят мисълта си към Царството на Абха и след това да влязат скромно и смиренно. Когато се четат Писанията, всички трябва да пазят тишина. Ако някой иска да говори, той трябва да направи това с почителност, като се изразява точно и красноречиво.“

Празник на деветнадесетия ден

С развитието на бахайския административен ред от времето на Възнесението на Абдул-Баха, Празникът на деветнадесетия ден, отбелязван през първия ден на всеки бахайски месец, придобива специална важност, като дава възможност на общността не само за молитва и четене от Светите книги, но и за обща консултация относно всички настоящи бахайски дела и общуване на приятелите. На този празник духовният съвет прави своите доклади пред общността и призовава както за обсъждане на плановете, така и за предложения за по-добри методи за служене.

Машрекул Азкар

Баха'у'лла оставил заръката във всяка страна и град Неговите последователи да построят храмове, където да се молят. Той дал на тези храмове названието „Машрекул Азкар“, което означава „Място, където изгрива възхвалата на Бога“. Машрекул Азкар трябва да е деветоъгълно здание, украсено с куполи, възможно най-красиво по план и изпълнение. То трябва да стои в голяма градина с фонтани, дървета, цветя, обкръжено със странични сгради, предназначени за възпитателни, благотворителни и обществени цели. По този начин поклонението на Бога в храма ще се свърже с благоговейното възхищение от красотата на природата и изкуството и с практическата работа за подобряване на общественото положение.¹

---

¹ Във връзка с Машрекул-Азкар е интересно да си припомним редовете, написани от Тенисън:

„Сънувах,
че камък по камък издигнах аз капище свещено,
един храм — ни пагода, ни джамия, ни църква,
а по-възвишен, по-прост, с винаги отворени врати
за всеки дъх от небесата и Истина, и Мир,
и Любов, и Справедливост прииждаха и намираха във него
своя дом.“

„Сънят на Акбар“, 1892 г.

В Персия бахаите нямат право и до днес да строят храмове за обществена служба и първият голям Машрекул Азкар бе построен в Русия — в Ашхабад¹. По време на посещението си в Америка през 1912 г. Абдул-Баха освети мястото на втория бахайски молитвен дом на брега на езерото Мичиган, на няколко километра северно от Чикаго.²

В различни послания, отнасящи се до този „Храм-майка“ на Запада, Абдул-Баха пише:

„Благодаря на Бога, че в този момент от всички краища на света постоянно постъпват пожертвувания за фонда Машрекул Азкар в Америка. ... От Адамово време до днес никой не е виждал подобно нещо — от най-отдалечените краища на Азия да се изпращат пожертвувания в Америка. Това направи силата на Божия завет. Наистина това явление е удивително за всички мислещи хора. Нека се надяваме, че вярващите в Бога ще бъдат великодушни и ще съберат голяма сума за зданието. ... Аз бих искал всеки да е свободен да постъпва тъй, както желае. Ако някой иска да употреби парите си за други неща, нека направи това. Не се надявайте в делата му по никакъв начин, но уверете го, че най-важният факт е построяването на Машрекул Азкар.

... Тайната на зданието е голяма и не може да бъде разкрита, но строежът му е най-важното дело в тези дни. Машрекул Азкар има важни пристройки, които се смятат за основни учреждения. Такива са: училище

---

¹ Този пръв Молитвен дом бе сериозно повреден от земетресение през 1948 г. и се наложи да бъде съборен няколко години по-късно.

² Този Храм бе завършен през 1953 г. Впоследствие други бахайски Храмове бяха издигнати в Кампала, Уганда; Сидни, Австралия; Франкфурт, Германия; Панама Сити, Панама; Апиа, Западно Самоа; и Ню Делхи, Индия. До момента, 1989 г., е закупена земя за още 126 Храма. (Вж. Епилога.)

за сираци, болница и безплатна лечебница за бедни, приют за нетрудоспособни, висше училище и странноприемница. Във всеки град трябва да бъде построен голям Машрекул Азкар по този план. В него трябва да има служба всяко утро. В храма не трябва да има орган. В близките здания могат да се провеждат празненства, събрания, различни служби, конференции, обществени събирания и духовни беседи, но в храма пеенето не трябва да се придружава с никакъв акомпанимент. Отворете вратата на Храма за цялото човечество.

Като се издигнат тези учреждения — висше училище, болница, странноприемница, приют за неизлечимо болните, университет за изучаване на висшите науки, включващ и курсове за следдипломна квалификация и други благотворителни учреждения, тогава ще се открият вратите за всички нации и религии. Няма да има никаква разделяща линия. Благотворителната му дейност ще бъде насочена към всички хора, без разлика на цвят и раса. Вратите му ще бъдат широко отворени за цялото човечество. Ще има любов към всички и към никого предубеждения. Централното здание ще бъде предназначено за молитва и богослужение. По този начин ... религията ще влезе в хармония с науката, а последната ще служи на религията. Едната и другата ще излеят върху цялото човечество духовните си и материални дарове.“

Загробен живот

Баха'у'лла казва, че животът в плътта е само началният период на нашето съществуване, посредством което човешкият дух встъпва в по-пълнен и по-свободен живот. Той пише:

„Знай наистина, че душата, след раздялата с тялото, ще продължи да се развива докато достигне Бо-

жието присъствие, във форма и състояние, които нито преминаването на епохите и вековете, нито промените и превратностите в този свят могат да променят. Тя ще продължи да съществува, докато съществуват Божието Царство, Неговото господство, Неговите владения и могъщество. Тя ще проявява Божиите знаци и Неговите присъщи качества и ще разкрива любящата Му доброта и щедрост. Перото Ми спира да се движи, когато се опитва да опише както подобава, величието и блясъка на едно толкова възвишено състояние. Честта, с която Ръката на милосърдието ще облече душата, е такава, че никой език не би могъл напълно да я разкрие, нито пък някое друго земно средство да опише. Благословена е душата, която в часа на раздялата с тялото е освободена от напразните илюзии на хората по света. Такава душа живее и се движи според волята на своя Творец, и влиза във всевишния Рай. Небесните девойки, обитателки на именията във висините, ще кръжат около нея, а Божиите Пророци и Неговите избраници ще търсят общуването с нея. С тях тази душа свободно ще беседва и ще им разказва онова, което е била принудена да изпита по пътеката на Бога, Господаря на всички светове. Ако на някой човек бъде казано онова, което е отредено за такава душа в световите на Бога, Господаря на небесния престол и на земната шир, цялото му същество ще се възпламени от силен копнеж да достигне до това най-възвишено, това пресвято и сияйно състояние. ... Природата на душата след смъртта не може никога да бъде описана, нито подобава и не е позволено да се разкрие цялостния ѝ характер пред хорските очи. Божиите Пророци и Пратеници бяха изпратени с едничката цел да напътят човечеството към правата Пътека на истината. Целта, лежаща в основата на тяхното откровение бе да възпитат всички хора, за да могат те в смъртния си час да се възнесат в пълна чистота и святост и абсолютно без-

пристрастни към престола на Всевишния. Светлината, която излъчват тези души е отговорна за развитието на света и напредъка на народите. Те са като мая, която заквава света на битието и съставлява движещата сила, чрез която се проявяват прелестите и чудесата на света. Чрез тях облаците изливат щедростта си над хората и земята ражда своите плодове. Всички неща имат своята причина, пораждаща сила, основен движещ принцип. Тези души и символи на безпристрастието даваха и ще продължават да дават върховния движещ импулс за света на битието. Отвъдният свят е толкова различен от този, колкото този свят е различен от света на детето, докато то е още в утробата на майка си.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 155-157.

По същия начин пише и Абдул-Баха:

„Тайнствата, които човек не съзнава в земния свят, тях той ще открие в небесния и там ще се запознае с тайните на истината; а колко повече хора, с които той е общувал, ще познае или открие. Несъмнено светите души, които притежават чисти очи и са дарени с прозрение, ще бъдат запознати с всички тайнства в царството на светлината и ще потърсят благодатта да видят същността на всяка велика душа. Те дори ясно ще съзрат Божиата красота в онзи свят. Ще видят също така всички Божии приятели, както от древните, така и по-близките времена, в небесния събор.

Разликата и отликата между хората ще бъдат естествено видяни след напускането им на този тленен свят. Но тази разлика не се отнася до място, а до душата и съзнанието. Защото Божието царство е пречистено (или свободно) от време и пространство — то е друг свят и друга вселена. И знай със сигурност, че в божествените светове, духовно влюбените ще се познаят и ще потърсят единение един с друг, но това ще

бъде духовно единение. По същия начин любовта, която някой е изпитвал към друго не ще бъде забравена в света на Царството, нито пък ти ще забравиш там живота, който си имал в материалния свят.

Рай и Ад

Баха'у'лла и Абдул-Баха смятат описанието на Рая и Ада, дадено в някои предишни свещени книги, за символично, а не буквално истинско, подобно на библейската история за сътворението на света. Според тяхното учение Раят е състояние на съвършенство, а Адът — на несъвършенство. Раят е пълната хармония с Божията воля и хармония с ближните, докато Адът е отсъствие на такава хармония. Рай, това е условие за духовен живот, Ад — духовна смърт. Човек може да се намира в Ада или Рая още приживе. Радостите на Рая са духовните радости, а страданията на Ада се състоят в лишаване от тези радости. Абдул-Баха казва:

„Когато хората посредством светлината на вярата се освободят от мрака на пороците, осветят се от блясъка на Слънцето на истината и се украсят с всички добродетели, те ще считат това за най-голяма награда и ще познаят истинския Рай. Те ще знаят, че душевното наказание ... е да си роб на материалния свят, да си жесток, невеж и Бог да е скрит за теб, да се отдаваш на плътски желания и животински слабости, да се отличава с лоши, тъмни качества... Това е най-великото наказание и мъка. ...

... Наградите на отвъдния свят са съвършенствата и мирът, който след напускане на този свят ще се достигне в духовните светове, ... спокойствието, духовните благодетели, различните духовни дарби в Царството Божие, изпълнението на желанията на сърцето и душата и срещата с Бога в света на вечността. По същия начин наказанията на отвъдния свят ... са да бъдеш лишен от специалната божествена благословия и пре-

щедра благодат и да паднеш до най-ниското стъпало на съществуване. Всеки, който е лишен от тези Божии облаци, макар че след смъртта продължава да съществува, е считан от хората на истината за мъртъв.

Богатството в онзи свят се състои в близостта до Бога. Следователно е ясно, че тези, които са близо до божественото съдилище, могат да се застъпват за другите със съгласието на Бога. ...

Може дори състоянието на умрелите в грях и неверие да се промени, т. е. да бъдат простени благодарение милостта на Бога, а не посредством правосъдието Му, защото милостта се дава без заслуги, а правосъдието дава това, което е заслужено. Така както имаме сила да се молим за тези души тук, то ще обладаваме тази сила и в отвъдния свят — в Царството на Бога. ... Следователно, те могат да подобрят положението си и в отвъдния свят. Както тук на земята могат да получат светлина посредством своите молитви, така и там те могат да молят за опрощение да получат светлина посредством молитвите и просбите си. ...

Както преди, тъй и след освобождението от материалната форма, има прогрес в усъвършенстването, но не и в състоянието. ... Няма по-висше същество от съвършения човек. Човек може обаче, ако е достигнал това състояние, да направи още в усъвършенстването, но не и в състоянието, защото няма по-висше състояние, което би било постижимо за него, от това на съвършения човек. Той се усъвършенства само в човешкото състояние, защото човешките съвършенства са безкрайни. Така колкото и да е учен даден човек, можем да си представим някой още по-учен от него.

Следователно, тъй както съвършенствата на човечеството са безкрайни, така също и човек може да се усъвършенства и след като напусне този свят.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 260, 261, 268, 269, 274.

Единство на двата свята

Според учението на Баха'у'лла единението на човечеството обхваща не само хората, които са още във физическото си тяло, но всички човешки същества били те още в тялото или не. Не само всички хора, които още живеят на земята, но също и тези в духовния свят са части на един и същи организъм и тези две части са силно зависими една от друга. Духовното общуване на едните с другите не само че не е невъзможно или неестествено, но е постоянно и неизбежно. Тези, чиито духовни качества са още неразвити, не са осъзнали тази жива връзка, обаче с развитие на способностите на хората, връзката с намиращите се отатък става постепенно осъзната и ясна. За Пророците и светците това духовно общуване е тъй близко и действително, както са обикновените срещи и разговори с останалите хора.

Абдул-Баха казва:

„Виденията на Пророците не са мечта: те са духовни открития и са реалност. Например, казват: „Аз видях лице с определена форма, казах му нещо и то ми даде някакъв отговор.“ Това видение става в света на будното съзнание, а не в света на съня. То е духовно откритие. ...

... Между духовните души има духовно разбиране, разкрити тайни, общуване, пречистено от измислици и въображения и връзка, която е над времето и пространството. Ето защо е написано в Евангелието, че Моисей и Илия дошли при Христос на планината Тавор. Очевидно това не е била физическа среща, а духовно състояние. ...

... Общуване, подобно на това е действително и упражнява чудесно въздействие върху ума и мислите на хората, като привлича сърцата им.“ — „*Някои отговори на въпроси*“, стр. 290, 291, 292.

Допускайки съществуването на „свръхнормални“ психически способности, той отхвърля опита те да се развият преждевременно. Тези способности ще се развият по естествен път, когато

им дойде времето, ако следваме пътя на духовния прогрес, начертан от Пророците. Той казва:

„Да се предаваш на свръхестествени сили, докато живееш на този свят, действия смущаващо на състоянието на душата в отвъдния свят. Тези сили са реални, но не се проявяват тук. Детето в утробата има очи, уши, ръце, нозе, но те не действат. Цялата цел на живота в материалния свят е да проникне в света на действителността, където тези сили влизат в действие. Те принадлежат на отвъдния свят.“ (Бележки на г-ца Бъктън, прегледани от Абдул-Баха.)

Допирът с душите на мъртвите не трябва да става нито заради самите тях, нито заради празно любопитство, но за тези, които се намират отсам, т. е. живите, е както привилегия, така и дълг да обичат, да помагат, да се молят за тези, които са в отвъдното. Дълг на бахаите е да се молят за покойните. Абдул-Баха казал на г-ца Е. Дж. Розенберг през 1904 г.: „Милостта за удовлетворената молитва за другите е едно от съвършенствата, което имат напредналите души, както и Божиите Проявления. Исус Христос имал силата да моли за прошка на неприятелите Си, когато е бил на земята, и Той със сигурност има тази сила и сега. Абдул-Баха никога не споменавал покойник без да прибави: „Бог да му прости“ или други подобни думи. Последователите на Пророците също имат способност да се молят за прощаване на душите. Заради това не трябва да мислим, че има души, осъдени на постоянни страдания или духовна смърт вследствие абсолютното непознаване на Бога. Винаги съществува сила, която действително може да се застъпи за тях. ...

Богатият в отвъдния свят може да помогне на бедния, както богатият може да помогне на бедния тук. Във всеки свят всички са Божии създания. Те винаги зависят от Него. Те не са самостоятелни и никога не могат да бъдат такива. Нуждаещите се от Божията милост, колкото повече се молят, толкова по-богати стават. Каква е тяхната търговия и богатство? В какво се състои помощта и поддръжката на отвъдния свят? То е застъпничество. Неразвитите ду-

ши трябва да встъпят в пътя на прогреса първоначално посредством молитвите на духовно богатите. После те могат да се усъвършенстват чрез собствените си молитви.“

На друго място Той казва: „Тези, които се възнасят, имат различни качества от тези, които живеят на земята, но между тях няма истинска раздяла.“

В молитвата има смесване на състояния и условия. Молете се за тях, както и те се молят за вас.“ — *„Абдул-Баха в Лондон“*, стр. 97.

Когато запитали Абдул-Баха възможно ли е посредством вяра и любов да се внесе ново Откровение в съзнанието на тези, които са умрели, без да чуят за него, той отговорил: „Разбира се, защото искрената молитва действа и упражнява влияние в отвъдния свят. Никога не сме откъснати от тези, които са там. Действителното и истинско влияние се намира не в този, а в отвъдния свят.“ — *„Записки на Мери Хенфорд Форг“*, Париж 1911 г.

От друга страна, Баха'у'лла пише:

„Небесните сили, хората от Висшия Рай и тези, които обитават Чертога на величието, ще се молят по заповед на Бога, Най-драгоценния и Славния, за този, който живее съгласно с това, което му е заповядано.“
(Послание, преведено на английски от Али Кули Хан.)

Когато запитали Абдул-Баха защо сърцето често се обръща с истински зов към приятелите, преминали в отвъдния свят, Той отговорил: „Закон в Божия свят е слабият да търси подкрепата на силния. Тези, към които се обръщате, могат да бъдат посредници между Божията сила и вас, така както и ако те бяха на Земята. Но само Единственият Свети Дух подкрепя всички хора.“ — *„Абдул-Баха в Лондон“*, стр. 98.

Несъществуване на злото

Съгласно философията на бахайското учение за Божието единство се изключва възможността за съществуване на положително зло. Може да съществува само една Безкрайност. Ако в

света имаше друга сила освен тази на Единствения или враждебна на Него, то Той не би бил безкраен. Както тъмнината е отсъствие или в по-малка степен светлина, така и злото е само отсъствие или в по-малка степен добро, т. е. неразвито състояние. Лошият човек е човек, у когото не е развита висшата страна на природата. Ако той е егоист — злото не е в това, че той обича себе си. Всяка любов, дори и тази към самия себе си е божествена и сама по себе си добра. Злото се състои в това, че той обладава такава бедна, несъвършена, лъжливо отправена любов към себе си и че у него има толкова слаба обич към другите и към Бога. Той гледа на себе си като на висш животински вид и безразсъдно се грижи за своята нисша природа, както би се грижел за своето любимо куче, но с по-лош резултат за себе си, отколкото за кучето.

В едно от Своите писма Абдул-Баха казва:

„Що се отнася до забележката ти, че Абдул-Баха казал на някои вярващи, че злото съвсем не съществува, това е наистина така, тъй като най-голямото зло е отклонението на човека от правия път и непознаването на истината. Заблудата е липса на ръководство, тъмнината е отсъствие на светлина, невежеството — липса на знание, лъжовността — липса на истинност, слепотата — липса на зрение и глухотата — липса на слух. Ето защо заблудата, слепотата, глухотата и невежеството са несъществуващи неща.“

Друг път Той казва:

„В мирозданието няма зло — всичко е добро. Някои качества и свойства, които са вродени в хората, и изглеждат достойни за порицание, всъщност не са такива. Например от най-ранна възраст у детето може да видите проявления на желание, гняв и характер. Тогава може да се каже, че доброто и злото са вродена същност у човека, а това противоречи на непорочната доброта на природата и създанията. Отговорът е, че желанието да се иска нещо повече е качество, достойно за похвала, ако се използва по подходящ начин. Ако

човек иска да придобие знания и образование или да стане състрадателен, великодушен и справедлив, това е във висша степен похвално. Ако той отправя гнева и негодуванието си към кръвожадните тирани, които приличат на диви зверове — това също е достойно за похвала. Но ако той не употребява тези качества правилно — това е достойно за порицание. ...

... Същото е и с всички присъщи на човека качества, които съставляват неговия капитал. Ако се проявяват по незаконен начин, те са достойни за порицание. Ето защо ясно е, че създанието само по себе си е непорочно и добро.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 250, 251.

Злото винаги е отсъствие на живот. Ако низшата страна на човешката природа е развита непропорционално, средството се заключава не в намаляване живота на тази страна, а в увеличаване живота на висшата страна, за да може по този начин да бъде установено равновесието помежду им. „Аз дойдох,“ казал Христос, „за да живеете още повече.“ Това, от което се нуждаем е животът, повече живот, животът, който е истински живот. Посланието на Баха'у'лла е същото, каквото беше и на Христос. „Днес,“ казва Той, „този раб дойде, за да съживи света“ (*„Послание до Раус“*), а на Своите последователи казва: „Вървете след Мен, за да ви направим съживители на човечеството.“ — (*„Послание до Папата“*.)

Глава XII

Религия и наука

„Али, зетят на Мохамед, казал: „Всичко, което се намира в съгласие с науката, се намира в съгласие и с религията.“ Това, което човешкият ум не може да разбере, религията не трябва да го приема. Религията и науката вървят ръка за ръка и всяка религия, която противоречи на науката, не е истинска.“ — Абдул-Баха, „Мъдростта на Абдул-Баха“.

Противоречия, дължащи се на заблуда

Един от основните принципи на Баха'у'лла е, че истинската наука и религията трябва да бъдат винаги в хармония помежду си. Истината е една и когато и да се появи противоречие, то се дължи не на истината, а на заблуда. Между тъй наречените наука и религия ставали жестоки разпри във всички векове. Но ако се обърнем към тези разпри в светлината на цялата истина, ще намерим в тях, през всичките времена, следите на невежество, суеверие, тщеславие, алчност, късогледство, нетърпимост, упорство и други от подобен род — все чужди на истинския дух на науката и религията, защото в двете духът е един и същ. Хъксли казва: „Ве-

ликите дела на философите не са толкова плодове на техния интелект, колкото следствие на най-висшия религиозен дух, направляващ този интелект. Истината им се е открила по-скоро благодарение на тяхното търпение, любов, преданост и самоотрицание, отколкото на логичното построение.“ Математикът Буул ни уверява, че „геометричните изводи са всъщност молитвен процес, обръщане на ограничени човешки разум към Безкрайния за светлина върху крайните неща“. Великите пророци в областта на науката и религията никога не се отричат взаимно. Недостойните последователи на тези велики учители — поклонници на буквата, а не на духа на учението — преследваха по-късните пророци и бяха най-злите противници на прогреса. Те изучиха светлината на определено откровение, което мислеха за свещено, определиха със своя ограничен разум, най-внимателно и точно неговите свойства и особености и то става за тях единствено истинска светлина. Когато Бог със Своята безкрайна милост изпраща на друго място попълна светлина и тази светлина на вдъхновение гори по-ярко в ръцете на новия носител, отколкото преди, то вместо да приветстват новата светлина и с нова благодарност да се поклонят на Бащата на цялата светлина, те стават зли и настървени. Новата светлина не съответства на тяхното определение. Тя няма ортодоксалния цвят и не свети от ортодоксалното място, заради това трябва да бъде потушена на всяка цена, за да не въведе хората в еретически път. Много от враговете на Пророците са такива — слепи водачи на слепци, противопоставящи се на новата и по-пълна истина, в името на предполагаемите интереси на това, което считат за истина. Други принадлежат към още по-нисък вид и са подбуждани от егоистични интереси да се борят против истината или благодарение на духовната си вцепененост и инертност заграждат пътя на прогреса.

Преследване на Пророците

Великите Пророци на религията винаги, когато са идвали, са били отхвърляни и отричани от хората. Те и техните ранни последователи подложиха гърбовете си на ударите и жертваха имущес-

твото и живота си по Божия път. Дори и в наше време е така. От 1844 г. хиляди бабисти и бахаи в Персия претърпяха жестока смърт за своята вяра, а още повече понесоха затвор, изгнаничество, бедност и лишения. Най-новата от големите религии получи „кръщение в кръв“ повече от предишните, и мъченичеството продължава и до ден днешен. С пророците в науката ставаха същите неща. Джордано Бруно бе изгорен в 1600 г. като еретик между другото и за учението си, че земята се върти около слънцето. Няколко години по-късно ветеранът на философията Галилей трябваше на колелне да се откаже от същата доктрина, за да избегне подобна съдба. В по-ново време Дарвин и пионерите на съвременната геология бяха жестоко обвинени, защото се осмелиха да оспорят учението на Светото Писание, че светът бил сътворен за шест дни и преди по-малко от шест хиляди години. Противопоставянето срещу новите научни истини не е само от страна на църквата. Ортодоксите в науката са също така враждебни към прогреса, както ортодоксите в религията. Колумб бил осмян от така наречените учени на своето време, които доказвали за свое собствено удовлетворение, че ако корабите достигнат Антиподите на другата страна на земното кълбо, захвърлени там, за тях ще бъде невъзможно да се завърнат отново. Галвани, който откри електричеството, бе осмян от своите учени колеги и наречен „учител на жабешки танци“. Харви, който откри кръвообращението, бе осмян и преследван от другарите си по професия, заради своята ерес и бе лишен от професорската катедра. Когато Стивънсън изобрети локомотива, европейските математици от онова време, вместо да открият очи за фактите, с години продължаваха да доказват за собствено удовлетворение, че локомотивът никога не може да тегли тежест по гладки релси, понеже колелата му ще се плъзгат и влакът не ще се движи. Към тези примери можем да прибавим безкрайно много от древната и нова история и даже от наше време. Д-р Заменхоф, изобретателят на есперанто, трябваше да се сражава за своя чудесен международен език против насмешките, презрението и глупавото противопоставяне, такива, с каквито приветстваха Колумб, Галвани, Стивънсън. Даже и есперанто, който се появи на света през 1887 г., имаше своите мъченици.

Зората на помирението

През последните петдесет години обаче духът на времето се промени. Появи се една нова Светлина на истината, която направи разприте на миналото столетие да изглеждат странни и отживели времето си. Къде са сега самонадеяните материалисти и догматични атеисти, които преди няколко години заплашваха, че ще изгонят религията от света? А къде са проповедниците, които тъй уверено предопределяха за тези, които не приемаха техните догми, огъня на ада и мъченията на грешниците? Ние още чуваме глаговете им, но техният ден отива бързо към своя край и учението им губи доверие. Сега можем да видим, че ученията, около които се водеха жестоки спорове, не бяха нито истинска наука, нито истинска религия. Кой учен може в светлината на новите психически изследвания да поддържа, че „мозъкът отделя мисълта, както черният дроб жлъчката“ или че разрушението на тялото се съпровожда с разрушаването на душата? Виждаме, че за да бъде свободна, мисълта трябва да се издигне в царството на психичните и душевни явления, а не да се заключава само в материята. Ние съзнаваме, че всичко, което знаем сега в природата, е капка в океана в сравнение с онова, което остава да бъде открито. Затова свободно допускаме възможността на чудесата, не в смисъл нарушение на законите на природата, а като проявление на същите неизвестни на нас сили, както не бяха известни електричеството и рентгеновите лъчи на нашите прадеди. От друга страна, кой от нашите религиозни учители ще заяви, че за спасението е необходима вярата, че сътворението на света е било в шест дни или че описанието на чумата в Египет в книгата „Изход“ е буквално вярно? Или пък, че слънцето е спряло (т. е. земята е спряла своето въртене), за да даде възможност на Исус Навин да преследва враговете си, или пък, че човекът, който не приеме вероучението на Св. Атанасий „без всяко съмнение ще загине завинаги“? Такива вярвания могат да бъдат повторени още по форма, но кой ще ги приеме в буквален смисъл и безрезервно? Властта им над човешките сърца и умове мина или бързо минава. Религиозният свят дължи благодарност на хората на науката, които помогнаха да се разкъсат на

късчета подобни остарели вярвания и догми и дадоха възможност на истината да се прояви. Но ученият свят дължи много повече на истинските светии и мистици, които чрез добри и лоши съобщения се придържаха към жизнената истина на душевните опити и показаха на невярващия свят, че животът е повече от месо и невидимото е по-велико от видимото. Тези учени и светии бяха подобни на планински върхове, които бяха огрявани от първите лъчи на изгряващото слънце и те ги отразяваха в низините. Но сега вече слънцето се издигна високо и лъчите му огряват цялата вселена. В учението на Баха'у'лла намираме блестящото Откровение на Истината, което удовлетворява сърцето и ума, в което религията и науката се сливат.

Търсене на истината

В пълна хармония с науката се явяват в бахайското учение пътищата, посредством които ние трябва да търсим истината. Човек трябва да търси истината, несвързан с нищо.

Абдул-Баха казва:

„За да намерим истината, ние трябва да се откажем от предразсъдъците и своите малки шаблонни понятия, най-същественото ще бъде нашият открит възприемчив ум. Ако чашата ни е пълна със себичност, в нея няма място за животворната вода. Фактът, че винаги мислим себе си прави, а останалите заблуждаващи се, представлява най-важното препятствие по пътя към единството, а то е необходимо, ако искаме да достигнем до Истината, защото Истината е една. ...

Никоя истина не може да противоречи на друга. Светлината е хубава, в какъвто и светилник да гори! Розата е великолепна, в какъвто и градина да цъфти! Звездата има еднакъв блясък, безразлично дали свети на Изток или на Запад. Освободете се от предразсъдъците, тогава вие ще обикнете Слънцето на истината, независимо от коя точка на хоризонта ще се издигне то. Вие ще разберете, че ако Божествената светлина

на истината е сияела в Исус Христос, тя също така е светела в Моисей, в Буда. Ето какво означава търсене на истината.

Това означава също, че трябва охотно да се откажем от всичко научено преди, от всичко, което може да прегради стъпките ни по пътя към Истината, не трябва да се страхуваме, ако е необходимо, да се откажем от възпитанието си още от самото начало. Не трябва да допускаме любовта ни към коя да е религия или личност тъй да заслепи очите ни, че да попаднем в оковите на суеверието. Когато се освободим от всички тези връзки и търсим със свободен ум, тогава ще успеем да достигнем своята цел.“

Истински агностицизъм

Бахайското учение съпада с науката и философията в признанието, че същността на Бога стои над човешкото разбиране. Също тъй изразително, както Хъксли и Спенсър учат, че същността на Великата първопричина е непознаваема, така и Баха'у'лла учи, че „Бог разбира всичко, но Той да се разбере е невъзможно.“ Към познаване на Божествената същност „пътят е преграден и пътеката е непроходима,“ защото как може ограниченото да достигне Безграничното, как може капката, съдържаща се в океана или пращинката, танцуваща в слънчевата светлина, да обгърне цялата вселена? Обаче, цялата вселена най-красноречиво говори за Бога. Във всяка капка вода се крие океан значение и във всяка пращинка има цял свят смисъл, който далеч превъзхожда разбирането на най-учения човек. Химиците и физиците в търсенето на същността на материята минаха от телата към молекули, от молекулите към атоми, от атомите към електрони и етер, но на всяка стъпка се увеличава трудността на търсенето до такава степен, че и най-дълбокият ум не може да проникне по-нататък и мълчаливо се прекланя пред неизвестното Безгранично, което остава постоянно обвито в непроницаема тайна.

„Цветец в напукана стена,
изтръгвам те из пукнатините.
Държа те тук в ръката си от корен до върха,
малко цвете — но само да можех да разбера
какво си ти, от корен до върха и цялата ти същност,
тогаз аз бих разбрал какво е Бог и човека що е.“

— Тенисън

Ако цветецът в напуканата стена, ако един атом материя предоставя тайна, която не може да разреши и най-проникновеният ум, как е възможно човек да разбере света. Как се осмелява да описва и определя Безкрайността, която е причина на всички неща? Ето защо всички богословски теории за същността на природата и Бога трябва да бъдат отхвърлени като несъстоятелни и безполезни.

Познание за Бога

Но ако същността е непознаваема, нейната благодат се проявява във всичко. Ако първопричината не може да бъде разбрана, нейното действие е осезаемо за всичките ни възприятия. Тъй както познанието за творенията на художника дава на ценителя познание за самия артист, така и познанието за вселената във всичките и проявления — познанието за природата или човека, видимите и невидими неща, е познание за творчеството на Бога, което дава на този, който търси Божествената истина, действително познание за Неговата слава. „Небесата обявяват Божията слава и небесната твърд показва делата на неговата ръка. Денят предава на деня речта и нощта открива знанието на нощта.“ — Псалом хix, 1-2.

Божествените Проявления

Всички неща с по-голяма или по-малка очевидност свидетелстват за щедростта на Бога, тъй като всички веществени предмети, поставени на слънце, в по-голяма или по-малка степен отразяват неговата светлина. Купчината сажди отразява малко, камъкът

повече, късчето тебешир още повече, но в нито едно от тези отражения не намираме следи от формата и цвета на блестящото светило. Съвършеното огледало обаче отразява настоящата форма и цвят на слънцето, тъй че като гледаш в него, като че ли гледаш слънцето. Това става и в този случай, когато нещата ни говорят за Бога. Камъкът може да ни каже нещо за Божествените качества, цветът говори повече, а животното с чудните си чувства, инстинкт и сила казва още повече. В най-низко стоящите наши ближни, ние можем да намерим следи от чудни качества, които говорят за чудния Творец. В поета, светеца, гения намираме още по-големи проявления, но великите Пророци и основателите на религии са тези съвършени огледала, посредством които Божията любов и мъдрост се отразяват върху цялото човечество. Огледалата на другите хора са затъмнени с петната и праха на егоизма и предразсъдъците, но огледалата на Пророците са чисти, без ни най-малка повреда и напълно предани на Божията воля. Ето защо, те стават най-великите възпитатели на човечеството. Божественото учение и силата на Светия Дух, която произтича от него, са били и ще бъдат причина за човешкия прогрес, защото Бог помага на хората посредством други хора. Всеки човек, който стои по-високо в стълбицата на живота, помага на този, който стои под него, а тези, които стоят над всички, помагат на цялото човечество така, като че ли всички хора са свързани помежду си с еластични нишки. Ако човекът се издигне над нивото на своите другари, нишката се обтяга. Неговите предишни другари се стараят да го дръпнат назад, но с равна сила той ги тегли нагоре. Колкото по-високо се издига, толкова повече той чувства тежестта на дърпащия го назад свят, но и толкова повече той става зависим от Божествената помощ, която стига до него чрез малкото, които са все още над него. Над всички стоят Великите Пророци и Спасители, Божествените „Проявления“, тези съвършени хора, всеки от които на времето Си е носил без другарска помощ или тази на равните на Себе Си, тежестта на целия свят, като ги е поддържал само един Бог. „Тежестта на нашите грехове бе върху Му“ се отнася за всеки от Тях. Всеки за Своите последователи бе „Път, Истина и Живот“. Всеки бе проводник на Божията милост за всяко сърце, което искаше да

я получи. Всеки изигра ролята Си в божествения план за издигане на човечеството.

Сътворение

Баха'у'лла учи, че светът няма начало във времето. Той е непрестанно излъчване от Великата Първопричина. Творецът винаги е притежавал своето творение и винаги ще го притежава. Световите и системите могат да се раждат и загиват, но вселената остава. Всичките неща, които се създават, след известно време подлежат на разлагане, но съставните елементи остават. Сътворението на света, маргаритката или човешкото тяло „не е сътворение от нищо“ — а съединение на елементите в едно цяло, елементи, които преди са били разпръснати; даване видимост на това, което по-рано е било скрито. От време на време елементите отново се разпръсват, формата изчезва, но в действителност нищо не се губи и унищожава. Всяко ново съединение и форма се издигат от развалините на старото. Баха'у'лла потвърждава думите, че историята на сътворението на света обхваща не шест хиляди, а милиони и милиарди години. Теорията на еволюцията не отхвърля сътворителната сила. Тя само се опитва да опише начина на нейното проявяване и чудната приказка за материалната вселена, която постепенно се разкрива пред нашия поглед от астрономите, геолозите, физиците и биолозите, ако е добре оценена, е в състояние да пробуди най-дълбоко благоговение и поклонение повече, отколкото грубото и смело повествование за сътворението, разказано в еврейската Библия. Старото повествование в книгата на битието обаче има предимството, че чрез няколко смели символистични шрихи, дава истинската духовна същност на историята; тъй както художникът майстор с няколко замаха на четката придава на картината такова изражение, което не може да й даде грижливият работник, отнасящ се с най-щателно внимание към всички детайли. Ако материалните подробности така ни заслепяват, че ние не можем да видим духовното значение, тогава по-добре е да минем без тях. Но веднъж ясно схванали същността на целия замисъл, значението на детайлите придава на нашата

представа удивително богатство и блясък и му дава чудесна картина, вместо прости щрихи.

Абдул-Баха казва:

„Знай, че от най-дълбоките истини е тази, че битието, т. е. тази безкрайна вселена няма начало...

Знай, ... че е немислим Творец без творения, и че не можем да си представим Промислител без тези, за които се грижи, защото всички божествени имена и свойства изискват живот на същества. Ако можехме да си представим такова време, когато не е имало нито едно същество, такава представа би било отричане на Божествеността на Бога. Освен това, абсолютното небитие не може да стане битие. Ако съществата прекарваха в абсолютното небитие, не би се появило битието. Следователно, тъй като Същността на Единението, т. е. съществуването на Бога е безсмъртно и вечно и няма начало или край, то очевидно и битието ... не ще има начало и край. ... възможно е една част от вселената, една планета например да се роди или да се разруши, но другите планети ще продължават да съществуват.

... И понеже всяка планета има начало, тя непременно ще има и край, защото всяко съединение като цяло или поотделно трябва по необходимост да се разложи. Разликата е само там, че едни се разлагат бързо, а други по-бавно, но невъзможно е сложно нещо да не се разложи в края на краищата.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 209-210.

Еволюцията на човека

Баха'у'лла поддържа биолога, който отнася историята на развоя на човешкото тяло милиони години назад. Започвайки от твърде проста, незначителна форма, човешкото тяло се развива стъпка по стъпка. В течение на редица поколения то става все по-сложно и по-добре устроено, докато човекът станал това, което е

сега. Всяко отделно човешко тяло преминава цяла поредица етапи в развитието си — от малка като трошица пихтиеобразна клетка до напълно развилия се човек. Ако това е вярно за отделния човек, което никой не отрича, защо ние трябва да считаме унижително за човешкото достойнство възможността за подобно развитие у видовете. *Това е нещо съвсем различно от твърдението, че човек е произлязъл от маймуната.* Човешкият зародиш в известно време може да прилича на риба с хриле и опашка, но не е риба — той е човешки зародиш. Така и човешкият вид¹ в различните периоди на дългото си развитие може да прилича на пръв поглед на различните видове нисши животни, но все пак това бе човешки вид, обладаващ тайнствена и скрита сила за развитие в човека, когото познаваме днес, нещо повече — за развитие в бъдещето, както вярваме, в нещо по-висше.

Абдул-Баха казва:

„... очевидно е, че земното кълбо, в настоящата си форма, не се е създало изведнъж, а ... постепенно е преминавало през различни фази, докато достигне днешното си съвършенство. ...

... човекът, в началото на своето съществуване и в утробата на майката-земя, постепенно е израствал и се е развивал, като ембриона в утробата на майката, преминавал е от една форма в друга, ... докато достигне днешната красота и съвършенство, сила и власт. Сигурно е, че в началото той не е обладал тази нежност, грация и изящество и че е достигнал постепенно този образ, форма, красота и грация. ...

... съществуването на човека върху земята, от началото до момента когато той достигна този стадий, форма и положение, по необходимост продължава

---

¹ Терминът „вид“ е използван тук, за да се обясни разликата, която винаги е съществувала между човека и животните, въпреки външната прилика. Той не трябва да се разбира в съвременното му специализирано биологическо значение.

дълго време ... Но още от самото начало на своето съществуване човекът е обособен вид. ... Да допуснем, че следи от изчезнали органи съществуват [в човешкото тяло], но това не служи за доказателство за непродължителността и несамобитността на вида. В най-добрия случай това е доказателство, че формата, видът и органите на човека прогресират. Човек винаги е бил обособен вид — човек, а не животно.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 211, 212, 213, 214.

За историята на Адам и Ева Той казва:

„Ако ние вземем тази история в буквалния ѝ смисъл, както я разбират повечето хора, тя наистина е необикновена. Умът не може да я приеме, потвърди и въобрази, защото такива обстоятелства, подробности, речи и обвинения са далеч от интелигентния човек, да не говорим колко по-далеч са те от Божеството — това Божество, което създава в най-съвършена форма тази безконечна вселена с безчислените ѝ обитатели в абсолютна система, сила и съвършенство. ...

Ето защо, историята на Адам и Ева, които вкусили плодовете на забраненото дърво и тяхното изгонване от Рая, трябва да разглеждаме просто като символ. Тя съдържа божествени тайни и всеобхватно значение и може да бъде чудесно обяснена.“ — *„Някои отговори на въпроси“*, стр. 140.

Душа и тяло

Учението на бахаите относно тялото и душата и живота след смъртта се намира в пълна хармония с резултатите от изследванията в областта на психиката. То учи, както видяхме, че смъртта е просто едно ново раждане, бягство от тъмницата на тялото в по-широк живот, в който прогресът е безграничен.

Постепенно нараства голямото количество научни доказателства, които по мнението на безпристрастни, но строги и крити-

чески настроени изследователи, са напълно достатъчни да установят, извън всякакво съмнение, факта за задгробния живот, продължаването на живота и дейността на съзнателната „душа“ след разлагането на материалното тяло. Майерс казва следното в книгата си „Човешката личност“ — труд, който обобщава многото изследвания на Дружеството за психически изследвания:

„Наблюдението, опитът и заключенията, приведоха мнозина изследователи, включително и мен, във вярата към преки и телепатични взаимоотношения не само между умовете на живите още хора, но и между душите, пребиваващи още на земята и душите на умрелите. Такова откритие отваря също вратите към откритието. ...

Ние показахме, че сред толкова измама и самозальгване, хитрост и заблуждения, все пак до нас достигат от задгробното истински проявления...

Посредством откриване и проявление бяха предварително направени известни твърдения относно такива покойни души, с каквито можахме да влезем във връзка. И аз имам причини да вярвам, че тяхното състояние е безгранична еволюция в мъдростта и любовта. Техните видове земна любов продължават да съществуват и преди всичко тези, които намират своя израз в благоговението и преклонението. ... Злото за тях е не толкова ужасно, колкото робско. То не е заключено в обвивката на могъществото, но напротив съставя изолирано безумие, от което висшите духове се стараят да освободят пропадналите души. Не е нужно никакво наказание с огън. Самопознанието е наказание за човека и негова награда; самопознанието е близостта или отдалечеността на душите, които го пазят. Защото в този свят любовта в действителност е самосъхранение. Общуването със Светиите не само украсява, но и съставя Вечния живот. По законите на телепатията, явно е, че това общуване е твърде ценно за нас на земята в настояще време. Даже и сега наши-

ят любящ спомен — любовта сама по себе си е молитва — помага и укрепява освободилите се души по техния път нагоре.“

Наистина, забележително е това съвпадение на възгледа, основано на щателни научни изследвания и учението на бахаите.

Единението на човечеството

„Вие сте плодове на едно дърво, листа от един клон и цветя от една градина.“ Това е едно от най-характерните учения на Баха'у'лла; подобно на това е: „Слава не на този, който обича собствената си страна, а на този, който обича човешкия род.“ Единството — единството на човечеството и всички сътворени от Бога същества е главната тема в Неговото учение. Тук отново е очевидна хармонията между истинската религия и науката. С всяко завоевание в областта на науката, става все по-ясно единството на вселената и взаимната зависимост между съставните ѝ части. Областта на астронома е тясно свързана с тази на физика, на физика — с тази на биолога, на биолога — с тази на психолога и т. н. Всяко откритие в известна област хвърля нова светлина и в други области. Подобно на физиката, тя доказва, че всяка материална частица във вселената притежава и има влияние върху друга независимо от големината и разстоянието, така и науката за човешката психика намира, че всяка душа във вселената оказва влияние на другите души. Княз Кропоткин в книгата си „*Взаимопомощта*“ ясно доказва, че дори и сред нисшите животни взаимопомощта е необходима за продължение на живота. А в човешкия живот успехът на цивилизацията зависи от растящата смяна на взаимната вражда с взаимопомощта. „Един за всички и всички за един“ е главния принцип за процъфтяване на държавата.

Ерата на единството

Всичките знамения на времето показват, че се намираме в зората на една нова ера в историята на човечеството. Досега мла-

дият орел на човечеството здраво се държеше за старото гнездо в твърдата скала на материализма и егоизма. Стремещът му да даде полет на крилете си бе първият нерешителен опит. Той непрестанно копнееше за нещо недостижнато. Заключен в догмите на ортодоксалността той се задъхваше все повече и повече. Но дойде краят на ерата на затворничеството и той може на крилете на вярата и разума да се издигне във висшето царство на духовна любов и истина. Той не ще бъде вече привързан към земята, както бе по-рано преди да израснат неговите крила, но ще лети по свое желание в области с широк кръгзор и славна свобода. Обаче, за да бъде полетът му уверен и надежден, необходимо е нещо — крилата му не само че трябва да бъдат силни, но да работят в пълна хармония и с еднаква сила. Абдул-Баха казва: „Той не може да лети само с едно крило. Ако се опита да лети с крилото на религията, ще падне в тресавището на предразсъдъците, а ако лети само с крилото на науката, ще свърши полета си в сухото блато на материализма.“

Съвършената хармония между религията и науката е необходимо условие за висшия живот на човечеството. Когато това бъде достигнато и всяко дете започне да се обучава не само на наука и изкуство, но и в равна степен на любов към цялото човечество и лъчезарно покорство пред Божията воля, така както тя се проявява в развоя на еволюцията и учението на Пророците, тогава и само тогава ще дойде Божието Царство на Земята и Неговата воля ще бъде както на Земята, така и на Небето. Само тогава Най-великият мир ще простре благословията си над цялата вселена.

„Когато религията,“ казва Абдул-Баха, „освободена от своите суеверия, традиции и неразумни догми, покаже съгласие с науката, тогава в света ще се появи велика, свързваща и очистителна сила, която ще смете пред себе си всички разпри, войни, несъгласия и борби. Тогава цялото човечество ще се съедини със силата на Божията любов.“

Глава XIII

Пророчества, изпълнени от бахайското движение

„Що се касае до Проявата на Най-великото име (Баха'у'лма) — то Той е Този, Когото Бог обеща във всичките Си книги и Свещени Писания — Библията, Евангелието и Корана.“ — Абдул-БАХА

Тълкуване на пророчествата

Общоизвестна е трудността за тълкуване на пророчествата и по нито един въпрос не се различават толкова много мненията на учените. В това няма нищо чудно, защото съгласно самото Свещено писание, много от пророчествата са в такава форма, че не можеха да бъдат напълно разбрани, докато не се изпълниха. Дори и тогава, те бяха постигнати само от чистите и свободни от предразсъдъци сърца. Така в края на виденията на Даниил, пророка се казва:

„А ти, Данииле, затвори думите и запечатай книгата до края на времето, когато мнозина ще я изследват, и знанието за нея ще се увеличи. ... И аз чух, но не разбрах. Тогава рекох: „Господарю мой, каква ще бъ-

де сетнината на това?“ А Той рече: „Иди си, Данииле; защото думите са затворени и запечатани до края на времето.“ — Даниил, 12: 4, 8-9.

Ако Бог е запечатал пророчествата до определено време и не е открил напълно смисъла им даже на пророците, които ги произнасят, то никой освен определеният Божи Пратеник не може да сломи печата и да открие значението, затворено в съкровищницата на пророческите притчи. Дълбокото осмисляне на историята на пророчествата, лъжливото тълкуване, което им се даваше в предишните времена и завети, както и сериозните предупреждения на самите пророци, трябва да ни накарат да бъдем много предпазливи при приемане тълкуването на теолозите, относно истинското значение на тези Писания и начина, по който те ще се осъществят. От друга страна, когато се появи някой, който твърди, че изпълнява пророчествата, много важно е да разгледаме неговите твърдения с открит и непредубеден ум. Ако той е самозванец, измамата скоро ще се открие и не ще има никаква вреда. Но горко на тези, които гонят нехайно от вратата Божия Пратеник, защото Той не бил дошъл във времето и вида, в които са Го очаквали.

Животът и думите на Баха'у'лла свидетелстват, че Той е Обещания от всички Свещени книги, Който има власт да разпечата пророчествата и да разлее „Запечатаното избрано вино“ на божествените тайни. Да побързаме тогава да чуем Неговите обяснения и да разгледаме отново в тяхната светлина познатите, но често тайнствени слова на древните пророци.

Божие пришествие

„Божие пришествие в последните дни“ е „далечното божествено събитие,“ което предсказаха всички Пророци, за което пееха най-славните им песни. Но какво означава „Божие пришествие“? Нали Бог пребивава във всички времена със Своите творения, във всички, чрез всички и над всички. „Той е по-близък от дишането, по-близко от ръцете и нозете.“ Да, но хората не могат да виждат или чуват Бога постоянно, това е недостъпно за техния разум. Те не могат да открият присъствието Му дотогава, до-

като Той не прояви Себе Си чрез видим образ и не заговори с тях на човешки език. За разкриването на най-висшите Си присъщи качества Бог винаги е използвал като средство човека. Всеки от Пророците бе посредник, чрез който Бог посещаваше и говореше с хората си. Исус бе такъв посредник и християните правилно гледат на Неговото появяване като на Божие пришествие. В Него те видяха Божието лице, а чрез устата Му чува Божия глас. Баха'у'лла ни казва, че „Пришествието“ на Господаря на Небесното войнство, Вечния Отец, Създателя и Изкупителя на света, което съгласно предсказанията на Пророците трябва да стане в „края на времето“, означава Неговото появяване в храма на Исус от Назарет. Но сега откровението ще бъде по-пълно и по-славно, защото Исус и всичките предишни Пророци идваха, за да подготвят сърцата и умовете на хората.

Пророчества относно Христос

Благодарение на това, че евреите не разбраха значението на пророчествата за властта на Месия, те отхвърлиха Христос. Абдул-Баха казва:

„Евреите още чакат пришествието на Месия и молят Бога ден и нощ да ускори Неговото пришествие. Когато дойде Исус, те Го отрекоха и Го убиха, казвайки: „Той не е Този, Когото чакаме. Когато дойде Месия, знамения и чудеса ще свидетелстват, че той е истинският Христос. Месията ще дойде от неизвестен град, ще седне на Давидовия трон, ще дойде със стоманен меч и ще управлява с железен скипър. Той ще изпълни Закона на Пророците. Ще победи Изток и Запад и ще възвеличи избрания си народ — евреите. С него ще настъпи царството на мира и животните няма да враждуват повече с човека. Вълкът и агнето ще пият от един извор ... и всички Божии твари ще намерят покой. ...“

Така мислеха и говореха юдеите, защото те не разбираха Свещеното писание, нито истините, които

се съдържаха в него. Те знаеха думите наизуст, но не разбираха нито едно слово на Духа, даващ живот.

Вслушайте се и аз ще ви покажа значението на това. Макар че Христос дойде от Назарет, Той също дойде от Небето. Тялом Той се роди от Мария, но духът Му слезе от Небето. Мечът, който донесе, бе мечът на Неговото Слово, с което отдели злото от доброто, истината от лъжата, вярващия от неверника, светлината от тъмнината. Неговото Слово наистина бе остър меч. Тронът, на който встъпи, бе Тронът на вечността, където Христос царува вечно. Небесен, а не земен трон, защото земните неща са преходни, а небесните не изчезват. Той даде ново тълкуване и допълнение на Мойсеевите закони и изпълни законите на Пророците. Със Словото Си завладя Изток и Запад. Царството Му е вечно. Той издигна юдеите, които Го признаха. Те бяха мъже и жени от ниско потекло, но близостта им с Него ги направи велики и им даде вечно благородство. Животните, които ще живеят с други, са различните секти и раси, които по-рано са враждували, а сега ще живеят в любов и милосърдие, като черпят заедно животворната вода от Христос — Вечният Извор.“

Голяма част от християните смятат, че това обяснение на пророчеството се отнася до Христос, обаче много от тях очакват пришествието на Месия в последните дни, така както евреите още очакват появяването на чудесата на земята, за да се изпълни буквално пророчеството.

Пророчества относно Баб и Баха'у'ла

Съгласно бахайското тълкуване на пророчествата, в които се говори за „края на времето“, „последните дни“, „пришествието“ на „Господаря на Небесното войнство“ — „Отец на вечността“, не се отнасят до пришествието на Христос, а до това на Баха'у'лла. Така например в добре известното пророчество на Исаия е казано:

„Людете, които ходеха в тъмнина, видяха голяма светлина; на ония, които седяха в земя на мрачна сянка, изгря им светлина. ... Защото ти си строшил, както в деня на Мидиама тежкия им хомот, тоягата за плещите им и бича на угнетителя им. Защото всяка битка на война е с объркващ шум и одежди, отъркаляни в кръвта, но таз ще бъде с пламък и огнено гориво. Защото ни се роди Дете, Син ни се даде; и управлението ще бъде на рамото му. И името му ще бъде: Чудесен, Съветник, Бог могъщ, Отец на вечността, Княз на мира. Управлението му и мирът непрестанно ще се увеличават на Давидовия престол и на неговото царство, за да го утвърди и поддържа чрез правосъдие и чрез правда от сега и до века. Ревността на Господа на Силите ще извърши това.“ — Исаия, 9: 2-7.

Това е едно от пророчествата, което се смята често, че се отнася до Христос и действително голяма част от него може справедливо да бъде приложена към Него, но едно малко изучаване ще покаже колко по-пълно и по-точно е да се приложи към Баха'у'лла. Христос наистина бе носител на светлина и Спасител, но в течение на две хиляди години от Неговото пришествие, голяма част от хората продължаваха да ходят в тъмнина, а синовете Израилеви и много от Божиите деца продължават да стенат под бича на угнетителя. От друга страна, още в първите десетилетия от бахайската ера, светлината на истината озари Изток и Запад и евангелието, че Бог Отец е за всички и че хората са братя помежду си, се разнесе по всички страни на света. Унищожи се военното самодържавие и се роди съзнанието за световно единство, което най-последно дава надежда за избавление на потъпкваните и потискани народи по света. Великата война, която от 1914 до 1918 г. накара света да се сгърчи от нейните огнестрелни оръдия, течен огън, запалителни бомби; тя бе наистина „с пламък и огнено гориво“. Баха'у'лла, Който в Своите Писания засяга широко въпроса за властта и управлението и показва по какъв начин те могат да бъдат разрешени най-добре, „взе управлението на света на раменете си,“ нещо, което Христос никога не направи. Що се отнася до

имената „Отец на вечността“, „Княз на мира“, то Баха'у'лла често наричаше Себе Си проявление на Отца, за което говорят Христос и Исаия, а Себе Си Христос винаги наричаше Син. Баха'у'лла заяви, че мисията Му е да донесе мир на земята, а Христос казваше: „Аз дойдох не да ви донеса мир, а меч,“ и като доказателство на това през време на християнската ера избухнаха много войни и сектантски разколи.

Славата на Бога

Наименованието „Баха'у'лла“ означава на арабски „Славата на Бога“ и това име често се употребяваше от еврейските пророци, за Обещания, Който трябва да се появи в последните дни. Така в четиридесета глава от Исаия четем:

„Утешавайте, утешавайте моя народ, казва вашият Бог; говорете на Йерусалим, що му е по сърце, и възвестявайте му, че времето на неговата борба се изпълни, че за неправдата му е дадено удовлетворение, защото от ръката Господня получи двойно за всички свои грехове. Глас на викация в пустинята говори: пригответе път Господу, направете прави пътеки в пустинята за нашия Бог. Всяка долина да се издигне и всяка планина и хълм да се снишат; кривините да се изправят и неравните пътища да станат гладки, тогава ще се яви Славата Господня и всяка плът ще види Спасението Божие.“ — Исаия, 40:1-5.

Подобно на предишното пророчество и това отчасти се изпълни чрез пришествието на Христос и Неговия Предтеча Йоан Кръстител, но само отчасти, защото във времето на Христос, борбата на Йерусалим не бе завършена и пред него лежаха много векове на горчиви изпитания и унижения. С пришествието на Баб и Баха'у'лла обаче започна да се проявява по-точно изпълнението на пророчеството, защото над Йерусалим започват да блещат поярки дни и изгледите за неговото мирно и славно бъдеще изглеждат осигурени.

Други пророчества говорят за Изкупителя на Израила, Славата Господня, който ще дойде в Светата земя от Изток — мястото на слънчевия изгрев. Баха'у'лла се яви в Персия, която лежи на изток от Палестина — в посока към мястото на изгрева на слънцето, и дойде в Светата земя, където прекара двадесет и четири години от живота Си. Ако беше дошъл тук като свободен човек, хората биха могли да кажат, че това е хитрост на самозванец, за да потвърди пророчеството, но Той дойде като изгнаник и пленник. Той бе изпратен от персийския шах и турския султан, а те не могат да бъдат подозирани в намерение да прибавят доказателство в полза на Баха'у'лла, като потвърждение на правата Му върху името „Слава Господня“, пришествието на Когото предсказаха Пророците.

Клонът

В пророчествата на Исаия, Йеремиа, Йезекиил и Захарий се срещат много споменавания за човека, когото ще наричат „Клон“. Християните отнасяха това към Христос, но бахаите смятат, че това се отнася особено за Баха'у'лла.

Най-дългото библейско пророчество относно „Клона“ се намира в гл. 11 от Исаия:

„И ще има издънка от Йесевия корен, и ще израстне клон от този корен. И ще легне върху му Божият Дух, духът на мъдростта и разума, духът на съвета и трайността, духът на знанието и благочестието... И ще бъде пренасян кръстът му с правда, а бедрото — с истина. Тогава вълкът ще живее заедно с агнето и рисът ... с козленцето, и теленцето с младия лъв и волът ще бъдат заедно и ще оставят на малкото дете да ги води. ... И няма да се върши зло и вреда по цялата моя Света планина, защото земята ще се изпълни със знанието за Бога, както водите пълнят морето.

... И то що ще стане в този ден — Господ отново ще простре ръка, за да си върне остатъка от своя народ, който е пръснат в Асирия, Египет и Патрос, Елам,

Сенаар и Емафа и по морските острови. И ще се издигне знамето на народите и ще се съберат изгнаниците на Израила, и ще призове разпръснатите юдеи от четирите краища на земята.“ — Исаия 11:1-12.

Абдул-Баха отбелязва следното по повод на това и други пророчества за Клона:

„Едно от големите събития, които трябва да станат в дните на този несравним Клон, ще бъде издигането на Божието знаме всред всички народи. А това означава, че всички хора и племена трябва да се съберат под закрилата на този божествен пилон, който е самият Божи Клон и трябва да станат един народ. Антагонизмът между вярата и религията, враждата между расите и народите и националните различия ще бъдат изтръгнати из корен. Всички ще бъдат от една религия, една вяра и един народ и ще живеят в една родина — земното кълбо. Между всички нации ще се осъществи мир и съгласие. Несравнимият Клон ще събере целия Израил наедно, а това означава, че в този период еврейският народ, разпръснат на изток, запад, север и юг ще се събере в светата земя.

Вгледайте се — в християнския цикъл не станаха тези събития, защото народите не се събраха под едно знаме — Божествения Клон. Но в цикъла на Господаря на Небесното войнство всички нации и народи ще влязат под сянката на този Флаг. Така и Израил, разпуснат по целия свят, в християнския цикъл не бе отново събран в светата земя. Но в началото на цикъла на Баха'у'лла божественото обещание, така ясно потвърдено във всички книги на Пророците, започва да се осъществява. Вие виждате сега как от всички части на света еврейски племена отиват в Светата земя. Те се заселват в селата и полетата, които стават техни собствени и всеки ден се увеличават в такъв размер, че

скоро Палестина ще стане техен дом.“ — „*Някои отговори на въпроси*“, стр. 75-76.

Денят Господен

Думата „Ден“ в такива изрази като „Денят Господен“ и „Последният Ден“ се обяснява, че има значението на „Закон“. Всеки от великите религиозни основатели имаше свой „Ден“. Всеки от тях бе подобен на слънцето. Тяхното учение имаше своя зора, после истината му все повече и повече озаряваше сърцата и умовете на хората, докато достигаше зенита на своето влияние. После учението постепенно се затъмняваше, изопачаваше и тълкуваше погрешно, и върху земята се разстилаше мрак, докато изгрееше слънцето на новия ден. Денят на Най-великото Проявление на Господа е Последният ден, защото е безкраен ден, който никога не ще се смени с нощта. Неговото слънце няма да залезе, но ще осветява душите на хората в този и идващия свят. В действителност нито едно духовно слънце не залязва. Слънцата на Моисей, Христос, Мохамед и всички останали Пророци още сияят на небето с ненамалващ блясък. Родени от земята облаци обаче скриха блясъка им от хората. Най-великото Слънце — Баха'у'лла, ще разпръсне окончателно тези тъмни облаци и народите от всички религии ще се радват на светлината на всички Пророци. Те ще се поклонят на Единия Бог, Чиято светлина са отразявали всичките Пророци.

Денят на съда

Христос често говореше в притчите си за Деня на съда, когато „Синът Човешки ще дойде в Славата на Отца си ... и ... на всекиго ще отдаде заслуженото според делата“ (Матей, 16:27). Той сравнява този ден с жетвата, когато плевелите се изгарят, а пшеницата се събира в хамбара:

„... тъй ще бъде в края на света; ще изпрати Синът Човешки ангелите си и те ще съберат от царството

му всички съблазни и тези, които вършат беззаконни дела и ще ги хвърлят в огнена пещ и там ще има плач и скърцане на зъби. Тогава праведните ще засияят като слънце в царството на Отца.“ — Матей 13:40-43.

Изразът „краят на света“ употребяван от авторизирания превод на Библията на това и други места, застави мнозина да предполагат, че при настъпване на Деня на съда, земята внезапно ще се разруши. Това е явно заблуждение. Верният превод на този израз, струва ми се трябва да бъде „Завършек или край на века“. Христос учи, че Царството на Отца трябва да бъде установено, както на небето, така и на земята. Той ни учи да се молим: „Да дойде Твоето царство, да бъде Твоята воля, както на небето, така и на земята.“ В притчата за лозето, когато Отец, владетелят на лозето, иде да изгони коварните наематели, Той не разрушава и лозето (света), но го дава на други, които ще Му съберат плодовете през сезона. Земята не трябва да бъде разрушена, но обновена и възродена. Христос на друго място говори за този ден, като „ден на възраждане, когато Синът Човешки ще встъпи на престола на своята слава“. Св. Петър говори за това като „време за радост“, време за „възстановяване на всички неща, за които говори Бог чрез устата на своите пророци от началото на света“. Денят на съда, за който говори Христос е тъждествен на Пришествието на Господа на Силите, Отецът, предсказан от Исаия и другите пророци на Стария Завет; време за ужасно наказание на злите, но така също и време, когато ще се възстанови правосъдието и ще се възцари справедливост, както на небето, така и на земята.

Според бахайското тълкуване, идването на всяко Проявление на Бога е Ден на съда, но пришествието на най-великото Проявление Баха'у'лла е великият Ден на съда за целия свят, в който живеем. Тръбния глас, за който говорят Христос, Мохамед и много други пророци е призивът на Проявлението, който звучи за всички на земята и небето — както за заключените в телесна обвивка, тъй и за безтелесните духове. Срещата с Бога, посредством Неговото Проявление за жадуващите да Го срещнат, е врата за рая на познанието и любов към Него и живот в обич с всички Негови съдания. От друга страна, тези, които предпочитат своя собствен път

пред Божия, който е открит чрез Проявлението, сами обричат себе си на ада на егоизма, заблудението и враждата.

Великото Възкресение

Денят на съда е също Ден на възкресението — възкресение на мъртвите. Св. Павел в първото си послание към коринтяните казва:

„Съобщавам ви тайна, всички няма да умрем, но ще се изменим веднага в едно мигване на окото, при последната тръба щом затръби и мъртвите ще възкръснат нетленни, а ние ще се променим, защото тленните ще станат нетленни, а мъртвите безсмъртни.“ — Първото послание на апостол Павел към коринтяните, 15:51-53.

Относно значението на тези изрази за възкресението на мъртвите Баха'у'лла пише следното в „*Книгата Икан*“:

„С думите „живот“ и „смърт“ в Светите книги се има предвид живота на вярата и смъртта на неверието. Благодарение недостатъчното разбиране на това значение повечето хора отхвърлиха и не почитаха човешката личност на Проявлението, лишиха се от светлината на Неговото божествено напътствие и отказаха да следват примера на тази безсмъртна Красота. ...

... Исус каза: „Трябва да се преродите“ (Йоан 3:7), и на друго място: „Който не се роди от вода и Дух, не може да влезе в Царството Божие; роденото от плътта е плът, а роденото от Духа е дух“ (Йоан 3:5-6). Смислът на тези думи е, че който се роди в Духа и се съживи от дъха на Проявлението на светостта, той наистина е от онези, които са достигнали до „живот“ и „възкресение“ и са влезли в „рая“ на Божията любов. А който не е от тях, е обречен на „смърт“ и „лишение“, на „огъня“ на неверието и на „гнева“ Божий. ...

Във всяка епоха и век, целта на Божиите Пророци и техните избраници е била единствено да потвърдят духовното значение на думите „живот“, „възкресение“ и „съд“. ... Ако получехте дори и капчица от бистрата вода на божественото познание, лесно бихте разбрали, че истинският живот не е тленният живот, а духовният. Защото тленният живот е както за хората, така и за животните, докато духовният живот принадлежи само на чистосърдечните, които са отпили от морето на вярата и са вкусили от плода на увереността. Този живот не познава смъртта и короната на това съществуване е безсмъртието. Както е казано: „Този, който е истински вярващ, живее както в този, така и в следващия свят.“ Ако под „живот“ се имаше предвид този земен живот, очевидно, че смъртта със сигурност би го настигнала.“ — *„Кетаб-е-Икан“*, стр. 114, 118, 120-121.

Според бахайското учение възкресението съвсем не се отнася до физическото тяло. Веднъж умряло, с него е вече свършено. То се разлага и неговите атоми никога няма да се съединят отново в същия този организъм.

Възкръсването е раждането на човека за духовен живот, посредством дара на Светия Дух, излят чрез Божието Проявление. Гробът, от който той излезе, е гроб на невежеството и нехайството към Бога. Сънят, от който той се пробужда, е спящото душевно състояние, в което мнозина очакват зората на Божия ден. Светлината му ще озари всички, които са живели на земята, безразлично дали те живеят в телесна обвивка или във от нея, но духовно слепите няма да я видят. Денят на възкресението не е двадесет и четири часов ден, но ера, която започва сега и ще продължава толкова, колкото продължи настоящият световен цикъл. Той ще продължи и когато всички следи на днешната цивилизация бъдат заличени от повърхността на земята.

Второто пришествие на Христос

В много от беседите Си Христос говори за бъдещото Божие Проявление в трето лице, а в други — в първо. Той казва: „Аз ще ида да ви подготвя място. А когато аз отида и ви приготвя място, отново ще се върна и ще ви взема при себе си“ (Йоан 14:2-3). В първата глава на Деянията четем, че на учениците било казано при възнесението на Исус: „Този Исус, който се възнесе от вас на небето, отново ще се върне така, както го видяхте да се възнася.“ Благодарение на този и подобни изрази, християните очакват, че когато Синът Човешки дойде „от небесните облаци с голяма слава,“ те ще видят в телесна форма същия този Исус, който преди две хиляди години ходеше по йерусалимските улици, проля кръвта Си и умря на кръста. Те очакват да вложат пръстите си в следите от гвоздеите на ръцете и нозете Му и ръцете си върху реброто Му, наранено с копие. Само едно малко размишление върху думите на Христос ще разсее подобна мисъл. Евреите във времето на Исус имали подобна идея за второто пришествие на Илия. Исус обясни тяхното заблуждение, което им показа, че пророчеството за това, че „Илия ще дойде първи,“ се изпълни, но не във връщането на лицето и тялото на предишния Илия, но в лицето на Йоан Кръстител, който дойде „с Духа и Силата на Илия“. „Той е Илия,“ каза Христос, „който трябваше да дойде. Който има уши да слуша, нека слуша.“ Ето защо връщането на Илия означава появата на друго лице, родено от други родители, но получило от Бога същия дух и сила. Тези думи на Исус могат да бъдат приложени към това, че второто пришествие на Христос ще бъде изпълнено по подобен начин, чрез появата на друго лице, родено от друга майка, но по-казващо Дух и Сила Божии в такава степен, като Христос. Баха'у'лла обяснява, че „новото пришествие“ на Христос се изпълни с пришествието на Баб и самия Него. Той казва:

„Вземете за пример слънцето. Ако кажеше сега: „Аз съм вчерашното слънце,“ то би казало истината. И ако предвид хода на дните кажеше, че е различно от същото слънце, то пак би казало истината. По същия начин, ако се каже, че всички дни са едно и също, би би-

ло вярно и правилно. А ако бъде казано, предвид техните различни наименования и назначения, че се различават, то това пак би било истината, защото макар и да са едни и същи, човек различава във всеки от тях отделно назначение, специфични особености и определени черти. Гледайте по същия начин на различията, отликите и обединяващите черти на различните Проявления на светостта, за да можете да разберете намеците, направени от създателя на всички имена и присъщи качества относно тайнствата на различието и единството, и да намерите отговор на въпроса си защо тази Вечна Красота се наричаше в различни времена с различни имена и титли.“ — „Кетаб-е-Икан“, стр. 21-22.

Абдул-Баха казва:

„Знайте, че второто пришествие на Христос не означава това, което вярват хората, а се отнася за Обещания, Който ще дойде след Него. Той ще дойде в Божието Царство с Неговата Мощ, която обгръща света. Това царство е в света на сърцата и душите, а не в материалния свят, защото в очите на Бога материалният свят не е сравним дори с крилцето на мухата, знайте това. Наистина Христос дойде със Своето царство, началото на което е в незапомнени времена и ще дойде с царството Си во веки веков, тъй като в този смисъл „Христос“ е израз на Божествената действителност и Небесната същност, която няма начало и край. Във всеки от циклите тя има свой вършен вид, поява, проявление и оттегляне.“

Краят на света

Христос и апостолите Му споменаваха за много знаци, които ще отбележат времето за второто пришествие на Сина Човешки в славата на Отца, Христос казва:

“Когато видите Йерусалим обкръжен от войска, знайте, че наближи неговото запустение. ... Защото това са дните на отмъщение, за да се изпълни всичко написано. ... Защото голямо ще бъде бедствието над земята и гнева върху този народ. И мнозина ще паднат от острия меч и мнозина ще бъдат отведени в плен у всички народи. И Йерусалим ще бъде тъпкан от езичниците, докато не се свърши тяхното време.” — Лука, 21: 20-24.

На друго място Той казва:

„Пазете се да не ви измами някой, защото мнозина ще дойдат под мое име и ще казват: „Аз съм Христос“ и мнозина ще се измамят. Така ще чуете за войните и военните слухове. Гледайте и не се ужасявайте, защото всичко това трябва да стане. Но това още не е краят, защото ще въстане народ срещу народ и царство против царство и ще има глад, болести и земетресения по области и всичко това е още началото на болестта. Тогава ще ви предават на мъчения, убиват и ненавиждат всички народи заради моето име. Тогава мнозина ще се съблазнят и ще се предават едни други и ще се ненавиждат. Ще се явят много лъжепророци и ще измамят мнозина. Беззаконието ще се увеличи и ще охладнее любовта. Който претърпи до край, ще се спаси. И ще проповядва Евангелието по цялата вселена за знание на всички народи и тогава ще дойде краят.“ — Матей, 24: 4-14.

В тези две места Христос в ясни изрази, недвусмислено и в алегии предсказва за нещата, които трябва да станат преди пришествието на Сина Човешки. В течение на вековете, които изминаха, откакто говори Христос, се изпълниха всички знаци. В последната част на всяко от сказанията Си Той говори за събитията, които ще отбележат пришествието — в единия случай — край на еврейското изгнание и възстановяването на Йерусалим, а в другия — проповядване Евангелието по целия свят. Поразително е да се установи, че тези знамения в буквалния смисъл се изпъл-

няват в днешно време. И ако тази част на пророчеството е вярна, както и всичко останало, то следва, че ние живеем в „края на света“, за който говори Христос.

Мохамед също говори за някои знаци, които ще преобладават до Деня на възкресението. В Корана четем:

„Когато Аллах каза: „О, Исусе, аз ще направя така, че да умреш и ще те възнеса до себе си и ще те очисти от обвиненията на онези, които не вярват. Ще поставя тези, които те следват (т. е. християните) над онези, които не вярват (т. е. евреите и други) до Деня на възкресението. Тогава ще бъде твоето връщане при Мен и аз ще отсъдя помежду ви относно нещата, по които се различавате.“ (Сура 3:54).

„Божията ръка,“ казват евреите, „е окована с верига.“ Техните собствени ръце са оковани и за това, което изрекоха, ще бъдат проклетни. Не, протегнати са и двете му ръце! Раздава Той дарове комуто пожелае. Това, което ти е изпратено от твоя Господ, ще увеличи бунта и неверието на мнозина от тях. Ние посяхме сред тях вражда и ненавист, които ще продължават до Деня на възкресението. Винаги, когато запалят сигнален огън за война, Бог ще го потушава.“ (Сура 5:69).

„И от тези, които казват „ние сме християни“, ние приехме Завета. Но те забравиха част от това, на което бяха учени; затова ние възбудихме сред тях вражда и ненавист, които ще продължават до Деня на възкресението; и накрая Бог ще им каже за техните дела.“ (Сура 5:17).

Тези думи се изпълниха буквално, в подчинението на евреите на християните и мюсюлманите, както и в сектанството и разправиите, които разделиха евреите и християните в течение на векове, които изтекоха след Мохамед. Едва в началото на бахайската ера — Денят на възкресението — се появиха знаци за приближаването на края на това състояние.

Знамения на небето и на земята

Има забележително сходство в еврейските, християнските, мохамеданските и други свещени книги в описанието знаменията, които ще съпровождат Пришествието на Обещания.

В книгата Йоил четем:

„И ще покажа знаменията на небето и земята, кръв и огън и стълбове дим. Слънцето ще се превърне в тъма и луната в кръв, преди да настъпи великият и страшен Господен ден. ... Защото, ето в тези дни и това време, ... когато ще освободя юдеите от плен, също Йерусалим, ще събере всички народи, ще ги заведе в долината на Йосафат и ще ги съда. Ще се струпат тълпи в Долината на съда, защото е близък Господния Ден в Долината на съда. Слънцето и луната ще потъмнеят и звездите ще изгубят блясъка си и ще загърми Бог от Сион и ще отекне гласът му от Йерусалим, ще потреперят небето и земята, но Бог ще бъде защита на своя народ.“

Христос казва:

„И изведнъж след тези скръбни дни слънцето ще угасне, луната не ще дава светлина и звездите ще падат от небето и небесните сили ще се разклатят. Тогава ще се появи на небето знамението на Сина Човешки и всички земни племена ще се разплачат и ще видят Сина Човешки, идващ в облаци с голяма сила и слава.“ — Матей, 24:29-30.

В Корана четем:

„Когато слънцето се скрие,
и когато падат звездите,
и когато планините се поминат, ...
и когато се прелистят листовете на Книгата,
и когато се разтвори небето,
и когато адът пламне.“ — (Сура 81).

Баха'у'лла обяснява в „*Книгата Икан*“, че тези пророчества за слънцето, звездите и луната, небето и земята са символични и не трябва да се разбират в техния буквален смисъл. Пророците се занимаваха предимно с духовното, а не с материалното; с духовна, а не с материална светлина. Когато споменават за слънцето във връзка с Деня на съда, Те имат предвид Слънцето на праведността. Слънцето е най-великият източник на светлина. Такива Слънца бяха Моисей за евреите, Христос за християните и Мохамед за мюсюлманите. Когато Пророците говорят, че слънцето ще се помрачи, това означава, че чистото учение на тези духовни Слънца ще се помрачи от лъжливи представи, лъжливо тълкуване и суеверие и народите ще се намират в тъмнина. Луната и звездите — по-малките източници на светлина — са религиозните водачи и учители, които са длъжни да водят и вдъхновяват хората. Когато се казва, че луната няма да дава светлина и ще се превърне в кръв и звездите ще падат от небето, това означава, че водачите на църквата ще се покварят, ще се увлекат в разпри и съревнования. Свещениците ще станат лекомислени и ще мислят за земните, а не за небесните дела.

Значението на тези пророчества не се изчерпва в едно обяснение, защото има и други значения, които могат да се приложат към тези символи. Баха'у'лла казва, че в друг смисъл „луна“, „слънце“ и „звезди“ се отнасят до законите и постановленията, които се дават от всяка религия. Понеже при всяко последващо явяване всички церемонии, форми, обичаи, установени от предишните Пророци се изменят съобразно исканията на времето, то в този смисъл се променят слънцето, луната и се разпръсват звездите.

В много случаи буквалното осъществяване на тези пророчества в истинския им смисъл би било абсурдно и невъзможно. Например луната да се превърне в кръв и звездите да падат на земята. Най-малката от видимите звезди е няколко хиляди пъти по-голяма от земята и ако тя паднеше, не би имало място, където да падне друга. В други случаи обаче има както духовно, така и материално изпълнение на пророчествата. Например, Светата земя в течение на много векове бе опустошена и необитаема, както

предсказваха Пророците, но вече в Деня на възкресението тя започна „да се радва и цъфти като роза“ по предсказанието на Исаия. Устройват се цветущи колонии, земята се напоява и култивира, лозя, маслинови и овощни градини цъфтят там, където преди половин век се простираха пясъчни пустини. Без съмнение, когато хората превърнат мечовете си в плугове, а копията в овощарски ножици, ще се променят пустините и най-дивите части на света. Палещите ветрове и самуми, които сега правят невъзможен живота в съседните страни, ще останат в миналото. Климатът по цялата земя ще стане мек и равномерен. Градовете не ще развалят вече въздуха с дим и отровни газове и тъкмо външен и материален смисъл ще има „ново небе и нова земя“.

Как ще стане пришествието

Относно как ще стане Неговото Пришествие в „края на времето“, Христос казал:

„И ще видят Сина Човешки идещ върху небесните облаци с голяма сила и великолепие. И ще изпрати ангелите с ясна тръба ... Тогава ще седне на престола на своето великолепие и пред него ще се съберат всички народи, и той ще ги отдели едни от други, както пастирът отделя овцете от козите.“ — Матей, 24:30-31, 25:31-32.

Относно тези и подобни на тях откъси Баха'у'лла пише в „Книгата Икан“:

„... Думата „небе“ обозначава благородство и величие понеже е престол на откровението на тези Проявления на светостта, Светилата на древната слава. Тези древни Същества макар и да са от майка родени, в действителност са слезли от небето на Божията воля. Макар и да живеят на тази земя, все пак Тяхната истинска обител са небесните покои на славата. Макар и да ходят сред смъртни, Те се реят в небесата на божественото присъствие. Без нозе крачат Те по пъте-

ката на Духа и без крила се издигат към благородните висини на божественото единство. С всеки дъх Те пропътуват безкрайността на космоса, и във всеки миг обхождат царството на видимото и невидимото. ...

Под „облаци“ се имат предвид тези неща, които са противни на обичаите и желанията на хората. Точно както Той е казал в посочения вече стих: „Колкото пъти един Апостол е идвал при вас с това, което вашите сърца не желаят, вие се надувате от гордост, обвинявайки едни, че са измамници и убивайки други.“ (Коран 2:87) Тези „облаци“ означават от една страна, отпадането на наредби, отменянето на предишния Закон, премахване на обредите и обичаите, разпространени сред хората, издигането на необразования вярващ над учените противници на вярата. От друга страна, те означават появяването на тази безсмъртна Красота в образа на смъртен човек с такива човешки ограничения, като ядене и пиене, бедност и богатство, слава и унижение, спане и будуване и други подобни неща, които пораждат съмнения в съзнанието на хората и ги карат да се отвърнат. Всички подобни прегради символично са означени като „облаци“.

Това са „облаците“, които карат небесата на знанието и разбирателството на всичко, обитаващо земята, да се разцепят на две. И както Той е разкрил: „В този ден небето ще се разцепи от облаците.“ (Коран 25:7) Точно както облаците пречат на хората да видят слънцето, така тези неща затрудняват душите на хората да различат светлината на небесното Светило. За това свидетелства и онова, което е излязло от устата на неверниците, както се казва в свещената Книга: „И те казаха: „Какъв Апостол е този? Той яде храна и ходи по улиците. Докато не се изпрати долу ангел да участва в Неговите предупреждения, ние няма да повярваме.“ (Коран 25:7) Други Пророци са били също така бедни и злочести, подложени на глад, на болести-

те и превратностите на този свят. Понеже тези свети Личности са били подложени на подобни нужди и лишения, хората, следователно, бяха изгубени в пустинята на лошите предчувствия и съмнения и ги измъчваха смущение и объркване. Как, те се чудеха, може такава личност да бъде изпратена от Бог, за да отстоява Неговото господство над всички хора и племена по земята и да претендира, че Той е целта на цялото сътворение — така както Той каза: „Ако не беше Ти, не бих създал всичко, що е на небето и на земята“ — въпреки това да робува на подобни обикновени неща? Вие несъмнено знаете за нещастията, бедността, болестите и упадъка, които са се стоварили върху всеки Божий Пророк и Неговите сподвижници. Трябва да сте чули как главите на Техните ученици бяха изпратени като подаръци на различни градове, колко яростно били възпирани в това, което Им било заповядано. Всеки от Тях станал жертва в ръцете на враговете на Неговото дело и изтърпял всичко, което те повелили. ...

... Всеславният нареди всички тези неща, които са противоположни на желанията на презрените хора, да бъдат мерилото и нормата, с които Той ще докаже на слугите Си, че праведният може да се различи от грешника и вярващият от неверника. ...

И сега за думите Му: „И Той ще изпрати Своите ангели...“ Под „ангели“ се разбират тези, които са подсилени с могъществото на духа, изгорили са с огъня на Божията любов всички човешки черти и ограничения и са се пременили с атрибутите на най-възвишените Същества и на Херувима. ...

Тъй като последователите на Исус никога не разбраха скрития смисъл на тези думи и тъй като знаменията, които те и водачите на тяхната Вярa очакваха, не се появиха, те тогава отказаха да приемат, дори и до днес, истинността на тези Проявления на светостта, които се появиха след дните Исусови. Така те се лиши-

ха от излиянията на Божията свята благодат и от чудесата на Неговите божествени слова. Такова е тяхното ниско положение в този Ден на възкресението! Те дори не успяха да схванат, че ако знаците на Божието Проявление във всяка епоха се появяват във видимото царство в съответствие с текстовете на установените предания, никой няма да бъде отречен или отхвърлен, нито благословените ще бъдат различени от прокълнатите и грешниците от богобоязливите. Преценете справедливо: ако пророчествата в Евангелието бяха точно изпълнени, ако Исус, Синът на Мария, придружен от ангели, беше слязъл от небесата върху облаци, кой щеше да посмее да не повярва, кой щеше да посмее да отрече истината или да я пренебрегне? Нещо повече, такъв ужас би обзел всички земни жители, че никоя душа не би била способна да промълви дума, какво остава да отхвърли или приеме истината.“ — *„Кетаб-е-Икан“*, стр. 67, 71-73, 76, 78-79, 80-81.

Съгласно гореизложените обяснения, пришествието на Сина Човешки, в човешка форма, роден от жена, беден, необразован, преследван и презиран от силните на земята — такова пришествие е пробният камък, чрез който Той съди хората на земята и ги отделя едни от други, както пастирът отделя овцете от козите. Тези, чиито духовни очи са отворени, могат да виждат през тези облаци и да се радват на „силата и голямата слава“ — славата на Бога, която Той идва да разкрие, а онези, чиито очи са още закрити от предразсъдъците и заблужденията, могат да виждат само тъмните облаци и продължават да ходят опипващи в тъмнината, лишени от благотворното слънчево сияние.

„Ето, аз ще ви изпратя моят ангел и той ще приготви път пред мене и внезапно ще влезе в храма си Господ, когото вие търсите и заветният ангел, когото желаете. ... Но кой ще издържи в деня на неговото пришествие и кой ще устои, когато дойде той? Защото той разтапя като огън и очиства като пепелна вода. ... За-

щото ще дойде ден, изгарящ като пещ, тогава всички високомерни и всички, които постъпват нечестиво, ще бъдат като слама. ... А за вас, които благоговеете пред моето име, ще изгрее слънцето на правдата и ще се излекувате в неговите лъчи.“ — Малахий 3:1-2; 4:1-2.

ЗАБЕЛЕЖКА: Въпросът за изпълнението на пророчествата е така обширен, че за пълното му изложение са потребни томове. Единственото, което може да се направи в рамките на една глава, е да се посочат основните черти на бахайското тълкуване. Подробният Апокалипсис, даден от Даниил и Св. Йоан, бе оставен незасегнат. Читателят може да намери обяснение на някои глави от тях в книгата *„Някои отговори на въпроси“*. В *„Книгата Икан“* на Баха'у'лла, *„Бахайски доказателства“* на Мирза Абул-Фазъл, както и в много от посланията на Баха'у'лла могат да бъдат открити още обяснения на пророчествата.

Глава XIV

Пророчества, направени от Баха'у'лла и Абдул-Баха

„И ако кажем на сърцето си: „Как ще узнаем словото, което не казва Бог?“ ... Ако пророк говори от Божие Име, но словото не се сбъдва и не се изпълнява, то не Господ казва това Слово, но пророкът по своя дързост — не се страхувай от него.“ — Второзаконие, 18:21-22.

Творческата сила на Божието слово

Бог и само един Бог има власт да върши всичко, що пожелае и най-голямото доказателство за проявяването на Бога е творческата сила на Неговото слово — способността му да изменя и преобразява всички човешки дела и да тържествува над всяко човешко противопоставяне. Чрез словата на Пророците Бог обявява Своята воля и незабавното или по-късното изпълнение на тези слова е най-ясното доказателство за правото на Пророка и истинността на Неговото вдъхновение.

„Както дъждът и снегът падат от небето и не се връщат там, но напояват земята и тя става годна да

ражда, за да дава семе на този, който сее, и жито на този, който яде, така и словото, което излиза от устата ми, не се връща напразно в мен, но изпълнява това, което му е угодно и извършва това, за което го изпратим.“ — Исаия, 55:10-11.

Когато учениците на Йоан Кръстител дойдоха при Исус с въпроса: „Ти ли си този, който трябва да дойде или да очакваме другия?“, отговорът на Исус бил просто посочване на действията, които произвеждали Неговите думи.:

„Идете и кажете на Йоан, че чухте и видяхте, че слепите проглеждат и хромите прохождат, прокажените се очистват и глухите чуват, мъртвите възкръсват и бедните проповядват словото Божие.“ — Матей 11:4-6.

Да видим сега какви доказателства съществуват, които да ни покажат дали словата на Баха'у'лла имат тази творческа сила, която отличава Божието слово.

Баха'у'лла заповяда на управниците да установят световен мир, а тяхното упорство във воденето на войни от 1869-1870 г. насам свали от престола много древни царски фамилии, като в същото време всяка следваща война раждаше все по-малко и по-малко от плодовете на победата, докато Европейската война от 1914-1918 г. разкри историческия поразяващ факт, че войната вече е станала еднакво гибелна както за победители, така и за победени.

Баха'у'лла също така нареди на управниците да действат като довереници на тези, под тяхно управление, да направят политическата власт средство за истинско всеобщо благоденствие. Напредъкът към социално законодателство бе безпрецедентен.

Той заповяда ограничаване на крайностите в бедност и богатство и оттогава законодателствата относно нивата на социалния минимум и прогресивното данъчно облагане бяха постоянна грижа. Той заповяда премахването както на крепостното, така и на икономическото робство и оттогава напредъкът към независимостта бе движещ фактор във всички части на света.

Баха'у'лла обяви равенството между мъжа и жената, изразено в равни отговорности и равни права и привилегии, и от тази декларация оковите, в които жените са били приковани в продължение на векове, се чупят и жената бързо осигурява своето истинско място като равностоен партньор на мъжа.

Той обяви същностното единство на религиите и последвалите години бяха свидетели на най-решителни усилия на искрени души по всички части на света да постигнат една нова степен на търпимост, взаимно разбирателство и сътрудничество за достигане на общите цели. Сектантското отношение започна навсякъде да губи своето значение и историческите му позиции ставаха все повече и повече неустойчиви. Основите за превъзходство в религията бяха разрушени от същите сили, които направиха невъзможно оцеляването на затворения национализъм.

Той заповяда всеобщо образование и направи независимо изследване на истината доказателство за духовна жизненост. Съвременната цивилизация бе изцяло раздвижена от този нов стимул. Задължителното образование за децата и създаването на все повече възможности за образование на възрастни се превърнаха в основна политика на всяко правителство. Държавите, които умишлено се стремят да ограничават свободата на мисълта и съвестта сред своите граждани, предизвикаха със същата тази политика революция вътре и недоверие и тревога извън своите граници.

Баха'у'лла заповяда приемането на един световен спомагателен език и д-р Заменхоф и други се подчиниха на призива Му като посветиха живота и гения си на тази велика задача и възможност.

Над всичко Баха'у'лла вдъхна на човечеството един нов дух, който породи нов копнеж в умовете и сърцата на хората и нови идеали в обществото. Няма нищо по-драматично и потресаващо в историята от събитията, последвали зората на бахайската ера през 1844 г. Година след година силата на мъртвото минало, продължило живота си чрез остарели идеи, навици, отношения и институции отслабваше до днес, когато всеки интелигентен човек на земята осъзнава, че човечеството преминава през ужасна криза.

От една страна, виждаме издигането на новото творение, тъй като светлината на учението на Баха'у'лла разкри истинския път на еволюцията. От друга страна, не виждаме друго освен бедствия и разруха навсякъде, където тази светлина среща противодействие или пренебрежение.

И все пак за верните бахаи тези и безброй други доказателства, колкото и да са впечатляващи, не успяват да изразят в пълна мярка духовното величие на Баха'у'лла. Неговият живот на земята, както и неотразимата сила на Неговите вдъхновени слова са истинският верен показател за Божията воля.

Едно проучване на по-подробните пророчества на Баха'у'лла и тяхното изпълнение ще ни даде силно подкрепящо доказателство. Сега ще приведем няколко примера за подобни пророчества, относно достоверността на които не може да има никакво съмнение. Те са били открито публикувани и известни, преди да се сбъднат. Писмата, които Той изпратил до коронованите глави по света, в които се виждат повечето от споменатите пророчества, бяха събрани в книга, издадена за първи път в Бомбай в края на деветнадесети век. Оттогава бяха отпечатани още няколко нейни издания. Ще дадем също така няколко примера на забележителни пророчества на Абдул-Баха.

Наполеон III

В 1896 г. Баха'у'лла писал на Наполеон III, като го осъждал за алчния му стремеж към войни и за пренебрежението, което оказал на първото Му писмо. Посланието съдържа следното сурово предупреждение:

„Заради това, което стори, твоето царство ще бъде обхванато от безредици и твоята империя ще се изплъзне от ръцете ти като наказание за твоите дела. Тогава ще разбереш как явно си сгрешил. Вълнения ще обхванат всички хора в тази страна, освен ако не се вдигнеш да помагаш на това Дело и да последваш Този, Който е Духът Божи (Исус Христос) в тази — Правата пътека. Разкошът ти ли те накара да се възгорде-

еш? Кълна се в живота Си, той няма да продължи, а скоро ще премине, освен ако не се вкопчиш здраво в това Въже. Виждаме унижения да те настигат, а ти нехаеш.“

Безполезно е да се говори, че Наполеон, който бил тогава в зенита на своето могъщество, не е обърнал внимание на това предупреждение. През следващата година той встъпил във война с Прусия, твърдо уверен, че войските му ще превземат Берлин, но трагедията, предсказана от Баха'у'лла, го поразила. Той бил разбит при Заарбрюк, Вайсенбург, Мец и най-накрая смазан при Седан. После бил заведен като пленник в Прусия и след две години свършил жалко в Англия.

Германия

Баха'у'лла по-късно отправил на победителите на Наполеон подобно сериозно предупреждение, но то било обърнато към глухи уши и получило ужасно потвърждение. В „*Книгата Акгас*“, която била започната в Адрианопол (Одрин) и завършена в първите години от затварянето му в Ака, Той се обръща към германския император по следния начин:

„О, царю на Берлин! ... Помниш ли оногова, чиято сила превишаваше твоята сила (Наполеон III) и чието положение бе над твоето положение? Къде е той? Къде отидоха нещата, които притежаваше? Послушай предупреждението и не бъди от тези, които дълбоко спят. Той беше този, който хвърли зад себе си Посланието на Бога, когато Ние му известихме какви страдания Ни причиниха силите на тиранията. Затова позорът го атакува от всички страни и той се превърна в прах след големи загуби. Помисли си сериозно, о, царю, за него и за онези, които като теб са завладявали градове и властвали над хора. Премилостивият ги свали от техните дворци в техните гробове. Запомни предупреждението, бъди от тези, които мислят.“

„О, брегове на Рейн! Видяхме ви обляни в кръв, защото мечовете на възмездието бяха изтеглени срещу вас, а и още ви чака. Чуваме и воплите на Берлин, макар той днес да се радва на голяма слава.“

В периода на немските успехи през Великата война през 1914-1918 г. и особено при последното голямо немско настъпление през пролетта на 1918 г., това добре известно пророчество бе често цитирано от противниците на бахайското движение в Персия, за да дискредитират Баха'у'лла. Но когато бързите успехи на победоносните немци се обърнаха в смазващи бедствия, тогава усилията на противниците на бахайското Дело се насочиха срещу самите тях, а известността, която дадоха на пророчеството, се превърна в средство за издигането на Баха'у'лла.

Персия

В „*Книгата Акгас*“, написана когато деспотичният Насер-Дин Шах бе на върха на могъществото си, Баха'у'лла благослови Техеран, столицата на Персия и Негово родно място със следните думи:

„Нека нищо не те натъжава, о, страна на Та (Техеран), тъй като Бог те избра да бъдеш източник на радост за цялото човечество. Ако това е Неговата воля, Той ще благослови престола ти с един, който ще управлява справедливо, който ще събере Божието паство, което вълците разпръснаха. Такъв управник с радост и възторг ще обърне лицето си към хората на Баха и ще им окаже благосклонността си. Негова завинаги е Божията слава и славата на всичко, що обитава царството на Неговото Откровение.“

Възрадвай се с голяма радост, защото Бог те направи „Зора на Неговата светлина“, тъй като в теб бе родено Проявлението на Неговата слава. Радвай се за това име, което ти бе дадено — име, чрез което

Слънцето на милосърдието пръсна блясъка си и чрез което ще бъдат озарени както земята, така и небесата.

Не след дълго състоянието на нещата в теб ще се промени и юздите на властта ще преминат в ръцете на народа. Наистина твоят Господ е Всезнаещият. Неговата власт обхваща всички неща. Бъди уверен в милостивата благосклонност на своя Господ. Окоето на Неговата любяща доброта ще бъде винаги насочено към теб. Наближава денят, когато вълненията ти ще се превърнат в мир и тихо спокойствие. Така бе повелено в тази чудна Книга.“ — *„Избрано от Писанията на Баха'у'ма“*, стр. 110-111.

Засега Персия едва започва да излиза от периода на вълненията, предсказани от Баха'у'лла, но вече в нея е установено конституционно управление и има признаци, че я очакват по-славни времена.

Турция

Баха'у'лла, Който тогава (1868 г.) бил затворен в един турски затвор, изпратил на турския султан и везира му Али Паша сериозните Си и страшни предупреждения. От тъмницата в Ака Той писал на султана следното:

„О, ти, който се смяташ за най-велик от хората ... наближава времето, когато името ти ще се забрави и ще имаш огромни загуби. По твоето мнение, този Будител на света и негов Миротворец е престъпник и бунтовник. Какво престъпление извършиха жените, децата и страдащите младенци, че заслужиха твоите ненавист, гняв и гонение? Ти преследваш хора, които не се противопоставят на държавата и не подбуждат въстания против правителството — напротив, те мирно ден и нощ прославят Бога. Ти разграби собствеността им и с твоите деспотични укази им отне всичко, което имаха ... В очите на Бога купчината прах е по-голяма от

царството ти, твоята слава и господство и ако Той поиска, ще те разпръсне като пясъка в пустинята. Скоро гневът Му ще се излее върху ти, ще избухне революция между вас и страната ти ще бъде разделена. Тогава ще ридаеш и стенеш, но отникъде не ще намериш помощ и закрила ... Пази се, защото Божият гняв е готов и скоро ще видиш какво е написано от Перото на повеленията.“

На Али Паша той писал:

„О, Началнико, ти постъпи така, че накара Божия Апостол Мохамед да стене в Най-възвишения Рай. Светът те направи дотолкова горд, че ти се отвърна от Лицето, чиято светлина озари Небесното войнство. Скоро ще видиш гибелта си. Ти се присъедини към управника на Персия, за да Ми сториш зло, макар че Аз дойдох от Мястото на Зората на Всемогъщия, Великия с Дело, което ободри очите на Божиите възлюбени. ...

Мислеше ли ти, че можеш да потушиш огъня, който Бог запали в цялата вселена? Не, заявявам ти Аз чрез Неговия Истински Дух, ако бе от тези, които разбират. Нещо повече — чрез това, което направи, ти увеличи неговия пламък и огън. Скоро той ще обхване света и всички, които го населяват. ... Скоро Страната на тайните (Адрианопол) и нейните околности ще се изменят, ще я отнемат от ръцете на царя, ще започнат вълнения, ще се издигнат вопли, свидетелствата за поражения ще се видят навсякъде и ще се появят смутове заради това, което сполетя тези пленници (Баха'у'лла и Неговите сподвижници) от силите на потисничеството. Ходът на нещата ще се промени и условията дотолкова ще се влошат, че ще застенат пясъците на пустите хълмове, ще заплачат дърветата в планините, ще протече кръв от всички неща и хората ще бъдат много нещастни ...

Така повели нещата Предначертателят, Мъдрият, на Чиито заповеди не могат да се противопоставят небесните и земните сили, нито всичките крале и управители могат да предотвратят това, което Той желае. Нещастията са масло за тази Лампа и благодарение на тях, Светлината ѝ се увеличава, ако беше от тези, които знаят! Всички противопоставяния на потисниците са наистина предвестници на тази Вяра и посредством тях появата на Бога и Неговото Дело се разпространиха широко сред хората по света.“

В „*Книгата Акгас*“ Той пише:

„О, Точка [Константинопол], лежаща на бреговете на две морета! В теб се закрепил престолът на несправедливостта и с такава сила те е обхванал огънят на ненавистта, че за тебе стенат и ридаят Небесното войнство и тези, които кръжат около Възвишения престол. Виждаме в теб глупавите да властват над мъдрите и тъмнината превъзнасяща се над светлината. Наистина, ти си изпълнена с явна гордост. Външият ти блясък ли те направи надменна? В името на Този, Който е Господ на цялото човечество, той скоро ще загине и ще се разплачат твоите дъщери и вдовици, и хората, които живеят в теб. Тъй предсказва Всезнаещият, Премъдрият.“

Бедствията, които последваха и постигнаха бившата някога велика империя, след издаването на тези предупреждения, са най-красноречиви доказателства за пророческото им значение.

Америка

В „*Книгата Акгас*“, разкрита в Ака през 1873 г., Баха'у'лла се обръща към Америка така:

„О, управници на Америка и нейните републики
... Вслушайте се в това, което се издигна от Зората на

Величието: „Наистина няма друг Бог освен Мен, Господът на речта, Всезнаещият. Съединете счупеното с ръцете на справедливостта и смажете потисника, който процъфтява с тоягата на заповедите на вашия Господ, Повелителя, Премъдрия.“ — „Кетаб-е-Акгас“.

Абдул-Баха в речите си в Америка и на много други места, неведнъж изказва надежда, молитва и увереност, че знамето на международния мир най-напред ще се издигне в Америка. В Цинцинати, Охайо, на 5 ноември 1912 г. Той казал:

„Америка е благородна нация, знаменосец на мира в целия свят, която разлива светлината си над всички страни. Няма други държави така необременени и свободни от интриги и способни да дадат Всеобщ мир, както Съединените щати. Америка обаче, да благодарим на Бога, се намира в мирни отношения с цял свят и е достойна да издигне знамето на братство и Международен мир. Когато зовът за Всеобщ мир се издигне от Америка, всички останали ще извикат: „Да, ние приемаме.“ Народите от всички земни пояси ще приемат също учението на Баха'у'лла, обявено преди повече от петдесет години. В Посланията Си Той призоваваше световните парламенти да изпратят най-добрите си и мъдри хора в световния международен парламент, който ще решава всички въпроси между народите и ще установи мир ... тогава ще имаме този Човешки парламент, за който мечтаеха пророците.“

Призивите на Баха'у'лла и Абдул-Баха вече намериха в голяма степен отзив от страна на Съединените американски щати и в никоя друга страна бахайските учения не се приемат с по-голяма готовност. Ролята, отредена на Америка, за призоваването на народите към международен мир обаче засега е само частично изпълнена, и бахаите очакват с интерес развитието на събитията, които крие бъдещето.

Великата Война

Както Баха'у'лла, така и Абдул-Баха с удивителна вярност в много случаи предсказваха настъпването на великата война от 1914-1918 г. Абдул-Баха казал в Сакраменто, Калифорния, на 26 ноември 1912 г.: „Днес Европейският континент прилича на голям арсенал. Той е склад за избухливи вещества, готови за възпламеняване и една само искра ще предизвика пламъка, който ще обхване цяла Европа, особено сега, когато пред света стои балканският въпрос.“

Той изказвал подобни предупреждения в много Свои речи из Европа и Америка. В една реч в Калифорния през октомври 1912 г. Той казал:

„Намираме се в навечерието на битката при Армагедон, за която се говори в шестнадесета глава на Откровението. Делят ни две години от времето, когато една искра ще превърне в пожар цяла Европа.“

Обществените вълнения във всички държави, растящият религиозен скептицизъм, който предшествахте хилядолетието и вече се появи, ще запалят огъня в Европа, както е предсказано в книгата на Даниил и Книгата (Откровението) на Йоан.

До 1917 г. ще паднат царства и катаклизми ще разтърсят земята.“ (Съобщено от г-жа Корин Тру в „Дъ Норт Шор Ривю“, 26 септември 1914 г., Чикаго, Съединени щати.)

В навечерието на големия конфликт Той казал:

„Пред нас е всеобщият сблъсък на цивилизованите държави. Назрява ужасен конфликт. Светът е пред прага на най-трагичната борба. ... Огромни армии — милиони хора — се мобилизират и разполагат по границите. Те се готвят за страшна битка. И най-малкото триене ще доведе до ужасен сблъсък и ще причини такъв взрив, какъвто не познава историята на човечеството.“ (В Хайфа, 3 август 1914 г.)

Обществени Вълнения след Войната

Както Баха'у'лла, така и Абдул-Баха предсказаха също и период на големи социални сътресения, конфликти и бедствия като неизбежен резултат от безверието и предразсъдъците, невежеството и суеверието, властващи в целия свят. Големият военен конфликт бе само една фаза в тези сътресения. В Послание от януари 1920 г., Той пише:

„О, вие, обичащи истината! О, вие, служители на човечеството! С полъха на благоуханията на вашите мисли и възвишени намерения върху ми, чувствам душата си непреодолимо подтикната да се обърне към вас.

Размислете в сърцата си колко жесток е безпорядъкът, в който е потопен светът; как народите на земята са обагнени в човешка кръв, дори земята под краката им се е превърнала в твърда кървава маса. Пламъкът на войната причини такъв буен пожар, че светът на древността, на средновековието или на съвременното не е виждал подобен нему. Воденичните камъни на войната смляха и смачкаха много човешки глави, дори по-жестоката бе участта на тези жертви. Процъфтяващи страни бяха превърнати в пустини, градове бяха изравнени със земята и приветливи селца бяха превърнати в развалини. Бащи загубиха синовете си и синове — бащите си. Майки ронеха кървави сълзи за своите деца, невръстни деца бяха превърнати в сираци и жени бяха оставени бездомни скитници. С една дума, цялото човечество бе унижено. Високи са плачът и воплите на сираците и горчиво стенанието на майките, които отекват в небесата.

Главната причина за това, което става, са расовите, националните, религиозните и политическите предразсъдъци, а коренът на всички тези предразсъдъци лежи в отживели времето си и насадени традиции, били те религиозни, расови, национални или полити-

чески. Докато продължават да съществуват тези традиции, основите на сградата на човечеството ще бъдат неустойчиви, а самото човечество е изложено на непрестанна гибел.

Сега, в тази сияйна епоха, когато същността на всички същества е проявена и тайната на всичко сътворено е разкрита, когато пукна утринната светлина на истината и превърна тъмнината на света в светлина, пристойно и подобаващо ли е да бъде възможна такава ужасна сеч, която носи безвъзвратна разруха на света? За Бога, това не може да бъде!

Христос призова всички народи по света към примирие и мир. Той нареди на Петър да върне меча си в ножницата. Такива бяха Неговите желание и съвет, и въпреки това, тези, които носят Неговото име, извадиха меча! Колко голяма е разликата между техните дела и ясният текст на Евангелието!

Преди шестдесет години Баха'у'лла, подобно на греещото слънце, изгря в твърдината на Персия и провъзгласи, че светът е обгърнат в мрак и че този мрак е пълен с бедствени последствия и ще доведе до ужасни конфликти. В Своя град затвор Ака, Той обърна внимание на императора на Германия, обявявайки че ще започне ужасна война и Берлин ще избухне в стенание и вопли. По същия начин, бидейки онеправдан затворник на султана на Турция в крепостта Ака, Той ясно и категорично му писа, че Константинопол ще стане жертва на жестоки безредици, така че жените и децата ще надигнат стенещ вик. Накратко, Той отправи послания до всички велики управници и владетели по света и всичко, което предсказа, се сбъдна. От Неговото перо на славата изтекоха учения за предотвратяването на войната и те бяха разпространени надлъж и нашир.

Неговото първо учение е търсенето на истината. Сляпото подражание, обяви Той, убива човешкия дух,

докато изучаването на истината освобождава света от мрака на предразсъдъците.

Второто Му учение е единството на човечеството. Всички хора са от едно паство, а Бог е любящият Пастир. Той ги дарява с най-великото Си милосърдие и всички за Него са едно. „Не ще откриеш никаква разлика между Божиите създания.“ Те всички са Негови слуги и всички търсят Неговата благодат.

Третото Му учение е че религията е най-здравата крепост. Тя трябва да води към единство, а не да бъде причина за неприязън и вражда. Ако води към неприязън и вражда, по-добре въобще да я няма. Защото религията е също като лекарството, което, ако влошава болестта, е за предпочитане да бъде изоставено.

По подобен начин религиозните, расовите, националните и политическите предразсъдъци подкопават устоите на човешкото общество и водят до кръвопролития и стоварват разруха върху човечеството. Докато те съществуват, ще продължава ужасът на войната. Единственият лек е световният мир, а той може да бъде постигнат чрез създаването на върховен Трибунал, представящ всички правителства и народи. Всички национални и международни проблеми трябва да бъдат отправяни към този трибунал и каквото бъде решението му, това ще бъде прилагано. Ако дадено правителство или народ се възпротивят, светът като цяло трябва да се изправи срещу тях.

Сред Неговите учения е и равенството в правата между мъжа и жената, както и много други подобни учения, които са разкрити под Неговото перо.

Днес става явно и очевидно, че тези принципи съставляват самия живот на света и са възплъщение на неговия истински дух. И сега, вие, които сте служителите на човечеството, трябва да се постараете с цялото си сърце и душа да освободите света от мрака на

материализма и човешките предразсъдъци, за да бъде той озарен със светлината на Божия Град.

Хвала Нему, вие сте запознати с различните течения, институции и принципи в света; днес нищо друго освен тези божествени учения не може да осигури мира и спокойствието на човечеството. Без тези учения този мрак никога не ще се разпръсне, тези хронични болести никога не ще бъдат излекувани — те ще стават по-жестоки с всеки изминал ден. Балканите ще останат размирни и положението там ще се влоши. Победителите не ще се усмират, а ще използват всяко средство, за да запалят отново огъня на войната. Съвременните световни движения ще направят всичко по силите си, за да изпълнят целите и намеренията си. Левите движения ще придобият огромна важност и влиянието им ще се разпростира.

Затова, постарайте се с озарени сърца, небесен дух и божествена сила и подкрепени чрез Неговото милосърдие да дарите на света щедрия Божи дар ... дарът на спокойствието и благоденствието за цялото човечество.“

В беседа, изнесена през ноември 1919 г. Той казал:

„Баха'у'лла често предсказваше, че ще настъпи период, когато ще преобладават безверие и последваща анархия. Този хаос ще се дължи на твърде голямата свобода на хората, които не са готови за нея, и в резултат на това ще има нужда от временно връщане на управлението с принудителни мерки, което ще бъде в интерес на самите хора и за да бъде предотвратен безпорядъкът и хаосът. Явно е, че сега всеки народ желае своето пълно самоопределение и свобода на действие, но някои от тях не са готови за това. Преобладаващото състояние в света е това на безверието, което по необходимост води до анархия и безредици. Винаги съм казвал, че мирните предложения, направен-

ни след великата война, са само проблясък на зората, а не слънчевите лъчи.“

Настъпване на Божието Царство

Сред тези безпокойни времена обаче Божието Дело ще преуспява. Нещастията, предизвикани от егоистичната борба за съществуване между отделни личности, партии, секти или предизвикани от борбата за национални изгоди, ще заставят хората от отчаяние да се обърнат към средството, предложено от Божието Слово. Колкото по-големи са нещастията, толкова повече хората ще се обръщат към единственото истинско средство. Баха'у'лла казва в посланието Си към шаха:

„Бог създаде нещастията като утринен дъжд за това зелено пасбище и като фитил на Неговата лампа, която осветява земята и небето ... През нещастията сияе Неговата светлина и възхвалата Му е безконечно лъчезарна. Такъв е Неговият способ във всички отминали времена.“

Както Баха'у'лла, така и Абдул-Баха предсказват с най-уверени изрази бързата победа на духовността над материализма и постепенното установяване на Най-великия мир. Абдул-Баха писа в 1904 г.:

„Знай, че големите лишения и нещастия ще се увеличават с всеки изминал ден и хората ще бъдат затворени от всички страни. Ще има ужасни войни. Загиването на всички надежди и отчаянието ще обкръжат хората отвсякъде, докато ги заставят да се обърнат към Единия Истински Бог. Тогава светлината на най-радостните вести ще освети така всички хоризонти, че викът на Я Баха'у'л-Абха ще се издигне от всички страни. Това ще се случи.“ — Послание до Изабела Д. Бритингам.

Когато го запитали през февруари 1914 г. ще приеме ли някоя от великите сили тази религия, Той отговорил:

„Всички народи по света ще станат вярващи. Ако сравните началото на Делото със сегашното му положение, ще видите бързото влияние на Божието Слово и че днес Божието Дело обхваща света. ... Несъмнено е, че всички ще влязат под сянката на Божието Дело.“

Абдул-Баха заявява, че установяването на световно единство ще настъпи през този век. В едно от Своите послания Той казва:

„... Всички членове на човешкото семейство, народи и правителства, градове и села, станаха все взаимозависими. За никой самосъществуването вече не е възможно, тъй като политическите връзки свързват всички държави и народи, а връзките в търговията и икономиката, селското стопанство и образованието се засилват с всеки изминал ден. Следователно в този ден може да бъде постигнато единството на цялото човечество. Наистина, това не е нищо друго, а още едно от чудесата на това чудно време, този славен век. Отминалите времена бяха лишени от това, тъй като този век — векът на светлината — е надарен с неповторима и невиджана слава, сила и блясък. Оттук идва и разкриването на чудеса всеки ден. Накрая ще се види колко ярко ще загорят неговите свещи в човешкото общество.“

В последните два стиха в книгата на Даниил се срещат следните тайнствени слова: „Блажен е, който очаква и достигне хиляда триста и тридесет и пет дни. А ти върви към твоя край и ще се успокоиш и отново ще станеш в края на дните, за да получиш жребия си.“

Имаше много опити от страна на учените за разрешението на проблема относно значението на тези думи. В непринуден разговор, на който присъства и авторът, Абдул-Баха отнесе изпълне-

нието на Данииловото пророчество към датата на началото на мохамеданската ера.

Посланията на Абдул-Баха дават ясно да се разбере, че това пророчество се отнася до стогодишнината от Обявяването на Баха'у'лла в Багдад или годината 1963:

„А сега относно стиха в книгата на Даниил, за тълкуването на който ти молиш, а именно „Блажен е, който очаква и достигне хиляда триста и тридесет и пет дни.“ Тези дни трябва да се броят за слънчеви, а не за лунни години, тъй като съгласно това изчисление ще бъде изминал един век от изгрева на Слънцето на истината — тогава Божиите учения ще бъдат твърдо установени на земята и Божествената светлина ще изпълни света от Изток, та чак до Запад. Тогава, в този ден, верните ще се възрадват!“

Ака и Хайфа

Мирза Ахмад Сохраб е записал в дневника си следното пророчество за Ака и Хайфа, казано от Абдул-Баха във времето, когато Той стоял край прозореца на един от бахайските домове за поклонници в Хайфа на 14 февруари 1914 г.:

„Изгледът от дома на поклонниците е много хубав, особено като се гледа към Благословената гробница на Баха'у'лла. В бъдеще разстоянието между Ака и Хайфа ще се застрои, двата града ще се слоят, ще си подадат ръка и ще станат две крайни части на един могъщ метрополис. Като съзерцавам изгледа, аз виждам много ясно, че тук ще се развие един от големите търговски градове в света. Големият полукръгъл залив ще се превърне в прекрасно пристанище, в което ще намират подслон и убежище корабите на всички държави. Големите съдове на всички народи ще идват в пристанището и ще носят на своите палуби хиляди мъже и жени от всички краища на земното кълбо. Планината и

равнината ще бъдат осяяни с модерни здания и дворци. Промислеността ще се развие и ще се основат учреждения с филантропен характер. Цветът на цивилизацията и културата от всички народи ще се събере, за да смеси благоуханието си и разшири пътеката на братството между хората. Чудесни градини, овощни насаждения, гори и паркове ще се виждат на всички страни. Нощем, огромният град ще бъде осветен с електричество. Пристанището от Ака до Хайфа ще бъде един светещ път. От двете страни на височината Кармел ще се поставят силни прожектори за посочване пътя на параходите. Планината Кармел от горе до долу ще потъне в море от светлина. Този, който седи на висината на Кармел и пасажерите на параходите, приближаващи се към нея, ще виждат пред себе си най-величествената и възвишена картина на света.

От всички краища на планината ще се раздава симфонията „Я Баха'у'л-Абха“ и на разсъмване музика, очароваша душата, придружена от мелодични гласове, ще се издига към престола на Всемогъщия.

Наистина, тайни и неведоми са Божиите пътища. Каква очевидна връзка съществува между Шираз и Тегеран; Багдад и Константинопол; Адрианопол, Ака и Хайфа? Бог работи търпеливо стъпка по стъпка чрез тези различни градове, по свой определен и вечен план, за да се изпълнят пророчествата и предсказанията, обещани от Пророците. Обещанията за Месианското хилядолетие, като златна нишка минават през цялата Библия и така бе предопределено, че Бог му заповяда да се яви, когато времето настъпи. Всяка дума има значение, което се изпълнява.“

Глава XV

Поглед Върху миналото и бъдещето

„Свидетелствам, о, приятели, че благодатта е пълна, спорът е завършен, доказателствата са явни и показанията са дадени. Нека се види сега какво ще разкрият вашите старания по пътя на безпристрастността. По този начин Божията благодат бе дадена в пълна мяра на вас и на тези, които са на небето и на земята. Хвала на Бога, Господаря на всички светове.“ — БАХА'У'ЛЛА, „Скритите слова“.

Напредъкът на Делото

За нещастие невъзможно е в мястото, с което разполагаме, да се опише напредъка на бахайската Вярa в света. Много глави могат да се посветят на този увлекателен предмет и да се разкажат много трогателни истини за пионерите и мъчениците на Делото, но трябва да се задоволим с един кратък обзор.

В Персия първите повярвали в това откровение са срещнали голямо противопоставяне, преследвания и жестокост от страна на съотечествениците си, но те са посрещали всички нещастия и мъки с голям героизъм, твърдост и търпение. Кръщението им би-

ло в тяхната собствена кръв, защото хиляди от тях загинали като мъченици. В същото време, хиляди били избити, затворени в тъмница, лишени от имот, изгонени от своите жилища или били подлагани на други изпитания. В продължение на шестдесет и повече години всеки, който се осмелявал в Персия да признае вярността си към Баб или Баха'у'лла, вършел това с риск да изгуби имота, свободата и дори живота си. Това решително и яростно противопоставяне обаче могло да спре успеха на Движението толкова, колкото облакът прах може да спре изгрева на слънцето.

Днес от единия до другия край на Персия, в почти всеки град, селце и дори сред номадските племена могат да бъдат срещнати бахаи. В някои села цялото население се състои от бахаи, а на други места голяма част от населението се числи към вярващите. Преди те са представлявали сбор от различни секти, враждебна една на друга, а сега образуват голямо приятелско общество, което признава братството не само между своите, но и към всички хора, които работят за обединението и издигането на човечеството, отстранението на всички суеверия, разпри и установяването на Царството Божие на земята.

Какво чудо може да бъде по-голямо от това? Само едно и то е изпълнението на задачите, които си поставиха тези хора. Не липсват знаци, че това още по-голямо чудо също започва да се изпълнява. Вратата показва поразителна жизненост и прониква като мая в тестото на човечеството, променяйки хората със своето разпространение.

Относително малкият брой бахаи може все още да изглежда незначителен в сравнение с последователите на древните религии, но те са уверени, че една божествена Сила ги е благословила с изключителната привилегия да служат на един нов ред, в който в един недалечен ден ще се слоят народите на Изток и Запад. Затова, въпреки че остава вярно, че Светият Дух се е проявил в хора с чисти сърца във всички страни, които все още не познават Източника, и растежът на бахайската Вяра може да бъде забелязан в многото усилия извън бахайската общност чрез прокарването на едно или друго от ученията на Баха'у'лла, все пак липсата на каквато и да било трайна основа в стария ред е убедително дока-

зателство, че идеалите на Царството могат да дадат плод единствено в рамките на бахайската общност.

Пророческите права на Баб и Баха'у'лла

Колкото повече изучаваме живота и ученията на Баб и Баха'у'лла, толкова по-невъзможно е да се намери друго обяснение на Тяхното величие, освен Божественото вдъхновение. Те израгнаха в атмосфера на фанатизъм и лицемерна безбожност. Получиха елементарно образование и нямаха контакт със западната култура. Не ги поддържаше нито политическа, нито финансова сила. Те не искаха нищо от хората и получаваха малко, освен несправедливост и гонения. Силните по света не ги признаваха и им се противопоставяха. Те бяха бити и измъчвани, хвърляни в затвор и подлагани на най-ужасни страдания при изпълнението на тяхната мисия. Те бяха сами срещу цял свят, без друга помощ освен Божията, но победата им е вече очевидна и блестяща.

Величието и възвишеността на идеалите Им, благородството и саможертвата на Техния живот, смелото Им мъжество и убеждения, Тяхната чудна мъдрост и познания, разбирането Им на нуждите на народите на Изтока и Запада, пълнотата и точността на Тяхното учение, силата им да вдъхнат всеотдайна преданост и ентузиазъм у Своите последователи, проникателността и могъществото на Тяхното влияние, напредъкът на основаното от Тях Движение, са несъмнено убедителни доказателства за правата Им върху званието Пророци, които историята на религията може да ни даде.

Славно бъдеще

Бахайското евангелие дава откровение за Божествената милост и за бъдещия прогрес на човечеството — Откровение най-голямо и славно от всички дадени досега на човечеството, понеже развива и допълва всички предишни. Целта му е възраждане на човечеството и създаване на „нова земя и ново небе“. То има същата задача, за която Христос и всичките Пророци отдадоха жи-

вота си. И между тези велики учители няма съперничество. Не това или онова Проявление, но всичките заедно ще изпълнят задачата.

Ето какво казва Абдул-Баха:

„Не е необходимо да се унижи Авраам, за да се издигне Исус, нито пък е необходимо да се унижи Христос, за да се издигне Баха'у'лла. Трябва да приемаме Божията истина оттам, откъдето я виждаме. Същността на въпроса е тази, че всички тези велики Пратеници дойдоха да издигнат Божествения Флаг на съвършенството. Те всички сияят като светила на небото на Божествената воля и всичките дават светлина на света.“

Това е Божия работа и Бог призовава не само Пророците, но и цялото човечество да сътрудничи в този съзидателен процес. Ако ние откажем на Неговия зов, то не ще задържим хода на събитията напред, защото каквото Бог желае, то непременно ще се случи. Ако не смогнем да изпълним частта, която ни се възлага, Той може да издигне нови оръдия за изпълнение на намеренията Му, а ние ще изпуснем истинската цел и предмет на живота ни. Според бахайското учение най-неизразимото и славно завършване на човешкото съществуване е да се върнем към Бога, да станем Негови възлюбени, Негови слуги и доброволни проводници и посредници на Неговата творческа сила — тъй че да не знаем друг живот, освен пълния Божествен живот.

Човечеството в действителност е здравомислещо, защото е създадено по Божий образ и подобие и когато най-после види истината, то не ще упорства по пътя на безумието. Баха'у'лла ни уверява, че скоро Божият зов ще се приеме от всички и човечеството като едно цяло ще се обърне към справедливостта и подчинението. „Тогавя всяка скръб ще се превърне в радост и всички болести в здраве“ и царствата по света ще станат „царството на Нашия Господ и на Неговия Христос; и Той ще царува до вечни векове.“ (Откровение, 11:15) Не само тези, които са на зе-

мята, но и тези, които са на небето ще се слоят в Бога и ще се радват вечно в Него.

Възраждане на религията

Състоянието на света в днешно време дава обширни доказателства, че с редки изключения хората от всички религии трябва да се разбудят за истинското разбиране на религията си. Това пробуждане е важна част от работата на Баха'у'лла. Той дойде за да направи християните по-добри християни, мюсюлманите — истински мюсюлмани и всички хора верни на духа, който вдъхнови техните Пророци. Той изпълни обещанието, дадено от всички Пророци за славния Пратеник, който трябва да дойде „когато времето настъпи,“ за да увенчае и завърши Тяхното дело. Той разкрива в по-голяма степен духовната истина, отколкото предшествениците Му и открива Божията воля относно всички проблеми на личния и обществен живот, пред които днес е изправен света. Той дава универсалното учение, което осигурява здрава основа, върху която може да се гради нова и по-добра цивилизация — учение, което съответства на нуждите на света в новата ера, която започва сега.

Нужда от ново откровение

Обединение на всички хора в едно, сливане на всички религии, примирение между науката и религията, установяване на световен мир, на международен арбитражен съд, международен дом на справедливостта, международен език, освобождаване на жената, всеобщо образование, унищожаване както на крепостното, така и на икономическото робство, организиране на човечеството в едно цяло при спазване на правата и свободите на всеки индивид — ето задачи с гигантско величие и изумителна трудност, относно които християните, мохамеданите и привържениците на други религии имаха и имат най-противоположни разбирания. Но Баха'у'лла разкри ясно определени принципи, общото приемане на които ще превърне света в рай.

Истината е за Всички

Мнозина допускат, че бахайското движение е великолепно за Персия и Изтока, но си мислят, че то е излишно и неподходящо за западните народи. На един, който изказал подобно мнение, Абдул-Баха казал:

„Относно значението на Делото на Баха'у'лла ще кажа, че всичко, което засяга всеобщото благо е божествено, а всичко божествено съществува за общо благо. Ако е истина, тя е за всички, ако ли не, тя е за никого. Ето защо божественото дело за общото благо не може да се ограничи нито с Изток, нито със Запад, защото блясъкът на слънцето на истината осветява еднакво Изток и Запад и заставя Север и Юг да чувстват топлината му — няма разлика между единия и другия полюс. Във времето на Христа, римляните и гърците мислеха, че учението Му е специално за евреите. Те мислеха, че цивилизацията им е съвършена и затова няма защо да се учат от Христа. Благодарение на това лъжливо предположение мнозина се лишиха от Неговата милост. Знай, че принципите на християнството и Заповедите на Баха'у'лла са тъждествени и пътищата им са еднакви. Всеки ден бележи прогрес — беше време, когато тази божествена институция (последователното откровение) бе в своя зародиш, после стана новородено дете, мислещ юноша и сега блести с красота и сияе с най-голям блясък.

Щастлив е този, който проникне в тайната и заеме мястото си в света на озарените.“

„Последната Воля и Завещание“ на Абдул-Баха

С кончината на възлюбения си водач — Абдул-Баха, бахайската Вяра навлезе в нова фаза от своята история. Тази нова фаза представлява едно по-висше състояние в живота на ду-

ховния организъм, един по-зрял и отговорен израз на вярата, почувствана от нейните членове. Абдул-Баха бе посветил своята свръхчовешка енергия и изключителни възможности на задачата да разпространява своята любов към Баха'у'лла из Изтока и Запада. Той бе запалил свещицата на вярата в сърцата на безброй души, бе ги водил и напътствал в овладяването на качествата на личния духовен живот. С оглед на изключителната важност на „Последната Воля и Завещание“ на Абдул-Баха, тежестта на въпросите, които повдига и дълбоката мъдрост, лежаща в основата на нейните предписания ще изложим няколко откъса, които живо обрисуват духа и ръководните принципи, подтикнали и напътствали Абдул-Баха и предадени като богато наследство на верните Му последователи:

„О, вие, възлюбени от Господа! В това свещено изповедание никак не са позволени конфликтите и раздорите. Всеки, който атакува другите, се лишава от Божието милосърдие. Дълг на всеки е да покаже пълна обич, чистота на характера, прямота и искрена любезност към хората от всички народи и племена по света, били те приятели или непознати. Толкова силен трябва да бъде духът на обич и любяща доброта, че непознатият да се почувства приятел, врагът — истински брат, без да съществува разлика помежду им. Тъй като неограничеността е от Бога, а всички ограничения — земни. ...

Затова, о, мои обични приятели, общувайте с хората от всички народи, племена и религии по света със съвършена искреност, праведност, преданост, любезност, доброжелателство и дружелюбност, за да бъде изпълнен целият свят със свещения възторг на Баха; невежеството, враждата, омразата и ненавистта да изчезнат от лицето на земята и мракът на отчуждението между народите и племената по света да дадат път на Светлината на единството. Ако други хора и народи бъдат неверни към вас, вие им покажете своята преданост; ако бъдат несправедливи към вас, вие им пока-

жете справедливост; ако странят от вас, вие ги привлечете към себе си; ако покажат враждебност, бъдете дружелюбни към тях; ако тровят живота ви, дайте сладост на техните души; ако ви наранят, бъдете мехлем за раните им. Такива са качествата на искрените! Такива са качествата на праведните.

О, вие, възлюбени на Господа! Ваш дълг е да се подчинявате на всички монарси, които са справедливи и да покажете предаността си към всеки цар. Служете на владетелите на света с безгранична правдивост и вярност. Покажете им покорството си и бъдете техни доброжелатели. Без тяхно позволение и разрешение не се месете в политически дейности, защото предателството към справедлив владетел е предателство към самия Бог.

Това е моят съвет и заповедта на Бог за вас. Блазе на тези, които ги съблюдават.

Господи! Ти виждаш как всички неща ме карат да ридая и ближните ми да се радват на моята злочестина. В името на Твоята Слава, о, Боже мой! Дори сред враговете ми има такива, които оплакват моите беди и нещастия и някои от завистниците проляха сълзи за моите грижи, изгнанието и бедствията ми. Те сториха това, защото не откриха в мен нещо друго освен любов и загриженост и не зърнаха нищо освен любезност и милосърдие. Като ме видяха завлечен от потока на горестта и злочестините и изложен като прицел на стрелите на съдбата, сърцата им се трогнаха от съчувствие, сълзи изпълниха очите им и те свидетелстваха като казаха: „Господ ни е свидетел, нищо не сме видели от него освен вярност, щедрост и изключително състрадание.“ Нарушителите на Завета — тези предвестници на злото обаче станаха още по-яростни в злобата си, когато станах жертва на най-жестоко изпитание, изправиха се срещу ми и се радваха на сърцераздиращите неща около мен.

Призовавам те, о, Господи, Боже мой, с езика и цялото си сърце, да не им се отплащаш за тяхната жестокост и злодеяния, за тяхното лукавство и коварство, защото те са глупави и недостойни и не съзнават какво вършат. Те не правят разлика между доброто и злото, нито пък различават правдата от неправдата, справедливостта от несправедливостта. Те следват собствени-те си желания и вървят по стъпките на най-недоразвити-те и глупави измежду тях. О, Господи мой! Съжали ги, закриляй ги от всички бедствия в тези размирни време-на и направи, щото всички изпитания и трудности да се стоварят върху този Твой слуга, който падна в тази тъм-на яма. Избери ме за всяка злочестина и приеми ме в жертва за всички Твои възлюбени. О, Господи, Все-вишни! Нека душата ми, живота ми, съществото ми, ду-ха ми да бъдат предложени за тях. О, Боже, Боже мой! Смирен, умоляващ и паднал по очи, Те призовавам с целия плам на призива си да помилваш всеки, който ме е наранил, да простиш на оногова, който е заговорни-чил срещу мен и ме е обидил, и да заличиш безчестията на онези, които стовариха несправедливостта си вър-ху мен. Дари ги с прекрасните Си дарове, дай им ра-дост, заличи тъгата им, дари ги с мир и благоденствие, дай им благословията Си и излей над тях щедростта Си.

Ти си Могъщият, Милосърдният, Помощникът в беда, Самосъществуващият!

Учениците на Христа забравиха себе си и всички земни неща, оставиха всичките си грижи и имущество, пречистиха се от себичността и страстта и с абсолют-на всеотдайност се пръснаха надлъж и нашир и се зае-ха да призовават народите по света към Божествено-то напътствие, докато накрая превърнаха света в друг свят, озариха лицето на земята и до последния си час доказаха своята самопожертвувателност по пътеката на Възлюбения от Бога. Накрая в различни страни те

изпитаха славно мъченичество. Нека тези, които са хора на действието, да последват стъпките им!

О Боже, Боже мой! Призовавам Теб, Твоите Пророци, Твоите Пратеници, Твоите Светии и Твоите Светци, да засвидетелстват, че обявих категорично доказателствата Ти на Твоите обични и им показах ясно всички неща, за да могат те да бдят над Твоята Вяра, да пазят Правата Ти пътека и да закрилят Сияния Ти закон. Ти си наистина Всезнаещият, Премъдрият!“

С кончината на Абдул-Баха дойде време да се установи административният ред, който бе определен като рамката и ядрото на световния ред, установяването на който е специалната мисия на бахайската Вяра. „Волята и Завещанието“ на Абдул-Баха следователно бележи повратна точка в бахайската история, разделяйки ерата на незрелостта и безотговорността от тази ера, в която за самите бахаи е предопределено да изразят духовността си чрез разширяване на обхвата ѝ от сферата на личния живот до тази на социалното единство и сътрудничество. Трите основни елемента в административния план, оставен от Абдул-Баха са:

1. „Пазител на Божието Дело“,
2. „Ръце на Божието Дело“ и
3. „Домове на справедливостта — местни, национални и международни“.

Пазител на Божието Дело

Абдул-Баха назначи Своя най-голям внук Шоги Ефенди на отговорния пост „Пазител на Делото“ (Валий-е-Амрулла). Шоги Ефенди е най-големият син на Зияийе Ханум, която е най-голямата дъщеря на Абдул-Баха. Неговият баща Мирза Хади е потомък на Баб (макар и не по права линия, понеже единственото дете на Баб починало в ранното си детинство). Шоги Ефенди бе на двадесет и пет години и учеше в Оксфордския колеж „Балиол“, когато умря дядо му. Обявяването на неговото назначение е направено от Абдул-Баха по следния начин:

„О, мои любящи приятели! След смъртта на този онеправдан дълг на Агсан (Клоните) и Афнан (Клонките) на Свещеното лотосово Дърво, Ръцете (стълбовете) на Божието Дело и възлюбените на Красотата Абха е да се обърнат към Шоги Ефенди, който е младият клон, разклонил се от тези две благословени и Свещени Дървета и плод, израснал от съюза на две издънки от Дървото на светостта, защото той е белязан от Бога, избраният клон, Пазител на Божието Дело и този, към когото трябва да се обръщат всички Агсан, Афнан, Ръцете на Божието Дело и Неговите възлюбени.

Свещеният и млад клон, Пазителят на Божието Дело, както и Световният дом на справедливостта, който трябва да бъде избран и създаден от всички, са под грижите и закрилата на Красотата Абха, под покровителството и безпогрешното ръководство на Негово Светейшество Възвисяния (нека животът ми бъде отдаден на двамата). Каквото решат те е от Бога. ...

О, вие, възлюбени от Господа! Дълг на Пазителя на Божието Дело е още приживе да назначи свой наследник, за да не възникнат разногласия след смъртта му. Този, който е назначен, трябва да проявява в себе си откъснатост от всички земни неща, да бъде въплъщение на чистотата, да се бои от Бога и притежава знания, мъдрост и образование. И ако първородният на Пазителя на Божието Дело не проявява в себе си истината „детето е тайнствената същност на своя родител,“ т. е. ако не наследи духовното в себе си и неговото славно потекло не се съчетае с добър характер, то тогава Пазителят на Делото трябва да избере друг клон, за да го наследи.

Ръцете на Божието Дело трябва да изберат помежду си деветима, които по всяко време да оказват необходимото съдействие в работата на Пазителя на Божието Дело. Изборът на тези девет трябва да стане от Ръцете на Божието Дело — единодушно или чрез

мнозинство, а те трябва единодушно или чрез мнозинство да дадат съгласието си за избора на онзи, който Пазителят на Божието Дело е избрал за свой наследник. Това съгласие трябва да се даде по такъв начин, че гласовете за и против да не бъдат видими (т. е. чрез тайно гласуване).“

Ръцете на Божието Дело

Докато бил жив, Баха'у'лла назначил няколко изпитани и верни приятели за помощници в управлението и разпространението на дейността на Движението. Той им дал титлата Аядийе-Амрулла (букв. „Ръце на Божието Дело“). Абдул-Баха се разпоредил в Своята Воля за учредяването на постоянна група работници, които да служат на Делото и да помагат на Пазителя на Делото. Той пише:

„О, приятели! Ръцете на Божието Дело трябва да бъдат наименовани и назначени от Пазителя на Божието Дело. ...

Задълженията на Ръцете на Божието Дело е да разпространяват Божието Благоухание, да възвисяват душите на хората, да насърчават образованието, да облагородяват човешкия характер и винаги, и при всякакви обстоятелства да бъдат издигнати и откъснати от земните неща. Те трябва със своето поведение, обноси, думи и дела да проявяват страхопочитанието си пред Бога.

Групата на Ръцете на Божието Дело се намира под ръководството на Пазителя на Божието Дело. Той трябва постоянно да ги поощрява да напрягат всичките си способности, да се стараят да разпространяват Божието благоухание и да ръководят хората по света, защото светлината на Божественото ръководство е това, което озарява целия свят.“

Административният ред

Отличителна черта на религията е, че организацията бележи началото на прекъсването на истинското духовно влияние и служи да предотврати предаването на първоначалния импулс на света. Организацията неизменно е ставала заместител на религията, а не начин или средство, използвано, за да бъде приложена религията. Разделянето на народите в различни течения, между които не съществува никакво мирно или конструктивно сътрудничество, направи това неизбежно. Всъщност до наши дни никой основател на разкрита религия не е полагал ясно принципите, които да ръководят административния механизъм на Вярата, която Той е основал.

В бахайското Дело, принципите на световната администрация бяха изказани от Баха'у'лла и те бяха развити в Писанията на Абдул-Баха, и по специално в Неговата „Воля и Завещание“.

Целта на тази организация е да направи възможно истинското и трайно единство между хората от различни раси, класи, интереси, характер и унаследена вяра. Едно подробно и непредубедено изследване на този аспект на бахайското Дело ще покаже, че целта и методът на бахайската администрация са толкова съвършено приспособени към съществения дух на Откровението, че то има същата връзка като тялото с душата. По своя характер принципите на бахайската администрация представляват науката за взаимното сътрудничество; по своето приложение те дават възможност за един нов и по-висш вид морал, обхващащ целия свят.

...

Бахайската общност се отличава от всяко друго доброволно сдружение по това, че нейните основи са толкова дълбоко и нашироко положени, че тя може да включи в себе си всеки чистосърдечен човек. Докато другите сдружения са затворени, ако не по своя замисъл, то на практика, и ако не в своите идеали, то в своите методи, бахайското сдружение е отворено и то не затваря вратите на приятелството пред никой чистосърдечен човек. Във всяко едно събиране на хора е скрита или развита някаква избирателна основа. В религията тази основа е вярата, ограничавана

от историческата същност на своя произход; в политиката това е партията или платформата; в икономиката това е общата несгода или общото благополучие; в науката и изкуството основата се състои в специалното образование, дейност или интереси. Във всички тези неща, колкото по-затворена е основата за избор, толкова по-силно е движението — условие, диаметрално противоположно на това, съществуващо в бахайското Дело. Затова Делото, въпреки целия си дух на растеж и напредък се развива бавно по отношение на броя на своите активни поддръжници. Хората са свикнали със затвореността и разделението във всички неща. Важните закони са били винаги гаранция и оправдание за разединението. Да влезе човек в бахайското Движение означава да остави зад себе си тези закони — нещо, което в началото неизбежно подлага всеки на нови изпитания и страдание, тъй като човешкото его се бунтува срещу закона за всеобща любов. Ученият трябва да общува с простичкия и невежия, богатият с бедния, белият с цветнокожия, мистикът с приемащия нещата дословно, християнинът с евреина, мюсюлманинът с последователя на Зороастър и то при условия, премахващи преимуществото на отдавна установените предпоставки и предимства.

За това трудно изпитание съществува обаче славно възнаграждение. Нека помним, че изкуството става безплодно, когато се отвърне от народа, че философията също така губи своето прозрение, когато се развива изолирано и че политиката и религията никога не са преуспявали далеч от общите нужди на човечеството. Човешката природа все още не е опозната, тъй като всички ние живяхме досега в състояние на умствена, морална, емоционална и социална отбрана, а психологията на отбраната е психология на отровата. Божията любов обаче отстранява страха, отстраняването на страха освобождава скритите сили, а общуването с другите в духовна обич дава на тези сили едно жизнено и положително изражение. Бахайската общност е събрание, където този процес може да се развие в наше време — първо бавно, с усилването на импулса, след това по-силно, когато членовете осъзнаят силите, които разкриват цветето на единството сред хората. ...

Отговорността и надзорът над местните бахайски дела е поверено на тялото известно като духовен съвет. Това тяло (ограничено до девет члена) се избира всяка година на 21 април, първият ден на Резван (празник, отбелязващ годишнината от Обявяването на Баха'у'лла) от обявилите вярата си възрастни членове на общността, като списъкът на гласоподавателите се изготвя от отиващия си духовен съвет. Относно характера и функциите на това тяло, Абдул-Баха пише следното:

„Дълг на всеки (вярващ) е да не предприема никаква стъпка (в бахайските дейности), без да се е по-съветвал с духовния съвет и несъмнено трябва да се подчини с цялото си сърце и душа на неговата повеля и да ѝ бъде покорен, за да могат нещата да са в добър ред и състояние. В противен случай всеки ще действа самостоятелно и по своя преценка ще следва собствените си желания и ще навреди на Делото.

Главните изисквания към онези, които се съветват са чистотата на подбудите, лъчезарност на духа, откъсване от всичко освен от Бога, привличане към Божествените Му благоухания, смиреност и скромност сред възлюбените Му, търпение и издръжливост в трудностите и служене на възвишения Му Праг. Ако им бъде милостиво помогнато да придобият тези качества, победата ще се излее над тях от невидимото Царство на Баха. В този ден консултативните съвети са от изключителна важност и от жизнена необходимост. Подчиняването на съветите е от съществено значение и е задължително. Членовете им трябва така да се съветват помежду си, че да не възникват случаи на неприязн или несъгласие. Ако някой има възражения, той в никакъв случай не трябва да се чувства засегнат, тъй като преди напълно да се обсъдят нещата, не може да бъде разкрит верният път. Сияйната искра на истината проблясва само след сблъсъка на различните мнения. Ако след обсъждане се вземе единодушно решение, би

било добре; но ако не дай Боже, възникнат различия в мненията, надмощие трябва да вземе мнозинството. ...

Първото условие е абсолютната хармония и любов между членовете на съвета. Помежду им не трябва да съществува никакво отчуждение и те трябва да бъдат олицетворение на Божието единство, защото са вълните на едно и също море, капките вода на една и съща река, звездите на едно и също небе, лъчите на едно и също слънце, овошките на едно и също поле и цветята на една и съща градина. Ако няма съгласие в мисленето и абсолютно единство, събранието трябва да се разтури и съветът да се сведе до нула. Второто условие е следното: Когато се съберат, те трябва да обърнат лица към Царството в небесата и да поискат помощ от владенията на Божията слава. ... Всички обсъждания трябва да се ограничават до духовни въпроси, свързани с израстването на душата, възпитанието на децата, облекчаване страданията на бедните, помагане на слабите във всички области на живота, доброжелателството към всички хора, разпръскването на Божиите благоухания и възвисяването на Неговото Свещено Слово. Ако те се постараят да изпълнят тези условия, върху тях ще се излее милостта на Светия Дух и този съвет ще стане център на Божествената благословия, силите на Божествената подкрепа ще им се притекат на помощ и те ден след ден ще получават нови излияния на Духа.

Разяснявайки този въпрос, Шоги Ефенди пише:

„... нищо не трябва да бъде излагано пред обществеността от никой отделен явяващ сред приятелите, освен ако то не е напълно обсъдено и одобрено от духовния съвет в мястото, където живее той; и ако това (както изглежда е в случая) е въпрос, отнасящ се до общите интереси на Делото в тази страна, то дълг на духовния съвет е да го предостави за обсъждане и

одобрение на националното тяло, представящо всички различни местни съвети. Не само що се отнася до публикации, но всички въпроси без каквото и да е изключение, отнасящи се до интересите на Делото в това населено място, поотделно или като цяло, трябва да бъдат отнасяни изключително към духовния съвет на същото това населено място, който ще вземе решение по въпроса, освен ако той не е от национален интерес. В този случай той ще бъде отнесен към националното (бахайско) тяло. От това национално тяло също зависи решението дали даден въпрос е от местно или от национално значение. (Под национални дела не се разбират въпроси от политически характер, тъй като на Божиите приятели по целия свят е строго забранено да се забъркват по какъвто и да е начин в политически дела, а неща, които засягат духовната дейност на съвкупността от приятели в тази страна.)

Пълното съзвучие обаче, както и сътрудничеството между отделните местни съвети и самите им членове и особено между всеки местен съвет и националното тяло е от изключителна важност, тъй като от тях зависят единството на Божието Дело, сплотеността на приятелите, цялостното, навременното и ефикасното провеждане на духовните дейности на Неговите възлюбени. ...

Различните съвети — местни и национални, съставляват днес здравата основа, върху която в бъдещето ще бъде твърдо установен и издигнат Световният дом (на справедливостта). Докато те не заработят енергично и в съзвучие един с друг, не можем да се надяваме да бъде достигнат краят на този преходен период. ...

... имайте предвид, че основното в Божието Дело е не диктаторската власт, а скромното приятелство, не силата на произвола, а духът на искрена и добронамерена консултация. Нищо освен духът на истинския ба-

хай не може да се надява да съчетае принципите на състраданието и справедливостта, на свободата и подчинението, на свещеността на правата на индивида и на всеотдайността, на бдителността, предпазливостта и благоразумието от една страна и дружелюбността, прямотата и смелостта от друга.

Местните духовни съвети на дадена страна са свързани помежду си и между тях съществува координация чрез друго едно изборно тяло, съставено от девет членове — Националният духовен съвет. Това тяло се образува чрез ежегоден избор, провеждан от избраните делегати, представящи местните бахайски общности. ... Националният събор, по време на който делегатите се събират, се състои от тяло, избрано на принципа на пропорционалното представителство. ... Националните събори се провеждат по възможност по време на периода Резван — дванадесетте дни, започващи на 12 април, които отбелязват Обявяването, направено от Баха'у'лла в градината Резван край Багдад. Потвърждаването на делегатите е възложено на отиващия си Национален духовен съвет.

Националният събор дава възможност за задълбочаване на личното разбиране на бахайските дейности и за споделяне на информация за национални и местни дейности за периода на изминалата година. ... Функциите на бахайския делегат се свеждат до периода на Националния събор и избора на нов Национален духовен съвет. През времето, когато са събрани заедно, делегатите представляват консултативно и съветващо тяло, чиито препоръки следва внимателно да се обсъдят от членовете на избрания Национален духовен съвет. ...

Връзката на Националния духовен съвет с местните духовни съвети и с останалите вярващи в страната се определя по следния начин в писмата на Пазителя на Делото:

„Относно създаването на „Национални съвети“ — жизнено важно е във всяка страна, където условията са подходящи и броят на приятелите е нараснал и е станал значителен ... да бъде незабавно създаден „На-

ционален духовен съвет“, представящ приятелите от цялата страна.

Неговата първа задача е да поощрява, обединява и координира честите лични консултации, разнообразните дейности на приятелите, както и на местните съвети, и като държи тясна и постоянна връзка със Светата земя, да предприема стъпки и да направлява изобщо работата на Делото в тази страна.

Той служи също и на една друга цел — не толкова съществена от първата, тъй като с времето ще прерасне в Национален дом на справедливостта (споменаван от Абдул-Баха като „вторичен Дом на справедливостта“), който в съответствие с ясният текст на Завещанието трябва, заедно с другите национални съвети на бахайския свят да избира пряко членовете на Международния дом на справедливостта — този Върховен съвет, който ще направлява, организира и обединява дейностите на Движението по целия свят. ...

Този Национален духовен съвет, който след избора на Световен дом на справедливостта ще трябва да бъде избран отново веднъж в годината, очевидно поема огромни отговорности, тъй като трябва да упражнява цялата власт над всички местни съвети в своята област и ще трябва да направлява дейностите на приятелите, да закриля смело Божието Дело и да контролира и наблюдава въпросите на Делото изобщо.

Жизнените въпроси, засягащи интересите на Делото в тази страна, като например преводите и публикациите, Машрекул-Азкар, учебната дейност и други подобни въпроси, които се открояват от местните, трябва да бъдат напълно в юрисдикцията на Националния съвет.

Той отнася всеки от тези въпроси, така както местните съвети, до специален комитет, който да бъде избран от членовете на Националния духовен съвет измежду приятелите в тази страна, които ще имат с не-

го същата взаимовръзка, каквато имат местните комитети към съответните местни съвети.

От него зависи също решението дали дадена разглеждана точка има чисто местен характер и трябва да бъде оставена за разглеждане и решение от Местния съвет или пък тя попада в неговата област и следва да бъде разглеждана като въпрос, на който да бъде отделено специално внимание. ...

... в интерес на Делото, което всички обичаме и на което служим, неотменно задължение на членовете на новия Национален съвет е веднага, след като са избрани от делегатите по време на Събора, да обърнат и да отделят най-голямо внимание на съветите, обмисленото мнение и съкровенията чувства на събраните делегати. Премахвайки всякаква следа от потайност, прекомерна затвореност, диктаторска отчужденост помежду си те трябва открито и щедро да разкрият пред очите на делегатите, от които са избрани, своите планове, своите надежди и своите грижи. Те трябва да запознаят делегатите с различните въпроси, които е нужно да бъдат обсъждани през настоящата година и спокойно и добросъвестно да проучат и преценят мненията и съображенията на делегатите, да потърсят пътища и средства за създаване на разбирателство, да улесняват и поддържат обмяната на гледища, да задълбочат увереността и да покажат чрез действителни доказателства единственото си желание да служат и да допринасят за общото благо. ...

Националният духовен съвет обаче с оглед на неизбежните ограничения, наложени върху провеждането на чести и продължителни сесии на Събора, трябва да запази за себе си вземането на решение по всички въпроси, които засягат интересите на Делото ... като например правото да решава дали даден Местен съвет функционира в съответствие с принципите, изложени за работата и напредъка на Делото. ...“

Относно съставянето на избирателните списъци, които да бъдат използвани при годишните местни бахайски избори, отговорността за това се възлага на всеки местен духовен съвет, а за напътствие по този въпрос Пазителят е написал следното:

„... да кажем накратко и доколкото позволяват настоящите обстоятелства, главните фактори, които трябва да бъдат взети под внимание, преди да бъде решено дали даден човек може да бъде смятан за истински вярващ или не. Пълно признаване на мястото на Предтечата, Автора и Истинския пример на бахайското Дело, така както са изложени в Завещанието на Абдул-Баха; безрезервно приемане и подчинение на всичко, което е било разкрито от Тяхното Перо; предано и здраво придържане към всяко клауза от свещената Воля на нашия Възлюбен; и пълно съзвучие с духа, както и с формата на съвременната бахайска администрация по целия свят — тези смятам, че са основните и главни съображения, които трябва да бъдат непредубедено, дискретно и задълбочено потвърдени, преди да се стигне до такова жизненоважно решение.“

Заръките на Абдул-Баха дават възможност за по-нататъшно развитие на бахайската организация. ....:

„А сега, относно Дома на справедливостта, който Бог повели да бъде източник на всичко добро и лишено от всякакви грешки, той трябва да бъде избран чрез всеобщо гласуване, т. е. от вярващите. Неговите членове трябва да бъдат проявления на страхопочитанието пред Бога и извор на знание и проникателност, трябва да бъдат твърди в Божията вяра и доброжелатели на цялото човечество. С този Дом се има предвид Световният дом на справедливостта, т. е. във всяка страна трябва да бъде създаден вторичен Дом на справедливостта, и тези вторични Домове на справедливостта трябва да избират членовете на Световния. Към това тяло трябва да бъдат отнасяни всички дела.

То постановява всички заповеди и наредби, които не могат да бъдат открити в ясения Свещен текст. Чрез това тяло трябва да бъдат решавани всички трудни въпроси, а Пазителят на Божието Дело е негов свещен ръководител и негов почетен доживотен член. Ако той не присъства лично на обсъжданията, трябва да определи някой да го представя. ... Този Дом на справедливостта постановява законите, а правителствата ги прилагат. Законодателното тяло трябва да подсили изпълнителното, а изпълнителното трябва да помага и сътрудничи на законодателното тяло, за да може чрез тесен съюз и съзвучие на тези две сили основата за праведността и справедливостта да стане твърда и здрава, за да могат всички религии по света да станат като самия Рай. ...

... Всеки трябва да се обръща към Най-свещената Книга и всичко, което не ясно записано в нея, трябва да бъде отнасяно към Световния дом на справедливостта. Онова, което това тяло, единодушно или след решение чрез мнозинство провежда, е действително истината и целта на самия Бог. Който се отклони от това, е наистина от онези, които обичат несъгласието, показали са злонамереност и са се отвърнали от Господа на Завета.“

Дори и в наши дни бахаите по всички части на земното кълбо поддържат тясна и сърдечна връзка чрез редовна кореспонденция и лични посещения. Тези контакти на членове на различни раси, националности и религиозни течения представляват конкретно доказателство, че теглото на предразсъдъците и историческите фактори на разделението могат да бъдат изцяло преодолені чрез духа на единство, установен от Баха'у'лла.

Световният ред на Баха'у'лла

Голямото приложение на този ред е обяснено от Шоги Ефенди в поредица от писма, отправени към бахайската общност след февруари 1929 г.:

„Не мога да се въздържа да не призова тези, които са се приобщили към Вярата да не обръщат внимание на преобладаващите идеи и мимолетни увлечения на деня и да осъзнаят както никога досега, че несъстоятелните теории и разклатени институции на днешната цивилизация трябва естествено да се намират в ярък контраст с тези, дадени от Бога институции, за които е предопределено да се издигнат върху техните отломки. ...

Защото Баха'у'лла ... не само вдъхна на човечеството един нов и обновяващ Дух. Той не само формулира определени всеобщи принципи или изложи една философия, колкото и могъщи, силни и всеобщи да са те. В допълнение на това Той, както и Абдул-Баха след Него, за разлика от предишните изповедания, ясно и определено изложи едни сбор от Закони, установи божествени институции и даде основата на Божествената система. Те са предопределени да бъдат рамката за едно бъдещо общество, най-висше средство за установяването на Най-великия мир и посредник за обединението на света и провъзгласяването на царуването на праведността и справедливостта на земята. ...

За разлика от изповеданието на Христос, за разлика от изповеданието на Мохамед, за разлика от всички предишни изповедания, апостолите на Баха'у'лла във всяка страна, където и да работят и да се трудят, имат пред себе си изразени ясно, недвусмислено и категорично, всички закони, предписания, принципи, институции и напътствия, които са им нужни за преследване и изпълнение на тяхната задача. ... В това

се крие отличителната черта на бахайското Откровение. В това се крие силата на единството на Вярата, на истинността на едно Откровение, което се стреми не да унищожи или омаловажи предишните Откровения, а да ги свърже, обедини и изпълни. ...

Въпреки и нашата Вяра да изглежда крехка в очите на хората, които или я обявяват за разклонение на исляма, или надменно я подминават като още една от онези тайнствени секти, които са широко разпространени на Запад, този безценен бисер на Божественото Откровение, все още в своя зародиш, ще се развие в черупката на Неговия закон и ще се разраства неделим и с неотслабваща сила, докато обгърне цялото човечество. Само тези, които вече са разбрали върховното място на Баха'у'лла, само тези, чиито сърца са развълнувани от Неговата любов и са се запознали със силата на Неговия дух, могат да оценят по достойнство тази Божествена система — Неговия безценен дар към човечеството.“ — 21 март 1930 г.

„Именно към тази цел — целта за един нов Световен ред, Божествен по своя произход, всеобхватен по своя размах, справедлив по своите принципи, предизвикателно смел по своя характер — трябва да се стреми измъченото човечество. ...

Колко жалки наистина са усилията на онези лидери на човешките институции, които с пълно пренебрежение към духа на времето се опитват да нагодят националните процеси, отговарящи на отминалите дни на самостоятелно съществуващите народи, към една епоха, която трябва или да постигне единството на света, така както бе предвещано от Баха'у'лла, или да загине. В този толкова критичен час в историята на човечеството подобава на всички водачи на народите по света — малки и големи, от Изток или Запад, победители или

победени, да се вслушат в ясения зов на Баха'у'лла и напълно обладани от чувство за световна взаимозависимост — задължителното условие на Неговото Дело, да се надигнат мъжествено да изпълнят изцяло единственото спасително лечение, което Той — Божественият Лечител предписа на страдащото човечество. Нека оставят веднъж завинаги всяка предварително постигната идея, всеки национален предразсъдък и да се вслушат във възвишения съвет на Абдул-Баха, упълномощения Тълкувател на Неговите учения. Най-добре бихте служили на своята страна, бил отговорът на Абдул-Баха на високопоставен служител от федералното правителство на Съединените американски щати, който Го запитал за най-добрия начин, по който би могъл да допринесе за интересите на своето правителство и народ, като се опитате в качеството си на гражданин на света, да допринесете за прилагането на принципа на федерализма, който лежи в основата на правителството на вашата страна в съществуващите сега взаимоотношения между народите и страните по света. ...

По необходимост трябва да се развие някаква форма на наддържава, на която всички народи по света ще са дали правото си да обявяват война, определени права да налага данъци и всички права за поддържане на въоръженията, освен онези, с цел за поддържане на вътрешния ред в съответните им владения. Такава държава трябва да включва едно международно изпълнително тяло, което да е в състояние да упражнява върховна и неоспорима власт над всеки неподчиняващ се член на общността; един световен парламент, чиито членове ще се избират от хората в съответната страна и чийто избор ще бъде потвърждаван от съответното правителство, както и върховен съд, чиито присъди ще имат задължителен характер дори и в случаи, когато засегнатите страни не са се съгласили доброволно да му предоставят за разглеждане

своя спор. Една световна общност, в която всички икономически бариери ще бъдат трайно премахнати и взаимозависимостта на труда и капитала ще бъде ясно призната; в която врявата на религиозния фанатизъм ще бъде завинаги заглушена; в която огънят на расовата ненавист ще бъде най-накрая потушен; в която единният законов кодекс на международното право — резултат от обмисленото решение на представителите на членовете на световната федерация, ще бъде прилаган чрез незабавната намеса на обединените сили на страните-членки; и накрая, световна общност, в която яростта на своеволния и войнстващ национализъм ще премине във всеобщо съзнание за световно гражданство — такъв наистина изглежда най-общо Редът, предначертан от Баха'у'лла — Ред, който ще бъде смятан за най-добрия плод на бавно съзряващата епоха. ...

Нека няма каквито и да било недоразумения относно двигателната цел на световния Закон на Баха'у'лла. Далеч от стремежа да се подкопаят съществуващите устои на обществото, той се стреми да разшири неговата основа, да преобрази неговите институции по начин, съзвучен на нуждите на непрестанно променящия се свят. Той не може да противоречи на което и да е чувство за вярност. Целта му не е нито да потуши пламъка на разумния и интелигентен патриотизъм в човешките сърца, нито да унищожи системата за национална автономия, която е толкова съществена за избягване злините на прекомерната централизация. Той нито пренебрегва, нито се опитва да подтиска многообразието на етническия произход, околна среда, история, език и наследство, начин на мислене и обичаи, които отличават народите и страните по света. Той призовава за една по-разширена вярност, за по-голяма привързаност от която и да е, вдъхновявала човешкия род. ...

Призивът на Баха'у'лла е преди всичко насочен срещу всяка форма на провинциализъм, тесногърдие и предразсъдъци.

... Тъй като законовите показатели, политическите и икономическите теории са създадени с едничката цел да опазват интересите на човечеството като цяло, а не човечеството да бъде разпъвано заради запазването на цялостта на даден закон или доктрина. ...

Принципът за единство на човечеството — оста, около която кръжат всички учения на Баха'у'лла, не е просто един изблик на невежа емоционалност или израз на смътна и набожна надежда. ... Неговото приложение отива по-навътре, неговата цел е по-велика от тези, които на Пророците от миналото бе позволено да издигнат. Неговото послание се отнася не само до отделния човек, а е свързано главно с естеството на онези съществени взаимоотношения, които са призвани да обединят всички държави и народи като членове на едно човешко семейство. ...

То представлява венецът на човешката еволюция. ...

Това, че само силите на една световна катастрофа са в състояние да ускорят настъпването на тази нова фаза в човешкото мислене става, уви, все по-очевидно. ...

Нищо друго, освен едно ужасно изпитание, от което човечеството ще излезе, пречистено и подготвено, не може да успее да вкорени чувството на отговорност, което водачите на тази зараждаща се епоха трябва решително да подкрепят. ...

Не изтъкна ли самият Абдул-Баха по най-недвусмислен начин, че „една друга война, по-жестоката от последната, несъмнено ще избухне?“ — 28 ноември 1931 г.

„Административният ред ... когато неговите съставни части, неговите присъщи институции заработят ефикасно и енергично, ще предяви правата си и ще покаже възможностите си на него да се гледа не само като на ядрото, но и самата рамка на новия Световен ред, който е предопределен да обгърне цялото човечество ...

Единствена от всички отминали преди нея Откровения, тази Вяра ... успя да издигне една структура, която обърканите последователи на провалили се и срутили духовни течения, могат добре да погледнат и да проучат критично, и да потърсят, докато не е твърде късно неузвимата сигурност на всепокриващия ѝ подслон.

За какво друго, ако не за силата и величието, които този Административен ред — заченките на бъдещата всеобхватна бахайска общност — е предопределен да прояви, може да се отнася казаното от Баха'у'лла: *„Равновесието в света бе нарушено чрез потресаващото влияние на този най-велик, този нов Световен ред. Установеният живот на човечеството бе преобразен посредством тази единствена, тази чудна Система, подобна на която не са виждали човешките очи.“* ...

Бъдещата бахайска общност, на която този Административен ред е едничката рамка е на теория, както и на практика, не само единствена в цялата история на политическите институции, но подобна на нея не може да бъде открита и в анализите на която и да е от признатите световни религиозни системи. Никоя форма на демократично управление; никоя авторитарна или диктаторска система — монархическа или републиканска; никоя временна форма на аристократичен порядък; нито пък която и да било от признатите видове теокрация, било то Еврейската общност, различните христи-

янски духовни организации или ислямските Имамат или Халифат — никоя от тях не може да бъде свързвана или за нея да се каже, че е в съзвучие с Административния ред, който бе изваян от гениалната ръка на неговия свършен Архитект. ...

Нека никой, докато все още тази система е в своето ранно детство, не се заблуждава относно нейния характер, да омаловажава значението ѝ или да преиначава целите ѝ. Здравата основа, върху която е положен Административният ред, е неизменната Божия цел за човечеството в наши дни. Изворът, от който той черпи вдъхновение, е самият Баха'у'лла.

... Централната и лежаща в основата му движеща цел е установяването на новия Световен ред, както той е предвещан от Баха'у'лла. Методите, които използва, критериите, които въплъщава, не го ограничават до Изток или Запад, евреин или друговец, беден или богат, бял или цветнокож. Ключовата му дума е обединението на човешкия род, знамето му — „Най-великият мир“. ...“ — 8 февруари 1934 г.

Контрастът между натрупващите се доказателства за стабилно сближаване, които съпътстват появата на Административния ред на Божията Вяра и силите на разединението, които подкопават основите на измъченото общество, е колкото явен, толкова и поразителен. Както вътре, така и извън бахайския свят знаците и бележите, които по тайнствен път предизвестяват раждането на този Световен ред, установяването на който трябва да обяви началото на Златния век на Божието Дело, нарастват и се умножават с всеки изминал ден. ...

„Скоро,“ обявяват думите на самия Баха'у'лла, „сегашният Ред ще бъде претърколен и един нов ще бъде разстлан на негово място.“ ...

На Откровението на Баха'у'лла ... трябва ... да се гледа, като на известяващо чрез своята поява настъпването на епохата на целия човешки род. То не бива да бъде разглеждано като още едно духовно обновление в превратните съдбини на човечеството, не като на просто още една брънка във веригата от последователни Откровения, нито дори като на върха на поредица от повтарящи се пророчески цикли, а като на отбелязващо последната и най-висша степен в поразителната еволюция на съвместния човешки живот на тази планета. На появата на една световна общност, съзнанието за световно гражданство, основаването на световна цивилизация и култура ... трябва ... да се гледа, що се отнася до този земен живот, като на крайната граница на организацията на човешкото общество, въпреки че човек като отделен индивид ще трябва да продължи вечно да напредва и да се развива. ...

Единството на човешкия род, както го вижда Баха'у'лла, предполага създаването на една световна общност, в която всички народи, раси, вери и класи са тясно и трайно свързани помежду си и в която автономията на отделните страни-членки и личната свобода и инициатива на техните граждани са определено и напълно осигурени. Тази общност трябва дотолкова, доколкото можем да си представим, да включва едно световно законодателно тяло, чиито членове, като довереници на цялото човечество, в крайна сметка ще имат контрол над всички ресурси на влизачите в общността народи, и ще постановява такива закони, каквито са необходими за регулирането на живота, задоволяването на нуждите и уреждането на взаимоотношенията между всички раси и народи. Едно световно изпълнително тяло, поддържано от международни сили ще привежда в изпълнение взетите решения, ще прилага постановените от законодателното тяло закони и ще защитава органичното единство на

цялата общност. Един световен съд ще решава и издава задължителните си и окончателни присъди в абсолютно всички спорове, които биха възникнали между различните елементи, съставляващи тази световна система. Ще бъде изграден механизъм за взаимовръзка, обхващащ цялата планета — освободен от национални пречки и ограничения и действащ с удивителна бързина и съвършена безотказност. Един световен метрополис ще действа като център на световната цивилизация и ще фокусира в себе си обединяващите сили на живота, а оттам ще се излъчва неговото вдъхващо влияние. Един световен език ще бъде или създаден или избран измежду съществуващите езици и ще бъде преподаван в училищата на всички влизащи във федерацията народи като спомагателен в допълнение на техния майчин език. Една световна писменост, световна литература, единна и всеобща парична система и система на мерки и теглилки ще опрости и улесни взаимните връзки и разбирателство между народите и расите по света. В едно такова световно общество науката и религията — двата най-могъщи фактора в човешкия живот, ще се помирят, ще си сътрудничат и ще се развиват в съзвучие. В една такава система пресата едновременно с даването на пълна възможност за изразяването на различните гледища и убеждения на хората, ще престане да бъде коварно манипулирана от запазени интереси, били те лични или обществени и ще бъде освободена от влиянието на съперничаещи си правителства и народи. Икономическите ресурси на света ще бъдат организирани, източниците му на суровини ще бъдат усвоени и напълно оползотворени, световните пазари ще бъдат взаимосвързани и доразвити и разпределението на техните продукти ще бъде справедливо регулирано.

Съперничеството, омразата и сплетните на национална основа ще престанат, а расовата ненавист и

предразсъдъците ще бъдат заменени от расова дружелюбност, разбирателство и сътрудничество. Причините за религиозните разпри ще бъдат премахнати завинаги, икономическите пречки и ограничения ще бъдат напълно отстранени и прекомерната разлика между класите ще бъде заличена. Нищетата от една страна, а от друга, безмерно натрупаната собственост, ще изчезнат. Огромната енергия, разсипвана и пропилявана за военни цели, било то по икономически или политически причини, ще бъде посветена на такива цели, които ще доведат до разширяване обхвата на човешките открития и техническото развитие, нарастването на производителността на човечеството, изчезването на болестите, разширяването на научните изследвания, укрепването на физическото здраве, засилването на остротата и чистотата на човешкия ум, усвояването на неизползвани и неочаквани ресурси на планетата, продължаването на човешкия живот и спомагане за развитието на всеки друг способ, който ще стимулира интелектуалния, моралния и духовния живот на целия човешки род.

Една федерална система, управляваща целия свят и упражняваща неоспорима власт над всичките му неизмерно огромни богатства, сливаща и въплъщаваща идеалите както на Изток, така и на Запад, освободена от проклятието на войните и техните злочестини и устремена към усвояването на всички налични източници на енергия по лицето на планетата, система, в която Силата е превърната в слуга на Справедливостта, чийто живот се поддържа от безрезервното ѝ приемане на един Бог и на верността ѝ към едно общо Откровение. Такава е целта, към която човечеството се движи, подтиквано от обединителните сили на живота. ...

Цялото човечество жадува, умира да бъде поведено към единството и да бъде прекъснато вековното

му мъченичество. И в същото време то упорито отказва да прегърне светлината и да признае върховната власт на единствената Сила, която може да го избави от блатото и да предотврати ужасното бедствие, което заплашва да го погълне. ...

Обединението на цялото човечество е отличителният белег на етапа, който приближава сега. Единството на семейството, на племето, на града-държава и нацията бяха успешно започнати и напълно постигнати. Световното единство е целта, към която се стреми измъченото човечество. Изграждането на нацията достигна своя край. Безредието, неизменно съпътстващо независимостта на държавата, приближава своя връх. Светът, достигащ своята зрялост, трябва да се откаже от този фетиш, да признае единството и цялостта на човешките взаимоотношения и веднъж завинаги да установи механизма, който най-добре въплъщава този основен принцип в неговия живот. “ — 11 март 1936 г.

[Цитираните по-горе писма бяха публикувани в книгата „Световният ред на Баха'у'лла“.]

Епилоз

Под вдъхновеното ръководство на Шоги Ефенди бахайското Дело израсна по своя размер и в установяването на своя Административен ред, така че до 1951 г. съществуваша единадесет действателни национални духовни съвета. В този момент Пазителят обърна своето внимание към развитието на институциите на Вярата на международно равнище, като назначи Международен бахайски съвет — предтеча на Световния дом на справедливостта, а скоро след това — първата група Ръце на Божието Дело. До този момент Шоги Ефенди бе издигнал посмъртно някои видни бахаи до ранг Ръце на Делото, като един от тях бе и д-р Джон Е. Есълмонт, но едва през 1951 г. той прецени, че е назряло времето да започне пълното развитие на тази важна институция. През кратки интервали между 1951 и 1957 г. той назначи тридесет и две Ръце на Божието Дело и разшири предмета на тяхната дейност като постанови създаването на Спомагателни тела, състоящи се от вярващи, назначени от Ръцете за техни заместници, помощници и съветници. Двадесет и седем от тези Ръце бяха живи по време на неговата кончина.

Чрез поредица от писма, някои от които адресирани до бахаите по целия свят, а други към тези в отделни държави, Пазителят задълбочи тяхното разбиране за ученията, изгради административните институции на Вярата, образова вярващите във връзка с правилното им и ефикасно използване и през 1937 г. даде възможност на Американската бахайска общност да започне прилагането на Божествения План за разпръскване на Посланието на Баха'у'лла. Този Божествен План бе разкрит от Абдул-Баха в ня-

колко Послания, написани през годините на Първата световна война и те съставляват хартата за провъзгласяването на Вярата.

В рамките на тази харта бяха проведени няколко учебни плана, първо в Западното полукълбо, после — в Европа, Азия, Австралия и Африка до 1953 г., когато Пазителят призова за „десетгодишен, обхващащ света, духовен поход,“ за да бъде отнесена Вярата във всички останали независими държави и подвластни територии по света.

През 1957 г. с приближаването на средата на похода, Пазителят, изтощен от тридесет и шест годишен непрестанен труд, почина по време на посещение в Лондон.

Тъй като Шоги Ефенди нямаше наследник, делата на Вярата след ноември 1957 г. бяха координирани и направлявани от двадесет и седемте Ръце на Делото до победния завършек на похода през април 1963 г., по което време бе избран първият Световен дом на справедливостта от членовете на петдесет и шест национални духовни съвета, свикани в бахайския Световен център от Ръцете на Божието Дело.

Веднага след този исторически избор бахаи от всички части на земното кълбо се събраха в Лондон на първия Световен конгрес на Вярата, за да отбележат Стогодишнината от Обявяването на Баха'у'лла и за да изразят своята радост от световното разпространение на Неговата Вяра.

Върховната институция на Вярата днес е Световният дом на справедливостта, създаден от Баха'у'лла в Неговата Най-свещена Книга, комуто е поверена властта да законодателства по всички въпроси, които не са разгледани в бахайските Писания и комуто е осигурено божествено напътствие в самия Свещен текст. В своята „Воля и Завещание“, Абдул-Баха излага начина за избор на Световния дом на справедливостта, определя по-ясно неговото място и задължения и потвърждава, че той се намира под ръководството на Баб и Баха'у'лла и е тялото, към което всички трябва да се обръщат.

Уникалната и отличителната черта на бахайската Вяра е Заветът на Баха'у'лла, който е здравата основа, върху която Вярата издига своите структури и се опира в своето развитие. Уникал-

ността му се състои в това, че за първи път в религиозната история Божието Проявление ясно и недвусмислено осигурява изпълномощното тълкуване на Своето Слово и осигурява непрекъснатостта на божествено дадената власт, която произтича от Извора на Вярата.

Тълкуването на Свещените книги в предишните религии винаги е било най-големият източник на разцепление. В Книгата на Своя Завет Баха'у'лла облича Своя син — Абдул-Баха с всички пълномощия за тълкуване на Неговите Писания и за ръководство на Неговото Дело. В Своята „Воля и Завещание“ Абдул-Баха определи Своя най-голям внук — Шоги Ефенди за Пазител на Вярата и единствен тълкувател на Писанията. Във Вярата не съществува никакво духовенство и никой не може да претендира за специално място и напътствие; властта е дадена на институциите, създадени в самите бахайски Писания.

Благодарение на тези уникални предписания, Вярата на Баха'у'лла бе предпазена от разцепление, от пагубното влияние на неупълномощеното ръководство и преди всичко от проникването на създадени от отделни хора доктрини и теории, каквито в миналото разклащаха единството на религиите. Чисто и неосквернено, разкритото Слово на Баха'у'лла, заедно с изпълномощното му тълкуване остава, за времето на това изповедание, неопетнен и неопетним източник на духовен живот за хората.

През 1968 г. Световният дом на справедливостта взе мерки да осигури по-нататъшното изпълнение на специфичните функции за закрила и разпространение, дадени на Ръцете на Делото като създаде континентални тела на съветниците. Всяко Тяло се състои от определен брой съветници, назначавани от Световния дом на справедливостта и те работят в тясно сътрудничество с Ръцете на Божието Дело. Назначаването и ръководството на спомагателни тела сега е задължение на съветниците, а дейността на Ръцете, от които шестима са все още живи, бе разширена за целия свят. През юни 1973 г. Световният дом на справедливостта създаде в Светата земя Международен учебен център и му възложи главните задължения по координирането, насърчаването и ръководството на дейността на континенталните тела на съветниците, както и

да действа като посредник между него и Световния дом на справедливостта.

Пазителят писа за бъдещите световни учебни планове, които трябва да бъдат предприети под ръководството на Световния дом на справедливостта и първият от тях — Деветгодишният план бе започнат през 1964 г. Той бе последван от Шестгодишния план (1974-1979 г.), Седемгодишния план (1979-1986 г.) и Шестгодишния план, който ще завърши по време на Резван в 1992 г. До момента — 1989 г., бахайската Вярa е установена в 168 независими страни и 49 зависими територии и презокеански територии. Бахаи живеят в над 116 700 населени места из целия свят; бахайска литература е преведена на над 802 езика; осмият бахайски Храм бе завършен в Индия през 1986 г.; бе закупена земя за още 126 Храма; съществуват 151 национални духовни съвета и над четири милиона бахаи. Сега бахаите енергично прилагат Шестгодишния план, който цели да ускори и оздрави растежа на Вярата по целия свят.

Най-насърчителен бе отговорът на народите в Африка, Индия, Югоизточна Азия и Латинска Америка, където голям брой хора започнаха да се приобщават към Делото, което роди нов етап в развитието на административните и социални дейности на световната бахайска общност.

